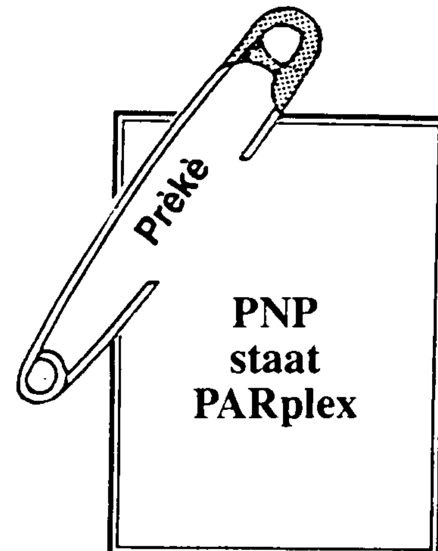
VANDAAG

PAR
...acht...

111e JAARGANG — NO.:47 ZATERDAG 26 FEBRUARI 1994

AMIGOE

PNP
staat
PARplex

Regeringspartijen krijgen forse klap

PAR moet puinruimen

WILLEMSTAD — Op alle eilanden, behalve op Saba en Sint Eustatius, hebben de verkiezingen zwaar verlies voor de coalitiepartijen en winst voor (een deel) van de oppositiepartijen opgeleverd. Het is duidelijk: de kiezer geeft het mandaat om puin te ruimen aan de PAR en straft de PNP af voor haar beleid. De uitslag is PAR 8 zetels, PNP 3, MAN 2, DP Curaçao 1; DP Bonaire 2, UPB 1; DP Sint Maarten 1, SPA 2; WIPM 1; DP Statia 1. De coalitie ligt met deze uitslag eigenlijk al voor de hand: PAR, MAN, SPA, DP Bonaire, WIPM en DP Statia, ofwel 16 van de 22 zetels. Het bottleneck zal komen te zitten in het feit, dat op eilandsniveau op Curaçao en Bonaire de oude partijen nog de overhand hebben.

De twee maanden oude Partido Antia Restruktura (PAR) behaalde -op 6 stemmen na- 34 duizend stemmen. Een ongekend hoog aantal voor elke nieuwe partij. Het hoogste aantal stemmen dat een nieuwkomer in de Antilliaanse politiek ooit haalde, was de MAN in 1969 met 12.338 stemmen. Maar zelfs de gevestigde orde werd verslagen: de 34 duizend PAR-stemmen liggen boven het nooit eerder behaalde resultaat van de PNP in 1991, toen die partij 33.152 stemmen behaalde. De terugval van de PNP naar een kleine 16 duizend stemmen resulteerde in een verlies van vier van de zeven zetels.

De MAN heeft al gezegd regeringsverantwoordelijkheid te willen nemen, de PNP denkt aan een oppositionele rol en de DP heeft zich over één en ander nog niet over uitgesproken. De SI/FOL en Nos Patria verdwijnen uit de Staten.

Op Bonaire, waar 82 procent van de kiesgerechtigden een geldige stem uitbracht (5821), vond tussen de DP en de UPB een spannende strijd om de derde zetel plaats. Het eindresultaat was een verschil van 480 stemmen in het voordeel van de DP. Door de stemmen van Paboso (808) en de PAR Bonaire (173) viel de restzetel aan de DP toe. Daarmee keert Jopi Abraham terug op het Antilliaanse politieke toneel en moet Rudy Ellis een forse stap terugdoen.

SINT MAARTEN

Op Sint Maarten was de SPA de overduidelijke winnaar. Deze partij behaalde bijna 42 procent van de stemmen en kwam uit op een totaal van 3318, oftewel twee zetels. Al bij de vorige Statenverkiezingen werd het monopolie van de DP doorbroken en werd op het nippertje de tweede zetel niet gehaald. Vervolgens kreeg de SPA in 1991 de meerderheid in de eilandsraad; met de uitslag van gisteravond is de teruggang van de DP definitief.

Het resultaat van de DP, 37 procent van de stemmen, viel erg tegen gezien het feit dat woensdagavond DP-leider Claude Wathey honderden enthousiaste aanhangers op de been had weten te krijgen, toen hij van de rechter toestemming had gekregen zijn partij toe te spreken. Daardoor was de verwachting dat de DP meer stemmen zou behalen dan de nu vergaarde 2946. Lijsttrekker Marcel Gumbs bleef met 813 stemmen zelfs achter bij nummer 2 op de lijst, Sarah Wescott-Williams, die 1474 stemmen binnensleepte.

De partij van Julian Rollocks, de Serious Alternative People's Party, en die van Joe Richardson, de Partnership for Political Reform, behaalden niet voldoende stemmen om in aanmerking te komen voor één van de drie beschikbare zetels. De SAPP kreeg in totaal 951 stemmen, de PPR 719.

De verkiezingen op Sint Eustatius waren spannend: de DP van Kenneth van Putten en de SEA van Ingrid

vervolg op pag. 2

LLEMSTAD — *Het zag geel van de mensen gisteravond. Blijde gezichten bij de vele erden PAR-aanhangers die bijeen kwamen bij het PAR-hoofdkwartier, recht tegenover utonomiemonument. Symbool voor de Antilliaanse eenheid. PAR-symbool. De hele reden ook honderden auto's al toeterend af en aan, er werd met vlaggen gezwaaid, de speelde de PAR-jingle en reggeanummers, vage kennissen vielen elkaar klapzoenend in men, klopten elkaar op de rug, kortom: het was feest. Bij het bericht dat de achtste was behaald, werd campagneleider Morris Isenia juichend op de schouders genomen.*

dens gebed in moslim-heiligdom dood en verderf gezaaid:

LO eist na bloedbad Hebron ntwapening van de kolonisten

BRON/TUNIS/JERUZALEM - De Palestijnse Bevrij- organisatie PLO heeft vrijdag geëist dat Israël naar schatting 120.000 joodse kolonisten in de tte gebieden ontwapent. De eis is een eerste tie op het bloedbad dat een joodse kolonist eerder de dag aanrichtte. Verder wil de PLO, dat de nigde Naties de Palestijnen beschermen. Yasser d-Rabbo, die lid is van het Uitvoerend Comité van PLO, zei vrijdag dat 63 Palestijnse gelovigen od zijn en dat er 270 gewond raakten bij de lag in de vroege ochtend. Die werd volgens hem eegd door twintig tot dertig kolonisten. Maar igen in Hebron hebben verklaard, dat er maar schutter was en dat zeker 48 mensen gedood zijn.

ed-Rabbo zei dat pre- Rabin van Israël PLO- Arafat gebeld heeft om spijt te betuigen voor het urde. Maar dat is niet eg, aldus Abed-Rabbo, PLO eist dat Israël alle isten in de bezette geb- ontwapent. "Wij wac- op doeltreffende acties de Veiligheidsraad om internationale bescher- van de Palestijnen te borgen en een verkla- dat joodse nederzet- en illegaal zijn", aldus d-Rabbo.

atah, de belangrijkste binnen de PLO, liet mild uit over het vredes- leg. Fatah vindt dat de htpartij niet mag leiden vertraging in de vredes- erhandelingen tussen el en de Palestijnen. er Habasj, die namens Centraal Comité van El- ah reageerde op het dbad van Hebron, zei het vredesoverleg er niet mag lijden. "Integen- deze daden tonen aan vrede dringend geboden aldus Habasj die het niet uitsloot, dat de lking overgaat tot repre- es om deze misdaad te ken.

Premier Rabin van Israël heeft de slachtpartij in Hebron scherp veroordeeld. Hij laste een pauze in een kabinetsvergadering in om PLO-leider Yasser Arafat per telefoon te condoleren. Later zei de Israëlische premier dat "dwaze acties van gestoorde mensen" de verzoening tussen Palestijnen en Israëliërs niet zullen tegenhouden.

De Israëlische regering zal "krachtige" maatregelen nemen tegen joodse extremisten in de bezette gebieden, verklaarde minister van Politie Shahal na het kabinetsberaad. "Het leger en de ordetroepen zullen alles doen wat nodig is om te voorkomen dat de situatie uit de hand loopt." De maatregelen worden zondag tijdens de wekelijkse kabinetszitting uitgewerkt.

De Israëlische regering heeft besloten de families van de slachtoffers schadevergoeding uit te keren. Shahal riep joden en Ara

vervolg op pag. 12

V-raad vandaag weer bijeen over 'Hebron'

NEW YORK - De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft zijn beraadslagingen over het bloedbad in Hebron opgeschort. De V-raad kon vrijdagavond geen akkoord bereiken over de exacte tekst van de veroordeling.

Het overleg zou nu zaterdagmiddag worden hervat zodat de leden gelegenheid hebben hun achterban te raadplegen. Voorzitter Roble Olhaye wil tijd geven voor onderhandelingen tussen de islamitische landen, die samen met de PLO een formele resolutie willen, en de VS, die voorstander zijn van een verklaring. Olhaye onderstreepte dat de opschorting "in geen geval mag worden geïnterpreteerd als een poging de ernst van de slachtpartij te minimaliseren".

Goldstein na bloedbad dood geslagen

JERUZALEM - De joodse kolonist die vrijdagmorgen tientallen Palestijnen doodschoot in een moskee in Hebron, heeft geen zelfmoord gepleegd, maar is doodgeslagen.

Dit hebben Israëlische artsen bij een onderzoek geconstateerd. Artsen zeiden dat Baruch Goldstein was overleden na slagen op zijn hoofd met ijzeren staven. De slagen zouden zijn toegebracht door woedende Palestijnen die Goldstein hadden overmand in de moskee.

Na ontdekking Ames als spion voor Rusland:

Hoge CIA-delegatie naar Moskou voor overleg met geheime dienst

MOSKOU - Een hoge delegatie van de Amerikaanse inlichtingendienst CIA reist binnenkort naar Moskou voor overleg met leiders van de Russische geheime dienst over de affaire-Ames.

Het persbureau Itar-Tass, dat dit bekend maakte, noemde geen datum maar waarschijnlijk wordt de bijeenkomst gehouden nadat de chef van de Russische geheime dienst, Primakov, uit Praag in de Russische hoofdstad is teruggekeerd. De 52-jarige Aldrich Ames en zijn uit Colombia afkomstige vrouw werden ontmaskerd als spionnen voor de Sovjetunie (SU) en later Rusland.

De Russische regering probeert nog steeds de zaak niet te hoog op te spelen. Minister van Buitenlandse zaken Kozyrev zei tegen Tass dat "zulke incidenten vaak plaatshebben, zelfs tussen bondgenoten als de Verenigde Staten en Israël". De woordvoerder van Kozyrev, Karasin, meende dat de affaire ernstige zaken aan de orde stelt die zorgvuldige studie van de leiding van de inlichtingendiensten van Rusland en de Verenigde Staten vereisen. Karasin ging niet in op de vraag, of Rusland de diplomaten in Washington die de contacten met Ames hebben onderhouden, terugtrekt, zoals de Amerikaanse regering heeft geeist.

NAPA

DEZE WEEK in Ñapa:

* JONGEREN zijn nu meer handenbindertjes dan ooit. Een interview van Joël Labadie met de Kinder- en Zedenpolitie ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van deze afdeling. Pag. 1.

* WILLIAM LEE kwam zo'n 170 jaar geleden naar Curaçao. Hans J. Vaders beschrijft op pag. 3 zijn leven in die enerverende periode.

* IN NATUUR & MILIEU een beschrijving van een dwaaltocht door en langs het zeven-baaien-gebied met zijn kennelijk niet alleen voor schildpadden favoriete plekjes. Pag. 7.

* VERDER IN ÑAPA de rubrieken Kerk & Wereld, Boeken, Geen sneeuw van betekenis, Onder de Loupe en de wekelijkse kruiswoordpuzzel.

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van een gulden.

Cubaanse ballingen tegen

■ *WASHINGTON - Cubaanse ballingen vanuit heel de Verenigde Staten hebben een betoging gehouden in Washington. Tijdens hun protestmars zongen zij uit volle borst. De Cubanen maakten zich boos over de mogelijkheid, dat het dertig jaar oude embargo van de VS tegen Cuba zou kunnen worden opgeheven. Dat zou een verkeerd signaal zijn aan de Cubaanse leider Fidel Castro, zo vinden zij.*

(AFP-satellietfoto)

Paramaribo wil niets weten van IMF-toezicht:

Suriname wil spoedig overleg over aanpassing

DEN HAAG - Suriname wil toezicht van buitenaf op zijn economische herstelprogramma, het SAP, op korte termijn met Den Haag bespreken. Maar het wil niets weten van toezicht door het Internationaal Monetair Fonds. De leiders van het Nieuw Front, het NF, de regeringscombinatie in Suriname, hebben dit standpunt donderdag aan Den Haag doorgegeven.

De besprekingen op regeringsniveau moeten een "werkbare basis tot herstel van Nederlands financiële ondersteuning van het Structureel aanpassingsprogramma" opleveren. Over de plaats van de besprekingen moet nog worden onderhandeld. Nederland heeft Washington voorgesteld, maar de voorkeur van Suriname gaat uit naar Den Haag, met als alternatieven Amsterdam, Brussel, Willemstad, New York en Miami.

Suriname heeft, op grond van het Raamverdrag met Nederland uit 1992, nog ongeveer 450 miljoen gulden tegoed aan onder meer betalingsbalanssteun. Maar Den Haag heeft er steeds bij Paramaribo op aangedrongen dat het maatregelen neemt om zijn economie te saneren. Voor Nederland staat buiten kijf dat het IMF betrokken wordt bij de opstelling en uitvoering van het economische aanpassingsbeleid. Suriname vindt echter dat het IMF te strenge saneringsrecepten geeft, en vreest voor ongewenste sociale consequenties.

EIGEN WIJZE

Paramaribo wil op eigen wijze, onder technische begeleiding van het Britse particuliere adviesbureau Warwick Research Institute, het WRI, een saneringsprogramma uitvoeren. Al twee keer eerder heeft het WRI adviezen opgesteld voor Paramaribo.

Ook nu wil het instituut in Coventry Paramaribo van dienst zijn, maar het wijst er bij monde van onderzoeker Alan Roe op, dat het alleen technische assistentie kan verlenen. Voor de begeleiding van het aanpassingsprogramma ontbreekt het de medewerkers van het Britse instituut aan kennis en aan bevoegdheden. Den Haag kan zich door het IMF laten secunderen. Maar het IMF is niet gewend op deze manier te werken, aldus Roe.

In een brief aan de Nederlandse ambassade laat de Surinaamse regering weten, dat ze met de gesprekspronde bereidheid toont tot constructieve samenwerking met Nederland. De voorgestelde werkwijze komt overeen met besprekingen die minister Pronk in november vorig jaar in Paramaribo voerde.

Cova (Sitek): categorische afwijzing

“Uitslag heeft gevolgen voor Bestuurscollege”

WILLEMSTAD — Errol Cova vindt, dat de politieke omwenteling op landsniveau vertaald dient te worden naar de eilandelijke regeringssamenstelling. “Er is volop geschermd met Curaçaose aangelegenheden in de campagne voor de Statenverkiezingen. Ik denk dat dit Bestuurscollege geen steun meer heeft van de bevolking.”

De voorzitter van de vakbond Sitek noemt de keuze van de Curaçaose bevolking ‘een categorische afwijzing van het eilandelijke beleid’. Hoewel een landelijke verkiezing juridisch staatkundig gezien niet vertaald hoeft te worden naar de eilandelijke coalities, denkt Cova dat een vertaling van de nieuwe coalitie naar het eilandelijk niveau een morele verplichting is.

De boodschap van de kiezer aan de politiek laat volgens Cova niets aan duidelijkheid te wensen over. “Deze overwinning van de PAR toont aan, dat de traditionele politici in het ongelijk worden gesteld.” De voorzitter herinnert eraan dat het na het referendum heette ‘dat een volksraadpleging heel wat anders is als een verkiezing’. “Maar nu weten we dat al op 19 november een overduidelijke boodschap aan politiek Curaçao werd gegeven. Daar valt geen speld tussen te krijgen.”

OPINIE

door **Ronnie Rens Sr.**

ENKELE UREN voordat de stembussen sloten, begonnen PAR-aanhangers al aan hun zegetocht. Die had iets weg van hetgeen in Nederland gebeurde in mei 1945. Ditmaal gold het evenwel een strikt politieke bevrijding, het breken met hetgeen de kiezer niet meer wilde en zes jaar lang moedeloos en machteloos had moeten doorstaan. Een regering die niet kon leiden, een premier die niet kon aanvoeren, ministers die de weg niet wisten, politici die veel te vertellen hadden maar niets zeiden en noch minder uitvoerden. De ontevredenheid werd niet begrepen, de noden van het volk niet aangevoeld, vooruitgang was voorbehouden aan een kleine groep bevoorrechten, die tot de strikte eigen aanhang behoorden.

De afrekening kon daarom niet uitblijven. Elke regering en iedere politieke partij, die het niet aan kan en het verkeerd doet, wordt vroeger of later teruggefloten. Door dezelfde mensen die haar in het zadel hebben gebracht. “Een referendum is iets heel anders dan een verkiezing”, had Maria Liberia op de avond van 19 november gezegd, toen de PAR zich al luidkeels had aangekondigd. Maria heeft gelijk gekregen: bij het referendum konden zij en haar mensen rustig in de regering blijven zitten, nu is het anders en moeten PNP en SI/FOL uit het Fort Amsterdam vertrekken.

Als Maria en de haren op latere leeftijd terugblikken op hun politieke loopbaan, zullen ze het jaar 1993 overigens nooit kunnen vergeten. Toen gilde haar partij het hardst om de status aparte. Als het politieke establishment, en met name de PNP, daar minder hard om had gebruld, was de PAR nooit ontstaan en had gisteren zich niet voltrokken.

Natuurlijk bestaan er, in kwaliteit gemeten, geen oude en nieuwe partijen, wel slechte en goede. De PNP is een slechte partij geworden. Ricardo Isebia zei gisteren op televisie: “De mensen komen naar de PNP toe om werk, om een woning, om erfpachtsgrond. We luisteren en helpen waar we kunnen”. Deze uitspraak raakt de kern van de werkwijze van de PNP: laat de mensen naar ons toe komen en zich tot ons bekeren, dan proberen we pas te helpen. Maar de burger moet niet worden gedwongen de handen open te houden, hij moet recht hebben op degelijk werk, recht op een goede uitkering als dat moet, recht op een betaalbare woning, recht op een stuk eiland.

De PNP is voor een deel weggevaagd. Door eigen schuld. Door een onterechte en misplaatste arrogantie. Door niet te zorgen voor nieuw bloed. Door ons in Staten, regering en Bestuurscollege op te schepen met mensen die hun taak niet begrijpen en hun werk niet aan kunnen. De toekomst ziet er voor de PNP bijzonder beroerd uit. De partij komt namelijk in de Staten met Liberia, McWilliam en Römer, geen drietal dat in staat is de partij uit het drijfzand te trekken, waarin ze door eigen falen is beland. Maria kan het niet, Rufus wil het niet en Suzy begrijpt het niet.

De zware nederlaag afwimpelen als “een wereldwijde trend” typeert het enige denken. De PNP vermoedt namelijk dat de PAR het op landsniveau niet aan zal kunnen, de Eilandsraadsverkiezingen volgend jaar voor de deur staan en een comeback dan een zekere zaak is. Dat werkt lang niet altijd zo. Politiek en verkiezingen hebben te maken met vertrouwen. En dat is precies wat de kiezer in de PNP kwijt is.

De SI is helemaal weggevaagd. Deze partij verdient ook niet beter. Ze kon niet eens een verkiezingsprogramma produceren en leider Hueck verscheen zelfs niet toen hem op TV en in kranten gratis publiciteit werd aangeboden. Hueck is als minister wekenlang niet in Fort Amsterdam gezien. Maar bovenal werd op onelegante wijze de deur gewezen aan een aantal werkers van het eerste uur. Een dergelijke handelwijze wreekt zich, ook in de politiek.

DP hield nog net vast aan haar ene zetel in de Staten, die Agustin Diaz nu in feite moet teruggeven. Leider Bentoera verklaarde de coalitie op eilandsniveau met de PNP te zullen voortzetten. Maar als je er zelf niet op bent vooruit gegaan en blijft samenwerken met een sterk aan kracht verliezende partner, delf je uiteindelijk het eigen graf.

MAN bleef op twee zetels staan, hetgeen voor leiders en aanhang een teleurstelling is. Maar in ieder geval is de integriteit van Don Martina beloond en heeft zijn partij geen noemenswaardig stemmenverlies geleden. MAN kan “rebounden” en door een positieve houding te blijven aannemen eventueel zelfs de logische partner van PAR worden.

Het is jammer dat Chin Behilia niet meer in de Staten komt. Hij is een degelijk, fijn en eerlijk mens. Groei zat er voor zijn partij evenwel niet in en ditmaal koos de kiezer voor zekerheid.

Met de zege van de PAR zijn de Antillen nog niet gered. Op eilandsniveau blijven op Curaçao PNP en DP aan de macht, op Bonaire de UPB en op St. Maarten DP en PDP. Daarboven komt een nieuwe landsregering. Die zal de coalitiepartijen, die gisteren zo hard op hun kop hebben gekregen, tot betere daden moeten opvoeden. Als dat ook niet mogelijk blijkt, rekenen de kiezers opnieuw en nog radicaler met hen af bij de Eilandsraadsverkiezingen van volgend jaar.

Verliezers en winnaar

■ *WILLEMSTAD — De grote verliezer, Maria Liberia van de PNP, feliciteert Miguel Pourier van de PAR. Raymond Bentoera, een andere verliezer wacht zijn beurt in de rij netjes af.*

MAN niet ontevreden

WILLEMSTAD — Ons fundament is intact gebleven, zegt Don Martina van de MAN. En dat stemt toch tot tevredenheid. Natuurlijk vindt hij het jammer, dat zijn partij geen vier zetels heeft gekregen, zoals hij hoopte. “Maar ja, de verkiezingen van gisteren zijn een storm geweest”.

Martina begrijpt heel goed wat zich heeft afgespeeld. Het ging gisteren om een afrekening met het kabinet, en daar werd de MAN de dupe van. Het lag in elk geval niet aan de verkiezingscampagne, die de blauwen hebben gevoerd.

Relatief gezien heeft de partij haar electorale positie zelfs verbeterd, meent Martina. Alle andere partijen zijn immers achteruit gegaan, op de PAR na. Bovendien heeft de MAN 592 stemmen meer gekregen dan bij de eilandsraadverkiezingen van 1991 (10.952 nu tegen 10.360 toen).

Over een regeringscoalitie laat de MAN-leider zich nog steeds niet uit. “Ik neem aan dat de gouverneur Pourier tot formateur gaat benoemen en dan zien we wel wat er gebeurt”.

Pourier: de nieuwe minister-president

■ *WILLEMSTAD — Miguel Pourier is na tien jaar afwezigheid in de politiek teruggekeerd als de absolute winnaar. Pourier wordt de nieuwe minister-president van de Nederlandse Antillen. Gisteren mocht de fiskaal jurist zich verheugen in een overdonderende verkiezingsuitslag. Honderden aanhangers van de nieuwe politieke leider vierden uitbundig de verkiezingsoverwinning van de Partido Antia Restruktura.*

Viering Fortkerk

WILLEMSTAD — Aanstaande zondag om 09.30 uur vindt in de Fortkerk de viering plaats van het Heilig Avondmaal. Ook worden er enkele ouderlingen bevestigd. Voorganger is dominee Eggink.

Verhalen in Landhuis Kenepa

WILLEMSTAD — Morgen lezen Clay Toppenberg en Jeroen Heuvel verhalen voor in Landhuis Kenepa. Clay is derdejaars studente aan de hogeschool voor kunsten in Utrecht, terwijl Jeroen eigen theaterprodukties maakt. Vanaf 11.00 uur klinken uit het muziekorgel vrolijke tonen. Tussen 16.00 en 18.00 uur vertellen Jeroen, Clay en enkele anderen op geheel eigen wijze hun verhaal. De toegang is vrij en er zijn hapjes en drankjes te koop.

Vervolg van pag. 1

Whitfield hielden een nek-aan-nek-race. De DP won uiteindelijk met een verschil van 57 stemmen: DP 437, SEA 380. Doordat Kenneth van Putten, tweede op de lijst, voorkeursstemmen behaalde, zal hij waarschijnlijk terugkeren in het parlement.

De overwinning van de WIPM van Will Johnson op Saba, kwam niet als een verrassing. Van de 718 stemgerechtigden op Saba brachten 601 hun stem uit (83 procent), waarvan 458 op de WIMP en 135 op de onlangs opgerichte Saba Development Party. Will Johnson heeft ondertussen al verklaard de coalitie te willen steunen. Overigens was het voor het eerst in jaren, dat de verkiezingen op Saba rustig en zonder incidenten verliepen, aldus Dave Levenstone van de WIPM.

Het wachten is nu op de opdracht van de gouverneur. Aannemelijk is, dat hij PAR-leider Miguel Pourier zal aanwijzen als informateur, of misschien zelfs wel als formateur. Op papier lijkt het niet moeilijk een coalitie te vormen: PAR, MAN, DP Bonaire, SPA, WIPM en DP Statia. Maar Pourier waarschuwde er gisterenavond al voor, dat hij niet van plan is een coalitie te vormen met partijen ‘alleen omdat zij van een ander eiland afkomstig zijn’. “We zullen zeker kijken naar de partijprogramma’s en vooral: welke mensen moeten de problemen aanpakken. Dat moeten capabele mensen zijn, die samen met ons een echt team willen vormen.”

Handicap bij de uitvoering van welke coalitieplannen dan ook, is het feit dat de PAR nog niet op eilandsniveau is vertegenwoordigd en de eilandsraadverkiezingen pas volgend jaar plaatsvinden. Het BC bestaat nu uit PNP (10) en DP (2). Effectief regeren op landsniveau kan alleen geschieden met de medewerking van de PNP en de DP.

Minister Hirsch Ballin:

‘Krachtige wind waait ove[r] de Antilliaanse eilanden’

WILLEMSTAD/DEN HAAG — De verkiezingsuitslag voor het Antilliaanse parlement geeft de Nederlandse regering alle hoop op een goede samenwerking. Minister Ernst Hirsch Ballin van Antilliaanse en Arubaanse Zaken denkt, dat met name door de winst op Curaçao van de oppositiepartij PAR “er een krachtige wind van verandering” over de Antillen heeft gewaaid”.

Den Haag verwacht zaken te kunnen doen met Pourier, die naar verwachting de nieuwe Antilliaanse regering mag formeren. Het programma van de PAR, waarin versterking van het bestuur, de criminaliteitsbestrijding en de verbetering van de financiën en het onderwijs centraal staan, komt [...] overeen met de wensen [...] de Nederlandse regering.

“Nederland is bereid [...] basis van het program[...] van Pourier samen [...] werken met de Antillen [...] deze samenwerking zo no[...] te intensiveren”, zo [...] Hirsch Ballin.

Hirsch Ballin heeft van [...] beoogde premier Pourier [...] goede indruk. “De [...] fris, maar Pourier [...] langer. Gezien zijn [...] dienst is hij een man [...] goede in de Antil[...] samenleving opspoo[...] leven wil brengen.” [...] malige directeur van [...] AMRO-bank in Wi[...] heeft onder andere [...] werkt aan het in [...] brengen van de bestuur[...] wantoestanden op [...] Maarten. “Ik hoop op [...] goede samenwerking, als [...] ners en als vrienden,” [...] Hirsch Ballin. “Ik heb [...] vertrouwen dat er in de [...] kosmt een goede samen[...] king komt.”

Volgens Hirsch B[...] toont de uitslag aan, dat [...] kiezers zich duide[...] hebben uitgesproken voor [...] herstel van de bestuur[...] en financiële orde, ook [...] Sint Maarten.

Onderhandelinge[n] contrôle vliegveld[...] St.Maarten van [...]

WILLEMSTAD/PHIL[IPS]BURG — Een re[...] voor personencontr[...] de luchthavens van [...] Maarten is onderwe[...] onderhandelingen [...] het Koninkrijk der N[...] landen en Frankrij[k] beginnen maand[...] februari in Philips[...]

De beide naties wil[...] een overeenkomst [...] waarbij controle van [...] zigersverkeer door de [...] naren van de grensbe[...] van de beide landen [...] weer op elkaars grond [...] mogelijk is.

Een eerste ronde [...] handelingen heeft in [...] plaatsgehad. De bedo[...] is, dat op 4 maart een [...] werp-overeenkomst op [...] ligt. Minister van [...] liaanse en Arubaanse Z[...] Hirsch BAllin hoopt dat [...] verdrag voor 1 apr[...] gesloten kan worden.

De onderhandelingsde[...] gatie van de Antillen [...] onder leiding van procur[...] generaal Rob Pieters [...] bestaat verder uit vert[...] woordigers van diverse L[...] diensten.

[St]eekpenningen in ruil casinovergunning

[G]edeputeerde Richardson [v]anmorgen gearresteerd

WILLEMSTAD/PHILIPS[B]URG — Gedeputeerde [Re]né Richardson (DP) is [va]nmorgen om half zeven [aa]ngehouden op verden[kin]g van het aannemen [va]n steekpenningen. Ook [de] op Sint Maarten woon[ach]tige Italiaan S.M. is [ge]arresteerd. Beiden zijn [va]ndaag naar Curaçao [ov]ergebracht voor ver[ho]or.

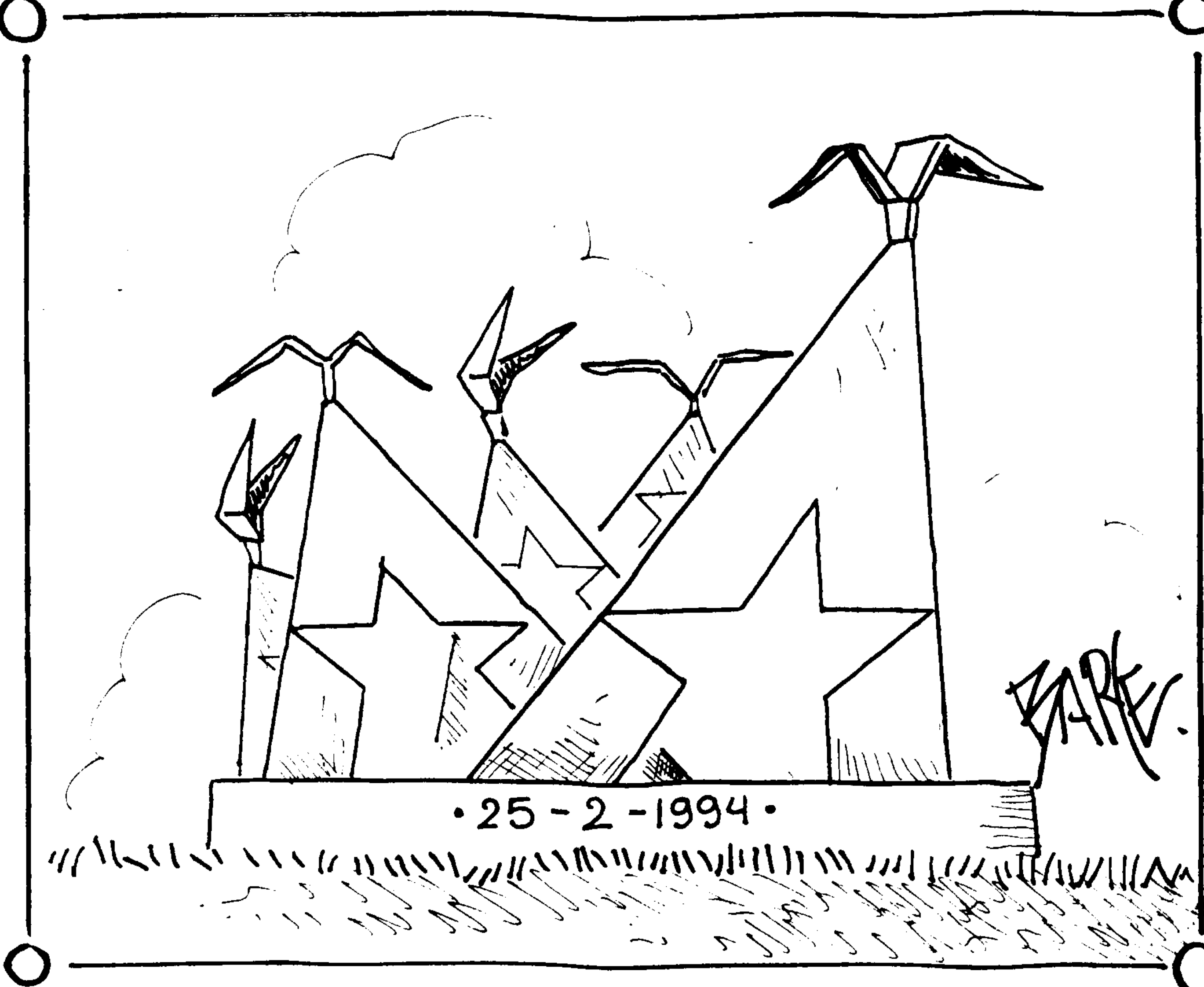

[Bij] hen werd vanmorgen ook [hui]szoeking gedaan. De steek[pe]nningen zouden in juli '93 [en] januari '94 zijn betaald in [ru]il voor de afgifte van een [cas]inovergunning voor een [nie]t nader genoemd hotel/[cas]ino. Richardson is gede[pu]teerde voor ondermeer [Fin]anciën, Volkshuisvesting [en] Domeinbeheer. Hij zou [vo]or S.M., tweede man in het [con]cern van de in Guade[lou]pe vastzittende Saro Spa[da]ro, bij zijn illegale hande[lin]gen zijn geholpen.

De rechter had gisteren [he]t bevel tot gevangenne[min]g met de duur van acht [da]gen afgegeven. De arres[tat]ie vond vanmorgen [pla]ats. Nadat het verhoor [doo]r de rechter-commissaris [hee]ft plaatsgevonden, dat [naa]r verwachting ongeveer [een] week in beslag zal nemen, wordt bekeken of Richardson naar Sint Maarten kan worden overgebracht om de rest van zijn voorarrest uit te zitten. Of ook S.M. naar Sint Maarten wordt overgebracht, is nog niet zeker. Bij het OM liet men vanmorgen doorschemeren dat dat niet het geval zal zijn.

Met de aanhouding van Richardson is de tweede DP-er in korte tijd aangehouden; DP-leider Claude Wathey wordt verdacht in de haven- en luchthavenzaak die het OM onderzoekt.

Het Bestuurscollege op Sint Maarten bestaat uit vier gedeputeerden: René Richardson en Mario Hodge voor de DP en Sarah Wescott-Williams en Dennis Pantophlet voor de PDP. De laatste wordt verdacht in de havenuitbreidingszaak, maar is nog niet gearresteerd.

Referendum-effect zet door: genadeslag voor SI/FOL

Jongere en 'niet-stemmer' verkiezen Miguel Pourier

WILLEMSTAD — De Curaçaose politiek moet gisteren een onmiskenbaar déjà-vu gehad hebben. Koud drie maanden geleden kreeg zij de eerste klap uitgedeeld. Gisteren kwam de genadeslag, die Nos Patria en SI/FOL niet overleefden. Rufus McWilliam (PNP): "Met drie zetels kunnen we als oppositie tenminste een openbare Statenvergadering aanvragen."

Na het referendum van 19 november heette het, dat de massale afwijzing van optie B, unaniem de favoriet van de bewindvoerders, geen motie van wantrouwen tegen de zittende regering betekende. Vol vertrouwen ging men de Statenverkiezingen tegemoet, als vanouds vertrouwend op 'onze kiezer'. En die liet het gisteren massaal afweten.

34.000 mensen lieten de PNP (van 7 naar 3), de Democraten (behoudt 1 zetel), Nos Patria (van 1 naar 0), en SI/FOL (van 3 naar 0) in de steek en verkozen 'het alternatief'. Alleen de MAN kon zich verheugen in een lichte groei en behoudt haar twee zetels in het Antilliaans parlement.

De *Partido Antia Restruktura* gokte op zes zetels en kreeg er acht, een unicum in de politieke geschiedenis gezien het feit, dat de PAR in een kleine drie maanden én een organisatie uit de grond moest stampen én campagne moest voeren.

Voor de PNP kwam de klap hard aan. Een teruggang van zeven naar drie. Waar zijn de traditionele groene stemmers gebleven? Dito Mendes de Gouveia (PNP) zoekt het verlies bij de niet-stemmers. Maar hij geeft onmiddellijk ruiterlijk toe dat 'het volk gewoon wat anders wil'. "Laat ze morgen maar beginnen. Ik zal ze gaan vragen hoeveel chollers ze van de straat hebben gehaald." En als hij de wrok verbeten heeft: "Ik moet ze een eerlijke kans geven. Ze hebben het mandaat en onze steun."

KIESPIJN

Raymond Bentoera lacht als een boer met kiespijn. De leider van de Democraten zegt halverwege de avond al blij te zijn met twee zetels, maar het werd er uiteindelijk één. De DP haalde met de hakken over de sloot een zetel met 5818 stemmen. Een klap in het gezicht als je op vier zetels hebt gehoopt.

In het partijhuis aan de Rooseveltweg is het dofheid en verslagenheid troef. De lijsttrekker zit met enkele getrouwen naar de televisie te kijken, terwijl Boy Rozendal onverstoorbaar de resultaten noteert. Was Bentoera tijdens de campagne een en al lof over de voortreffelijke wijze waarop die verliep, nu weet hij beter. Er is iets goed mis met de structuur van de partij, zegt hij. Het is in de wijken helemaal niet zo goed gegaan. Daar zullen vandaag wat harde noten over worden gekraakt, want dat het partijbestuur stof tot discussie heeft, lijdt geen twijfel.

Ook Eithel Pietersz (SI) zegt, dat een grondige analyse onontkoombaar is. SI/FOL is weggevaagd. Het ontbrak de bruin-oranje combinatie aan 800 stemmen om de kiesdeler van 5158 te behalen. De campagneleider ziet ook de niet-stemmer als de boosdoener. Maar hoe het dan komt dat de traditionele aanhang is weggebleven? Wat is er gebeurd met kiezer uit de SI-buurten Jan Doret, Tera Kora, Seru Fortuna en Koraal Specht? Aan George Hueck kan die vraag niet gesteld worden. De SI-leider is onbereikbaar en vertoont zich niet in het partijhuis aan de Rooseveltweg. Daar groepen een handjevol mensen bijeen, die desalnietemin een dansje wagen op een merengue die uit een autoradio klinkt.

OVERWINNING

Aan de Fokkerweg heeft kennelijk niemand getwijfeld aan de overwinning. Twee podia staan opgesteld, er speelt een band en als Miguel Pourier voor de microfoon verschijnt klinkt een luid gejoel. Rond het Rijkseenheidsmonument danst jong en oud, maar vooral jong. Etienne Ys, derde op de lijst: "We hebben de jeugd weer bij de politiek betrokken."

Maar niet alleen jong Curaçao voelt zich aangetrokken tot de recht-toe-recht-aan benadering van de PAR, ook de verstokte niet-stemmer is overstag gegaan. Een welzijnswerker vertelt dat hij ditmaal voor het eerst in zijn leven heeft gestemd. "Ik ben nooit door wat voor partij dan ook benaderd. Veel mooie rapporten, maar in de praktijk. Ho maar. Terwijl wij met chollers en criminaliteit te maken hebben." Toen de PAR hem benaderde om te weten wat de problemen waren, ging hij overstag. "En het mooie is dat Pourier niet dicteert wat er moet gebeuren, maar vraagt wie verstand van zaken heeft. Zo kreeg ik een coördinerende functie. Hij geeft mensen een eigen verantwoordelijkheid. Democratischer kan het toch niet?"

Uithuilen en opnieuw beginnen

■ *WILLEMSTAD — Bij [Tel]eCuraçao mochten de partij[lei]ders na het bekend worden [va]n de uitslag komen uit[hu]ilen. Naast presentator [Pa]ul de Windt van links af [D]on Martina (MAN), Ray[mo]nd Bentoera (DP), Maria [Li]beria (PNP) en de enige die [re]den had tot lachen, Miguel [Po]urier (PAR). George Hüeck [sch]itterde door afwezigheid.*

[P]NP-stemster [h]oopt het beste [v]oor Pourier

WILLEMSTAD — "Ik [ho]op dat ze ophouden met [ru]zie maken na de verkie[zi]ngen", zegt een 65-jarige [P]NP-stemster. Als ze stemt [da]n is dat *Nashonal*. [O]ndanks deze onvoorwaar[de]lijke steun vindt ze het [wel] vreemd, dat mensen op [Cur]açao zich 'nooit' afvragen [of] een partij wel heeft [ged]aan wat ze vorige keer [hee]ft beloofd. "We stemmen [all]ier altijd weer hetzelfde". [De] grote steun voor nieuw[kom]er PAR heeft echter het [ve]endeel bewezen. "Al blijf [ik] PNP-er, toch hoop ik dat [de] PAR er het beste van [ma]akt."

Pourier ziet politicus als manager

WILLEMSTAD — Het heeft de huidige politiek aan managers ontbroken. Daar gaat de *Partido Antia Restruktura* verandering in brengen. Weliswaar hebben nogal wat PAR-kandidaten nauwelijks politieke ervaring - ze zijn wel degelijk in staat een organisatie te leiden.

Daar is Miguel Pourier, dé grote overwinnaar van de Statenverkiezingen, van overtuigd. Het bestieren van een land is in wezen niet zoveel anders als het leiden van een (overheids-)organisatie, geeft hij daarmee te kennen. "In mijn ploeg zit bijvoorbeeld een inspecteur der belastingen (Etienne Ys, red.)"

De PAR is piepjong. Afgezien van de partijleider en Lucille George-Wout hebben de kandidaten nimmer een politiek verantwoordelijke functie bekleed. Maar dat hoeft volgens Pourier geen enkele belemmering te vormen voor het uitoefenen van verantwoordelijk bestuur. "Mijn ploeg bestaat uit mensen die hoge verantwoordelijke posten bekleden in de samenleving. Ze zijn wel wat gewend." En bovendien heeft Pourier nog wat 'zwaargewichten in de de wachtkamer zitten'.

Rudy's weer open

WILLEMSTAD — De groentezaak Rudy's opent maandag weer haar deuren.

Begin januari werd de zaak wegens een grondige verbouwing gesloten. Nieuw, naast de verkoop van groente, fruit en levensmiddelen, is een afdeling van de Hollandse Ambachtelijke Slagerij (HAS).

COMMENTAAR

DE PAR heeft bij de gisteren gehouden statenverkiezingen een prestatie geleverd, die uniek is in de Antilliaanse politieke geschiedenis. Een partij — eigenlijk zou de benaming 'beweging' meer op zijn plaats zijn — die amper enkele maanden geleden het licht zag, slaagde er in het record aantal stemmen van bijna 34.000 te behalen op Curaçao en acht van de veertien beschikbare statenzetels in de wacht te slepen.

Uiteraard is een groot deel van dit succes te danken aan de enorme inzet van de PAR-mensen zelf en de steun, die zowel vakbonden als ondernemers hebben geleverd om de PAR-machine in beweging te zetten. En om de PAR in staat te stellen in zo'n korte tijd het kiezerspubliek te bereiken met de boodschap van de partij: een verenigd Antillen gebaseerd op behoorlijk bestuur en een zo rechtvaardig mogelijke inkomensverdeling.

Maar doorslaggevend was het feit, dat er zich na vele jaren eindelijk een redelijk lijkend alternatief presenteerde om uit de politieke sleur te komen. De gelegenheid om uit de frustratie te geraken van het gebonden zijn aan traditionele partijen. Partijen die aan de vooravond van elke verkiezing met de meest fraaie beloften kwamen, al dan niet verpakt in voor de gelegenheid haastig gefabriceerde partijprogramma's, maar die nooit uitvoerden.

Het eerste signaal dat de 'lente van Willemstad' in aantocht was, tekende zich reeds af bij het referendum in november vorig jaar. De kiezers op Curaçao negeerden massaal de oproep van alle gevestigde politieke partijen om zich achter optie B, een autonoom Curaçao, te scharen en kozen daarentegen voor optie A. De A, zoals gisteren duidelijk is geworden, niet alleen van Antillen maar ook van Alternatief. De keuze in november was, zoals nu blijkt, zeker niet alleen gebaseerd op de wens om een band tussen de vijf Antilliaanse eilanden te behouden, maar ook en vooral om de politici van zowel regerings- als oppositiepartijen duidelijk te maken, dat men genoeg had van de politieke *spielerei* van de afgelopen jaren.

De PAR staat nu voor de boeiende, maar ongetwijfeld ook zeer moeilijke taak, de opdracht van hun massale aanhang uit te voeren. Om te beginnen moet er een nieuwe regering worden geformeerd met coalitiepartners, die bereid zijn de lijn en de principes te volgen die de PAR zich voor ogen stelt. Met de uitslag van gisteren en de wens van de kiezers om af te rekenen met het fiasco van de regeringen van de laatste jaren, lijken daarvoor de MAN op Curaçao, de DPB op Bonaire, de SPA op St. Maarten en de winnaars van de verkiezingen op St. Eustatius en Saba de voor de hand liggende kandidaten.

In eigen kring ziet de PAR zich gesteld voor het lastige karwei om, met praktisch uitsluitend nieuwkomers in de politiek, acht statenzetels te gaan bezetten en straks een flink aantal kandidaten te moeten leveren voor de ministerposten in het nieuwe kabinet. De behoefte aan ervaren parlementariërs om het uit te voeren beleid in de Staten te verdedigen en tegelijkertijd het optreden van het eigen team kritisch te begeleiden, is daarbij van eminent belang. En het feit dat de fracties waarmee in de coalitie samengewerkt moet worden elk uit niet meer dan twee leden bestaan, maakt het er niet eenvoudiger op.

Hoe dan ook, de Curaçaose kiezers en ook die van de andere Antilliaanse eilanden waar gisteren verkiezingen zijn gehouden rekenen op verandering en vernieuwing. En om dat te kunnen doen, moet er begonnen worden met puinruimen. 'Ruim op de boel', scandeerde de PAR aanhang gisteravond massaal bij de viering van de verkiezingsoverwinning. Ook dat zal een hele klus worden met de club die op Scharloo zetelt en die weliswaar met veel verve aan een nieuw beleid is begonnen, maar zeker niet van harte zal meewerken aan het opruimen van het eigen vuil.

OP DE NEDERLANDSE ARBEIDSMARKT OP ZOEK NAAR MEDEWERKERS?

INVENT Adviesburo voor Personeel en Organisatie is sinds 1987 gespecialiseerd in het werven en selecteren van personeel. Of het nu om academici of technische medewerkers gaat, via ons uitgebreide netwerk in diverse disciplines en uitgekiende personeelsadvertenties zijn wij in staat om op korte termijn te voldoen aan uw vraag naar gekwalificeerde medewerkers, die enige jaren op Aruba of de Antillen werkzaam willen zijn.

Onze Psychologisch Onderzoek Plus methode geeft u meer zekerheid omtrent geschiktheid van kandidaten.
Desgewenst bemiddelen wij voor u bij het aanvragen van een werkvergunning en het opstellen van de arbeidsovereenkomst.

Onze werkwijze: nauwkeurig, doeltreffend en snel
Onze honorering: klantvriendelijk en functie-afhankelijk

Bel of fax direct naar Nederland:
0031-8855-76264 (tel.) en 0031-8855-78126 (fax)

invent
Hoogkoorpassage 23 BOXMEER
Postbus 86 NL-5830 AB BOXMEER

TE HUUR
Pas gerenoveerde kantoor- en/of kliniek ruimte
beschikbaar uiterlijk 15 mei 1994.
1ste verdieping 135 m² } samen of apart
2de verdieping 127 m²
Caya G.F. Croes 103, met ruime privé en publieke parkeerruimte.
Voor informatie Botica Oduber,
Caya G.F. Croes 101
of bellen voor afspraak 34908

BRASEXPORT A.V.V.
(geliquideerd)
De vereffening van bovengenoemde vennootschap is voltooid en deze is op 3 februari 1994 in het handelsregister doorgehaald.
De Vereffenaar
AMACO (Aruba) N.V.

ARUBA DAILY ENTERTAINMENT

CAFE the plaza
Marcel, bedankt voor alles
Geopend:
Zondag tot en met donderdag 11.00 a.m. - 2.00 a.m.
Vrijdag en zaterdag 11.00 a.m. - 3.00 a.m.
L.G. Smith Blvd. - Seaport Market Place
Tel.: 38826

RIUNITE
Voor iedere gelegenheid
de drank bij uitstek.
Mercurius Trading Co.
(Handelsmaatschappij Mercurius n.v.)
Fergusonstraat 116 - Tel.: 21470 - 22345

MOONLIGHT GRILL is gezellig
Kom zing of breng je instrument mee
TALK OF THE TOWN
Live music begint om 6.00 pm
L.G. Smith Blvd. tel: 23380

SPECIAL INVITATION TO DOCTORS, NURSES AND PROFESSIONALS

DIABETES ASSOCIATION OF THE CARIBBEAN

in cooperation with FUNDACION DIABETICO ARUBANO is pleased to invite you to attend an Actualization course in

DIABETES MELLITUS

Place: Sonesta Hotel.
Date: Friday, March 4, 1994.
Time: 7:00 p.m. - 9.30 p.m.
Moderator: Dr. Raymond Dorail M.D.
Invited Speakers:
Dr. Adolfo Perez-Comas, M.D., Ph.D.
Dr. Errol Morrison, M.D.
Dr. Ricardo Guell, M.D.
Dr. Jorge Martina, M.D.

Betaling abonnementen
In verband met invoering van het nieuwe abonnementen systeem worden geen aanmaningen meer gestuurd.
U kunt Uw abonnementsgeld betalen:
— aan de incasseerster
— via Banco di Caribe rekening nr. 10.815.445
— op kantoor tijdens kantooruren.
Via telefoon 24333 / 4 / 5 kunt U vragen hoeveel Uw saldo bedraagt.
Dank voor Uw medewerking.
Directie AMIGOE Aruba

Rococo pl...
zondag 27 februari
van 8.00 a.m.
tot 3.00 p.m.
Tanki Leendert 1...
voor kraamhu...
tel. 34478

WAARSCHUW...
De marinierskazerne S... maakt bekend dat o... donderdag 3 maart ... van 07.00 uur tot 22.00 op vrijdag 4 maart ... van 07.00 uur tot 13.2... schietoefeningen wo... gehouden te Vader... Er wordt geschoten met ... munitie. Het onveilig ge... landzijde wordt afgebak... rode vlaggen en ... waarschuwingsbor...

TE KOO...
DRIE STUKS
EIGENDOMSTER...
gelegen te Tanki Lee...
(achter Tanki Leend...
voor Afl. 60,00 per ...
Voor informaties
bel 37668
tussen 9 a.m. en 4...

FOR RENT
Two bedroo...
p.r.t.n.e.n.t.
kitchenette, sea...
harbourview
Sea Port Villa
Available aug. 2...
sept. 2 1994
Rate $ 750,-
tel. 28616

aib
aruban investment bank n.v.
The Aruban Investment Bank N.V. is looking for candidates for the following positions:

LOAN OFFICER
for its Project Department who will report to the President.
His/her primarily responsibility will be to assist in the development of project-applications and loan appraisals, implementation and supervision of projects and assisting clients and conducting various analyses.
Background and qualifications:
H.B.O. education or equivalent degree in Business Administration. Good commercial and analytical feeling, understanding of business in general. Good verbal and written command of English and Dutch.

ADMINISTRATIVE OFFICER ("Chef de Bureau")
for its Administration Department who will report to the Vice-President.
His/her primarily responsibility will include directing and supervising clerical and secretarial personnel, relieving Management of routine functions, conducting departmental affairs as smoothly and efficiently as possible, creating a productive and pleasant work environment.
Background and qualifications:
A secondary school education (HAVO or VWO) and with ample secretarial experience at supervisory level. Good verbal and written command of English and Dutch.

For both positions knowledge of word processors and spreadsheets is required.

For consideration, please submit letter with curriculum vitae to: Aruban Investment Bank N.V., Middenweg # 20, P. O. Box # 1011, Oranjestad, to the attention of the Personnel Department - att.: Mrs. L. Lacle. For further information, if so required please contact our bank, telephone 27327 or 28027.

ARUBAN INVESTMENT BANK N.V.
"an Aruban bank for investing in Aruba"

* centrale deurvergrendeling
* stuurbekrachtiging
* waarschuwingssignaal vergeten verlichting
* in hoogte verstelbaar stuurwiel
* in delen neerklapbare rugleuning achter
* verstelbare hoofdsteunen vóór en achter
* bestuurderdsstoel in hoogte verstelbaar
* veiligheidsgordels vóór in hoogte verstelbaar
* getint glas
* waarschuwingslampje bij geopende portieren
* stalen dwarsbalken in de portieren
* van binnenuit verstelbare buitenspiegels
* bumpers vóór en achter in carrosseriekleur
* radiovoorbereiding met 2 speakers en antenne
* toerenteller
* 2.0 liter injectiemotor met 16 kleppen (93 kW)

Hier valt niets op af te dingen.

Wie op zoek gaat naar een nieuwe auto is vaak bijzonder kritisch. En terecht. Want welke extra's ze u allemaal beloven, feit blijft dat u er vaak ook extra voor moet betalen. Neem dan de Mitsubishi Galant. Een auto die qua compleetheid z'n gelijke niet kent. Daarbij hebben wij ook een primeur voor u. Want speciaal voor die mensen die wel van auto's houden, maar niet van onderhandelen, hebben wij de Galant nu dermate in prijs verlaagd dat daar niets meer op valt af te dingen. Zo, nu weet u tenminste waar u aan toe bent bij de Mitsubishi dealer. Aan een testrit in de Galant misschien?

De Mitsubishi Galant 2.0 L Supersaloon vanaf 47.950,-
Niets meer. Niets minder.

R.E. YRAUSQUIN & SONS
L.G. Smith Boulevard 112-A, Oranjestad, Aruba
Tel. 23476

PRIMA AUTO SALES, INC.
Bernhardstraat 115, San Nicolas, Aruba
Tel. 43677

Stichting Ziekenverpleging Aruba
Dr. Horacio E. Oduber Hospitaal
P.O. Box 569 Oranjestad Aruba
Fax nr. (297-8) 23348
Telef: 24300

Dr. Horacio E. Oduber Hospitaal tin e sigiente cursonan cual lo cuminza na September 1994:

CURSO VERPLEEGKUNDIGE
Duracion: 3 aña y 10 luna inclusivo un beroeps-voorbereidende periode di ± 5 luna.
Exigencianan:
* edad minimo di 17 aña na comienzo di curso
* un di e siguiente diplomanan menciona;
- m.a.v.o.
- h.a.v.o.
- ziekenverzorging

CURSO VERPLEGER/STER
Duracion: 2 aña y 2 luna inclusivo un beroeps-voorbereidende periode di 8 luna.
Exigencianan:
* edad minimo di 16 aña y 8 luna na comienso di e curso
* un di e siguente diplomanan menciona:
- m.a.v.o.
- paso Sigur (bejaardenzorg).

Informashon general
Durante e beroeps-voorbereidende periode e studiante ta ricibi un recompensacion ... transportacion. Despues di e periode aki e studiante ta traha y studia a base di un asina yamá leer/arbeidsovereenkomst den cual condishon di trabow y salario segun CAO ta ...

Bo ta interesa
Asisti na e dianan informacion cual lo tuma lugar dianan 4 y 11 di maart 1994 na departamento di Opleiding na dr. H.E. Oduber Hospitaal. Ora: 14.00 ora - 16.00 ora.
Jama avisa bo presencia lo mas pronto posibel serca sra. Evelien Gordijn, telefoon 74300 ext. 3...

...BA AGENDA

...OORUREN AMIGOE
...n 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; ... gesloten.

...OON
...oedgevallen na kantoortijd: 21639, ...n 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

...EKENINGNUMMER
...445 Banco di Caribe.

...E
...centrale) en 11141 (informatie).

...CENTRALE

. . . .

...RTJES verschijnen op dinsdag ...g en kunnen iedere dag tussen ...2.00/14.00-17.00 uur worden opge- ...behalve op zaterdag. Alleen zoe- ...die op maandag en donderdag ...0 uur binnen zijn, kunnen de dag ...dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

. . . .

...REGELING DOKTOREN
...g+zondag 09.00-10.00/17.00- ...)
...d, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki ...n, Paradera en Sta. Cruz: dokter ...via Dr. Horacio Oduber Hospitaal ...00) of via Alarmcentrum (115).
...quito, Savaneta en San Nicolas: ...Luchmun via Centro Medico San ... (tel.: 48833) of via Alarmcentrum

. . . .

...A'S
...dienst)
...n de brug:
...a, Noord 41B-41C. Tel.:68181.
...de brug:
...a.

. . . .

... **BRANDGEVALLEN,** onge- ...el een of ander ongeluk gelieve ...ntrale (tel.: 115) op te bellen.

. . . .

...O MEDICO CARABOBO
...dstraat 7, tel.: 21777)
...t heeft dr. Lili G. Beke-Martínez, ...6.

. . . .

...LE KRUIS ARUBA ...INGENBUREAU
...straat 22, tel.: 24444)
...geopend van 07.30-12.00/13.50- ...uur; maandag te Paradera (tel.: ...) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San ...(46906)/Noord (23425) van 08.00- ... woensdag: Santa Cruz 28288) ...-11.00 uur; donderdag: Dakota ...Oranjestad (23168), Savaneta ...en Brazil (48301) van 08.00-11.00

. . . .

...ER? STICHTING CIZKA geeft ...en brengt u in contact met leden ...gerschapsbegeleiding, verloskun- ...p en kraamzorg bieden. Bel 37687.

. . . .

...MATIECENTRUM KONINGIN ...LMINA FONDS (voor de kan- ...rijding op Aruba)
...d van maandag t/m vrijdag van ...11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 ...achter de pastorie van Oranjestad).

. . . .

...OTICS ANONYMOUS HEL- ...
...8099 (24 uur per dag).

. . . .

...HOTLINE
...n? Bel dan 23040/27352 ...n 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

. . . .

...PRIDE
...beeckstraat 25, tel.: 32999)
...van maandag tot en met vrijdag van ...16.00 uur voor inlichtingen omtrent ...e alcohol/drugsmisbruik.

. . . .

...ACION RESPETA MI
...g tegen seksuele misbruik van ...jarigen)
...433.

. . . .

...ESTY INTERNATIONAL
...A
...ox 1029, tel.: 27808/48124.

. . . .

...ENARTSEN
...ndsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. ...oodgevallen buiten kantooruren ...15.

. . . .

...ECLUB ARUBA ARIBA
...lub, Wilhelminastraat 16)
...gavond om 19.30 uur speelavond. ...opgave/informatie tel.: 24953.

. . . .

...E TIRAKOCHI
...park te Savaneta, achter kleuter- ...l Promé Paso)
...d van maandag t/m zaterdag van ...18.30 uur en op zondag van 11.00- ...uur voor kinderen van 1-13 jaar.

. . . .

...ARUBA
...DAG: 12.00 Cartoons; 13.00 Kids ...13.20 3-2-1 Contact; 14.00 Abbott y ...; 15.30 Drag Race; 16.15 Winter ...s; 19.00 Elsa Klensch; 19.20 Big ...19.40 CNN News; 20.00 Nos cu ...21.00 Winter Olympics; 24.00 Slui- ...

...AG: 12.00 Cartoons; 13.00 Ripiti y ...13.30 Religious Program Fatima; ...Helicopter Hollyland; 15.23 Studio ...16.43 Dances of the World; 19.00

Movie: Run; 20.30 CNN News; 20.50 Musical; 21.00 Winter Olympics; 22.00 Showtime; 23.00 Winter Olympics; 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 15.00 Cartoons; 16.00 Flintstones; 16.23 Inspector Gadget; 16.46 Eskimo Olympics; 17.14 Roller Skating; 17.24 The Sun in Mind; 18.03 Sesame Street; 19.03 Awa Bibu; 19.33 Caribscope; 20.00 Telenoticias; 20.30 The Jeffersons; 21.00 CNN Int'l Hour; 21.30 Religious Program: Our Mother of Perpetual Help; 22.00 Winter Olympics; 23.00 CNN World Report; 24.00 Sluiting.

. . . .

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

. . . .

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

. . . .

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.

. . . .

Nisbet voert besprekingen in VS:

Mogelijke invoering van Amerikaanse Douanedienst

ORANJESTAD — Minister van Verkeer en Communicatie, Benny Nisbet, heeft de afgelopen dagen in de Verenigde Staten besprekingen gevoerd met betrekking tot de Arubaanse luchthaven. Onder meer werd gesproken over mogelijke invoering omstreeks augustus van een Amerikaanse Douanedienst.

De Amerikaanse autoriteiten zijn zeer tevreden over het verloop van de reeds bestaande uitklaring van passagiers naar de VS door de Amerikaanse Immigratie op de luchthaven en de medewerking die daarbij van de autoriteiten wordt ondervonden.

Nisbet, die enige weken geleden zijn reis uitstelde in verband met spanningen onder het personeel van de Veiligheidsdienst, maakte deze reis afgelopen week. Onder meer bezocht hij op uitnodiging van Westinghouse een radar-demonstratie. Met diverse instanties werden besprekingen gevoerd over de plannen voor en van de Arubaanse luchthaven.

Ondanks het feit dat de bewindsman van mening is dat de vakbonden SEPA en STA de feiten rond de cao-besprekingen verdraaien en geen gehoor gaven aan het ultimatum van de minister, verklaarde Nisbet zich toch bereid om aanstaande maandag om half negen te trachten met de vakbonden tot overeenstemming te komen. De minister had vorige week laten weten dat wanneer de vakbonden op 23 februari niet bij de cao-besprekingen zouden komen, de regering de arbeidsvoorwaarden zou vaststellen. De vakbonden gaven geen gehoor aan dit ultimatum.

Kost wat kost wil de minister de vakbonden betrekken bij het tot stand komen van de arbeidsovereenkomst voor het luchthavenpersoneel. Betreurd wordt dat de vakbonden hierbij niet hun goede wil hebben getoond om tot overeenstemming te geraken.

Het feit dat de vakbonden nu eisen dat eerst de personeelszaken worden geregeld voordat over een cao kan worden gepraat, wordt gezien als een poging om de cao-besprekingen te boycotten. Immers, 80 procent van de personeelszaken werden met de nodige spoed geregeld. De personeelsleden verzochten dit niet via hun vakbond maar rechtstreeks met hen te doen. Dat de minister en de regering niet aan het rechterlijk vonnis zouden hebben voldaan om met de vakbonden aan tafel te zitten, wordt door de minister eveneens van de hand gewezen. Met bewijzen haalt hij aan dat het tegendeel het geval is.

Minister Nisbet vindt het overigens een vreemde zaak dat nu SEPA en STA samen optreden, de penningmeester van de STA, José Wever, de stukken tekent, terwijl Alberto Kock voorzitter van de STA is. Nisbet wil officieel van de vakbond horen dat de penningmeester inderdaad voor de voorzitter kan tekenen.

WEB n.v. gaat buizen spoelen

ORANJESTAD — Op dinsdag 1 maart worden spoeling-werkzaamheden verricht op het 16 duim buizentraject op de hoofdweg San Nicolas/Oranjestad. In verband met het thuis-werk verkeer wordt pas om 9 uur begonnen. Aangezien er water op de weg kan voorkomen ter hoogte van de putten van de WEB n.v., zullen er waarschuwingsborden geplaatst worden.

Op 3 en 4 maart zullen de werkzaamheden zich verplaatsen naar Santha Martha richting Hooiberg en het pomphuis te Paradera. In de eerste helft van maart zal dit nieuwe 16 duim-buizentraject in bedrijf gaan. De directie van de WEB verzoekt begrip voor het ongerief dat deze werkzaamheden, die voldoende watertoevoer in de regio's Paradera en Noord zullen garanderen, met zich mee zullen brengen.

Riverplate besteedt meer aandacht aan kleintjes

ORANJESTAD — Arubaanse en ABC-voetbalkampioen, Riverplate/Toyota, gaat meer aandacht besteden aan de kleine voetballers, vanaf de Lifida-leeftijd van 6 jaar tot de junioren-leeftijd van 16 jaar. De vereniging introduceert dit jaar het in Nederland gebruikte opleidingssysteem van praktijk en theorie.

Riverplate startte in april 1992 met een Lifida-divisie met een zo professioneel mogelijke organisatie en trainingsprogramma. Begonnen werd met slechts vier kinderen en een trainer. Nu zijn er zestig kinderen en vier trainers, waarvan één met een Nederlands diploma en ervaring.

Het doel is, het voetbalniveau te verbeteren vanaf een zo jong mogelijke leeftijd door de kinderen een goede basistechniek te leren. Dit jaar wordt het Nederlandse systeem van praktijk en theorie geïntroduceerd. Het materiaal hiervoor is als op Aruba aangekomen.

De trainingsdagen voor de kleintjes zijn maandag en woensdag van 16 tot 18 uur. Alle spelers komen in hun T-shirt die zij bij de inschrijving als lid hebben gekregen. Voor inschrijving betalen de ouders een tientje en voor het lidmaatschap 15 florin per maand. De spelers zijn verdeeld in zes divisies en de uniformen voor deze divisies zijn zonder sponsor aangeschaft. Er is vrij veel materiaal aanwezig, zoals ballen, boeken en video's. Tijdens de trainingen zijn er altijd ouders aanwezig om toezicht te houden.

Om meer kinderen de kans te geven om het voetbalen te leren, houdt Riverplate op zondag 27 februari, van 10 tot 12 uur, een open dag op haar veld te Eagle. Alle kinderen tussen 6 en 16 jaar, ook die van andere verenigingen, zijn welkom om aan de wedstrijden deel te nemen. De kinderen kunnen na afloop inschrijven als lid van Riverplate en in het clubgebouw het nieuw aangekomen spelmateriaal bezichtigen. De vereniging heeft gemerkt dat er veel kinderen zijn die lid willen worden maar niet over de middelen beschikken om contributie te betalen. Om ook deze kinderen een kans te geven, wil de vereniging met een nieuw donatiesysteem komen: het kind wordt 'sportief geadopteerd'.

Riverplate heeft plannen om in de toekomst ook baseball en basketball te gaan beoefenen in de periode dat niet gevoetbald wordt. De kinderen worden zo het hele jaar door op gezonde wijze bezig gehouden.

Zwinkels benoemd tot PG

■ *ORANJESTAD — Mr.Jan Zwinkels (52), die na het overlijden van mr. Pieter Bos in maart 1993 als waarnemend Procureur-Generaal optrad, is ingaande 2 februari 1994 officieel benoemd als PG van Aruba. Mr.Zwinkels heeft in Nederland vanaf eind 1971 tot en met 1977 bij het Hof te Den Haag gewerkt. Vanaf 1977 tot en met 1991 was hij Officier van Justitie in Den Bosch. Hij werd in september 1991 benoemd tot Officier van Justitie en hoofd van het Parket op Aruba.*

Rutgers overhandigt proefschrift

■ *ORANJESTAD — Gouverneur mr. Olindo Koolman en minister Fredys Refunjol ontvingen deze week dr. Wim Rutgers, die onlangs aan de Universiteit van Utrecht promoveerde. In het bijzijn van zijn vrouw Joke Rutgers, de directrice van de Nationale Bibliotheek, Alice van Romondt en de secretaresse van Uitgeverij Charuba, Lourdes Croes overhandigde dr.Rutgers een exemplaar van zijn proefschrift 'Schrijven is zilver, spreken is goud'. Te midden van hun vriendenkring vierden Wim en Joke Rutgers gisteravond de geslaagde afsluiting van vier jaar studie, waarin Wim veel gegevens wiste te verwerken en vast te leggen.*

Het Zweedse autoconcern VOLVO heeft zijn volledige deelneming van 25 procent in de investeringsmaatschappij Custos verkocht aan institutionele beleggers. De verkoopprijs bedroeg 1738 miljoen Zweedse kroon (424 miljoen gulden) wat resulteerde in een boekwinst van 916 miljoen kroon (223 miljoen gulden). De verkoop van dit belang is onderdeel van het beleid waarin Volvo zich meer gaat richten op zijn kernactiviteiten.

AVP eist behandeling van begroting 1994

ORANJESTAD — Opnieuw heeft de AVP in een brief aan Statenvoorzitter Felix Flanegien haar bezorgdheid uitgesproken, dat tot op heden de begroting 1994 niet door de Staten behandeld kon worden. De AVP noemt dat een 'flagrante overtreding' van de Arubaanse Staatsregeling, alsmede een gebrek aan respect van de regering voor de Staten. Een copie van de brief werd aan de gouverneur gezonden.

Reeds op 10 januari verzocht de AVP de Statenvoorzitter een spoedvergadering van de Staten bijeen te roepen om te spreken over artikel V-12 sub 2 van de Staatsregeling, welke duidelijk stelt dat de begroting voor het komende jaar voor 1 september daaraan voorafgaande bij de Staten moet worden ingediend. Tot op heden werd de begroting 1994 niet bij de Staten ingediend.

De aandacht van de Statenvoorzitter wordt erop gevestigd dat de Staten de regering op deze overtreding moeten wijzen. Het feit dat voorzitter Flanegien nog steeds niet aan het verzoek van de AVP heeft voldaan, bevordert het gebrek aan respect dat de bevolking voor de Staten kan tonen.

De AVP noemt het feit dat de Staten geen controle kan uitoefenen des te erger nu in de recente Centrale Commissie vergadering is gebleken dat de Algemene Rekenkamer geen medewerking van de regering krijgt bij haar controlerende taak. Het resultaat dat de regering met belastinggelden omspringt zoals het haar goed dunkt, ervaart de bevolking iedere dag door de maatregelen die de regering moet en wil nemen om uit haar financiële chaos te geraken, aldus de oppositiepartij.

De AVP houdt de voorzitter en coalitieleden verantwoordelijk voor de gevolgen dat de Staten hun werk niet kunnen doen. Opnieuw wordt de voorzitter verzocht de vergadering die de AVP op 10 januari jongstleden verzocht nu zonder uitstel bijeen te roepen. Gezien het hier een aangelegenheid betreft, die de gehele bevolking raakt, verzoekt de AVP tenslotte om deze Statenvergadering via *TeleAruba* te doen uitzenden.

Renovatie programma WEB vordert gestaag

ORANJESTAD — Water en Engerie Bedrijf (WEB) n.v. vordert met zijn programma van renovatie en vervanging van de electriciteit produktie en distributie installaties. Dit weekeinde worden de isolatoren van de switch-yard schoongemaakt ter preventie van mogelijke storingen. Daarna wordt turbine generator 5 aangesloten op het nieuwe schakelstation.

Om de werkzaamheden in de switch-yard uit te voeren is het noodzakelijk om de helft van deze switchyard en dientengevolge turbine generator 4 voor een dag buiten werking te stellen. Dit zal morgen gebeuren vanaf 07.00 uur tot ongeveer 12 uur in de namiddag. De gasturbine zal gedurende deze periode turbine generator 4 vervangen. Meteen daarna wordt begonnen met de werkzaamheden om turbine generator 5 aan te sluiten op het nieuwe schakelstation. Hierdoor zal turbine generator 5 voor een periode van ongeveer twee weken buiten werking zijn.

WEB zal voor genoemde periode zonder de generatoren 5,2 en 3 blijven produceren. Generator 2 wordt nu gereviseerd en vernieuwd terwijl generator 3 door een nieuwe generator wordt vervangen. In verband met het buiten werking stellen van de drie generatoren wijst de WEB-directie erop dat de continuïteit van de electriciteit-levering gehandhaafd blijft met zeer beperkte produktiemiddelen. Als modern bedrijf is de WEB bezig met een professionele aanpak van de renovatie, modernisering en expansie van de electriciteit-produktie installaties. Voor de efficiënte uitvoering van de werkzaamheden binnen de WEB-planning is het noodzakelijk om deze procedure te volgen.

Kelvin Augustin, PR-man van het WEB, besluit zijn verklaring: "Met deze werkzaamheden kan WEB Aruba n.v. een betrouwbare en optimale levering van electriciteit voor de komende jaren garanderen. De WEB-directie rekent op de nodige begrip voor mogelijke ongemakken als gevolg van de werkzaamheden".

Aruba op CNN

ORANJESTAD — Zondag 27 februari om 01.00 uur en 08.30 uur vertoont CNN een gedeelte van de film-opnames die op 9 januari op Aruba werden gemaakt in een reportage over het cruisetoerisme. De CNN filmploeg bevond zich toen aan boord van de 'Windward' en verbleef enige uren op Aruba om opnames te maken over toeristische attracties. Hierbij fungeerde Gina Gnecco van Directie Toerisme als gids.

Leerkrachten bezorgd over uitspraken premier Oduber

ORANJESTAD — De leerkrachten van Colegio San Hose, een basisschool te Santa Cruz, hebben een brief gestuurd aan premier Nelson Oduber, waarin ze hun bezorgdheid uitten over diens uitlatingen en de manier van denken van de bestuurders over de leerkrachten, in het bijzonder met betrekking op het basisonderwijs. Hieruit blijkt duidelijk dat de bestuurders totaal niet op de hoogte zijn van hetgeen zich op de scholen afspeelt gedurende een werkdag.

De leerkrachten reageerden ook op de uitlating van de premier, dat hun prestaties verbeterd zouden moeten worden. Ze vinden dat de leerkrachten, gezien de omstandigheden, behoorlijk presteren. Hierbij werd aan de premier de vraag gesteld of hij wist dat er op de scholen geen airco's zijn en dat tot 15 uur werken een warme aangelegenheid is. In verband hiermee haalden ze aan dat de SKOA slechts gedurende één middag in 1993 gesloten was, omdat de airco stuk was.

Verder vragen de leerkrachten de premier of hij op de hoogte was dat het wetenschappelijk bewezen is dat kinderen na 5 uur les niets meer opnemen. Ook dat volwassenen na 5 uur les niets meer te geven hebben. En heel belangrijk: dat in Nederland de leerkrachten ook 5 uur per dag voor de klas staan.

In hun brief schrijven de leerkrachten verder dat de premier waarschijnlijk niet op de hoogte is van deze gang van zaken. Ze geven Oduber dan ook graag de *benefit of the doubt* en nodigen hem beleefd uit een week op hun school te komen meelopen. Ze zijn ervan overtuigd dat de premier na die week een andere verhaal over het basisonderwijs zal vertellen.

Tot slot luchtten de schrijvers hun hart over hun beroep dat naar hun mening door de premier door het slijk is gehaald. Dit kan alleen tot gevolg hebben, dat de toch al veel te lege IPA nog leger wordt. Met 'waar blijven de Arubanen voor de klas? Vergeet niet meneer Oduber, wie de jeugd heeft, heeft de toekomst", besluiten de onderwijzers hun brief.

Leden van Raad van Advies

■ *ORANJESTAD — Oud-minister Chenco Yarzagaray en oud-minister en oud-secretaris van de Ministerraad Armando Muyale (links) leggen in handen van gouverneur mr. Olindo Koolman de eed af als lid van de Raad van Advies. De eed-aflegging geschiedde in het bijzijn van premier Nelson Oduber en de overige leden van de Raad van Advies.*

Drie jaar voor invoer van cocaïne

ORANJESTAD — Drie jaar gevangenisstraf luidde de eis van Officier van Justitie mr. J.E. Hartjens tegen de Canadees S.G. die als drugskoerier tussen Aruba en Caracas met drie kilo cocaïne werd aangehouden. Rechter mr. H. van der Griendt doet over een week uitspraak.

Uit behandeling van de zaak bleek dat verdachte 10.000 dollar had ontvangen om cocaïne van Caracas naar Aruba en daarna weer naar Caracas te vervoeren. Op de Arubaanse luchthaven werd hij echter betrapt toen de douane in zijn koffer tussen handdoeken ruim drie kilo cocaïne vond. Verdachte werd bijgestaan door advocaat O. Flanders.

Mr. van der Griendt liet verdachte weten dat hij normaliter na twee weken uitspraak doet, maar hij begrijpt dat verdachte in spanning over zijn vonnis leeft, daarom doet hij volgende week reeds uitspraak.

Wagens voor Brandweer

■ *ORANJESTAD — Centrale Brandweerdienst ... ving onlangs drie ... wagens, die door het ... gefinancierd werden. De ... verleningswagen zal ... worden bij reddingswerk... heden, terwijl de bus ... up voor algemeen ... zijn. Op de foto, het ... van de overdracht ... wagens in aanwezigheid ... minister van Justitie, ... Croes, Brandweer-dir... ing. Juan Lopez en ... personeel.*

BRUSSEL - **Zes Cubanen die eind januari hun toevlucht hadden gezocht in de Belgische ambassade in Havana, hebben de residentie donderdag uit eigen beweging verlaten. Dit heeft het ministerie van Buitenlandse zaken in Brussel vrijdag meegedeeld.**

Belgie heeft van Cuba de toezegging gekregen dat de asielzoekers - oorspronkelijk waren het er acht - niet zullen worden vervolgd.

Verder mogen de Cubanen contact blijven houden met de Belgische ambassade en kunnen zij, overeenkomstig de emigratiewetgeving, de procedure volgen om het land te verlaten. Belgie heeft van meet af aan erop aangedrongen dat Cuba zou tegemoet komen aan de asielzoekers, die uit hun land wegwillen. Die wens wordt gezien als een fundamenteel mensenrecht. De ambassade in Havana zal regelmatig contact hebben met de betrokkenen om na te gaan of Cuba zijn beloftes nakomt.

Gids voor Nederlandse vakantiegangers

ORANJESTAD — ... tweede editie (199.) van de 'Caribbean A... ments Guide' is ... schenen. De andermaal ... fraaie kleuren ge... gids op pocket-for... geeft overzichtelijke ... matie omtrent een ... aantal vakantie ap... menten en bungalows ... Aruba, Bonaire, Cur... en Sint Maarten. De ... modatie loopt uiteen ... eenvoudig, maar ... matig, tot luxueus en ... fortabel.

Bij elke voorziening is ... middel van symbolen de ... ring en de uitrust... omschreven. Door het ... teem van coördinaten is ... ligging op elk eiland ... keurig aangegeven. Ook ... de huurprijzen vermeld. ... 'Caribbean Apartme... Guide' is gericht op de Ne... landse vakantie-markt ... het bijzonder bedoeld ... vakantiegangers, die op ... van zelfverzorging ... vakantie in de Carib... willen doorbrengen. De ... wordt toegezonden ... vangst van 5 gulden op ... 552100 of bankreke... 58.91.233 tern name ... C.A.G. de Alkmaar. ... inlichtingen: telefoon 02... 15519.

De WERELDOLIEPRODUKTIE is vorig jaar iets afgenomen van 3173 miljoen ton tot 3169 miljoen ton. Saudi-Arabië was met 407,6 miljoen ton de grootste producent voor de Verenigde Staten (402,9 miljoen ton). De produktie in Rusland verminderde met 14 procent tot 389,5 miljoen ton, waardoor het land zakte naar de derde plaats. Het aandeel van Rusland in de wereldproduktie is gedaald van ruim 20 procent aan het eind van de jaren tachtig tot 12 procent in 1993. De Organisatie van olie-exporterende landen, de OPEC, vergrootte haar aandeel vorig jaar tot 41,5 procent.

ABN-Amro Tennis Tournament in Sportpaleis Ahoy'

ul Haarhuis wint van Alexander olkov en bereikt halve finales

TERDAM — Paul uis mag zich de Nederlandse ten- van dit moment n. Dat, dankzij zijn overwinning in het ABN-Amro Tennis ament, vrijdag- in de kwartfinales de Rus Alexander . Haarhuis is nu de urig geblesseerde d Krajicek gepas- op de wereldrang- ij won in twee sets en 6-4. Volgens de gegevens is Haar- twintigste van de vlak voor de Hage- die pas over een zijn rentree denkt en.

e halve finale speelt Haarhuis vandaag de Duitser Michael vierde van de wereld Rotterdam als eerste st. De Eindhovenaar, ig jaar in Rotterdam weede onderkomen ereikte in Sportpaleis het hoogtepunt van rière. Ergens in zijn hoofd heeft hij er p gehoopt sinds hij op ste verjaardag, 19 ri 1989, in Lagos een nger-toernooi won. om zou ik niet bij de ntig kunnen komen?", hij zich vanaf dat nt steeds voor. ptember van dat jaar Haarhuis extra kt in zijn ambities door rassende zege op John oe tijdens de US Open. van Mars", zei hij bij ran grap. In die tijd men hem hoofdzake- de man met het racket: Dat van de toen zijn trouwe r.

augustus 1992 kwam uis al dicht bij zijn lling met de 29ste in een loopbaan, die merkt door een grote aat. Haarhuis begon r als 42ste en reser- vervolgens finale- en in Doha en Phila- a. Bij het ingaan van ernooi in Rotterdam nij zich terug als 25ste p.

LEIN VERSCHIL

aliseert de immer nuch- ederlandse topper zich e, dat het verschil winnen en verliezen tennis soms angst- end klein is. "Neem nu rtij die ik vorige week eerste ronde van Phila- tegen Jimmy Con- moest spelen. Aan zo'n geen eer te behalen. e, dan is dat niet meer ormaal, ga je op je rd dan krijg je in de amers van de andere te horen, dat je een bent om van zo'n an te verliezen. Bijna de dat nog ook, want ors kreeg drie *match-* Gelukkig liet hij die , kon ik nog winnen en omen naar de finale. je hebt ook een portie nodig. Zonder dat ben je nergens."

Haarhuis, na afloop van de kwartfinale uitbundig gefeliciteerd door toernooi-directeur Wim Buitendijk, heeft al voor de derde keer de halve finales in Rotterdam gehaald. In 1991 verloor hij van Camporese, het jaar daarop van de linkshandige gevoelstennisser Volkov.

Nu wil Haarhuis meer. Maar dan moet hij wel Stich, die vrijdag met 7-5 en 6-3 van de Fransman Gilbert won, bedwingen. "Dat zal niet meevallen. Zeker niet als zijn *service* goed loopt. Ik kijk wel reikhalzend naar die partij uit. Want daarin kan ik bijna honderd ATP-punten extra verdienen. Dat is cruciaal. Voor mij tellen de punten meer dan het geld. Ik kan later zeggen dat ik nummer één in het dubbelspel ben geweest. Hoger kan volgens mij niet. Nu wil ik in het enkelspel er uit halen wat er in zit. Ik ben aardig op weg."

DANKWOORD

Veel heeft Haarhuis (en ook zijn maatje en dubbelpartner Jacco Eltingh) te danken aan Alex Reijnders, die nu ruim een jaar als coach fungeert. "Hij is heel belangrijk voor me, op de baan, maar ook daarbuiten. Het succes is een bewijs dat we goed bezig zijn. Hij staat altijd voor je klaar en weet ons enorm te stimuleren. Daar komt bij dat ik graag train om de onderdelen in mijn spel te verbeteren die daarvoor in aanmerking komen."

Volgens Reijnders is het sleutelwoord bij Haarhuis nog altijd het voetenwerk. "Daar leggen we steeds de nadruk op. Het is de rode draad van ons werk. Daardoor is het totale tennis van Paul vooruit gegaan. En door het dubbelen is hij aanvallender geworden." Haarhuis plukt nu de vruchten van het vele trainingswerk, jarenlang bijna elke dag vanaf zeven uur 's morgens.

"Het voetenwerk is de basis van het tennis", meent Haarhuis. "Is dat beter verzorgd, dan haal je meer ballen, je kunt ze sneller nemen en speelt in een hoger tempo. Dan verbeteren je prestaties vanzelf. Ik heb er nog lang niet genoeg van. Ik ben pas op latere leeftijd begonnen en zie mijn spel steeds vooruitgaan. Dat werkt enorm stimulerend en inspireert me om nog een aantal jaartjes door te gaan."

Michael Stich slaat vermoeide Paul Haarhuis

ROTTERDAM — hael Stich heeft de serie wedstrijden Paul Haarhuis door- ken. De Duitser, mer één van de atsingslijst in het -Amro Tennis Tour- ent, versloeg de hovenaar zaterdag- iddag in het Sportpa- Ahoy' in Rotterdam 6-4 en 6-3.

Paul Haarhuis maakte rdagmiddag een uit- indruk, terwijl hael Stich zijn topvorm rt. De nummer twee wereldranglijst liet 2-0 achterstand in rste set geen twijfel over wie recht had nale plaats. rhuis, die zich deze een plaats in de verwierf, leverde in de eerste als in de set twee keer zijn in. Stich benutte minuten het tweede ijdpunt.

■ *HAMAR — Cathy Turner is de nieuwe Olympisch shorttrack kampioene op de 500 meter bij de vrouwen. Ze gehoorzaamde aan het advies van haar Nederlandse coach Otter en ging buitenom. Deze manoeuvre in de bocht bracht haar niet alleen de kampioenstitel, maar was ook de inzet van een protest van de Chinezen. Landgenoot Yanmei Zhang werd namelijk door die actie van Turner naar de tweede plaats verwezen.*

De foto illustreert de daarna ontstane slechte verhoudingen bij de shorttracksters in Hamar. Terwijl de Amerikaanse shorttracksters hun overwinning op het podium vieren, loopt de winnares van de zilveren medaille Zhang snel en met een zuur gezicht weg.

China protesteert tevergeefs

Turner controversieel shorttrack kampioen

HAMAR — Woedend stapte Yanmei Zhang donderdagnacht van het podium. Het goud op de 500 meter shorttrack had haar deel moeten zijn. Een protest van de Chinese ploegleiding werd echter niet in behandeling genomen. Volgens scheidsrechter Lena Manshanden had Cathy Turner niet strijdig gehandeld met de regels toen zij de Chinese twee-en-een-halve ronde voor de eindstreep passeerde. Turner is de enige Olympische titelhouder op dit onderdeel.

Cathy Turner is eenendertig jaar en keihard. Ze won in Albertville, toen shorttrack voor het eerst op het officiële Olympisch programma stond. Ze herhaalde dat in 1994. Met steun uit Nederland. De *cowgirl* van de shorttrack zet iedereen de schaats dwars.

De vroegere kernploegschaatser Jeroen Otter, sinds anderhalf jaar bondscoach in de Verenigde Staten, gaf haar voor de finale een beslissende tip. De Nederlandse arbiter Manshanden had geen kwaad gezien in de passage buitenom en weigerde het Chinese protest in behandeling te nemen. Het was de tweede achtereenvolgende keer, dat een shorttrackavond in het amfiteater in chaos en consternatie eindigde.

Zhang, afkomstig uit de in het noorden van het immense land gelegen stad Jilin, was één van de voornaamste Chinese troeven. Tijdens het door de Canadese Nathalie Lambert vorig jaar in Peking gewonnen WK zegevierde Zhang op de 500 meter. Sindsdien is ze in het bezit van het wereldrecord op de kortste afstand (45,60). Ze meende dat haar, met de diskwalificatie van de door haar geleide estafetteploeg ook al ernstig onrecht was aangedaan.

De Chinese Zhang nam het zo hoog op dat ze onmiddellijk na afloop van het Amerikaanse volkslied boos de kortste weg naar de kleedkamers koos. Voor een gezellige fotosessie met Turner en de als derde gefinishte Amerikaanse Amy Peterson voelde ze niks. Ondanks de opwinding was Manshanden in eerste instantie niet te verleiden tot een reactie.

Bij navraag bevestigde de arbiter dat zij, twee assistenten en twee waarnemers geen handelingen hebben gezien, die strijdig zijn met de regels van de internationale schaatsunie. Televisiebeelden mogen niet als hulp bij de beoordeling dienen. De beslissing van de scheidsrechter is bindend.

Shorttrack is de kunst van trekken, duwen en op de been blijven. Hoge snelheden op een kleine baan met te weinig ruimte. Brutaliteit is vereist, lef evenzeer. Turner beschikt over die eigenschappen. Volgens haar tegenstandsters gaat de Amerikaanse veel te ver. De Canadese Lambert noemde haar 'de smerigste vrouw op schaatsen'. De wereldkampioene van 1991 en 1993 was ongemeen fel in haar oordeel. "Het is te hopen dat haar ooit een vreselijk ongeluk overkomt. Ze maakt shorttrack tot een *mickey-mouse* spelletje. We zijn bang als zij schaatst, het is gevaarlijk. Maar ze kan mooi praten, weet er altijd weer onderuit te komen."

Van Breukelen toch geen reserve-doelman

EINDHOVEN — Hans van Breukelen zal volgend seizoen niet optreden als reservedoelman van PSV. De oud-international, die aan het einde van het seizoen stopt, had laten weten nog een jaar beschikbaar te zijn om zijn opvolger in te werken en bij wedstrijden op de reservebank plaats te nemen.

PSV-voorzitter Bill Maeyer heeft de doelman vrijdag laten weten geen gebruik te maken van diens aanbod. De Eindhovense club wil zijn voormalige international na een dienstverband van tien jaar uit respect 'tegen zichzelf beschermen'.

Hans van Breukelen treedt niet per 1 juli in dienst van zijn geesteskind Sport Support. "Dat kan beertje nog niet trekken", maar wil zijn carrière na het voetbal richten op het bedrijfsleven.

Spaanse zender klaagt in senaat over Indurain

MADRID — Jordi Garcia Candau, directeur van de Spaanse staatsomroep TVE, heeft zich in de senaat beklaagd over de handelwijze van topwielrenner Miguel Indurain en diens ploegleider Echavarri. Volgens Candau, die van de politiek opheldering eist, vraagt het duo veel te veel geld voor deelneming aan La Vuelta de España ofwel de Ronde van Spanje.

De onderhandelingen zijn inmiddels afgebroken. Miguel Indurain heeft inmiddels besloten de Vuelta net als in eerdere jaren te mijden. Hij rijdt als voorbereiding op de Tour de France, die hij al drie keer won, de Ronde van Italië, de Giro. Candau stelde dat het koppel van Banesto voor aanwezigheid in de Ronde van Spanje bijna zeven miljoen gulden eiste.

Echavarri veroordeelde de klaagzang van Candau voor de politici. "Het moet wel erg gesteld zijn als in deze tijden van crisis de Vuelta-deelneming van Indurain een thema is in de senaat." Hij betichtte Candau van halve waarheden.

Oekraïnse in schaduw affaire Harding/Kerrigan

Kunstrijdster Oksana Bajoel haalt goud en Nancy Kerrigan het zilver

HAMAR — Oksana Bajoel stond in de schijnwerpers, maar tegelijkertijd in de schaduw van de zogeheten 'affaire' Harding/Kerrigan. Haar schitterende expressieve uitvoering van het vrije programma op de tonen van onder meer de musicals 'My Fair Lady', 'Sound of Music' en 'West Side Story' leverde de 16-jarige Oekraïnse vrijdag een gouden Olympische medaille op. Het was voor het eerst dat een vrouw uit de vroegere Sovjetunie Olympisch kampioene kunstrijden werd. Ze huilde direct na afloop. Van pijn en geluk.

Aan de botsing met Tanja Szewczenko donderdag tijdens de training had Oksana Bajoel drie hechtingen aan het scheenbeen en een blessure aan haar rug overgehouden. Ze was met gemengde gevoelens het vrije programma begonnen. "Ik was bang dat ze helemaal niet aan de start zou kunnen komen", zei haar coach Galina Zmievskaja vrijdagavond.

Het weeskind, dat min of meer financieel wordt ondersteund door haar beroemde landgenoot, ijsdanser Viktor Petrenko, moest vervolgens twintig minuten wachten op de officiële huldiging. De nationale hymne van de Oekraïne was zoek. "Daar heb ik me niet aan gestoord", zei ze lachend. "Ik ben veel te blij met het goud."

De meeste aandacht in het Hamar Amphitheatre was echter voor Nancy Kerrigan. Die kreeg het zilver omgehangen, net als twee jaar geleden in Albertville. Het brons was voor de Chinese Lu Chen. Tonya Harding eindigde als zevende, voor Katerina Witt, die het Olympisch kunstrijtoernooi afsloot.

"Ik heb een zware tijd achter de rug", bekende Kerrigan later in de *mixed* zone. "Nu de winterspelen voor mij voorbij zijn, wil ik wel toegeven, dat ik me als een gevangene heb gevoeld. Ik was blij dat deze week de wedstrijden begonnen. Daar heb ik echt naar uitgekeken. Het maakt me niet zo veel uit dat ik tweede ben geworden. Bajoel heeft terecht gewonnen, want mijn eerste sprong was niet foutloos. Desondanks had ik het gevoel dat mijn kür goed voor goud was."

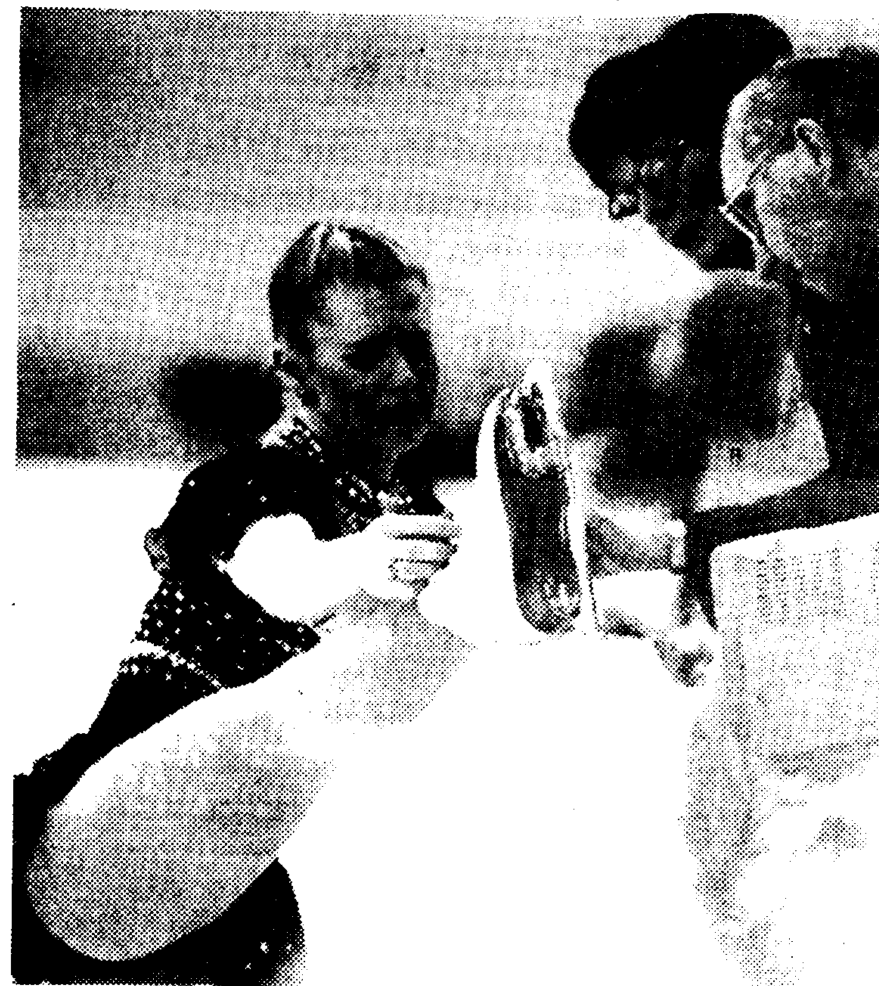
Bajoel, vorig jaar in Praag als 15-jarige de jongste wereldkampioene ooit, kreeg hulp uit onverwachte hoek. Het Tsjechische jurylid Jaramila Portova lijkt een man van extremen. Woensdag onderwaardeerde hij het kindvrouwtje voor haar techniek met slechts 5,4, vrijdag overwaardeerde hij de tiener met 5,9. Kerrigan had de steun van Engeland, de Verenigde Staten, Japan en Canada. De doorslag gaven de cijfers van het Duitse jurylid Jan Hoffman.

Zo kwam precies zeven weken na de aanslag in Detroit, waar Kerrigan met een ijzeren staaf op een knie werd geslagen, voor haar niet het gehoopte *happy end* aan de soap-serie, waarin haar tegenspeelster Harding de rol van de boze feeks speelde en Kerrigan de mooie fee. Bewust of onbewust, Harding zorgde er wel voor, dat ze niet volledig door haar rivale werd overschaduwd.

Met veel gevoel voor dramatiek onderbrak ze na nauwelijks een minuut haar optreden. De veter in haar rechterschaats was niet goed gestrikt. Een compleet leger fotografen raakte in rep en roer. Met tranen in de ogen meldde de Amerikaanse zich bij de jury. En die gaf haar na een korte inspectie het voordeel van de twijfel. Ze kreeg een herkansing, ze werkte haar programma op de onheilspellende tonen van 'Jurassic Park' verkrampt af, maar toonde zich na afloop opgelucht en strijdvaardig.

"Ik ben een knokker", zei ze. "Ik heb de laatste weken veel meegemaakt. Ik heb mijn uiterste best gedaan. Zo goed als god wilde. Ik ben nog lang niet aan het einde. Ik kom terug. Volgend jaar tijdens de wereldkampioenschappen. En voor de Olympische Winterspelen van 1998 voel ik me ook nog lang niet afgeschreven."

De tragi-komedie heeft de kijkcijfers in de Verenigde Staten tot ongekende hoogte opgejaagd. Zelfs tot een record. De soap-serie die afgelopen woensdag in het amfiteater van Hamar vervolgd werd met het technisch programma, overtrof de immens populaire finale van het Amerikaans *football*, de Super Bowl, in aantal tv-kijkers. Een enquête wees uit dat 64 procent van de Amerikanen had gekeken. Dat was 3 procent meer dan de aandacht, die de eindstrijd om de Super Bowl in 1993 trok.

■ *HAMAR — Tonya Harding (zie foto) zorgde wederom voor sensatie toen zij na een minuut dansen op het ijs van het Hamar Amphitheatre, stopte en huilend naar de juryleden toestapte. Dat omdat ze na een sprong met beide benen op het ijs kwam. Harding was van oordeel dat er iets mis was met haar rechterschaats. De jury gaf haar het voordeel van de twijfel, waardoor ze aan het eind haar kür helemaal opnieuw mocht doen.*

VOETBAL / SITTARD — Chris Dekker zit niet langer op de bank bij Fortuna Sittard. De leiding van de eerstedivisieclub en de trainer kwamen - zoals dat heet - in onderling overleg overeen dat Dekker met onmiddellijke ingang met zijn werkzaamheden als hoofdtrainer stopt. Tot aan het eind van het seizoen zullen zijn taken worden waargenomen door de assistenttrainers Tiny Ruys en Dick Voorn. Tiny Ruys zal daarbij de eindverantwoordelijkheid dragen. Volgend seizoen heeft Fortuna weer de beschikking over een echte hoofdtrainer.

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
Zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

SENTRO DI BARRIO JANWE
Dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar.
Schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGIA
elke donderdag van 19.30-23.00 uur in Sentro di Bario Janwé.
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur in IPK-gebouw (naast Martinus mavo, Plasa Brion.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

Op Olympische ski-wedstrijden

Noorse skiërs bezetten het podium in Hajfjell

HAFJELL — Het hele erepodium was na de combinatie van het skiën, afdaling en slalom, bezet met Noren. Lasse Kjus, die het eerste Noorse Alpine-goud behaalde, Kjetil-Andre Aamodt en Harald Strand Nilsen zorgden voor een Noors volksfeest in Hafjell. Het was voor het eerst sinds 1956 dat drie mannelijke skiërs uit een land alle medailles veroverden op een onderdeel. Destijds ging het om de Oostenrijkers Sailer, Molterer en Schuster op de reuzenslalom. Dat kunststukje uit 1956 was alleen in 1964 nog eens herhaald, door Oostenrijkse vrouwen op de afdaling.

"Ons droom-team", zo noemt bondstrainer Bartsch het duo Kjus/Aamodt. Hij doelt op de letterlijke betekenis van het woord. Wegens hun nonchalance en de voorliefde voor uitslapen. De felheid die ze kenmerkt in de wedstrijden, ontbreekt in het dagelijkse leven.

De collega's van Kjus en Aamodt lachen geregeld over de fratsen van de verstrooide slapies die kamer en vriendschap delen. In hun vrije tijd liggen ze het liefst voor de televisie. Ze vergeten van alles als ze naar de training gaan, helmen, stokken, soms zelfs de ski's.

Broederlijk verdeelden ze zelfs de prijzen in de combiwedstrijden van dit seizoen tot nog toe. Een keer won Kjus, een keer Aamodt. De derde plaats van Nilsen was zonder meer een verrassing. Na de afdaling stond hij nog 21ste. In de eerste slalom, langs 61 poortjes, werkte hij zich op tot de zesde plaats. In de tweede, toen 56 poortjes waren gestoken, klom hij naar de bronzen positie. Hij verdreef Mader, Moe en Accola van het podium.

Kjus is sterk als een Eland. Bij 1,80 m weegt hij 88 kilogram. Hij is gewoon al zijn gewicht in de strijd te gooien bij de afdaling. In 1991 leek zijn loopbaan voorbij, toen hij zwaar ten val kwam tijdens een training in Chili. De rechterschouder vloog uit de kom, een zenuw scheurde af. Sindsdien heeft hij nauwelijks gevoel in de rechterarm en is hij voor 15 procent invalide verklaard.

Aamodt, kampioen op de Super G van Albertville, was ondanks het zilver tevreden. Hij haalde twee keer zilver (combinatie en afdaling) en een keer brons (Super G). Aamodt nam een achterstand van 0,54 mee uit de afdaling van elf dagen geleden. Na de eerste manche van de slalom was het verschil opgelopen tot 1,06. Kjus hield 1,02 over.

De Noorse skiër, die twee keer goud en een maal zilver pakte tijdens het laatste WK in Morioka en de topfavoriet van de Noren was, is in zijn land bijna zo populair als skiloper Ulvang. Zijn totale oogst in Albertville en Lillehammer bedraagt vijf medailles. "Seier'n er var". "De zeg is van ons", zongen 30.000 Noren op de berg, onder wie kroonprins Haakon en prinses Martha Louise. "Ongelooflijk, dat ons dit is gelukt in eigen land", zei Kjus.

eden finalist na overwinning op Rusland

anada bereikt de finale na een 3 zege op Finse ijshockeyers

JOVIK — De ijshoc-rs van het Canadese hebben hun markt-rde aanzienlijk ver-gd. Door de zege van op Finland plaatsten zich vrijdag voor de mpische finale, dag in Lillehammer. e jaar geleden, in ertville, behaalden de adezen al de zilveren daille. In de finale n de Canadezen tegen-r de Zweden. Zweden sloeg voor 9245 toe-ouwers in Lille-mer Olympisch titel-lediger Rusland met (2-1, 1-0 en 1-2).

e Zweden namen een voor-ong van 4-1 maar men in de slotminuten in gevaar tegen de 22-dig wereldkampioen. eden - Canada wordt dag een duel met een talgisch tintje. In de ste Olympische finale, in 28 in Sankt Moritz, nden beide landen ook enover elkaar.

n de fraaie Fjellhallen in vik, diep onder de Noorse em geboord, gaven de nen tegen Canada een sprong van 2-0 prijs. Zij entueerden na drie uten en 48 seconden in tweede periode nog hun als favorieten voor Olym-h goud. In de voorronden dden de Scandinaviërs alle wedstrijden gewonnen, 5-0 tegen Rusland als tepunt. In de kwartfi-e waren de Amerikanen t 6-1 opgerold. "We amen hier niet als favo-, werden dat wel, maar ging het fout", conclu-rde coach Curt Lindström ogjes.

De Canadezen kroonden vrijdag de week hun leven. Maandag ver-ten ze Zweden met 3-2, dag later wonnen ze de artfinale tegen Tsjechië dezelfde cijfers. Voor hen de Olympische Spelen goedkoopste manier van erteren. Scouts van de s uit de NHL en lagere leagues hebben altijd oog voor talent. Zij zitten in Noorwegen massaal op de tribunes en wapperen straks met aanbiedingen.

Uitgerekend één van de weinige grootverdieners in het team, Brad Schlegel, leek aanvankelijk de toekomstkansen van zijn teamgenoten te verknoeien. In het begin van de tweede periode was de verdediger van Calgary Flames twee keer ongelukkig. Eerst schampte de *puck* via zijn schaats achter doelman Hirsch. De Finse teenager Koivu kreeg de eer. Even later greep Schlegel niet in, waardoor Keskinen 2-0 maakte. Schlegel is één van de drie internationals die ook in Albertville speelden.

Canada toonde vervolgens echter dat niet het aantal kansen, maar het benutten daarvan de doorslag geeft. In de tweede periode schoot het team vier keer op het doel van Tammi. Twee keer met succes. Hlushko en Nedved spanden de Finse zenuwen tot het uiterste. Die knapten in de derde periode. Werenka, Roy en Parks zorgden voor 5-2, de laatste treffer door Lehtinen was van geen belang meer.

Tom Renney, de coach van Canada, geneerde zich bijna voor de uitslag. "Finland was tot vandaag de beste ploeg van het toernooi." Zijn team verstond echter de kunst de belangrijkste doelpunten te maken. Dat gaf hem voldoening. "Het was onze beste wedstrijd hier. Vooral de derde periode, toen het echt moest gebeuren."

Finland rest zaterdag slechts de troostfinale en de wetenschap anderhalve week lang het Olympisch toernooi te hebben gedomineerd. Het is een schrale troost. Heel Finland liep zelfs zonder sauna of wodka warm voor een herhaling van 1988 toen het nationale team in Calgary het zilver weggriste. IJshockey is in Finland niet zomaar een sport, het grenst aan religie. Kinderen worden van jongs af aan met *puck* en *stick* opgevoed, elk dorp heeft een ijsbaan en zodra één van de duizenden meren dichtvriest, wordt ook daar gespeeld.

Na 1988 raakte het Finse ijshockey in een dal. Bij de Winterspelen in Albertville (1990) en het WK in Duitsland (1993) werd een beschamende zevende plaats bereikt. Een Zweed moest voor de ommekeer zorgen. Curt Lindström kreeg de opdracht Finland terug te brengen aan de wereldtop. Zweden en Finnen zijn in het hoge Lapland buren, maar allerminst vrienden. Maar Lindström smeedde een eenheid en werd gedoogd. Vroeger waren er groepjes, de stadsjongens uit Helsinki en Türkü, de provincialen uit Rauma en Jyvaskyla.

De Finse ijshockeyers zworen elkaar voor het vertrek naar Oslo trouw. Op het vliegveld van Helsinki nam captain Timo Jutila het initiatief. "Hij legde een Olympische eed af", zegt Lindström. "Beloofde dat ze het zouden gaan maken." Alle teamgenoten volgden. "Alle neuzen in dezelfde richting." Lindström kreeg het even te kwaad. Zoals vrijdag het omgekeerde geschiedde. "Natuurlijk zijn we teleurgesteld. Maar Canada was vandaag beter, de uitslag was verdiend."

■ *PARIJS — Paris Saint Germain en Olympique Marseille hebben op de 28ste competitiedag in Frankrijk puntverlies geleden. Paris SG speelde gelijk bij Auxerre (0-0), Marseille in en tegen Metz ook: 1-1. De kloof tussen beide clubs bleef vijf punten in het voordeel van Paris SG.*

Voor Sochaux maakte Henk Vos zijn elfde treffer in dit seizoen. Zijn club behaalde de grootste overwinning van de dag, 4-2, op Le Havre. Van de tien wedstrijden eindigden er zes gelijk. Op de foto een actiemoment uit de wedstrijd tussen Olympique Marseille en Metz.

Van Moorsel en Knol ruziën

Wielrensters willen niet samen naar WK

AMSTERDAM — De grootste klucht van het Nederlandse vrouwenwielrennen krijgt tijdens de aanloop naar het WK op Sicilië hoogst waarschijnlijk een vervolg. De onverzoenlijke aartsrivalen Leontien van Moorsel en Monique Knol willen er allebei graag heen en zullen op grond van hun prestaties ongetwijfeld een kans maken. Alleen: Ze willen niet samen. Aan bondscoach Frans van Diepen de taak een oplossing te zoeken.

"De nationale selectie staat open voor iedereen", stelt Frans van Diepen. "Iedere renster die een licentie heeft komt ervoor in aanmerking, dus ook Knol. Voorwaarde is alleen dat de vorm aanwezig is. Bovendien moet een renster in de groep passen, je moet op elkaar aan kunnen. En ook de aard van het parcours is natuurlijk van belang."

Monique Knol kreeg verleden jaar voor aanvang van het seizoen te horen dat ze voor het WK absoluut geen kans maakte op een plaats in de nationale selectie. "Ze paste niet in de groep", legt Van Diepen uit. "Bovendien was het parcours heuvelachtig, dus ongeschikt voor haar. Het is algemeen bekend dat Monique op het vlakke niet te kloppen is, maar dat ze bergop niet tot de rapsten behoort."

De baan op Sicilië is nagenoeg vlak, op een heuveltje na. Ideaal dus voor Knol. "Inderdaad, dit jaar behoort Knol tot de kanshebbers. Dat weet ze zelf ook en daarom volgt binnenkort een gesprek met het hoofdbestuur. Dan wil ze horen of er een kans bestaat op deelname aan het WK en wat daarvoor gedaan moet worden. Zelf heb ik geen gesprek met haar, maar als dat er komt ben ik in vijf minuten klaar. Ze moet net als iedereen gewoon goed presteren. Doet ze dat, dan gaat ze gewoon mee. De hardnekkige geruchten dat ze ook dit jaar bij voorbaat geen enkele kans zou maken zijn dus onjuist."

En het dreigement van Van Moorsel dat ze opstapt als ze met haar rivale in een ploeg zit? "Ach, het WK is nog ver weg", reageert de bondscoach laconiek. "Laten we eerst maar afwachten hoe ze rijden en wie er nog meer in de WK-ploeg zit. Als ze allebei goed presteren en kans maken op een plaats in de nationale selectie zien we wel verder. Wel hoop ik dat ze in dat geval het gezonde verstand laten prevaleren."

FIFA-bestuurders leven zich uit in New York

NEW YORK — De bobo's van de FIFA hebben deze week in New York zwaar lol gehad. Uitgebreide lunches, rijkelijk met drank besprenkelde diners en officiële ontvangsten. Tussendoor werd een paar uur vergaderd. Pas daarna kon het vermoeide hoofd op het pluche van een prestigieus New Yorks hotel te rusten worden gelegd. De FIFA-bijeenkomst was een grote poppenkast, zelfs een geld-verslindende poppenkast.

De wereldvoetbalbond had nadrukkelijk voorgeschreven dat alle 24 deelnemende landen aan het WK-voetbal naar Amerika moesten komen. Ze waren er dan ook allemaal, want de wil van de FIFA is nu eenmaal wet. Slaafs stuurde elk land een delegatie van minimaal zes man naar New York.

De KNVB trok zelfs een blik van maar liefst acht zwaargewichten open: bondscoach Dick Advocaat, directeur Cees Wolzak, manager technische zaken Jan Huijbregts, penningmeester betaald voetbal Theo Aalbers, bondsarts Frits Kessel, financieel expert Henny Smorenburg, veiligheidsman Will van Ree en voorlichter Ger Stolk.

Waarom eigenlijk? De FIFA had aangekondigd dat in New York stevig zou worden gediscussieerd over belangrijke zaken die met het komende WK-Voetbal te maken hebben. Wat volgde was het ene na het andere volstrekt oninteressante dictaat. De verzamelde voetbalwereld in de overvolle zaal luisterde en begon al snel te knikkebollen, want binnen dat gezelschap is al lang bekend dat tegenwerpingen geen enkele zin hebben als het hoogste orgaan spreekt. De hele bijeenkomst had dan ook gemakkelijk — en voor beduidend minder geld — schriftelijk afgedaan kunnen worden.

"Dat bleek wel toen bekend werd gemaakt dat teruggestuurde kaarten op de dag van de wedstrijd aan de kassa's worden verkocht", zegt KNVB-veiligheidsman Will van Ree. "We hebben daar meteen fel tegen geprotesteerd. Je loopt nu de kans dat supporters op goed geluk zonder kaartje naar Amerika gaan. Dat kan alleen maar ellende en teleurstellingen veroorzaken. Er werd echter niet naar ons geluisterd. Het heeft amper zin je in zo'n discussie te mengen, want alles is toch voorgebakken."

Veel nieuwe geluiden vielen er dan ook niet beluisteren in New York. Slechts enkelen kwamen met een interessant detail. De FIFA maalde daar niet om. In de kring van voorzitter Havelange werd rustig verder gekeuveld, het glas nog maar eens geheven en een hap genomen. De rest volgde lijdzaam.

Op een uitzondering na dan: De Noorse bondscoach Egil Olsen. Hij wandelde bij elke praatsessie opzichtig gapend weg om pas vijf minuten voor afloop weer met een verveeld gezicht terug te keren. Olsen was echter niet het slimste jongetje van de klas. Dat waren de bondscoaches van Ierland en Nigeria, Jacky Charlton en Clemens Westerhof. Zij hadden hun assistent naar Amerika gestuurd.

Bonnie Blair vindt ijs Calgary toch beter

HAMAR — Als vijfvoudig Olympisch kampioen heeft Bonnie Blair recht van spreken. Een dag na haar zege op de 1000 meter in Hamar zei ze vrijdag het ijs in Calgary toch beter te vinden. "Daar gaat iedereen sneller, hier hebben slechts een paar rijdsters hun beste tijden verbeterd."

Tijdens het WK sprint op de Olympic Oval, drie weken geleden, bleven inderdaad weinig records heel. Wel die van Blair. Haar beste tijden dateerden van 1988, ook in Calgary.

Blair staat in haar oordeel niet alleen. De meeste sprinters hebben een voorkeur voor Calgary. Zij wijzen op de wijdere bochten. Bovendien ligt de Oval op 1100 meter boven de zeespiegel, waardoor de lucht ijler en de luchtweerstand geringer is dan in Hamar.

▲ Mark Hancock, de **zwaarlijvige verslaggever** van ABC-radio, stond op de wachtlijst voor een kaartje bij het kunstrijden. Hij had het **graag anders gezien.** De inmiddels tot 135 kilo afgeslankte journalist beweerde dat hij één werkplek nodig had. "Geen twee, maar toch wel een forse", kaatste een strenge LOOC-functionaris terug.

▲ De Olympische familie verveelt zich geen moment buiten de uren dat de competities plaats vinden. "Hacking" is de nieuwe hobby van menige geaccrediteerde. Door het **kraken van de geheime code** proberen nieuwsgierigen boodschappen te onderscheppen die via het systeem van de Olympische post worden verzonden.

▲ Sissel Kyrkjebo, het nachtegaaltje van de openingsceremonie, zal haar honorarium voor de sluiting geven aan **Olympic Aid**. Volgens de Noorse krant Dagbladet is dat 100.000 kronen, ongeveer 25.000 gulden.

Olympische Winterspelen Lillehammer '94
Ranglijst medailles
tot vrijdag 18H00 GMT voor de finales kunstschaatsen

	GOUD	ZILVER	BRONS	TOTAAL
RUSLAND	11	7	4	22
NOORWEGEN	10	11	4	25
DUITSLAND	7	7	7	21
ITALIE	6	3	8	17
VER STAT	6	3	2	11
CANADA	3	4	4	11
ZWITSERL	2	3	2	7
ZUID-KOREA	2	1	0	3
OOSTENRIJK	1	2	4	7
JAPAN	1	2	2	5
ZWEDEN	1	1	0	2
OEZBEKISTAN	1	0	0	1
KAZACHSTAN	0	2	0	2
WITRUSL	0	2	0	2
FRANKRIJK	0	1	3	4
NEDERLAND	0	1	3	4
CHINA	0	1	1	2
FINLAND	0	0	4	4
GR. BRITTANNIE	0	0	1	1
SLOVENIE	0	0	1	1
OEKRAINE	0	0	1	1

AFP Amigoe infografiek

Op Olympische Winterspelen

Shorttracker Bat-Orgil tevreden met optreden

HAMAR — Trots was de shorttrack-schaatser uit Mongolië met de welluidende naam Batchuluun Bat-Orgil. Donderdag reed hij met 48,63 een nationaal record op de 500 meter. Helaas was dat ruim vier seconden langzamer dan de winnaar en de nummer twee uit de vierde serie. Uitgeschakeld dus, net als op de 1000meter, maar hartstochtelijk toegejuicht door de bezoekers, die in Lillehammer iedere exotische verschijning in het hart sluiten.

De 24-jarige sportstudent, die wuivend enkele ererondjes reed, zei blij te zijn dat hij het evenement heeft meegemaakt. Aanvankelijk zag het daar ook niet naar uit. De Mongoliër, die indertijd op ijshockeyschaatsen met shorttrack kennismaakte en van de Nederlander Jeroen Otter een paar echte glij-ijzers voor het snelle rondewerk overnam, slaagde er op het toernee in Europa niet in zich te kwalificeren.

Hij stapte in Duitsland als ras-amateur op de Transsiberië Express voor een treinreisje van een week. Terug in Ulan Bator bleek, uit een fax uit Noorwegen, dat hij wel welkom was omdat enkele concurrenten hadden afgezegd.

Het nationale Olympische comité bespaarde hem een nieuwe bezoeking tussen de wielen en regelde een vliegticket.

anuela di Centa maakt rore op Winterspelen

LILLEHAMMER — uela di Centa is de aanse ster van de pische Winterspelen. verzamelde door de en heen meer ailles dan Tomba. Ze het allereerste goud Noorwegen, op de 15 meter skilopen vrije Di Centa uit Italië t het skilopen af met r tweede gouden daille. Ze won don-dag de 30 kilometer sieke stijl.

Na de Olympische Winterlen van Sarajevo, in 1984, te ze drie jaar met haar rt. Haar huwelijk lag aan elen, ze maakte ruzie de bond. Tien jaar later ze met zes Olympische ailles in totaal de sucvolste deelneemster in de aanse geschiedenis. Ze aarde het record van eleeër Monti.

Tijdens de Spelen van ertville behaalde ze eenal brons, in de estafette. 31-jarige Di Centa haain elk van haar vijf wedjden een medaille: Twee d, twee zilver, een brons. Haar tegenstanders waren nderdag vol lof. Marja-a Kirvesniemi, de 38-ige Finse die donderdag ns behaalde: "Ik vind anuela's resultaten vooral knap omdat ze heeft wonnen in beide discimes, klassiek en vrije stijl. t lukt mij zelfs niet."

In voorgaande spelen deed Centa vooral frustraties Ze besloot alle negatieve aringen uit haar hoofd te nen. "Eerder had ik grote ychische problemen. Dat s de reden dat ik niet aan top kwam. Hier was de m perfect. In mijn hoofd in mijn benen. Pas dan is t goed, als het samenspel en hoofd en benen in de is."

"Het was een moeilijke week omdat ik tussen alle races niet genoeg rust had. Ik was onvoldoende hersteld, vandaar dat ik met deze medaille blijer ben dan met de eerste." Volledig uitgeput liet ze zich in de sneeuw van het Birkenebeiner-stadion vallen. "De laatste drie kilometer waren ongelooflijk zwaar." Ze hield 16,2 seconden over op de Noorse Wold uit Noorwegen.

Scherpe kritiek op IOC-baas Juan Samaranch

LILLEHAMMER — Over zes, zeven jaar is er geen International Olympisch Comité (IOC) meer. Dit staat vast, volgens Philipp von Scholler, het Oostenrijkse IOC-lid. Von Scholler richtte zijn kritiek op de persoon van voorzitter Juan Antonio Samaranch. Hij stelde verder: "Samaranch is druk doende het IOC de macht te ontnemen. Vroeger deed hij het discreet, tegenwoordig is hij openlijk bezig met de liquidatie."

Het IOC-lid kwam met zijn kritiek na de plannen van Juan Antonio Samaranch de voorwaarden voor een persoonlijk lidmaatschap te veranderen. Zo'n voorwaarde is nieuwe IOC-leden voor ten hoogste acht jaar te kiezen, met hooguit een verlenging voor vier jaar. Vervolgens worden de voorzitters van de internationale Olympische sportbonden (31) automatisch lid.

Op dit moment bestaat het IOC uit 89 stemgerechtigde leden. Von Scholler staat in het college bekend als conservatief. Hij is de eerste die zich tegen de voorzitter, die vanaf zijn aantreden in '80 talloze vernieuwingen doorvoerde, heeft gekant.

■ *HAMAR — De schaatster Claudia Pechstein (zie foto) heeft de Olympische 5000 meter bij de vrouwen gewonnen. In het Vikingspiket bleef ze Gunda Niemann voor. De Duitse veroverde de zilveren medaille.*

▲ Het blijft koud in Lillehammer en dus moet er gedronken worden. Vijf mensen hebben wegens **openbare dronkenschap** een deel van de nacht moeten doorbrengen in een politiecel in Lillehammer.

AMIGOE Al 110 jaar dé krant

Statenverkiezing '94
Districten

Districten	Aantal stemgerechtigden 1994	Lijst nr. 1 P.A.R.	Lijst nr. 2 D.P.	Lijst nr. 3 Nos Patria	Lijst nr. 4 P.N.P.	Lijst nr. 5 MAN	Lijst nr. 6 FOL/SI	TO[illegible]
1. St. Petrusschool - Westpunt	1150	418	31	9	229	110	24	[illegible]
2. John Horris Sprockel Huishoudschool - Barber 11	1150	306	39	4	216	144	26	[illegible]
3. Don Sartoschool - Soto	1046	225	81	9	219	82	40	[illegible]
4. Bellisima Kleuterschool - Grt. Sta. Martha 5	1201	314	68	13	208	127	44	[illegible]
5. Skol Basiko San Hose - Barber 3	1257	327	40	9	217	247	19	[illegible]
6. St. Janschool - Barber 8	1206	313	48	12	239	159	31	[illegible]
7. Sentro di Bario San Willibrordo - San Willibrordo 9	766	140	42	8	154	110	32	[illegible]
8. R.K. Kamelia Kleuterschool - Tera Cora	1210	355	57	7	112	176	34	[illegible]
9. Skol Ellis Juliana - Tera Cora	928	221	68	12	152	133	26	[illegible]
10. Colegio San Michiel - Redaweg 26	1223	208	69	3	152	194	114	[illegible]
11. Sta. Claraschool - Jan Doret 4	992	223	49	7	181	104	59	[illegible]
12. Sta. Claraschool - Jan Doret 4	1005	325	25	10	160	115	50	[illegible]
13. Atanacio Emilio Goiloschool - St. Michielsweg 14C	1399	208	69	3	152	194	114	[illegible]
14. H.J.A. Schroederschool - St. Michielsweg 14A	1440	353	47	8	169	154	42	[illegible]
15. Goilo Kleuterschool - Zijweg Parkweg	846	197	41	7	65	83	9	[illegible]
16. Atanacio Emilio Goiloschool - St. Michielsweg 14C	1119	414	32	7	79	137	73	[illegible]
17. Esperamos Supermarket - J. Noorduynweg 60	1403	354	74	10	212	171	57	[illegible]
18. Bedrijfsgeneeskundige Dienst - Schenegevelstraat 4	1287	452	42	15	164	189	48	[illegible]
19. Jeanne d'Arc Kleuterschool - Salsbachweg	923	242	44	13	124	135	38	[illegible]
20. Buurtcentrum Sta. Maria - Seru Fortunaweg 5	1031	310	67	7	124	108	38	[illegible]
21. Dodo Palm College - Kaya Seru Papaya	1140	224	49	8	103	43	92	[illegible]
22. Arco Iris Kleuterschool - Kaya Seru Papaya	989	275	30	12	99	62	60	[illegible]
23. Maduroschool (Skol Basiko) - Kaya Yaspe	1053	272	31	9	146	102	72	[illegible]
24. Avilaschool - Sta. Maria 80	1045	298	41	8	80	96	80	[illegible]
25. Jeanne d'Arc College - Salsbachweg 22	1306	386	73	28	140	183	38	[illegible]
26. St. Joris College - Salsbachweg 7	1020	279	37	4	105	73	77	[illegible]
27. Hogeschool v/d Ned. Ant. - Jan Noorduynweg 111	1319	377	58	21	122	183	72	[illegible]
28. St. Antoniusschool - Seru Fortuna 3	1151	353	44	13	137	129	41	[illegible]
29. J.C. Nechie Pieters College - Manhattanweg 6A	1048	251	58	7	105	94	62	[illegible]
30. Buurtcentrum Buena Vista - Manhattanweg 6A	1032	297	45	12	122	134	53	[illegible]
31. Juan Pablo Duarte school - Sto. Domingoweg 20	1029	329	45	9	95	105	44	[illegible]
32. M.A.O. school - Manhattanweg 6	937	220	39	6	96	102	43	[illegible]
33. Princes Margrietschool - Bahamasweg 18	1093	245	54	17	97	[illegible]	[illegible]	[illegible]
34. Angelo Kleuterschool - Manhattanweg 6A	1182	296	69	14	134	109	47	[illegible]
35. Adventschool - Roozendaal 15	1234	283	42	19	135	138	102	[illegible]
36. Stefanus College - Weg naar Welgelegen	1122	274	33	15	135	120	50	[illegible]
37. Buurtcentrum Wishi - Wishi 224	892	183	43	18	120	85	41	[illegible]
38. Teresita Kleuterschool - Weg naar Welgelegen 11	933	168	39	19	148	101	28	[illegible]
39. Maria Immaculata Lyceum Gouv. van Lansbergweg	1010	278	57	20	165	80	26	[illegible]
40. St. Elisabethschool - Laufferstraat 1A	1052	238	62	13	133	87	18	[illegible]
41. Mgr. Niewindt College - W.I. Compagniestr. 25	1105	313	61	8	159	79	54	[illegible]
42. Maria College - Gouv. van Landsbergweg 22	1137	311	70	28	138	81	30	[illegible]
43. St. Willibrord College - Mgr. Niewindtstraat 21	702	182	51	13	96	40	30	[illegible]
44. Goslinga Mavo - van Leeuwenhoekstraat 7	866	303	54	7	125	66	24	[illegible]
45. Gebouw Horecaf - Leonard B. Smithplein	861	209	84	13	97	47	24	[illegible]
46. Bernadette kleuterschool - Paris 34	859	156	53	14	102	47	27	[illegible]
47. Stella Maris College - Garipitoweg 19	1133	287	79	17	102	113	57	[illegible]
48. Fatima College - Maasstraat 9	987	326	6	41	35	131	110	[illegible]
49. Maduro Kleuterschool - Stenen Koraal	1571	462	63	14	183	183	82	[illegible]
50. Emmy Berthold Kleuterschool - Ysselstraat 4	979	366	57	7	71	117	30	[illegible]
51. Xaverius College - Fatimaweg 12	1074	362	76	9	110	99	24	[illegible]
52. Prins Bernhard Kleuterschool - Rio Canarioweg 9	1078	319	57	12	132	90	29	[illegible]
53. Marnix Kleuterschool - Topekaweg 2	1272	308	89	4	113	86	43	[illegible]

Voorkeurstemmen van d[illegible]

Pro Antia Restrukturá
PAR

1. Miguel Pourier 23.206
2. Lucille George-Wout 1.210
3. Etienne IJs 552
4. Glenn Sulvaran 816
5. Harold Arends 263
6. Domingo Poulo 3.168
7. Morris Isenia 239
8. Pedro Atacho 511
9. Martha van der Kroef-Dijkhoff 138
10. Calfriedt Homoet 230
11. Leonard Coffie 280
12. Michele Capriles 755
13. Edgar Leito 149
14. David Dick 305
15. Raymond Isenia 168

Partido Demokrat
DP

1. Raymond Bentoera 6.429
2. Boy Rozendal 255
3. Paul de Rooy 202
4. Ada Sprockel-Kroon 124
5. Errol Rienhart 179
6. Abel Arrindell 451
7. Hugo Gressmann 126
8. Hubert Scherptong 59
9. Geoffrey Hernandez 64
10. Willem Jackson 77
11. Eddy Balentien 29
12. Greta Palm-Goilo 137
13. Ramfis Paulina 36
14. Egon Lauffer 19
15. Waldi Oostburg

Nos Patria
Nos Patria

1. Chin Behilia 865
2. E.L. Aniceto 67
3. M.A. Olbino 23
4. R.P. Castablanco 33
5. C.W. Smith 27
6. R.F. Labad 5
7. R.W. Kronieger 10
8. M.U. Ewaldos 12
9. H.D. de Windt 13
10. E.C. Baart 13
11. E. Angela 23
12. C. Zoetrum 21

AMIGOE Al 110 jaar dé krant

Statenverkiezing '94

Districten	Aantal stem-gerechtigden 1994	Lijst nr. 1 P.A.R.	Lijst nr. 2 D.P.	Lijst nr. 3 Nos Patria	Lijst nr. 4 P.N.P.	Lijst nr. 5 MAN	Lijst nr. 6 FOL/SI	TOTAAL
Berg Carmel College - Groot Kwartier	1190	321	64	10	131	89	42	657
St. Ignatius College - Navajosweg 18	1272	403	49	15	175	139	36	817
Gouverneur J.R. Laufferschool - Adjudantenweg 1	1177	426	64	10	147	118	20	705
Prof. Dr. I.C. van Houtenschool - Bethancourtstraat 3	873	250	44	14	155	60	21	544
Buurtcentrum Brievengat - Andres Belloweg z/n	1037	278	41	14	176	78	39	626
Glorieux College - Vondelstraat 36	1041	356	43	6	164	64	19	652
J.S. Corsenschool - Bonamweg 31	802	254	49	35	118	71	9	536
Colegio Paul de Lima - Kaya Doy Sillé 1	1252	384	62	8	196	78	42	770
L.T.S. Jacques van Grinneken - Kaya Horacio Sprock	936	266	51	6	149	57	37	556
Skol Preparatorio J.S. Corsen - Bonamweg z/n	1136	441	31	8	131	119	14	744
Peter Stuyvesant Coll. - Schottegatweg -Noord 105	1280	437	67	4	131	73	31	743
E.T.A.O. - Pierre Lauffersch. - Djonoramarthaweg 4B	1356	538	46	7	160	44	11	806
Michiel Martinus Römerschool - Magdalenaweg 9	1217	516	52	7	143	52	32	802
Koningin Juliana Huishoudsch. - N. Pareraweg 20	1098	334	62	9	162	59	29	655
St. Albertus College - Ooststraat 4	1012	247	84	11	141	56	53	592
St. Aloysiusschool - Kaya Jonge Wacht 23	959	190	39	2	76	28	33	368
Openbare Oranjeschool - Oranjestraat 7	1065	249	84	7	203	33	37	613
Dr. Martin Luther Kingschool - Dr. M.L. King Blvd. 3	1072	325	78	16	164	56	35	673
Pedro Luis Brion School - Grebbelinieweg 64	981	286	63	11	167	86	36	639
Canisius College - Wageningestraat 22	948	245	60	15	89	93	27	529
Mgr. Zwijsen College - Mato Grossostraat	942	260	94	14	132	31	44	575
Vista del Mar School - Tritonstraat 20	1128	358	84	13	173	62	27	717
B.T.G. Gebouw - Balaoestraat	1112	321	89	11	165	95	47	728
Skol Marieta Alberto - Paseo Koral Specht 9	1244	370	86	10	169	64	67	766
J.W.TH. Schotborgkleuterschool - Tumbastraat 38	1290	384	121	14	131	57	94	801
Faya Lobi Kleuterschool - Kaya Lando 38	1100	364	46	8	167	89	45	719
Dr. Albert Schweitzer Kleuterschool - Saliña Abou	1064	387	54	14	141	82	42	726
St. Franciscus College - Tulpenboomstraat 2	928	322	65	9	151	61	17	625
82. Technisch College St. Paulus - Saliña Abaostraat A 79	1313	515	62	12	160	92	30	871
St. Margarethaschool - Janwe 4	1069	342	72	18	181	93	27	733
St. Vincentiusgesticht - Scherpenheuvel 1	1273	321	59	12	253	93	31	769
Technische School Jan Ruimers - Brakkeput Ariba	1540	589	59	12	108	101	19	888
Johan van Walbeeckkleuterschool - Franse Bloemweg	1187	455	53	9	135	78	22	[illegible]
Radulphus College - Cas Coraweg 57	1185	443	50	6	128	67	14	708
Hardin di Flor Kleuterschool - Rondeklipweg 65	1646	[illegible]	73	21	210	162	48	1.041
Sentro di Bario Bonam - Rondeklipweg	1221	360	44	16	179	157	33	789
Loudersschool - Ronde Klip 70	1060	323	67	15	189	118	27	739
St. Luciaschool - Ronde Klip 67	1216	302	52	17	173	174	36	754
Sentro di bario Sta. Rosa - Sta. Rosa 50A	1074	346	47	7	142	116	26	684
Bellefaas Martisschool - Sta. Rosaweg 42	1648	567	46	16	172	214	55	1.070
St. Martinus de Porresschool - Sta. Rosa 343	1562	477	84	11	263	172	35	1.043
St. Christina Kleuterschool - Sta. Rosa 43	1100	274	65	9	227	124	32	731
Regina Pacis Huishoudschool - Sta. Rosa 63	1451	447	57	11	246	162	53	976
Maria Kleuterschool - Montaña di Rey 11	1284	325	38	9	210	205	46	839
St. Dominicusschool - Montaña di Rey 9	1091	326	42	13	197	111	26	715
Flamboyantschool - Montaña di Rey 7	784	224	38	6	157	77	17	519
100. Matis Stella Huishoudschool - Montaña Rey 4	1300	377	65	16	245	38	112	853
101. Sentro di bario Montaña - Stakamahachiweg z/n	1065	287	50	6	182	99	34	668
102. Angela Jessurunschool - Kaya Berom	1109	351	56	13	169	111	52	752
103. Giovannischool - Seru Grandi 92	947	281	26	6	178	83	32	596
104. Girasol Kleuterschool - Seru Grandi 83	938	213	21	7	161	102	57	561
105. Flamboyantschool - Montanja di Rey 7	734	177	36	6	145	64	23	451
TOTAL	117.108	23.994	5.818	1.220	15.897	10.952	4.332	72.213

Eerste vijftien kandidaten

Partido Nashonal di Pueblo

PNP

1. Maria Liberia-Peters 9.341
2. Rufus McWilliam 260
3. Suzie Römer 2.106
4. Dudley Lucia 355
5. Rutsel Martha 194
6. Wilfred Lodowica 186
7. Lucien Arrendell 137
8. Teli Pikerie 392
9. Richard Meulens 197
10. Sixto Wallé 153
11. S. Keli 74
12. H. Rojer 83
13. S. Salcedo 256
14. E. Bertad 134
15. G. Concencion 63

Movimiento Antia Nobo

MAN

1. D.F. Martina 7.019
2. C.A. Eisden 432
3. S. Inderson 608
4. B.J. Scoop 173
5. R.J. Anastatia 162
6. S.M. Lamp 48
7. M.C.F. Franco 121
8. A.R. Salsbach 81
9. K.A. Gijsbertha 229
10. L.J. Djaoen-Thodé 111
11. S. Victorina 96
12. M. Simmons 159
13. R. Emers 75
14. S. Cleopa 167
15. E. Allee 87

Frente Obrero Liberashon/ Si Soshal Independient

FOL/SI

1. George Hueck 1.971
2. Nelson Monte 495
3. Anthony Godett 677
4. Eitel Pietersz 136
5. Marius Römer 268
6. Herbert Mensche 77
7. Edita Wright 29
8. Robert Bemberg 35
9. Erwin Eustacia 62
10. Odilio Willems 30
11. André Schoop 25
12. Gilberto Doran 27
13. Julian Christina 29
14. Erno Ayubi 38
15. Sandra Losiabaar 19

Palestijnen beginnen drie dagen van rouw:

Bezette gebieden Israël afgegrendeld

JERUZALEM - Israël heeft zaterdag de bezette gebieden afgesloten om te trachten de Palestijnse woede over het bloedbad in Hebron in te dammen. Er zijn legerversterkingen aangevoerd en voor veel plaatsen is een uitgaansverbod afgekondigd.

Het leger grendelde de bezette westelijke Jordaanoever en Gazastrook af om te pogen vergeldingsaanvallen te voorkomen na de massamoord van vrijdag. In de nacht zijn geen grote incidenten gemeld. Een legerwoordvoerster die het sturen van versterkingen aankondigde zei echter dat "met onlusten rekening wordt gehouden."

Volgens Israël kwamen vrijdag 43 mensen om, volgens de PLO 57. Bij de ongeregeldheden daarna in de bezette gebieden kwamen vijf à negen Palestijnen om het leven. In Kfar Saba werd een Israëlische man met een bijl doodgeslagen. Het was de ergste dag van bloedvergieten in de gebieden sinds Israel ze in 1967 veroverde.

Op de westelijke Jordaanoever en in de Gazastrook begonnen veel Palestijnen aan drie dagen durende rouwplechtigheden. Alle winkels en scholen bleven dicht als teken van rouw en solidariteit met de tijdens het ochtendgebed doodgeschoten burgers.

Gewonde getransporteerd na bloedbad in Hebron

■ *HEBRON - Palestijnen evacueren een gewonde man, nadat een joodse kolonist in het wilde weg op moslims had geschoten die bij het Graf van de Patriarchen aan het bidden waren. Bij dit bloedbad en de reactie daarop zijn tientallen mensen omgekomen.* (AFP-satellietfoto)

Seoul stelt Koreaanse top voor:

Noord Korea: IAEA kan komen controleren

NEW YORK - Noord-Korea heeft vrijdagavond laat ingestemd met onmiddellijke internationale inspectie van zijn nucleaire installaties. Tom Hubbard, onderhandelaar namens het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken, maakte dit bekend. Eerder was van Zuidkoreaanse zijde het voorstel gedaan een top-conferentie met Noord-Korea over deze kwestie te beleggen.

"We hebben een akkoord bereikt met de Noordkoreanen dat het Internationale atoomenergie agentschap (IAEA) in staat stelt op 1 maart met inspecties te beginnen", zei Hubbard. Hij hoopt dat IAEA-medewerkers dit weekeinde al kunnen vertrekken. Het Westen staat op de controle omdat het vermoedt dat de Noordkoreanen kernwapens produceren.

De afgelopen dagen hebben functionarissen van Pyongyang en Washington slepende onderhandelingen gevoerd over de nucleaire inspecties. Eerder deze week beschuldigde Hubbard hen van vertragingstactieken.

Noord-Korea had in principe al ingestemd met controle van zeven installaties, maar weigerde steeds een datum te noemen en IAEA-inspecteurs visa te geven. Voor de inspectie van de twee belangrijkste installaties, waar volgens het westen de kernwapens worden geproduceerd, is echter geen toestemming gegeven.

Het IAEA stelde de Noordkoreanen onlangs een *deadline*. Voor komende maandag moesten ze met voorstellen komen, anders zou de Veiligheidsraad worden ingeschakeld, die sancties kan instellen.

TOP-VOORSTEL

De Zuidkoreaanse president Kim Young-Sam heeft de Noordkoreaanse stalinistisch leider Kim Il-Sung uitgenodigd voor een top om de impasse rond de nucleaire inspecties te doorbreken. Hij deed dit toen donderdag de besprekingen daarover tussen de Verenigde Staten en Noord-Korea in New York vastgelopen waren. Kim Young-Sam zei vrij[...] geloven dat Noord-Kore[...] inspecties van zijn kern[...] trales door het Intern[...] nale atoomenergie a[...] schap (IAEA) uiteindelij[...] accepteren en de dialoog [...] Zuid-Korea zal hervat[...] Het Westen, Japan en Zui[...] Korea dringen aan op [...] nationale controle omdat [...] vermoeden dat Noord-Ko[...] kernwapens produceert.

Stembus Italië: 60,4 % Kiezers weet het nog niet

ROME - Een maand voor de parlementsverkiezingen van 27 en 28 maart, die waarschijnlijk tot nieuwe verhoudingen in de Italiaanse politiek leiden, weten 60,4 procent van de Italianen nog niet welke partij hij stemmen.

Dat blijkt uit een peiling van het onderzoeksinstituut Directa. Als dit cijfer klopt, is elke voorspelling van de uitslag een slag in de lucht. Aan het begin van de verkiezingscampagne, die vrijdag officieel van start gaat, is het lot van sommige van de ongeveer vijfduizend kandidaten nog ongewis. De kiesraad heeft vooral op de lijsten van Silvio Berlusconi's Forza Italia (Hup Italië) en het Pact voor Italië van de hervormingsgezinde christen-democraat Mario Segni tal van ongerechtigheden geconstateerd. Waarschijnlijk beslist het hof van cassatie, de hoogste gerechtelijke beroepsinstantie in Italië, zondag welke kandidaten verstek moeten laten gaan.

Parlementslid in Frankrijk vermoord

TOULON - In Hyeres (zuidoosten van Frankrijk) is vrijdag het [...]jarige Franse parlementslid Yann Piat vermoord. Zij zat namens de regeringscoalitie UDF-PR in het Franse parlement. Ze werd door twee mannen op een motorfiets doodgeschoten, zo is vernomen bij het bureau van de prefect.

Vervolg van pag. 1

bieren op tot kalmte. Voor het eerst is ook een uitgaansverbod afgekondigd voor joden: De kolonisten in Hebron en Kyriat Arba mogen vooralsnog de straat niet op.

NAAR VS

De Verenigde Staten, die een wezenlijke rol op de achtergrond spelen bij het vredesproces in het Midden-Oosten, gaven blijk van afschuw. President Clinton zei woedend te zijn dat "zo'n bloedige reeks moorden kon worden gepleegd", die hij "namens het Amerikaanse volk zo scherp mogelijk veroordeelt". Hij kondigde tevens aan dat de hoogste Israëlische en Palestijnse onderhandelaars volgende week naar Washington komen. Zij gaan in conclaaf tot hun werk voltooid is.

Zoals bekend tekenden Israël en de PLO vorig jaar september een beginselakkoord over zelfbestuur voor de Palestijnen in de bezette gebieden. In de eerste fase zouden de Gazastrook en de stad Jericho en omgeving autonoom Palestijns gebied worden. Maar er wordt nog steeds onderhandeld over de nadere uitwerking van het principe-akkoord.

Egypte, dat als enig Arabisch land een vredesverdrag gesloten heeft met Israël, veroordeelde het bloedbad. "Het legt de nadruk op het belang van veiligheidsgaranties voor de Palestijnen en niet alleen voor Israël", aldus minister van Buitenlandse Zaken Mussa.

ZONDER UITSTEL

Secretaris-generaal Boutros-Ghali van de Verenigde Naties veroordeelde het bloedbad en vroeg Israël "alle noodzakelijke maatregelen te nemen" om te verhinderen dat joodse kolonisten "dergelijke misdaden begaan". Hij zei "zeer verontrust" te zijn over de invloed die het gebeurde kan hebben op het vredesproces. Hij riep "alle partijen op kalm te blijven" en drong aan op het "zonder uitstel" uitvoeren van de beginselverklaring over de Palestijnse autonomie.

Amnesty International heeft de Israëlische regering gevraagd om een "onpartijdig en onafhankelijk" gerechtelijk onderzoek naar het bloedbad in de moskee van Hebron. De mensenrechtenorganisatie wil dat de conclusies ervan openbaar worden gemaakt. Volgens Amnesty moet het onderzoek uitwijzen "hoe het mogelijk geweest is dat een bewapende enkeling kon binnenkomen in de moskee, die geacht werd bewaakt te worden door Israëlische soldaten en die sinds lang bekend stond als mogelijk doelwit van zo'n actie". Amnesty meent dat "alleen een diepgaand, onpartijdig en onafhankelijk gerechtelijk onderzoek de veroordeling van het bloedbad in Hebron door de Israëlische autoriteiten kan ledig overtuigend maken".

FELLE REACTIE

In de bezette gebieden is fel gereageerd op het bloedbad in Hebron. Bij protestacties kwamen ten minste negen Palestijnen om. De zwaarste incidenten zijn gemeld bij de Tempelberg in Jeruzalem. Daar waren 120.000 Palestijnen bijeengekomen voor het gebed op de heilige vrijdag. Demonstranten gooiden stenen naar de politie en naar Israëlische burgers. Naar hun eigen zeggen hebben de Israëlische troepen niet teruggeschoten.

Een heerlijk dagje verkiezingen

00.000 Gulden voor en gele overwinning

Hot dogs nog op dinsdag, woensdag en donderdag te koop voor Naf 1,50', bij het stembureau. De volstrekt onbekende partij KFC met aan het hoofd Kolonel ers. En doe-het-zelver Hubo met zijn gele vlag als n de PAR. Drie mededelingen die een mens heel uit zijn evenwicht brengen op verkiezingsdag 25 ari. Een sfeerverslag dat begint met de onbe- bare lust een puntje te zuigen aan het rode od.

broodjes hot dogs waren rste misverstand. Het wel op de deur van ureau 64 op het Peter ant College. Maar dat en mededeling voor en voor op normale dagen. Met een maag end van de honger de teleurgestelde kies- tigde dus voorbij het van het stembureau en gens achter de zwarte en van het stemhokje, dat rode potlood ligt. aarbij de mededeling ke het potlood niet te tigen'. Ha, wie doet je s je in het verborgene m sabbelt, met rode swegloopt en afwacht e volgende stemmer als de zachte potlood- wegsmelt op het stem-

belooft een mooie dag rden. Partij-vliegers n opgelaten, de PNP een vliegtuig in met op ouw de boodschap *Vota mal*. Iedereen toetert cht. Massa's mooie s in een SI-FOL-PAR- P-t-shirt. Heerlijk. weg naar een junkfood tje in Saliña voert ij het PAR-centrum de eerste sympati- n gezaghebber Wilsoe's scholingsverbod voor a overtreden. En voorbij stemadvies- van de Democraat, de galen en de KFC-ers. e, dat is het reclame- van Kentucky Fried en. Dus de gele vlag ubo, daar trap je niet in. Denk je.

Ak Rojer op het hoofd- ureau te Kranchi is gen een uur of een nog g. De telefonistes n een beetje rond in hting van de uitslagen er telefoon doorgebeld n. Weinig onregelma- den bij de start, glim- Rojer. Of het moeten ee scholen zijn waar de els niet een-twee-drie t slot pasten. Of die re twee stemlokalen men eerst de zwarte nen voor de stemhokjes kon vinden. Die had er voorkoming van dief- geborgen. In één geval de stembus de bewaar- s...

er op de dag blijkt dat oor Rojer en zijn team akkie was. Op Ban- was er precies een waarbij iemand boos eworden omdat hij zich legitimeren van het van het stembureau. ureau 13 had even pro- n met overbelasting het elektriciteitsnet, dat werd verholpen en s op Montagne was een K S er lastiggevallen.

maar 14,1 procent de 117.080 stemgerech- heeft om twaalf uur nd. Een goede traditie voortgezet: wij van dit stemmen als het ons mt. Tussen vier en Om vier uur had 35 t van de stemmers zich d 41.462. Op het eind de dag is het opkomst- ntage 63,1 procent. vier op de tien Curaça- ars hebben geen zin om emmen. Of komen te Of zijn met z'n 1601-en at om het stembiljet zo vullen dat het ongeldig anco) wordt verklaard.

vrouw komt met haar biljet van het refe- m. Dat was is Boca. SI-dorp van Nelson e. Stembureau er 10. De plek waar de en met 113 wel hun te aantal stemmen per district haalden maar PAR toch ruim wint. In was de winst nog voor PNP aldus verpleegster a Kwidama. Zij is voor rde keer leider van het stembureau. Om half drie in de middag had daar nog niet eens een vijfde deel van de gerechtigden gestemd. Tegen half zeven stond er dan ook een enorme rij van zo'n zestig mensen die op het nippertje wilden stemmen. Een rij die bleef groeien.

Bij het dubbele stembureau te Jandoret is het minstens zo gezellig als in Boca. Rutzel Lucas, wijkleider van de PNP komt glunderend aanlopen om de hand te schudden. Hij is trots op de sfeer in de groene districten 11 en 12 ook al haalt Maria het dit jaar uiteindelijk niet in de strijd met Pourier. Misschien ligt dat aan de invloed van de stemmers uit de luxe wijk Curasol, waar opmerkelijkerwijs geen enkele vlag is uitgehangen.

Thomas Daal (Mashi) wandelt over het schoolplein. De nog krasse tachtiger is van het eerste PNP-uur. De tijd van Doctoor Da Costa Gomez. 1945. Toen de partij nog ondergronds was en de oppermachtige Democraten er wel voor zorgden dat je je baantje bij de Shell kwijtraakte als je politiek te actief was. Dat waren nog eens tijden. De wijkleider Daal liep toen nog hele einden naar Malpais, Pretu en Souax om stemmen te werven. Woensdag vergaderen op Kas di Pueblo, om twee uur in de nacht naar huis en 's ochtends toch weer op tijd naar het werk.

Jandoret had ooit PNP-wijkleider Pedro Keli. Nu is het zijn zoon dokter Keli van de GGD die de estafettestok van de traditie oppakt. Maar meer vanuit zijn vaktechnische achtergrond heeft hij zich op de elfde plaats van de kieslijst geplaatst. Voor reorganisatie van de volkgezondheid wil hij zich inzetten, zegt hij bescheiden doch met overtuiging bij het toegangshek. Het is beter wat aan de problemen te doen dan alleen maar kritiek te hebben, vindt hij. Een ministerspost zou hij aandurven, ja.

Lucas wijst grijnzend op zijn draadloze telefoon. Verhuurders van cellulairs en huurauto's zullen vandaag een topdag hebben zegt hij. En de cateringbedrijven. En de drankenhandel. Want vanwege de drooglegging is er bijtijds ingekocht. Ook in Jandoret wordt het na vijven heel druk. Mensen die al gestemd hebben, komen terug, maar nu voor de gezelligheid. Buren jouwen elkaar plagerig uit vanwege hun partijvoorkeur. Tussen het stemmen door wordt er *kala* te koop aangeboden.

Al vijftig minuten na het sluiten van de stembureaus rollen de eerste uitslagen binnen. De jongens van de Dienst Informatie Verzorging (DIV) hebben er schik in. Een centrum vol computers, printers en beeldschermen staat in de Kranchi-zaal waar oprechte mensen normaal gesproken elkaar het jawoord geven. Zelden heeft een overheidsteam zo snel kwaliteitswerk geleverd als de twintig DIV'ers onder leiding van hoofd Arnold Martina. Een overstelpende hoeveelheid stencils met laatste uitslagen wordt over de pers uitgestrooid. Sommige journalisten zoeken even steun tegen een muurtje als ze de schokkende cijfers lezen.

Tegen middernacht is de belangrijkste klus geklaard. De stemmen zijn geteld. De uitslag is even verrassend als verpletterend. De interpretatie van de uitslag is voor de politici en hun critici. Het ambtelijk apparaat telt slechts en deelt mee aan de pers en dus de bevolking. Daarvoor waren gisteren 56 ambtenaren op Kranchi op de been. Plus 105 maal vijf man op elk stembureau, plus 105 bewakers.

Wie ook eens een verkiezing wil organiseren moet 800.000 gulden in zijn portemonnee hebben. Dat zijn namelijk de berekende kosten voor dagvergoeding, drankjes, tv en computerapparatuur en het drukken van de stembiljetten. Een betaalbare prijs voor een PAR-overwinning.

Parijs voert vis-reclame-acties

PARIJS - De regering van Frankrijk roept de Fransen op meer vis te eten. Met een campagne die ruim drie miljoen gulden kost, doet de regering een belofte gestand aan de militante vissers die deze maand heftig protesteerden tegen de invoer van goedkope vis. Zonder dat de Fransen uitdrukkelijk worden opgeroepen Franse vis boven import te kiezen, prijzen affiches en radiospotjes onder de leuze "Onze verse vis - de beste in de zee" de consumptie van vis aan.

Stemadvies op de valreep

Dronkaards en kinderen spreken de waarheid. Vooral kinderen. Dus pas verschrikkelijk op met de PAR. Dat zit zo.

Hallo, bedankt voor het foldertje. Wat staan jullie hier met zijn tweeën te doen, mevrouw?
Gewoon kijken wat er gebeurt, wie er komt stemmen.

Jullie vinden vast dat ik eigenlijk op Maria moet stemmen?
Jaaah, op Maria. Die is goed.

Leg eens uit.
Nou, die doet het al veel jaren goed. U moet maar niet op de PAR stemmen. Die gaat misschien wel veel stemmen krijgen, maar die moet nog maar bewijzen dat ze kunnen regeren.
Het meisje van elf: *De PAR is slecht.*

Hmm...en waarom?
Die zijn van Bonaire, joh. Die komen plunderen.

Maar Maria is toch ook van een ander eiland: Saba?
Nee, die is al heel lang hier.

Zij heeft dus niet geplunderd?
Neehee...Zij is goed, Zij helpt.

Op wie kan ik nog meer stemmen.
Suzy Römer. Die is ook goed

Ja, die vind ik wel goed.

Op haar zou ik ook wel willen stemmen. Ik verklap je een geheimpje. Ik ben een beetje verliefd op haar, maar ze weet het niet.

Jaaa...ze is echt goed.

Wie nog meer?
De elfjarige: *Nou de DP is goed en George Hueck.*

Oef, George Hueck. Praat me er niet van. Ik heb zo geprobeerd met hem te praten, maar nee, hij had geen tijd zeiden ze. Veel te druk. Ik ben zelf bij zijn huis geweest. Niks. Een paar vrouwen werden ook weggestuurd.
Ja, had je maar naar Maria moeten gaan. Die had zeker met je gepraat en had je ook geholpen.

Ja, zegt de elfjarige enthousiast, *ze helpt je met je telefoonrekening en met de waterrekening. En Dominicanen.*

Hè?
Ja, mensen die in de problemen komen en het land uitmoeten. Ze zorgt ervoor, dat die mensen kunnen blijven. Zeg, ben jij van Nederland?

Eh, ja, zo ongeveer wel, ja.
Nou, Maria gaat ook vaak naar Nederland.

JL

Ralph Kronieger (Nos Patria):

"Massa van PAR voor iedereen overweldigend'

WILLEMSTAD — "De overweldigende massa van de PAR heeft ons weggedrukt. Tegen zo'n verkiezingscampagne kan niemand op". Volgens Ralph Kronieger, nummer 7 op de lijst van Nos Patria, was de overwinning van PAR te voorzien.

"Het was duidelijk dat de mensen wat anders wilden". Dat is niet *Nos Patria* geworden. De partij, die dit jaar haar vijfjarig bestaan viert, vond het tijd om voor het eerst in haar geschiedenis regerings-verantwoordelijkheid te gaan dragen. Dat gaat niet door en de partij komt zelfs niet terug in de Staten. Behilia moet zijn zetel opgeven.

De teleurstelling is groot, maar de overwinning van Pourier stemt Kronieger toch hoopvol."Toen ik hem gisteravond hoorde spreken dacht ik: eigenlijk zegt hij wat wij ook allang willen. Als het nu maar echt gaat veranderen".

De *sede* van de partij druppelde gisteravond vroeg leeg. Partijleider Chin Behilia is teleurgesteld, maar kan tegen zijn verlies."Ik weet om te gaan met succes en met pech", zo zei hij gisteravond. Kronieger is maar eerder naar huis gegaan."Ik heb de laatste weken mijn gezin amper gezien". Bij het partijhuis aan de Schottegatweg-west wordt vanmorgen de telefoon niet opgenomen en het privénummer van Behilia is geblokkeerd. *Nos Patria* slaapt vanmorgen uit.

Vanmiddag komen de partijleden bij elkaar om de nederlaag te 'evalueren'. Volgens Kronieger ziet het ernaar uit dat de partij op een andere manier campagne moet gaan voeren."De mensen hebben onze boodschap wel begrepen, maar het was niet voldoende om op ons te stemmen". Zoals bekend heeft Nos Patria deze verkiezingen met een minimaal budget moeten voeren van circa 40.000 gulden. Of de partij zich bij de eilandsraadverkiezingen van april volgend jaar gaat bedienen van meer 'mediageweld' kan Kronieger nog niet zeggen. Of het überhaupt kán is zelfs maar de vraag.

Hij vindt het jammer voor FOL/Si dat zij er nu ook uitgewipt zijn. "Ik hoop voor ze dat ze zich zullen herstellen".

Nieuwkomer Kronieger blijft de partij trouw. "Waarom niet". Want er is nog hoop. Bij de vorige verkiezingen had Nos Patria in Boca St. Michiel praktisch geen aanhang. Gisteren stemden twintig mensen voor 'Chin' en de zijnen. "Dat is toch prachtig", zegt hij. "We hebben daar misschien nog geen voet aan de grond, maar nu in ieder geval een teen."

Tweede Kamer blij met uitslag verkiezingen

WILLEMSTAD/DEN HAAG — Een meerderheid in de Tweede Kamer is zeer te spreken over de verrassende overwinning van de oppositie bij de verkiezingen op de Antillen. VVD, PvdA en D'66 verwelkomen met name de opmerkelijke winst van de PAR op Curaçao. Het CDA was zaterdagochtend niet bereikbaar voor commentaar.

VVD-kamerlid Wiebenga sprak over een "verheugende uitslag, waarbij de partij die de Antillen bijeen wil houden gewonnen heeft." De voorzitter van de Kamercommissie voor Antilliaanse Zaken constateerde dat de verkiezingsuitslag een bevestiging vormt van de uitkomst van het staatkundige referendum van eind vorig jaar. PvdA-woordvoerder Jürgens oordeelde dat de overwinning van de PAR "een grondslag vormt voor nieuwe samenwerking tussen Nederland en de Antillen."

PAR-voorman Pourier moet volgens Nuis van D'66 nu gaan waar maken wat hij heeft beloofd, zoals het doorvoeren van bestuurlijke vernieuwingen en een herstructurering van de Antillen-van-de-Vijf. Met Wiebenga en Jürgens kwalificeert hij de beoogde premier als een kundig en betrouwbaar politicus, die tijdens de verkiezingscampagne het algemeen belang voorop heeft gesteld.

Bij VVD, PvdA en D'66 overheerst de verwachting dat met een Antilliaanse regering met Pourier aan het hoofd beter valt te praten, dan met de vorige ploeg onder leiding van mevrouw Liberia. "De verhoudingen tussen de vorige Antilliaanse regering en Nederland waren belabberd. Het kan nu alleen maar beter gaan," zo stelt Wiebenga.

PIKA

Kans gemist

TELE-CURAÇAO heeft vrijdag een goed bedoelde maar minder succesvolle poging ondernomen om samen met het zusterbedrijf TDS en het dagblad Beurs-en Nieuwsberichten een volledige *coverage* te geven van de statenverkiezingen. In de loop van de dag werd daarbij via één van de kanalen van TDS en 's avonds via de kanalen 6 en 8 van Tele-Curaçao getracht te concurreren met de lokale radiostations. Vooral in de avonduren werd daarbij duidelijk dat het voor het langzamere medium televisie praktisch onmogelijk is te wedijveren met de veel snellere radiojournalistiek.

Daarbij speelde de grotere ervaring van de radiojournalisten, met name die van Z'86 en Radio Hoyer een belangrijke rol. Zij waren de tv steeds een streepje voor. De kracht van de tv ligt in de beelden die worden gepresenteerd en juist op dit punt lieten zowel de presentatie als de techniek ons plaatselijke tv-station herhaaldelijk in de steek.

Op het moment dat men via de radio 'live' de commentaren van de politieke leiders kon horen vanuit hun hoofdkwartieren, was men in de studio van Tele-Curaçao nog bezig met minder interessante interviews.

Met uitzondering van Ana van Leeuwen maakten de 'geleende' krachten van de krant geen bijster solide indruk als interviewers. En ook Van Leeuwen leek in de avonduren opgebrand na de lange dag.

Het organiseren van een *exit-poll* was op zich best een interessant experiment. Maar daarbij is bij de keuze van de stembureaus kennelijk te weinig rekening gehouden met de grote verschillen in aanhang van de diverse partijen bij de diverse bureaus. Daardoor kwam de DP bij de *poll* met 0 zetels uit de bus en de MAN met 3, terwijl uiteindelijk de DP ruim één zetel behaalde en de MAN bleef steken bij 2.

Het voorlezen van de uitslagen per stembureau via de televisie, bleek ook dit jaar weer geen succes. Ook hierbij liep men stukken achter bij de radio. Had men zich beperkt tot bij voorbeeld de uitslagen na elke tien of twintig stembureaus, met daaraan verbonden de prognoses voor de einduitslag, dan was er vooral in de latere avonduren meer ruimte overgebleven voor actuelere reportages en studio-interviews. Jammer van deze gemiste kans.

De radiostations Z'86 en Radio Hoyer waren zoals gewoonlijk bij dit soort gelegenheden goed op dreef en zorgden ervoor dat het publiek op de verkiezingsdag voortdurend en uitgebreid geïnformeerd bleef over de gebeurtenissen, zowel op Curaçao als op de andere eilanden.

Voorlichting

HET WAS GISTEREN weer dringen met de stemonderzoeken. De UNA en de Beurs-TDS-TeleCuraçao Exit-poll streden om de gunsten van de kiezers. Dat ging minder makkelijk dan gedacht. De Exit-pollers kregen te maken met een publiek dat niet (nou ja, alleen via de eigen kanalen) was voorbereid op deze schaduwverkiezingen. Veel mensen reageerden dan ook verbaasd met een 'Moeten we dit keer twee keer stemmen?'.

De UNA zag haar plaatsje bij sommige stembureaus in beslag genomen door de concurrent en moest in zo'n geval in arren moede naar een volgend kiesbureau uitwijken.

Aangezien het interview (Op wie heeft u gestemd? En de vorige keer? Waarom deze partij? Wat is hun belangrijkste programmapunt? Wie is de barioleider? enzovoorts) in alle openbaarheid plaatsvond, was niet iedereen even bereid om aan zo'n onderzoek naar toch heel intieme zieleroerselen mee te doen.

Meer privacy, meer bekendheid en een betere voorlichting van te voren dus de volgende keer. Dat vergroot ongetwijfeld de betrouwbaarheid van dergelijke onderzoeken.

* * *

Geel

VERBAASD OVER de uitslag? Op het Wilhelminaplein is al weken bekend wie de winnaar zou worden. Pal voor het Statengebouw werd het hele plantsoen rond koningin Wilhelmina medio januari reeds in gereedheid gebracht voor de komst van de nieuwe partij. Het oude bruin verdween, maakte per ongeluk twee dagen plaats voor groen, maar toen kozen de schilders dan ook definitief voor geel, net als de bevolking van Curaçao gisteren.

Agent B. vrijgesproken van doodslag

Vijf maanden onvoorwaardelijke celstraf voor 'dood door schuld'

WILLEMSTAD — De 28-jarige politie-agent R.B. had naar de mening van rechter mr. L.C.P. Goossens een andere keuze dan het uiterste middel te gebruiken: het trekken van zijn dienstwapen, een Walther P5. Door zijn schuld verloor het slachtoffer Eduard Inacio, getroffen door een kogel uit dat dienstwapen, het leven op 16 mei van het vorig jaar. B. werd vrijgesproken van 'doodslag', maar schuldig bevonden aan 'dood door schuld'. Het Gerecht in eerste aanleg legde de agent een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van vijf maanden op.

Alvorens uitspraak te doen, kwam rechter mr. L. Goossens met een zeer uitgebreide toelichting op zijn oordeel. De grote, tevens overvolle rechtszaal op het stadhuis was doodstil toen de rechter een uiteenzetting gaf en later ook zijn strafmotivering toelichtte. De zaal zat vol met publiek, agenten, advocaten en officieren van justitie.

In zijn toelichting refereerde Goossens ook naar de politie-opleiding, de leiding van het Korps Politie Nederlandse Antillen (KPNA), de overheid als werkgever en de 'Instructie gebruik wapenen'. Hij pleitte ervoor, dat de overheid er op moet toezien, dat agenten verplichte schietoefeningen volgen. Dat is op dit moment niet het geval. Alleen politiefuntionarissen die lid zijn van de Politie Schiet Vereniging PSV blijken regelmatig te oefenen met hun wapen.

De opleiding van de kandidaat politieman of -vrouw tot agent schiet naar de mening van de rechter ook tekort. In dit opzicht, dat de kandidaten onvoldoende worden onderricht in 'schietwaardige' ofwel 'moeilijke situaties' waar het gebruik van een wapen eventueel aan te bevelen is. Met andere woorden, er moet meer aandacht besteed worden aan de 'Instructie gebruik wapenen'. Die 'instructie' bevat immers, naar de mening van de rechter, te weinig, namelijk twee, van die schietwaardige situaties.

Goossens is de mening toegedaan dat de 'gebrekkige' opleiding mede debet is aan de dood van het slachtoffer Inacio. "Door het onzorgvuldig danwel onverantwoord handelen van B., is iemand gestorven." De rechter meende namelijk, dat de agent zich niet in een moeilijke situatie bevond, alhoewel alles snel gebeurde. De beklaagde had, volgens de magistraat toch wel een andere keuze dan het direct trekken van zijn dienstwapen. Hij kon bijvoorbeeld het kentekennummer noteren, en later na nader onderzoek, achter de identiteit van de 'verkeerovertreder' komen en hem zodoende op een later tijdstip kunnen doen aanhouden.

De rechter verwierp verwierp het verweer van de advocaten mr. J. Sintiago en mr. H. Braam Jr. Die bepleitten, dat hun cliënt zich in een situatie bevond soortgelijk aan noodweer, subsidiair noodweer-exces. B. schoot namelijk nadat de pickup hem al voorbij was, en de kogel trof de chauffeur in de rug. Hij moest eerst goed afwegen of aanhouding van de chauffeur van eminent belang was. Daarbij speelt het belang van aanhouding en de daarmee gepaard gaande risico's een grote rol in het handelen van de politieman.

Na de uitspraak, vijf maanden cel, werd de beklaagde agent snel afgevoerd door collega's. In de wandelgang en later in de hal van het stadhuis verklaarde NABP-bestuurslid Isidora, dat de vakbond intern met de leden zal nagaan wat voor stappen ze gaan nemen. Met tranen in de ogen verklaarde de NAPB-zegsman dat de politie beschermd moeten worden en hij herhaalde nogmaals dat er van overheidswege duidelijkheid moet komen over de 'Instructie gebruik wapenen'.

"Vanwege de Statenverkiezingen gaan we niet meteen in actie, maar binnenkort komt er een algemene ledenvergadering. Dan weet de samenleving wat ze aan de politie heeft." Wat Isidora met dat laatste wilde zeggen bleef in het midden. Hij hoopt dat de advocaten van B. in beroep zullen gaan. De uitspraak betekent, dat B. zijn baan zal verliezen.

OPENBARE AANBESTEDING

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao wordt bekend gemaakt de aanbesteding van Bestek D.O.W. no. 93-16

"Rioolgemaal Wilhelminabrug met persleiding en bijbehorend werk"

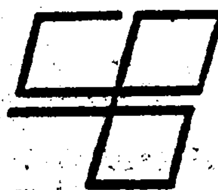
Inlichtingen:
Inlichtingen zullen worden verstrekt op het kantoor van de Dienst van Openbare Werken Curaçao op 4 maart 1994 om 11.00 uur v.m.

Nota van inlichtingen:
De eventuele nota's van Inlichtingen en Wijzigingen liggen vanaf 14 maart 1994 ter inzage op het kantoor van de Dienst van Openbare Werken Curaçao en worden aan de kopers van het bestek toegezonden.

Inschrijving en aanbesteding:
De inschrijving dient, in een gesloten enveloppe waarop duidelijk het besteknummer is vermeld, te worden gedeponeerd in een daarvoor bestemde en als zodanig aangeduide bus op de tweede verdieping van het Bestuurskantoor, Concordiastraat 24, Willemstad, tot uiterlijk op 6 april 1994 om 10.00 uur v.m. wanneer de opening van de inschrijving zal plaatsvinden.

Bestekken:
De bestekken en de daarbij behorende bescheiden zijn vanaf 21 februari 1994 bij de Dienst Openbare Werken te verkrijgen tegen betaling van Naf.350,= per bestek.

Het Hoofd van Dienst van Openbare Werken,
Ing. H.C. Simmons

Tien doden bij busongeluk Chili

SANTIAGO - **Een busongeluk in het noorden van Chili heeft vrijdag aan zeker tien mensen het leven gekost. Dertig inzittenden van de bus raakten gewond.**

De bus was van de weg geraakt en in een ravijn gestort. De Chileense radio meldde dat er twaalf doden waren, maar de politie kon dit niet bevestigen. Andere details konden nog niet worden gegeven. De bus was op weg van de mijnstad Chuquicamata op weg naar Santiago, dat zuidelijker ligt. Het ongeluk gebeurde op 465 kilometer van de hoofdstad.

AGENDA

:	8000/
EER:	8222/
RALE:	8845
AL:	8900/
	7446/
	14
ENTEHUIS:	8350

* * * * * * * *

E BIBLIOTHEEK
den voor het publiek:

n 14.00-18.00 uur; dinsdag, n donderdag van 08.00-12.00/ uur; vrijdag van 08.00-12.00/ uur.

n 14.00-18.00 uur en vrijdag 7.30 uur.

* * * * * * * *

TOOR
den)
op
el.: 8508): maandag t/m don- 07.30/12.00.13.30-17.00 uur; 07.30-12.00/13.30-16.00; zat- en.

: 8214): maandag t/m vrijdag 0-12.00/13.00-16.00 uur; loten.

e, Postspaarbank, Sigu- iro Betaalkaart) en Rincon: maandag t/m 07.30-12.00/13.00-16.00 uur; loten.

* * * * * * * *

CLUBS
matie H. van Bommel, tel.:
dag 12.00 uur - Restaurant

* * * * * * * *

UIS LVV
andag t/m vrijdag van 06.00- in verband met planning van te slachtdieren bij keurmeester

* * * * * * * *

RTS
n 24-A, Antriol)
maandag, woensdag en 13.30-14.30 uur; spreekuur te donderdag van 17.00-17.30 estuurskantoor.
gevallen gelieve tel.: 4255 te 7655.

G DIERENASIEL BO-
mal Shelter Foundation
26. Tel.: 4989)
n maandag t/m zaterdag van 15.00-17.00 uur.

* * * * * * * *

(BEZORGING)
Carolina, Blvd. J. Abraham 15, 18.00 uur tel.: 8342).

* * * * * * * *

S Bank, één van de ote banken in Groot- nië, heeft in 1993 zijn oor belastingen iets gen, van 801 miljoen 1,031 miljard pond, 7 miljard gulden. De ing aan de strop kon worden vermin- n 556 miljoen pond; miljoen pond (1,44 gulden). Bestuurs- ter Robin Ibbs 1993 "weer een goed

Paboso volledig afgewezen

Partido Democratico Boneriano wint Statenverkiezing

KRALENDIJK — Met het behalen van 2 van de drie voor Bonaire beschikbare Statenzetels heeft Jopi Abraham en de Partido Democratico Boneriano, de PDB, bijna het onmogelijke gedaan. De partij behaalde bij de laatste raadsverkiezingen in 1991 een totaal van 807 stemmen. Vrijdagavond werden dat er 2590. Daarmee behaalde de partij 45,59 procent van de uitgebrachte stemmen.

Het was een rustige verkiezingsdag, zoals eigenlijk ook de week daarvoor vrij rustig was. De gang naar de stembus van Jopi Abraham om 11.00 uur in Kralendijk, werd echter wel begeleid door een enorme menigte met rode vlaggen en dito gekleurde hemden. Ook Ellis die om 3.00 uur zijn stem uitbracht, kon rekenen op een flinke aanhang. Optimistisch liet de UPB-leider toen al weten, dat het overwinningsfeest die avond groots gevierd zou worden. Het heeft echter niet zo mogen zijn, want al vroeg in de avond — rond half negen — werd het al duidelijk, dat de PDB met de winst zou gaan strijken. De enige vraag die, met nog 3 stembureaus voor de boeg, in de lucht bleef hangen was de vraag of de PDB met 2 of met 3 zetels zou gaan strijken. Het bleken er twee te worden, maar daarmee toonde Jopi Abraham zich al ruimschoots verheugd.

De Union Patriotico Boneriano leed een gevoelige verlies. Ruim 650 stemmen in vergelijking met de raadsverkiezingen van 1991. De 2110 stemmen waren goed voor 37 procent van het aantal uitgebrachte stemmen. Deze verkiezing was voor Norwin 'Nochi' Willem van de Partido Boneriano Sosial, de Paboso, een volledige afgang. De partij behaalde 808 stemmen en dat was 14,22 procent van het totaal. Precies het aantal dat de partij door de 3 op Bonaire gehouden enquêtes was toebedeeld. Tijdens het interview door Reina Joe via TV-11 bleek, dat Willem een erg slecht verliezer was, die iedereen — behalve zichzelf en zijn partij — de schuld gaf van het verlies.

Reina Joe liet zich door Willem echter niet in de luren leggen en merkte onder andere op, dat de partijen zich anders dienden op te stellen. De Partido Antias Restructurá (PAR) Bonaire behaalde 173 stemmen (3 procent van het totaal). Bijkerk had er geen probleem mee, nu zijn wensdroom toch door de PAR op Curaçao uitgevoerd zou gaan worden.

MISLUKT POLITICUS

EEN van de redenen dat Jopi Abraham bij de Statenverkiezing 1990 op de laatste plaats stond, was de onvrede met de gang van zaken binnen de Partido Democratico Boneriano. De lijst werd aangevoerd door Franklin Crestian. Abraham behaalde bij die verkiezing 128 persoonlijke stemmen. Daarmee werd de politicus in de afgelopen campagnetijd vooral door Nochi Willem van de Paboso om de oren geslagen.

"Abraham is een 'politico fracasa', Abraham is afgeschreven door het volk, Abraham moet zich terugtrekken uit de politiek", zei Willem die zelf 256 stemmen behaalde als lijsttrekker. Bij de gisteren gehouden verkiezingen stond Willem op de tiende plaats. Hij behaalde daar 119 stemmen. Dat zijn er 9 minder dan dat van een 'mislukt en afgeschreven politicus'.

* * * * * *

STEMMENTREKKER

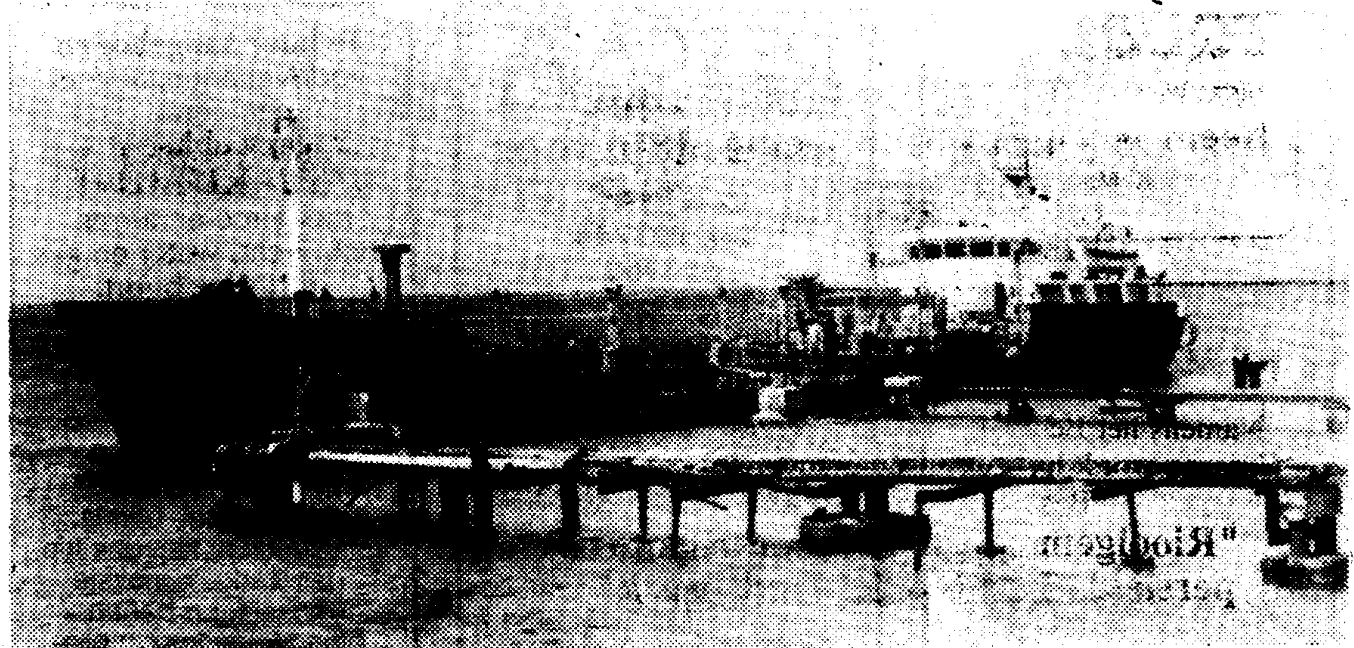
JOPI Abraham is de grootste stemmentrekker geworden met 1679 persoonlijke stemmen. Zijn grootste opponent was Rudi Ellis met 'slechts' 965 stemmen. Op zich is dat niets bijzonders. Wanneer beiden naar de Staten willen, wordt hun geen strobreed in de weg gelegd. In april 1995 bij de raadsverkiezing ligt dat evenwel anders. Ellis en Abraham zijn zwagers en één van de twee, die met het hoogste stemmenaantal, wordt in de raad gekozen. Zou de verkiezing van gisteren een raadsverkiezing zijn geweest, dat was Ellis politiek uitgerangeerd. Met deze uitslag hangt het zwaard van Damocles boven het hocfd van Rudi Ellis, wiens partij vrijdagavond 653 stemmen achteruit ging.

* * * * * *

RINCON

ELKE partij eist een 'sterke' kandidaat voor de 1298 potentiële stemmen op Rincon. Deze wijk heeft al vaker de doorslag gegeven bij verkiezingen. De UPB stuurde er Broertje Molina heen. Hij behaalde 95 stemmen. De PDB stuurde er Roosje Vinck naar toe. Zij behaalde 100 stemmen. De Paboso stuurde Regina Janga en Broertje Janga. Regina haalde er 154 stemmen en Broertje Janga slechts 29. Ex-Statenlid voor de UPB Humphry Wout behaalde in april 1983 in Rincon 480 voorkeurstemmen. Het hoogste aantal dat ooit gehaald werd.

* * * * * *

■KRALENDIJK — Deze week heeft Curoil voor de eerste maal gebruik gemaakt van de middelgrote tanker 'Sonny' om de olieprodukten naar Bonaire te transporteren. Al bij de vestiging van de Bonoil aan de Kaya Gouverneur N. Debrot beloofde het Curaçaose bedrijf, dat indien nodig deze aanvoer met een daarvoor geschikte tanker zou plaatsvinden. Zoals bekend meert de tanker af aan de pier van het Water- en Energiebedrijf Bonaire n.v., de WEB, waar ook de opslagtanks staan van Bonoil. Op de foto de tanker Sonny, voor de eerste maal op Bonaire.

STATENVERKIEZING BONAIRE 1994

Stemdistrict	Aantal	UPB	PDB	PAR	PBS	Totaal
1 Jeugdhuis Jong Bonaire	653	176	194	19	69	458
2 Wijkcentrum Tera Cora	916	333	275	27	76	711
3 Doktersklinlek Tera Cora	817	277	299	14	103	693
4 Wijkcentrum Nikiboko	828	265	320	37	78	700
5 Wijkcentrum Antriol	602	152	247	12	45	456
6 Kolegio Reina Beatrix	738	217	208	10	80	587
7 Papa Cornesschool	668	201	233	20	74	528
8 Wijkcentrum Nort di Saliña	564	184	204	8	76	472
9 Wijkcentrum Rincon	731	140	304	14	142	600
10 V.M. school Ludovicus	567	165	234	12	65	476
Totaal	7079	2110	2590	173	808	5681

chi Willem: Regina Janga eg geen kans van de media

LENDIJK — Het ver- de Partido Bone- Sosial werd veroor- door de media. "Met het ochtendblad Extra middagkrant Amigoe Regina Janga geen gegeven". Dat was de ing die partijleider Willem vrijdagavond erkiezing aflegde voor go TV-11.

n beklaagde zich er t lijsttrekker Regina een enkele kans had bij Vox di Boneiru. de Extra noch de verklaringen afgedrukt van Janga, ij evenmin uitgeno- rd voor een inter- Ook de 'verrassende' Willem om de opric- de POB Broertje als nummer 11 op de ijst te plaatsen is mis-

behaalde in Rincon mmen. Het aantal n van Regina Janga uwens ook niet hoog. Zij behaalde er 154. Door de Paboso, die Regina Janga als de sterkste kandidaat in Rincon beschouwde, werden in totaal 207 stemmen behaald, terwijl er 1076 stemmen in deze wijk uitgebracht werden. Desgevraagd wilde Willem niet erkennen, dat het aantrekken van Broertje Janga op de Pabosolijst een jammerlijke vergissing is geweest. "Het zijn de media en met name Extra en de Amigoe die ons met Janga afgestraft hebben", was de verklaring van Willem.

Regina Janga vond dat de partij moest evalueren wat er fout was gegaan. Zij kon geen antwoord bedenken, waarom het aantal stemmen in Rincon op haar naam zo gering was. "Het zal wel komen omdat ik een vrouw ben. Ze zijn daar nog niet gewend om op een vrouw te stemmen", was ten slotte de reden die Regina wist te bedenken.

Managua:

In Nicaragua eindelijk vrede

CAULATU - De laatste Nicaraguaanse contrarebellen hebben hun wapens neergelegd. Ze sloten donderdag een vredesakkoord met de regering. Dat maakt een einde aan tientallen jaren strijd.

In ruil voor ontwapening - binnen 45 dagen - zullen de rebellen worden ingelijfd bij de Nationale politie. Minister van Binnenlandse zaken Alfredo Mendieta, de belangrijkste onderhandelaar van regeringszijde, verklaarde: "Eindelijk hebben we echt vrede in Nicaragua". De rebellen, die volgens hun zeggen over vijfhonderd strijders beschikten, zijn de laatsten van de contra's, die zich met steun van de Verenigde Staten verzetten tegen de Sandinistische regering. Na de overwinning van de conservatieve Violeta Chamorro op de Sandinisten bij de presidentiele verkiezingen in 1990, legden ongeveer twintigduizend rebellen de wapens neer. Maar sommigen herbewapenden zich in 1991 uit protest tegen de macht van de Sandinisten in het leger. 251145 FEB 94

Van den Broek:

Niets bereikt inzake Macedonië

BRUSSEL - Europees commissaris Hans van den Broek is donderdag met lege handen teruggekeerd uit Griekenland en Macedonie.

De twee landen weigeren hun problemen aan de onderhandelingstafel te beslechten. Skopje wil niet praten onder druk van de Griekse handelsboycot. Athene eist dat Macedonie eerst zijn naam, vlag en grondwet verandert. De Europese commissie heeft intussen nog geen antwoord van de Griekse premier Papandreou, die opheldering moet geven over de redenen voor de handelsblokkade. Volgens het Europese verdrag mag een lidstaat zulke maatregelen alleen nemen als nationale orde en veiligheid op het spel staan. Als Griekenland dat niet kan bewijzen, kan de commissie als "hoedster" van het verdrag Athene voor de rechter slepen. Volgens Van den Broek hebben de Grieken nog een week de tijd om hun positie uiteen te zetten.

De Britse telecommunicatiereus BRITISH TELECOM (BT) heeft in het derde kwartaal van het lopende boekjaar zijn winst voor belastingen zien dalen van 705 miljoen tot 698 miljoen pond (ruim 2 miljard gulden). De omzet groeide van 3,28 miljard tot 3,43 miljard pond (9,88 miljard gulden). BT liet weten, dat er ook in het vierde kwartaal hoge kosten zullen zijn voor eerder aangekondigde afvloeiingsregelingen.

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er **schietoefeningen worden gehouden.**
Op de schietbaan WACAO:
dinsdag 01 maart: van 13.45 tot 16.00 uur
woensdag 02 maart: van 07.45 tot 22.00 uur
donderdag 03 maart: van 09.00 tot 15.00 uur
Onveilig zeegebied ± 4000 m uit de kust.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 16 maart 1994 des voormiddags om 10.00 uur, zal ten kantore van ondergetekende, krachtens artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, de openbare verkoop worden gehouden van:

Het tot 9 november 2033 lopend recht van erfpacht op een perceel grond, bekend als **blok P, kavel nummer 10** van het verkavelingsplan **Oost Jongbloed**, gelegen in het Tweede District van Curaçao, ter grootte van 1.270 m2, nader omschreven in meetbrief nummer 221 van 15 mei 1973, met al het daarop gebouwde en al hetgeen verder daartoe door aard, bestemming of natrekking behoort, een en ander plaatselijk bekend als **Zuid Bonam 72-B.**

De veilingsvoorwaarden zullen gedurende twee weken voor de veiling voor belanghebbenden ter inzage liggen ten kantore van ondergetekende en houden onder meer in dat executant van iedere bieder de overlegging van een garantie kan eisen als waarborg voor de betaling van de koopsom en kosten.

Mr. F.E. Gijsbertha, waarnemer
van het vacante notariskantoor
Mr. H.A. Sperwer
Neptunusweg 18
telefoon 374377
Curaçao
contactpersoon: mevr. K. de Boer

AANKONDIGING

De veiling welke gehouden zou worden op **donderdag 3 maart 1994**, des morgens om 10.00 uur, ten overstaan van één van de notarissen van het kantoor **Smeets Thesseling & Van Bokhorst**, of dienst waarnemer, te hunnen kantore aan het Julianaplein 5,

van het perceel, gelegen in het Tweede District van Curaçao op "Bottelier"

GAAT NIET DOOR.

Smeets Thesseling & Van Bokhorst
Julianaplein 5
Alhier
Tel: 655055

Heeft u belangstelling voor Curaçao en toerisme?

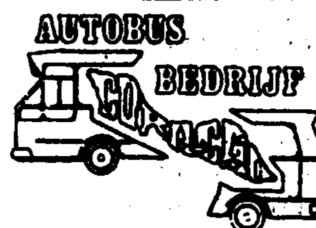
Volg dan de "Tourism Awareness Programme" van de **Curaçao Tourism Development Bureau** met een totaal van 26 onderwerpen, zoals bijv:
- een overzicht van de Curaçaose geschiedenis
- de regering van Curaçao en de Antillen
- architectuur op Curaçao
- internationale en lokale toeristische organisaties
- toeristische promotie en marketing
- attrakties van Curaçao
- de geschiedenis van het toerisme op Curaçao
- attitude en professionalisme
- effektief communiceren

en nog veel meer.......

taal	: papiaments
duur	: 14 maart - 1 december 1994, met certifikaat
tijd	: 7 tot 10 uur n.m., éénmaal per week
plaats	: Curaçaose Aannemers Bond gebouw te Franse Bloemweg 4, Mahaai.

Voor inschrijving of informatie, bel het Curaçao Tourism Development Bureau, tel. 616000, mw. Marvis Engelhardt.

Industrie Terrein Buena V[ista]
Curaçao, Netherlands An[tilles]
Tel.: 684733
Fax: (599-9) 683026

Het Autobusbedrijf Curacao N.V. roept sollicitan[ten op] voor de funktie:

SPECIALIST ELECT[...]

Funktie-eisen:

- MTS-Autotechniek, aangevuld met Auto-Electr[...]
- kennis van volautomatische bakken;
- leidinggevende capaciteiten;
- goede kontaktuele eigenschappen;
- stressbestendig;
- kennis van automatisering;
- redelijke kennis van de Nederlandse, Engelse, Spaanse en Duitse taal in woord en geschrift;
- enige jaren werkervaring in soortgelijke funktie.

Funktie-inhoud:
- Het verrichten van speciali[...] taken op het terrein van electr[...]
- Het verrichten van allround el[...] monteurstaken en op bepaal[de] momenten monteurstaken.

Sollicitaties schriftelijk met volledige Curriculum Vi[tae] een pasfoto vóór 10 maart 1994 naar het Autobusb[edrijf] Curacao N.V., t.a.v. Afdeling Personeelszaken, Indu[strie] terrein Buena Vista z/n.

Dhr. O.E. Con, M.A., Msc.
Direkteur Commerciële en Algemene Zaken.

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag, 29 maart 1994 des voormiddags om 10[...] zal ten overstaan van notaris mr. M.L. Alexander, [...] waarnemer of opvolger, te zijnen kantore aan [de] Gaitoweg 2, Alhier, in het openbaar worden verkoc[ht...] artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van de Ne[der]landse Antillen:

het tot 17 maart 2038 lopend recht van [erf]pacht op een perceel grond, gelegen in [het] tweede district van Curaçao, bekend als [...] B kavel nummer 11 van het verkavelings[plan] "MAHOEMA WEST" ter grootte van 83[...] nader omschreven in meetbrief nummer [...] van 24 oktober 1977, met het daarop [ge]bouwde, plaatselijk bekend als Mahuma [...] Kaya P-70.

De veilingsvoorwaarden liggen 8 dagen vóór de da[g van] de veiling ter inzage op voormeld Notariskanto[or en] houden onder meer in dat iedere bieder gehou[den is] terstond een bankgarantie of andere vorm van zek[erheid] te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkom[ende] kosten.

Notariskantoor Alexander & Partne[rs]
Gaitoweg 2
Curaçao
Telefoon: 37 11 11.

OPENBARE AANBESTEDING

Namens het Bestuurscollege van het Eilandge[bied] Curaçao wordt bekend gemaakt de aanbesteding
Bestek D.O.W. no. 93-15
"Rioolgemaal De Tempel met persleidi[ng en] bijbehorende werk"

Inlichtingen:
Inlichtingen zullen worden verstrekt op het kantoo[r van de] Dienst van Openbare Werken Curaçao op 4 maart [...] om 9.00 uur v.m.

Nota van inlichtingen:
De eventuele nota's van Inlichtingen en Wijziginge[n] liggen vanaf 14 maart 1994 ter inzage op het kanto[or van] de Dienst van Openbare Werken Curaçao en word[en aan] de kopers van het bestek toegezonden.

Inschrijving en aanbesteding:
De inschrijving dient, in een gesloten enveloppe wa[arop] duidelijk het besteknummer is vermeld, te worden gedeponeerd in een daarvoor bestemde en als zodan[ig] aangeduide bus op de tweede verdieping van het Bestuurskantoor, Concordiastraat 24, Willemstad, to[t] uiterlijk op 6 april 1994 om 10.00 uur v.m. wanneer [de] opening van de inschrijving zal plaatsvinden.

Bestekken:
De bestekken en de daarbij behorende bescheiden zij[n] vanaf 21 februari 1994 bij de Dienst Openbare Werk[en te] verkrijgen tegen betaling van Naf.350,- per bestek.

Het Hoofd van Dienst van Openbare Werken,
Ing. H.C. Simmons

FINANCIEEL NIEUWS

...met oog op 'electronische snelweg'

...ps en United ...in Europa samen

...EN - Philips ...ftwaredivisie ...ktronicacon- ...Amerikaanse ...United Inter- ...oldings, de ...engen hun ...in Europese ...emaatschap- ...in een joint ...rdoor ont- ...tste particu- ...xploitant in

...n daarmee in ...ge ontwikke- ...belgebied. Nu ...de meeste ...t voor het door- ...- en radiosig- ...toekomst moet ...jn, dat via de ...ktronische pro- ...n aangeboden. ...via zijn kabel- ...et alleen naar ...maar ook video- ...documentaire ...oftware-indus- ...kkerd naar de ...kanalen. Haar ...atieprodukten ...de kabelnetten ...ocht worden. ...de Verenigde ...ogeheten elek- ...weg populair. ...United Interna- ...n in het samen- ...band hun Euro- ...twerken onder. ...een belang van ...in de onderne- ...t de waarde ...Philips in te ...gen hoger is, ...United Interna- ...United Philips ...uit met aan- ...oor krijgt Phi- ...g van "minder ...ent" in United, ...sman van het ...bedrijf. ...estrijken bijna ...Philips heeft ...kabelexploi- ...itsland, België, Frankrijk en Oos- ...l in België en ...ezit" het Eind- ...n veel kabels. ...ational - het ...bijna vijf jaar ...de Verenigde ...cht - zit in Noor- ..., Ierland, Hon- ...Malta. Verder ...erikanen naar mogelijkheden in Portugal, Tjechië, Spanje en Roemenië. Ook de Nederlandse kabelmarkt biedt op de langere termijn kansen, zo zegt een woordvoerder van United International.

De joint venture komt nu bij 2,5 miljoen huizen binnen. Daarvan zijn er anderhalf miljoen aangesloten, het resterende gedeelte is niet in gebruik. Volgens een woordvoerder van Philips bestaan er plannen voor het kabelrijk maken van nog eens zo'n vijf miljoen woningen in tien Europese landen.

Ook de Europese Unie is geïnteresseerd in de nieuwe technologische mogelijkheden van onder meer de kabeltelevisienetten. Een werkgroep met vertegenwoordigers van telefoonmaatschappijen, kabelexploitanten en elektronicaproducenten zoals Philips gaat in opdracht van de Europese Gemeenschap bekijken of de introduktie van een elektronische snelweg haalbaar is.

AKZO maakt indruk op Damrak

AMSTERDAM - Met de bekendmaking van zijn cijfers over 1993 en vooral die over het laatste kwartaal van het jaar, waarin het bedrijfsresultaat steeg met twintig procent, heeft het chemieconcern AKZO gisteren de show gestolen op de Amsterdamse beurs. De opening kwam met een verbetering van niet meer dan twee dubbeltjes, maar al spoedig ging de koers omhoog naar Nf 215,-. Vervolgens ging er weer iets af door winstnemingen in de daghandel, waarmee de notering aan het eind van de ochtend met Nf 212,80 op een stijging van Nf 5,30 ofwel 2,3 procent kwam te staan. In zijn *slipstream* ging DSM mee met een *accres* van een dubbeltje naar Nf 109,40.

Koninklijke Olie wist de beursbezoekers na de publikatie van de jaarcijfers en de daling van 2,7 procent op donderdag nog steeds niet te bekoren. De koers zakte Nf 2,- verder door naar Nf 200,70. De inzinking voor Unilever kreeg wat geringere afmetingen dan de voorgaande dagen. Er ging vrijdagochtend met een notering van Nf 183,- niet meer dan een gulden vanaf. Philips was onveranderd en KLM kreeg er 60 cent bij op Nf 47,60.

De wet van de communicerende vaten werkte wederom op de obligatiemarkt. De Amerikaanse Centrale Banken zullen naar het zich laat aanzien de rente verder verhogen om de geldontwaarding tegen te gaan. Dit had tot gevolg dat de obligatiekoersen zowel in Amerika als in Europa daalden. In Amsterdam ging er na de flinke daling van donderdag nog 25 à 50 cent af. De graadmeter voor de beurs, de AEX-index, verloor 2,16 punt op 413,16.

De financiële waarden verloren op grond van de renteontwikkelingen weer terrein. Zo ging ABN AMRO twee kwartjes omlaag naar Nf 69,10. Aegon daalde 70 cent naar Nf 98,60, AMEV 60 cent op Nf 79,10 en ING 90 cent op Nf 87,30.

De uitgevers waren net als donderdag uit de gratie. Elsevier moest het met Nf 1,10 minder stellen op Nf 180, VNU zakte een gulden weg naar Nf 183 en Wolters Kluwer moest een daalder afstaan op Nf 118.

De voedings- en genotmiddelensector was eveneens lager. Heineken kwam twee kwartjes lager uit op Nf 229,- en Bolswessanen twee dubbeltjes lager op Nf 41,90. CSM was in deze groep de gebeten hond. Dat fonds verloor Nf 2,30 oftewel drie procent op Nf 73,20.

Op de lokale markt reageerde Nutricia op de bekendmaking van een indicatie van de resultaten in het afgelopen jaar - toen de zaken ondanks de Olvarit-affaire met een schadepost van Nf 30 miljoen toch bevredigend waren - met een stijging van Nf 7,- tot Nf 147,-.

Het parallelmarktfonds Weweler daalde Nf 1,50 tot Nf 26,-. Kennelijk was de beurs teleurgesteld over de winst, die wel volgens verwachting uitviel.

Bij dollar geen richting te bespeuren:

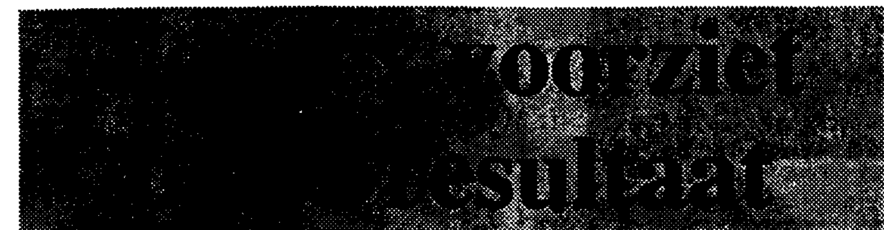
In Dow Jones bijna geen beweging vrijdag

NEW YORK - De aandelenkoersen op de effectenbeurs van New York zijn vrijdag nauwelijks veranderd. De Dow Jones-index voor dertig toonaangevende fondsen sloot 1,12 punten lager op 3838,78 punten.

Op woensdag en donderdag was de belangrijkste beursmeter bij elkaar 71,75 punten kwijt geraakt. De omzet op vrijdag was met 274 miljoen aandelen beduidend minder dan het volume van 311 miljoen en 343 miljoen op woensdag en donderdag. Na de fikse koersdalingen die de aandelen woensdag en donderdag te verwerken kregen, zocht de markt vrijdag naar stabiliteit. "Maar dat viel niet mee", aldus een handelaar. "De markt was nog bezig zijn wonden te likken." Daarbij waren de angst voor inflatie en de daardoor te verwachten renteverhoging die op de voorgaande twee dagen Wall Street beheersten, nog steeds duidelijk voelbaar. De verhouding tussen het aantal stijgers en dalers kwam uit op 11 tegen 9.

Ook op de valutamarkt was nauwelijks enige richting te ontdekken. De koers van de dollar gleed aanvankelijk naar het niveau van Nf 1,1910. De oorzaak hiervan lag in een bericht in het Duitse dagblad Frankfurter Allgemeine die meldde dat de volgende [illegible] ceren cijfers over de groei van de Duitse [illegible]loop hoog zullen uitvallen. Dit vermindert de kans op een verdere verlaging van de rentetarieven door de Bundesbank. Een renteverlaging in Duitsland zou de dollar ten koste van de mark aantrekkelijker maken voor beleggers. De Amer[illegible]t-eenheid wist [illegible]er evenwel te he[illegible] tot Nf 1,9195. Donde[illegible] de Amerikaanse [illegible]heid tegen het eind van de handel in New York Nf 1,9280. Op de [illegible]markt in Amsterdam kende het groene biljet [illegible] van Nf 1,9160, [illegible] drie cent minder dan de slotkoers van Nf 1,9440 op donderdag.

Interim-divident verdubbeld:

AMSTERDAM - Het detailhandelsconcern Vendex voorziet, dat het op 31 januari afgesloten boekjaar 1992/93 een "aanmerkelijk hoger" resultaat te zien zal geven dan het voorgaande jaar. Met deze verwachting in het achterhoofd heeft de hoofddirectie het interimdividend op de gewone aandelen verdubbeld van Nf 26,50 tot Nf 53,-.

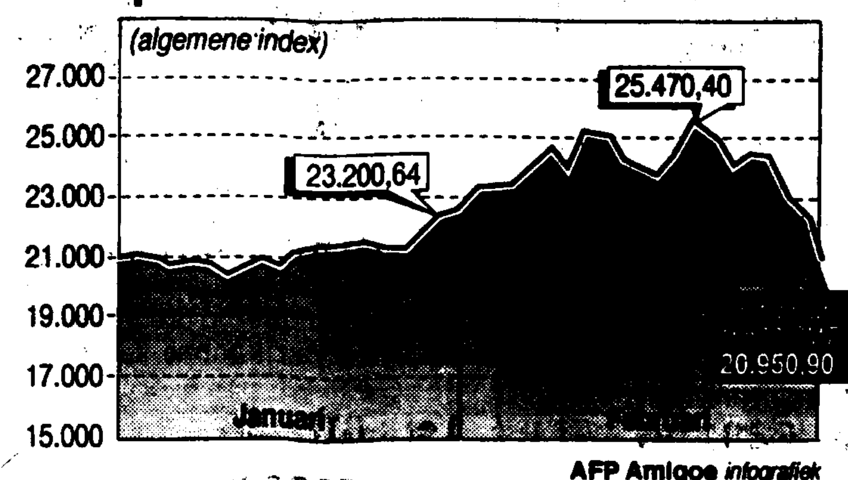
Dit blijkt uit een brief die de voorzitter van de hoofddirectie, mr. J.M. Hessels, aan aandeelhouders heeft geschreven. Wel tekent de hoofddirectie hierbij aan, dat in het laatste kwartaal van het voorbije boekjaar omzetten en resultaten nog onder druk stonden van de voortdurende zwakke conjunctuur in de meeste markten. De omzetten in de non-food detailhandel lagen vooral in december en janauri onder het verwachte niveau.

Op 15 april zal Vendex de jaarcijfers publiceren. In 1992/93 boekte Vendex een nettowinst van Nf 124 miljoen en nog een jaar eerder is Nf 200 miljoen verdiend.

Brushstrokes

I know only two sorts of Art: "good art" and "bad art"

Van Loon

De geruchten over het eventuele ontslag van de minister van Economische zaken Domingo Cavallo lokte in de afgelopen dagen een ineenstoring uit van de Beurs van Buenos Aires. Vrijdagmiddag werd een dieptepunt bereikt.

Na aanmaning vanuit Rusland:

Pechiney vermindert aluminium-productie

PARIJS - Het Franse concern Pechiney heeft in navolging van andere bedrijven besloten de produktie van aluminium te beperken om de prijzen op te krikken.

Het gaat om een vermindering van 120.000 ton per jaar. Die wordt verdeeld over alle produktievestigingen, waaronder die in Vlissingen. Het besluit leidt niet tot het sluiten van produktiecapaciteit of het schrappen van arbeidsplaatsen, zo heeft Pechiney donderdag laten weten.

De produktiebeperking is een uitvloeisel van eind januari in Brussel gemaakte afspraken tussen de belangrijkste aluminiumproducerende landen. De Europese Unie, de Verenigde Staten, Rusland, Australië, Canada en Noorwegen kwamen overeen maatregelen te nemen om het forse overaanbod weg te werken. De aluminiumprijzen liggen al geruime tijd op een zeer laag niveau. Dat komt vooral doordat Rusland de westerse markt met metaal overspoelt wegens het inzakken van de vraag op de binnenlandse markt.

Rusland zegde op de bijeenkomst in Brussel een produktiebeperking toe van vijfhonderdduizend ton per jaar. Het totaal zou moeten uitkomen op 1,5 à 2 miljoen ton, wat overeenkomt met ruwweg tien procent van de jaarlijkse wereldproduktie van ongeveer 18,5 miljoen ton. De maatregel geldt voor achttien maanden.

Verscheidene bedrijven maakten al eerder een produktiebeperking bekend. Zo gaat Hoogovens op jaarbasis 24.000 ton minder produceren. Rusland dreigde eerder deze week zijn produktiebeperking op te schorten, omdat het vond dat westerse bedrijven daar te weinig tegenover stelden. Moskou kritiseerde vooral Pechiney. De Russische mededeling onderbrak het herstel van de aluminiumprijzen, maar nadat de Fransen donderdag hun steentje hadden bijgedragen gingen de noteringen op de internationale metaalmarkten weer omhoog.

Pechiney produceert ongeveer één miljoen ton aluminium per jaar en haalt daar nu dus twaalf procent van af. De produktie in Vlissingen was eerder al met twintig procent verminderd tot bijna 150.000 ton per jaar.

Nettowinst vijftien procent omlaag:

AKZO optimistisch over de toekomst

ARNHEM - Het Nederlandse chemieconcern AKZO heeft vorig jaar de nettowinst met vijftien procent zien dalen van Nf 646 tot Nf 549 miljoen. Per aandeel daalde het resultaat van Nf 14,06 tot Nf 11,67. Het dividend blijft gehandhaafd op Nf 6,50 per aandeel.

Vooral in de vezelsgroep zat het AKZO behoorlijk tegen. AKZO heeft echter "vertrouwen in de positieve ontwikkeling van de gang van zaken bij AKZO Nobel in 1994". Het chemieconcern is inmiddels officieel gefuseerd met het Zweedse Nobel Industries.

De eerste voortekenen van het herstel zijn al waarneembaar. In het vierde kwartaal steeg het bedrijfsresultaat met twintig procent ten opzichte van de laatste drie maanden van 1992 (ongeveer Nf 281 miljoen). In het laatste kwartaal van 1992 werd een bedrijfsresultaat behaald van Nf 227 miljoen.

AKZO bestempelt 1993 als "bevredigend". De nettowinst voor buitengewone baten bedroeg Nf 693 miljoen tegenover Nf 712 miljoen over 1992, terwijl het bedrijfsresultaat daalde van Nf 1.189 miljoen tot Nf 1.071. De omzet lag met Nf 16,5 miljard ongeveer Nf 200 miljoen beneden het niveau van 1992. De omzet werd per saldo negatief beïnvloed door desinvesteringen en acquisities (2 procent) en lagere prijzen (1 procent). Volume- en valutakoerswijzigingen deden de omzet met 1 procent stijgen.

In 1993 werd een negatief buitengewoon resultaat behaald van Nf 144 miljoen na belastingen. Het totaal aan buitengewone lasten van Nf 258 miljoen voor belastingen houdt verband met boekverliezen op desinvesteringen en kosten voor lopende en voorgenomen herstructureringen. Daar stond Nf 31 miljoen aan boekwinsten tegenover.

Door saneringen en desinvesteringen daalde het personeelsbestand vorig jaar met tweeduizend. Het aantal medewerkers bedroeg eind 1993 60.700 tegenover 62.500 eind 1992.

Na buitengewone eenmalige last:

Nettowinst bij Van Dorp teruggelopen

NIEUWEGEIN - De Van Dorp-groep (kantoor- en schoolbenodigdheden) heeft vorig jaar in verband met reorganisaties bij groepsondernemingen een buitengewone eenmalige last van Nf 2,6 miljoen geboekt. Hierdoor is de nettowinst teruggelopen van Nf 5,8 miljoen in 1992 naar Nf 1,2 miljoen in 1993, zo heeft de directie vrijdag bekendgemaakt.

De winst per aandeel is gedaald van Nf 5,48 naar Nf 1,11. Voorgesteld wordt een dividend uit te keren van Nf 0,50 in contanten of naar keuze drie procent in aandelen ten laste van de agio-reserve (1992: Nf 1,90 contant). Het bestuur acht dit dividend verantwoord gezien de balansverhoudingen en de rendementsverwachtingen voor de komende jaren.

De omzet is vorig jaar iets gedaald van Nf 227 miljoen tot Nf 221 miljoen. Het bedrijfsresultaat bleef achter bij 1992 door de lagere omzet en kwam uit op Nf 6,2 miljoen tegen Nf 10,1 miljoen een jaar eerder.

MENSEN

■ *Een manier om aan je inkomsten te komen in Bosnië 1994. Zet een weegschaal op straat en laat mensen die zich willen laten wegen daarvoor betalen. De eigenaar van de weegschaal moet wel, armoe is troef in dat Balkangebied.*

I say, stop that man

Uit het appartement van de Britse kroonprins Charles in het St. James paleis in Londen heeft een dief manchetknopen, dasspelden en andere persoonlijke bezittingen van de prins ontvreemd. De **diefstal** werd vrijdagochtend ontdekt door een medewerker van de prins. De prins is op skivakantie in het Zwitserse Klosters.

De Londense politie onderzoekt deze nieuwste inbreuk op de beveiliging van de koninklijke familie. Eerder dit jaar bleken in Australië de veiligheidsmaatregelen rond Charles te wensen over te laten. Een student vuurde toen een startpistool af in de richting van de prins. Begin deze maand landde een schaars geklede Amerikaanse stuntman met een Deltavlieger op het dak van Buckingham Palace.

Duits parlement laat zich inpakken: het Rijksdaggebouw in cadeaupapier

Na jarenlang touwtrekken heeft het Duitse parlement de Bulgaars-Amerikaanse kunstenaar **Christo** het groene licht gegeven om de Rijksdag in Berlijn **in te pakken**. Na een debat van een uur stemde de Bondsdag met 269 tegen 226 stemmen ermee in dat het gebouw met een reusachtig wit doek wordt bedekt.

Christo's spectaculaire voorstel is niet nieuw en is altijd omstreden geweest. Al vanaf 1971 poogde de Amerikaanse kunstenaar in gesprekken met Duitse presidenten, kanseliers en afgevaardigden toestemmming los te peuteren voor een tijdelijk verpakte Rijksdag, maar steeds zonder succes.

Medestanders waren enthousiast over het idee om politiek, kunst en geschiedenis met elkaar te verbinden. De hele discussie bleef niet gespaard van sarcastische opmerkingen. De Beierse politicus Glos: "Christo krijgt mijn toestemming alleen als de Rijksdag twintig jaar verpakt blijft."

De Duitse leider **Helmut Kohl** wijkt met zijn afkeuring duidelijk af van de Franse president **Mitterrand**. Die toonde zich destijds een fervent voorstander van de tijdelijke verhulling van de oudste brug van Parijs, de Pont Neuf. De actie van Christo in 1985 bleek een enorm succes.

De verpakkingskunstenaar, die in 1956 Bulgarije ontvluchtte en in New York woont, zorgt met zijn ongewone projecten steeds voor levendige discussies. Een pakket lucht op de documenta-expo in het Duitse Kassel, een kilometerslang windscherm dwars door Californië, gigantische paraplu's in Japan en de VS, met rode doek bedekte eilandjes in Key Biscane. Alle uitingen bleken een inspiratiebron voor de kunstwereld, maar stuitten ook op afkeuring.

Het idee van de verpakte Rijksdag bleek na de eenwording van Duitsland opeens bespreekbaar. De symboliek van de massieve bouw, pal tegen de afgebroken muur en de beroemde Brandenburger Poort, bleek groter dan ooit. Medio volgend jaar begint de verbouwing, om het gebouw weer geschikt te maken voor het parlement dat over een paar jaar Bonn verlaat.

Vrouw mag doorsnurken

De **wanhopige buurman** van Susan Zayed wendde zich zelfs tot de gemeenteraad om haar te laten stoppen met snurken.

Ze was in overtreding met de verordening op geluidsoverlast, zo betoogde hij. Haar gesnurk was in de hele wereld te horen, aldus de getergde buur, die steun kreeg van de politie. Die gaf haar onlangs een boete.

Maar helaas, de raad van Davis, een plaatsje in Californië, oordeelde na een spoeddebat anders. Unaniem waren de raadsleden in hun besluit dat de verordening niet op de 30-jarige Susan van toepassing is, omdat ze de geluidsgrens niet opzettelijk overschrijdt. Ze is gerechtigd zo hard te snurken als ze wil, aldus de raad.

Europees parlement wijst legalisering af van drugs

Het Europees parlement in Brussel heeft zich met een nipte meerderheid uitgesproken tegen een voorstel voor **legalisering van het druggebruik**. Christen-democraten, Gaullisten en extreem rechts torpedeerden het voorstel van de Italiaan Taradash (Groenen).

Taradash stelde zich op het standpunt dat het gebruik en bezit van kleine hoeveelheden drugs in beginsel niet strafrechtelijk moet worden vervolgd. Het wordt, aldus Taradash, met de dag duidelijker dat het repressieve beleid ten aanzien van drugs niet het beoogde resultaat heeft opgeleverd.

In memoriam: Dinah Shore

Dinah Shore, die met haar platen en shows een van de populairste sterren werd in de oorlog en op de vroege Amerikaanse televisie, is donderdag overleden in haar woning in Beverley Hills. Zij werd 76 jaar.

Shore, die zich allereerst zag als zangeres en daarna als actrice, zong samen met Frank Sinatra voor WNEW-radio in New York en nam platen op met bandleider Xavier Cugat. Ze was tijdens de tweede wereldoorlog een van de populairste artiesten en trad onder grote bijval op voor Amerikaanse soldaten.

China verbiedt samenwonen

China gaat **gerechtelijke stappen** nemen om jonge mensen te scheiden die samenwonen voor de officiele huwbare leeftijd. De maatregel houdt verband met de regelgeving voor geboortenbeperking.

De van kracht geworden nieuwe huwelijksregeling geeft de overheid het recht in te grijpen indien jonge mensen zonder officiele goedkeuring gaan samenwonen. Chinese paren die samenleven voor de wettelijke huwbare leeftijd zullen worden gescheiden. Zij worden niet beschermd door de wet. De regels zullen naar verwachting het aantal vroege huwelijken en geboorten inperken. Zij zijn noodzakelijk voor het nationale doel: het binnen de perken houden van de al grote bevolking.

De leeftijd waarop Chinezen mogen trouwen is 22 jaar voor mannen en 20 voor vrouwen. Met het soort stappen dat nu is genomen tracht China de bevolkingsaanwas af te remmen. Met 1,2 miljard is China al het land met het grootste aantal inwoners ter wereld.

I'm a werry werry good cook

Een **kok uit Bangladesj** die mogelijk Groot-Brittannië zal moeten verlaten, heeft vrijdag in Edinburgh de internationale prijs 'Indiase chef van het jaar' gewonnen.

De 32-jarige Eugene Gomez was een van de acht kandidaten die voor de finale waren geselecteerd uit 1500 amateur en professionele koks uit heel de wereld. De acht hadden drie uur om een vier-gangenmaaltijd voor te bereiden, te koken en voor de jury op te dienen.

Gomez, wiens werkvergunning in oktober afloopt, zei te hopen dat de onderscheiding hem zal helpen in Groot-Brittannië te mogen blijven. Hij kwam vier jaar geleden uit Dhaka in Groot-Brittannie aan.

Amerikaans overheidsbureau wil sigaretten verbieden

Het Amerikaanse federale agentschap voor voedingsmiddelen, medicijnen en alcohol (FDA) heeft vrijdag gepleit voor een **verbod** op een groot aantal sigaretten. Commissaris David Kessler beschuldigde tabaksfabrikanten ervan met opzet het nicotinegehalte in hun produkten te vergroten om rokers afhankelijk te maken. Nicotine zou om die reden in de categorie verdovende middelen moeten worden opgenomen, waardoor sigaretten met een teveeel aan de verslavende stof kunnen worden verboden, aldus Kessler. Democratisch congreslid Ricard Durbin bevestigde dat het onderzoek van het agentschap duidelijk aantoont dat sigarettenfabrikanten "niets meer en niets minder zijn dan drugkartels".

Dat God ... haar ziel

De burgemeester ... Nederlandse stadje H... veld-Giessendam he... stemming gegeven ... **herbegrafenis v...** Marokkaanse meisje ... Abidi. Zij overleed ... februari op tweejar... tijd.

De vader van het ... dat door een Nederland... gezin werd verzorg... om een herbegrafe... gens islamitische ... schriften gevraag... meisje is op 14 febr... christelijke wijze be... Na de teraardebeste... de vader te kennen ... voorkeur aan een m... grafenis te geven.

Nadat de ple... ermee akkoord gin... de burgemeester e... stemd, aldus een ... voerder van de ... Hij heeft als vo... gesteld dat de n... moeder, die mo... België verblijft, ... toestemming geeft. ... binnen is, zal hij ... opgraving geven. N... wachting zal de ... fenis begin volgen... plaatshebben op een ... tische begraafplaats ... terdam.

Bij een begrafe... islamitisch voorschr... de dode ritueel ... vervolgens in scho... gewikkeld en zond... het graf gelegd. D... het lichaam op d... zijde, met het gezic... naar Mekka. Tijde... vaart uit de moskee ... begraafplaats wordt ... daardgebed voorgel...

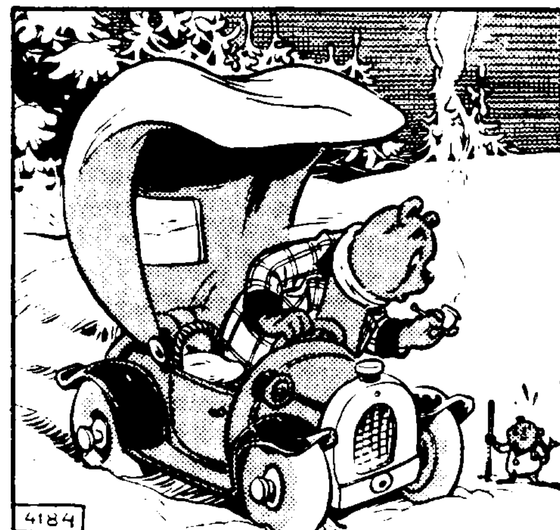
De koran geeft ... begraven strikte ... schriften. Dit is voo... lims belangrijk. M... lijkertijd is het ge... zaak omdat de ko... schrijft dat een kin... onbeschreven ... wereld komt en ... belast is met de ... zoals in sommige ch... kringen. Elk kind i... cipe een blanco pa... daarom gaat ied... direct wanneer het ... naar de hemel.

■ *David Lang zit ge... nesten. De jongen m... voor de rechtbank ... woorden voor een p... Britse prins Charles ... vallen met een start... De zaak is voor ... behandeld en gaat ... verder. Hij sprong ... publiek op Charles ... diens bezoek aan Au...*

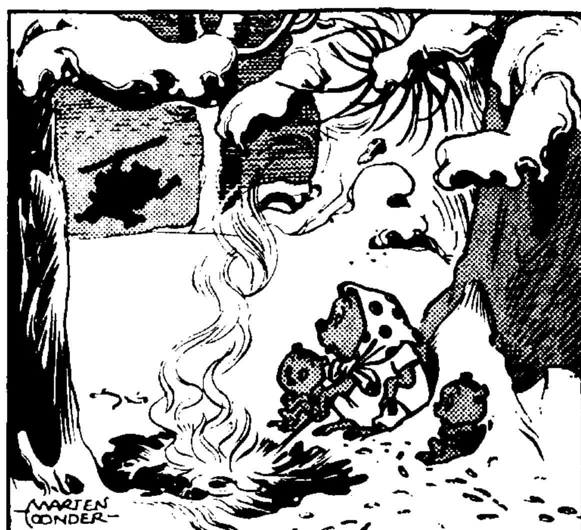
Tom Poes en het Lemland

door **Marten Toonder**

4184— Heer Bommel stopte de Oude Schicht naast de bejaarde Lemming, die een knapzakje op de rug torste. Deze keek wantrouwend op en vroeg met schorre stem: "Kwam tat vuk?"

"Waar gaat u heen?" vroeg heer Ollie vriendelijk.

"Lemland", verklaarde de vreemdeling. "Ver weg. Of niet?"

"Ik weet niet wat u bedoelt", hernam heer Bommel. "Waar ligt Lemland?"

"Weet niet", mompelde de ander. "Ben oud en zwak. Ben Lem-alleen. In Lemland is alles beter. Maar waar is Lemland? Misschien is het hier. Kwam tat vuk?"

Heer Ollie liet deze woorden even inzinken. Maar omdat hij er geen touw aan vast kon knopen, kreeg zijn medelijden de overhand.

"Arme Lem", sprak hij met een warme lach. "Je mag in Bommelstein overnachten, hoor! Daar is trouwens ook al familie van je. Loop maar rechtdoor, daar achter de bomen kun je de torens zien!"

Tot zijn verrassing keerde het grijsaardje zich meteen om en snelde het struikgewas in.

"Hij is natuurlijk verward door zoveel goedheid" dacht heer Bommel.

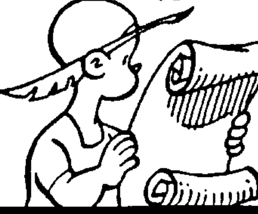
"Ik moet hem de tijd geven om het te verwerken".

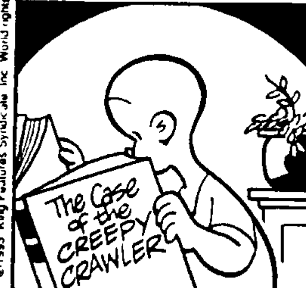
Hij had het echter niet geheel bij het rechte eind; want het was minder uit ontroering, dat de bejaarde zwerver zich terugtrok, dan om zijn familie op te zoeken. Bij een vuurtje tussen de bomen zat zijn dochter Lubke met haar kinderen te wachten op het voedsel dat hij was gaan zoeken en ze keek verbaasd op toen hij reeds zo spoedig terugkeerde.

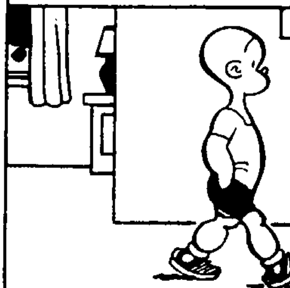
"Is er iets, pa?" vroeg ze.

"Kom mee!" riep de oude schor. "Heb Lemland gevonden; heet hier Bommelstein en heeft torens. Ligt daar achter de bomen!".

HENRY ® By Dick Hodg...

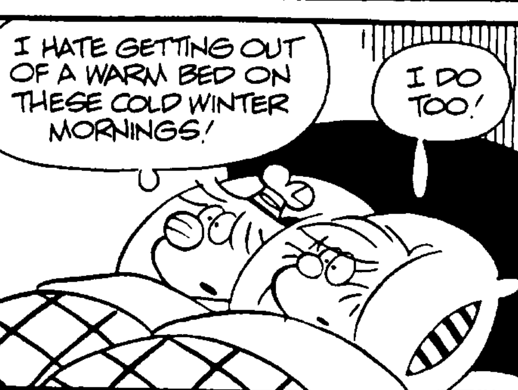

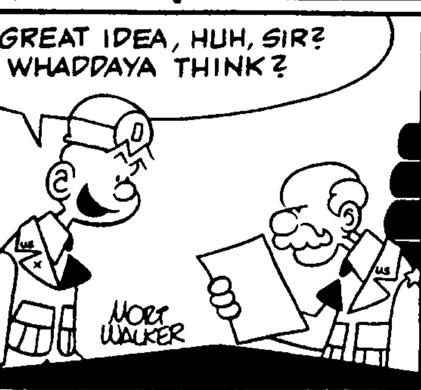

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johns...

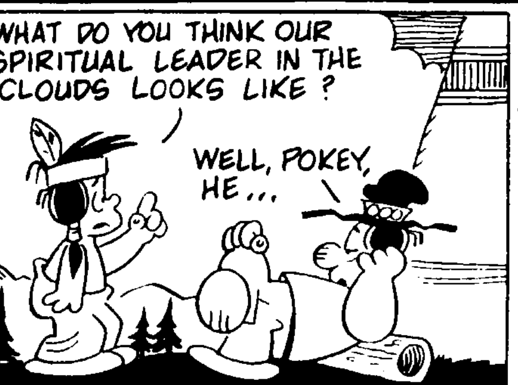
BEETLE BAILEY ® By Mort Walk...

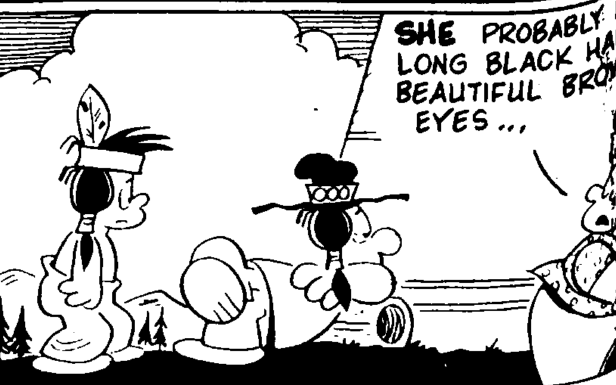

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Cass...

ENDA

DISCHE ENSTEN

RTSEN

DIENST ARTSEN
de artsen van Bandabou kunnen in spoedgevallen 658 bellen en dan het raat afluisteren. De de andere districten kunnen llen de artsenpraktijk van huisarts bellen en het aat zal dan mededelen wie de arts is.

NDERARTS
uliere patienten)
doende arts belt U tel.:

TING VERANT- OUDERSCHAP
hon Famia Planea)
oortenregeling:
traat 1A (Begin Scharloo), n dagelijks van 08.00-12.00/ r. Dokter aanwezig maan- wijdagmiddag 14.00-16.00, woensdagmorgen en don- 08.00-11.00 uur.
ikitu (Zuigelingenconsulta- woensdagmiddag 13.00-

RENIGING ANDARTSEN
nstdoende arts gedu- keinde en op feestdagen 222 op te bellen.

VERPLEGING

GELE KRUIS VERPLEGING ES MARGRIET'
17. Tel.: 682344/ 682947, 74. Fax: 681000. Kan- 00-16.30 uur.
chtzuster gelieve **tel.:** en na 17.00 uur.
r in ieder wijkgebouw: **08.00-08.30/14.30- 15.00**

man Otrobanda: tel.: preekuur: woensdag van 00 uur.
ia 17: tel.: 682344; : donderdag van 09.00-
uw Bonam: tel.: 371865. ; dinsdag van 09.00- . **Sokudi: tel.: 367824.**
ediko Montagne Abao: 73711; spreekuur: van 09.00-11.00 uur.
eu 9 (Koraal Specht): 7; spreekuur: donderdag -11.00 uur.
uw Suffisant: tel.: 687707; : donderdag van 09.00-
uw Sta. Rosa: 671628; : dinsdag van 09.00-

ekuur voor zuigelingen- zorg: vrijdag van 08.00- r. Hoek Vondelstraat/ ostraat. Tel.: 373584.

TING NEUTRALE VERPLEGING
weg 15: P.O. Box 3619. /692232. Fax: 682709; 07.00-17.00 uur.
ndabou: Silberie Kavel 16; 0-16.00 uur. Tel.: 649422.
zuster vanaf 25 februari om maart om 07.00 uur gelieve **page 669-0368** te bellen.

AAMKLINIEK O CANARIO
weg Noord 43. P.O. Box , 691838/ 692510. Fax: r informatie over prenatale gedurende en na de bevalling.

MIGOE
olofon
AMIGOE N.V.
trale (10 lijnen): 67200
P.O.B. 577
11-07-313
674.826.10
's Bank N.V.
r-Hollander
(adres)
hoofdredacteur/
NAPA
Redactie:
en, Hennie Harinck,
Marjo Nederlof,
Bart Pasman,
(ograaf)
-AFDELING
Bernardus en
rtenties: Maandag t/m
30-15.30 uur.
voor de komende dag
van tevoren vóór 15.30
en:
en Victor Halkamp
ANP en AFP
overeenkomst met The
Daily Gleaner Courant,
Pers. Foto's: AFP
Rotaprint N.V.
(abonnementen):
N.V. Tel: 370583,
370204
s 80 cent:
prijs op alle eilanden van
Antillen Naf 16,-
(Nederland):
maand (luchtpost)

Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU

Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: **zuster Matthew. Tel.: 648827** b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
26 februari 1994 vanaf 08.00 uur tot 28 februari 1994 om 07.00 uur:
Dokter Braakman, Centro Medico Montaña Abao, tel.:673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.:671313 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Ten Holt-Suiters, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer, Braam, De Vos en Ayubi)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
25 februari 1994 vanaf 17.00 uur tot 28 februari 1994 om 07.00 uur:
Dokter Roose, Spreekkamer Kas Chikitu, tel.:623550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.:683233 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac, De Vos en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
25 februari 1994 vanaf 17.00 uur tot 28 februari 1994 om 07.00 uur:
Dokter Cummins, Sentro Medico Barber, tel.:641658/641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.:642855 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG
Otrobanda:
Union, Breedestraat 137. Tel.:623575.
Punda:
Janwé, Caracasbaaiweg 191. Tel.:617553.
ZONDAG
Otrobanda:
Otrabanda, Winkelcentrum Colon. Tel.:625633-34-35.
Punda:
Antiliana, Kaya Flamboyan 1-A. Tel.:376200/376208.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS
(van 10.00-14.00 uur)
zat: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
zon: R. Martinus, Mahoema Kaya H-337.

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Aidslijn:	128
Kodela:	135

HEEFT U HULP NODIG?
Bel SOS-lijn 127!

NOODGEVALLEN/ VERMISSING OP ZEE
Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar!

STICHTING PROTESTANTS KOOPVAARDIJWERK
(Curaçao Seamen's Mission)
Emancipatie Boulevard 42. Tel.:375317. Open op **dinsdag t/m zaterdag** van 20.00-22.30 uur. **Radioprogramma:** elke vrijdag via Radio Hoyer II van 19.05-19.30 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 375023 of 375542.

LUCHTPOSTSLUITING
POSTKANTOOR GROOT KWARTIER
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.:685544
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor **spoedgevallen tel.: 685917.**

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO
Het Dierenasiel is open van maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: **614000 (Veterinaire Dienst)** voor de dienstdoende arts.

TOERISTENSCHEPEN

ZATERDAG
08.00-17.00 uur *Ocean Breeze* (AUA).

ZONDAG
08.00-18.00 uur *Royal Princess* (SJU).

MAANDAG
11.00-20.00 uur *Seawind Crown* (AUA).

WEGA DI NUMBER
9 2 6 3 9
1 7 4 5
6205
5903
5361

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned).
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONASTERIO 'MAMA DI DIOS' (Scherpenheuvel 3): maan. t/m zat.: 08.00 uur; zon.: 10.30 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE
MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK
Groot Kwartier
08.30 uur dienst.
16.30 uur dienst.
Muizenberg/Stenenkoraal
10.00 uur dienst.
Buena Vista
10.15/19.00 uur dienst.
Santa Rosa
10.00 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO
Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur ds O.G. Haasnoot.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds H. Eggink.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds v.d. Waal/v.d. Waal (vader en zoon).

NOACH-KAPEL
EERSTE EN DERDE zaterdag om 19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA
zondag om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. (tel.: 681922).

AE (kanaal 73)

ZATERDAG
17.00 To Be Announced
18.00 Evening at the Improv
19.00 In Search Of...
19.30 In Search Of...
20.00 Bob Villa
20.30 Bob Villa
21.00 Movie: Goin' South
23.00 Best of Comic Relief
24.00 Comedy on the Road
01.00 Movie: Goin' South
03.00 Best of Comic Relief
04.00 Comedy on the Road
05.00 Movie: Frankie's House (Pt. 1 of 2)

ZONDAG
12.00 To Be Announced
15.00 To Be Announced
18.00 Civil War Journal
19.00 Real West
20.00 House of Elliott
21.00 Movie: Ordinary People
23.30 Agatha Christie
24.30 Caroline's Comedy Half Hour
01.00 Movie: Ordinary People
03.30 Agatha Christie
04.30 Caroline's Comedy Half Hour
05.00 To Be Announced

CBS (kanaal 75)

ZATERDAG
17.00 XVII Olympic Winter Games
19.00 News
19.30 CBS News
20.00 XVII Olympic Winter Games
23.00 Olympics
24.00 News
24.35 XVII Olympic Winter Games
01.35 Movie: Burglar
03.30 Movie: Any Wednesday
05.30 CNN Headline News

ZONDAG
13.00 College Basketball
15.00 College Basketball
17.00 XVII Olympic Winter Games
19.00 News
19.30 CBS News
20.00 60 Minutes
21.00 XVII Winter Winter Games Closing Ceremonies
24.00 News
24.15 CBS News
24.35 XVII Olympic Winter Games
01.35 Coach's Corner
02.05 Roseanne
02.35 Andy Griffith
03.05 Court TV: Inside America's Courts

ABC (kanaal 77)

ZATERDAG
15.00 Pro Bowler's Tour
16.30 College Basketball
19.00 News
19.30 ABC News
20.00 News Magazine
20.30 NY Views
21.00 TBA
21.30 Where I Live
22.00 To Be Announced
23.00 Commish
24.00 News
24.30 Movie
02.30 Movie
04.30 Movie

ZONDAG
12.00 Home Videos of the Stars
12.30 This Week With David Brinkley
13.30 News Conference
14.00 Golf
16.45 College Basketball
19.00 News
19.30 ABC News
20.00 America's Funniest Home Videos
20.30 Funny People
21.00 Lois & Clark
22.00 ABC Sunday Night Movie
24.00 News
24.30 Movie
02.30 News
03.00 Runaway With the Rich & Famous
03.30 Worlds News Now
05.30 Oprah Winfrey

CINE (kanaal 83)

ZATERDAG
16.30 Movie: Rocky V
18.30 Movie: Star Trek IV: The Voyage Home
21.00 Movie: Someone to Love
23.00 Movie: 10 Million Dollar Getaway
01.00 Movie: Eddie Murphy Raw
03.00 Movie: High Plains Drifter
05.00 Movie: The Odd Couple

ZONDAG
13.00 Movie: The Beguiled
15.00 Movie: Garbo Talks
17.00 Movie: High Desert Kill
19.00 Movie: K-9
21.00 Movie: Lady Against the Odds
23.00 Movie: Do the Right Thing
01.00 Movie: I Want to Live
03.00 Movie: The Odd Couple
05.00 Movie: Smoky

NBC (kanaal 85)

ZATERDAG
16.30 PGA Golf
19.00 News
20.00 Inside Edition
19.30 NBC News
20.00 Inside Edition
20.30 Saturday Sports
21.00 Mommies
21.30 Getting By
22.00 Empty Nest
22.30 Nurses
23.00 Sisters
24.00 News
24.30 Satuday Night Live
02.00 HBO Comedy Showcase
03.00 To Be Announced
03.30 Movie
05.30 To Be Announced

ZONDAG
12.00 Roswell St. Baptist
13.00 NBA Showtime
13.30 NBA Basketball
16.00 PGA Golf
18.00 NBA Showtime
18.30 NBA Basketball
19.00 News
21.00 seaQuest DSV
22.00 NBC Sunday Night at Movies
24.00 News
24.35 Mama's Family
01.05 Mama's Family
01.35 Golden Girls
02.05 Golden Girls
02.35 Motorweek
03.05 NBC Nightside

TBS (kanaal 89)

ZATERDAG
15.05 Movie: School Daze
17.05 Movie: Cooley High
19.05 WCW Saturday Night Wrestling
20.35 NBA Basketball
22.50 Summit '92
23.50 Movie: Little Big
02.50 Movie: Macon County Line
04.20 Movie: Return to Macon County

ZONDAG
13.50 Movie: Walking Tall, Part 2
15.50 Movie: Final Chapter: Walking Tall
18.05 2 Stupid Dogs
18.35 New Adventures of Captair Planet
19.05 WCW Main Event Wrestling
20.00 Movie: No Mercy
22.00 National Geographic Explorer
24.00 Network Earth
24.30 Paid Program
01.30 World Tomorrow
02.00 Paid Program
05.00 Paid Program
05.30 Three Stooges

LIFE (kanaal 91)

ZATERDAG
15.00 L.A. Law
16.00 Unsolved Mysteries
17.00 Movie: Hunters Are for Killing
19.00 Movie: Too Good to Be True
21.00 Movie: Caroline?
23.00 Hidden Room
23.30 Hidden Room
24.00 Unsolved Mysteries
01.00 China Beach
02.00 Self-Improvement Guide
05.00 Self-Improvement Guide

ZONDAG
12.00 Frugal Gourmet
12.30 Clapprood Live
13.00 Lifetime Magazine
14.00 Supermarket Sweep
14.30 Shop 'Til You Drop
15.00 L.A. Law

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

ZATERDAG
16.30 Telefiesta met tante Irma
17.30 Wonderstruck
18.00 Danger Bay
18.57 Tempu pa Dios
19.00 Cocktail Turístiko (presentator Captain Sterling)
20.00 Tele-Notisia
20.30 WWKRP in Cincinnati
21.00 Wega di Number Kòrsou
21.10 Show di Job
22.10 Estreno
24.10 Sluiting.

ZONDAG
13.30 Studio Sport
17.00 Muchi Ben
18.00 Wega di Number Kòrsou
18.10 Di Bishita Ku.....
18.40 Musical Special
19.00 Tele-Suerte
20.00 Telenotisia
20.30 Shete Dia
21.00 Cocktail Special
21.30 The Golden Age of Rock and Roll
22.30 Wrestling
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

AGENCIA FUNERARIA EL SEÑORIAL
v. Brakellaan 3, Tel. 373648 - 369422 Fax 369422 Page 310-0092

Psalm 23
The Lord is my sheperd
I shall not want.............

Imelda Constance Reed

Left to mourn	:	
her mother	:	Agathe Constance Reed-Arnell
her brother	:	Jimmy Reed
her sisters	:	Rosanna Hilman-Reed (in USA) Marjorie Reed Louise Reed Annie de Ruyg-Reed (in Holland) Viviane Reed Elaine Macedo-Martins-Reed (in Holland) Claudette Martijn-Reed (in Holland)
nieces & nephews:		Elvis - Michael - Michèlle - Daniëlla - Justin - Casildo - Cynthia - Kimberly
aunts	:	Lise Williams (in St. Maarten) Alicia Arrindell (St. Maarten)
uncle	:	Albert Richardson
fam.	:	Hilman, de Ruyg, Macedo, Martins, Verhoeven, Martijn, Christina, Williams, Arrindell, Arnell, Dupersoy, Dupersoir, Rawtany, Richardson, Heyliger, Haakman, Hyman.

and all relatives, neighbours and friends.
The burial will take place on Monday, 28th of February at Berg Altena Cemetry. Before the burial there will be a Holy Mass in the Roman Catholic Church Altagracia at Steenrijk at 4 o'clock. Call of condolences from 1 o'clock. After the burial the family cannot receive condolences at home.

Politie-vakbond en de pers 'schuldig' bevonden

Rechter Goossens niet te spreken over schending universele rechtsbeginselen

WILLEMSTAD — Rechter mr. L.C.P. Goossens had vrijdag helemaal geen goed woord over voor de politie-vakbond en indirect ook voor de Curaçaose pers. Dit alles inzake commentaar op en berichtgeving over de strafzaak van het Openbaar Ministerie tegen de politieagent R.B. "Het is niet gebruikelijk dat ik een strafzaak gebruik om een verklaring af te leggen, maar dit moet mij echt van het hart," sprak de rechter de overvolle rechtszaal streng toe.

Alhoewel mr. L. Goossens geen namen van organisaties of organen noemde, wisten zowel de aanwezige journalisten als NABP-bestuurders dat die 'rechterlijke berisping' voor hen bedoeld was. Er mag namelijk niets worden gepubliceerd over een specifieke rechtszaak, als deze bij de rechter ter beoordeling ligt.

Het Openbaar Ministerie begon het vorig jaar een strafzaak tegen de agent R.B. Dit omdat B. op 16 mei van het vorig jaar, tijdens de uitoefening van zijn functie als politieman, hij regelde het verkeer, op Eduard Inacio schoot en deze dodelijk trof. Dat geschiedde op het kruispunt Winston Churchillweg en Antillenweg, vlakbij de katholieke begraafplaats van Santa Maria.

De agent verklaarde, dat het slachtoffer eerst een stopteken negeerde en daarna op hem inreed. Zijn lezing werd zowel bevestigd als ontkend door getuigen, die het incident op het kruispunt zagen gebeuren. Op de strafzitting op 11 februari stond het gebruik van het dienstwapen, een Walther P5, centraal.

Ook voor de uitspraak van rechter Goossens in de strafzaak bestond grote belangstelling. Die interesse werd mede veroorzaakt door een oproep van de politie-vakbond aan haar leden om morele steun te gaan betuigen aan B. Verder was de golf van publiciteit rond de zaak ook debet aan die belangstelling. De juridische aspecten van de strafzaak lokten ook vele advocaten en officieren van justitie naar de grote rechtszaal op het stadhuis aan het Wilhelminaplein.

Goossens was ondubbelzinnig in zijn oordeel over de golf van publiciteit rond de strafzitting. Naar de mening van rechter is het onaanvaardbaar, dat in de periode waarin hij over de zaak moet nadenken en beslissen, dezelfde zaak als instrument wordt gebruikt om bepaalde doelen te bereiken. Daarop volgend ontstond vanzelfsprekend een golf van publiciteit rond bijvoorbeeld de resoluties die de NABP aannam inzake de 'Instructie gebruik wapenen'.

De vakbond wil namelijk duidelijkheid over het gebruik van het dienstwapen door politie-agenten. Daarom stelden de vakbondleiders de desbetreffende instructie aan de orde. Als kapstok gebruikte de NABP de strafzaak van het OM tegen de beklaagde agent B.

Rechter Goossens vond in dit kader, dat universele beginselen geschonden waren. "De rechter moet namelijk in alle rust over een strafzaak als deze kunnen oordelen. Een golf van publiciteit, ontstaan amper een week na de behandeling op 11 februari, kan een rechter gemakkelijk beïnvloeden...De 'onafhankelijke' rechterlijke macht is één van de pijlers van een democatie. Daar moet geen afbreuk aan worden gedaan...Elke schijn moet worden gemeden." Over de strafzaak zelf zei de rechter, dat hij al in een vroeg stadium, voordat de golf van publiciteit ontstond, een oordeel had geveld over doodslag of dood door schuld.

PNP respecteert uitslag verkiezing

WILLEMSTAD — "De bevolking heeft de PAR het mandaat gegeven", zo erkende PNP-leidster Liberia-Peters gisteravond in een eerste reactie op de uitslag van de verkiezingen. "Dat zullen we respecteren." Zij feliciteerde niet alleen de winnaar, maar ook de mensen van de PNP, de MAN en de DP.

Het verlies van de PNP -van zeven naar drie zetels- is nog moeilijk te verklaren, aldus de oud-premier. "Verschillende factoren hebben meegespeeld." Zij noemde daarbij ook het referendum. "Er moet een evaluatie komen over het referendum en welke rol die in deze verkiezingen heeft gespeeld. Er zitten juridische, maar ook zeker emotionele aspecten aan. De komende tijd gaan we alles op een rijtje zetten."

Naar het idee van de PNP heeft de partij het werk wat zij heeft gedaan, zo optimaal mogelijk gedaan. Omdat de PAR niet is vertegenwoordigd in de eilandsraad, is er geen synchronisatie op eilandsniveau. Liberia-Peters zegde de PAR toe op eilandsniveau te zullen samenwerken "in het belang van ons land en ons eiland." Of dat betekent dat de PNP aan de coalitie zal willen deelnemen of juist de oppositie in gaat, is nog niet duidelijk.

Eerder op de avond had secretaris-generaal Rufus McWilliam gemeld, dat het hebben van drie zetels prettig is voor een oppositiepartij: dan heb je geen andere partij nodig om een openbare Statenvergadering aan te vragen. Gedeputeerde Mendes de Gouveia liet gisteravond ook al doorschemeren dat hij wel wat voelt 'voor het voeren van een krachtige oppositie'. In elk geval op Landsniveau. "Maar dat zullen we eerst in een bestuursvergadering bespreken," aldus Mendes, die nog niet kon aangeven wanneer die vergadering zal plaatsvinden.

Onder leiding Buitenlandse zaken VS:

Overleg over gezamenlijke staat Kroaten en moslims

WASHINGTON - Kroaten en moslims komen dit weekeinde in Washington bijeen om te praten over de vorming van een toekomstige gemeenschappelijke staat. President Tudjman van Kroatië verklaarde donderdag de mogelijkheid van een confederatie met de moslims te onderzoeken om een einde te maken aan de bloedige strijd in Bosnië-Herzegowina.

De onderhandelingen in Washington, die twee tot drie dagen kunnen duren, worden gevoerd onder toezicht van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken. Aan het overleg nemen de Kroatische minister van Buitenlandse Zaken Mate Granic, de Bosnische moslim-premier Haris Silajdzic en Krezmir Zubak, namens de Bosnische Kroaten, deel.

De aankondiging van de ontmoeting volgde op de tweede gespreksronde tussen Silajdzic, die sinds maandag in Washington is, en de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Warren Christopher. Beiden verklaarden dat een unie tussen Kroaten en moslims de eerste stap naar vrede kan zijn. Silajdzic riep overigens wel de NAVO op druk uit te oefenen op de Kroaten, zoals het bondgenootschap in Sarajevo met de Serviërs heeft gedaan.

Volgens een Amerikaanse functionaris wordt gedacht aan een bi-nationale eenheid tussen moslims en Kroaten in Bosnië, waar de Bosnisch-Kroatische minderheid speciale bescherming geniet. Vervolgens kan deze staat dan een confederatie vormen met Kroatië, zoals Tudjman heeft voorgesteld. De onderhandelingen in Washington volgen op het bestand tussen de Bosnische Kroaten en moslims dat vrijdag rond het middaguur ingaat.

BOTSWANA
MOZ.
PRETORIA
NAMIBIE
Johannesburg
SWAZILAND
Bloemfontein
LESOTHO
Durban
ZUID-AFRIKA
Kaapstad
East London
Port Elizabeth
400 km
AFP Amigoe infografiek

Ongeveer tien mensen kwamen om bij een doorbraak van het stuwmeer bij de waterkrachtcentrale bij Virginia in Zuid-Afrika. Enige tientallen mensen werden als vermist opgegeven.

INSTITUUT DE BOER

Amsterdamseweg 15, 6814 CM Arnhem

DE LAATSTE TWEE JAREN VWO, HAVO, MAVO IN ÉÉN JAAR

Eigen schoolexamens

In de 13 jaar van haar bestaan behaalden leerlingen van Instituut De Boer uitstekende resultaten bij de staatsexamens vwo, havo, mavo.
Medio 1990 verleende de Minister van Onderwijs en Wetenschappen (ingevolge art. 56 WVO) Instituut De Boer de bevoegdheid om zelfstandig schoolexamens vwo, havo en mavo af te nemen. Als gevolg daarvan leggen momenteel onze leerlingen hun eindexamen af bij hun eigen, vertrouwde docenten. De mogelijkheid om staatsexamen te doen blijft gehandhaafd. Onze leerlingen krijgen studiefinanciering en de OV-jaarkaart.

Orde en regelmaat

Een systeem als het onze kan alleen optimaal functioneren wanneer er waterdichte afspraken gemaakt worden tussen het Instituut en de leerlingen. Deze afspraken hebben betrekking op het strikt naleven van het schoolreglement. Op het niet nakomen van afspraken staan onvermijdelijk sancties.

Dagindeling

De lessen worden gegeven van maandag t/m vrijdag tussen 09.00 en 18.30 uur.
Al het huiswerk wordt op het Instituut gedaan en overhoord. De leerlingen studeren onder supervisie in een stiltelokaal.

Studieklimaat

Het klimaat bij Instituut De Boer wordt bepaald door een hoog studietempo en een strak studieschema, waarin alleen plaats is voor hard werkende leerlingen. Er wordt gewerkt in kleine groepjes, waardoor de docent veel individuele aandacht aan iedere leerling kan besteden.

Voor wie bestemd?

Wie nu doubleert in 5 mavo, 4 havo of 5 vwo kan het verloren jaar terugwinnen door in het komend schooljaar het diploma te behalen.
Heeft men reeds een mavodiploma dan kan men in één jaar slagen voor het havo. De stap havo-vwo is ook in één jaar te realiseren. Op ons Instituut maken veel leerlingen met succes gebruik van deze regeling.

Leerlingenbegeleiding

De leerlingenbegeleiding draagt een zeer intensief karakter. Elke leerling krijgt een intakegesprek, gevolgd door regelmatige besprekingen met de begeleider.
Zo worden problemen vroegtijdig gesignaleerd en opgelost. Naast probleemsignalering en motivatiebewaking is er een regelmatig contact tussen de begeleider en de ouders over de vorderingen van de examinandi.

Introductiekamp

Instituut De Boer organiseert voor het begin van ieder schooljaar een survivalkamp in Duitsland of België. Het doel hiervan is het vergroten van sociale en fysieke vaardigheden en het opbouwen van het incasseringsvermogen. Het survivalkamp wordt begeleid door gebrevetteerde instructeurs.

Talenreis

Voor de [illegible] vreemde talen organiseert het Instituut een talenreis naar het buitenland waarbij de spreekvaardigheidstraining centraal staat.

Resultaten schoolexamens

Uitslagen 18 en 30 juni (herexamens) 1993

De feiten	: 109 kandidaten		
VWO	: 44 kandidaten	HAVO	: 47 kandidaten
Geslaagd	: 42 kandidaten	Geslaagd	: 43 kandidaten
MAVO	: 12 kandidaten		
Geslaagd	: 12 kandidaten		

Alle 8 herexamenkandidaten zijn geslaagd.

Van de deelexamenkandidaten VWO/HAVO zijn er respectievelijk 2 en 4 kandidaten voor een deel van de vakken afgewezen. Enkele kandidaten hebben nog deelgenomen aan de staatsexamens.

Voor de volledige schoolexamens MAVO/HAVO/VWO zijn alle kandidaten geslaagd.

Er zijn gedurende het cursusjaar '92/'93 geen kandidaten verwijderd.

INFORMATIE

Voor meer informatie ontvangen wij u gaarne op 2 en 3 maart 1994 in onze stand op de "Studie & Beroepenmarkt '94" in het International Trade Center.

Daarnaast kunt u contact opnemen met de heer D. de Boer, de heer W.A.M. Kerkhoff of mevrouw Mr. Y.L.M. Burwinkel onder telefoonnummer 614377 (Avila Beach Hotel) voor het maken van een afspraak.

Amsterdamseweg 15, 6814 CM Arnhem, Tel. 085-516500, Fax. 085-452520
Particuliere Dag-/Avondschool VWO, HAVO en MAVO.
Instituut voor Aanvullend Onderwijs, examentraining en bijlessen. School- en beroepskeuze adviesbureau.
Opleiding voor het SVM-examen makelaardij in onroerende goederen.
Examenbureau: Kasteel "de Geldersche Toren", Spankeren, tel. 08330-14472

Universitair Bedrijven Centrum (UBC), Toernooiveld [illegible] Nijmegen, Tel. 080-528830, Fax. 080-540090
Opleiding voor het SVM-examen makelaardij in onroerende goederen.
Tentamen-/Examen-trainingen Rechten voor propedeuse- en doctoraal studenten KUN.

Erkend door de Minister van Onderwijs en Wetenschappen op grond van de Wet op de erkende onderwijsinstellingen.

NAPA

ZATERDAG 26 FEBRUARI 1994

AMIGOE

INTERVIEWS | REPORTAGES

Weekend Bijlage Amigoe

Siklo Lina Tecla

Lezingencyclus over seniorenschap

Zeven baaien gebied

Niemand zit op criminele jongeren te wachten. Toch zijn ze er. ...nu.

...door Joël Labadie =

... een paar feiten. Uit ...eberichten blijkt dat jon...n een groot aandeel ...en in delicten. Dat is ...merend. Het echte ...kerswerk is nog voorbe...en aan daders tussen de ...n 40 jaar oud, maar als ...nd een mes tussen de ...derbladen krijgt of in ...op van een .38-revolver ..., is dat vaak werk van ...ren tussen de 17 en 25 ...al dan niet lid van een ... Sommige van die jon...n zijn oude bekenden ...de kinderpolitie. Van de *...offenders* die opgepakt ...en, ziet de KZP er na ...op van tijd 75 procent ... voor een ander delict.

...wijkend gedrag van jon...n was er altijd. Zelfs het ...d van de reclassering en ...irecteur van het GOG ...en als tiener door de ...ie in de kraag gegrepen. ...ijn goed terecht gekomen ...ovelen.

...e baldadigheid is echter ...daardigheid geworden. ...ger werd er met stenen ...oid en werden kleine ...talletjes gepleegd. Nu is ...teen een pistool en de ...tal een roofoverval.

...et baart onder-inspecteur ...ard van Dinter (53) en ...mannen zorgen. Mis...n wel de grootste hoofd...van de KZP-chef is dat ...lemaal geen plaatsings...lijkheden zijn voor ont...de jongeren van vijf...tot zeventien jaar. Na ...eftijd is er geen genade: ...delinquente zeventien...er wordt als volwas...behandeld. Maar er is ... plaats in de gevan.... Dus volgt er sepot. ...eren tot veertien jaar ...en nog wel geplaatst ...en in het GOG of in een ...de internaten. Als er ...te is. Niet elk internaat ...chter bereid een begin...boefje aan te nemen.

ALLES OF NIETS

...ar moet verandering in ...en. Een monitorgroep ...rijding jeugdcriminaliteit ...t een vergaderslag. GOG, ...assering, KZP en drs L. ...emeyer die namens de ...ister van Justitie een rap...opstelde over de knel...en in de aanpak van ...dcriminaliteit, bereiden ...Sino Fono project voor. ... of niets, betekent dat ...elijk. Bedoeld als laatste ... voor jongeren tot acht...jaar die een klein ver...plegen. In plaats van ...proces-verbaal, een straf...en een celstraf of op zijn ...een sepot, wordt het ...in bijzijn van de ouders ...licht een aantal ...nden een beroepscursus ...olgen op het GOG. Vol...hij zonder te verzuimen, ...wordt de strafzaak als ...daan beschouwd. Een

■ *Onder-inspecteur Richard van Dinter.*

deal, met een stok achter de deur, die jongeren moet aanspreken. Dat moet van dichtbij begeleid worden. Dus komt er binnenkort een sociaal werker namens de reclassering op het bureau van de KZP werken.

Van Dinter heeft met 33 dienstjaren scherp in de gaten waar het schort in de jeugdzorg: "Bij de ouders. Ze moeten niet tot het laatste moment wachten om hun onhandelbare kind naar de KZP te brengen. De meesten komen als er niets meer aan het gedrag te doen is. Kom aljeblieft. Wij zorgen dan wel voor de doorverwijzing naar andere instanties. Je denkt vaak het had anders gekund met die jongen als er goede opvang zou zijn. Het erge is dat je veel met ouders te maken krijgt die zelf nog begeleiding nodig hebben. Een moeder van 32 die zich geen raad weet met haar kind van vijftien."

KZP tussen tienerbaldadigheid en jeugdcriminaliteit

Vijftig jaar geruisloze psychologie

Vijftig jaar KZP. Maar reden voor gebak en hiep-hiep-hoera is er echt niet. Als geen ander ziet de Kinder-en Zedenpolitie dat het helemaal niet goed gaat met de jongeren uit de marginale wijken. En dat er meer nodig is dan een partijprogramma en een verkiezingsoverwinning wil het nog goed komen met die nieuwe generatie. De KZP heeft oog voor deze probleemkinderen, maar registreert ook prostituées, pakt venerisch zieken op voor dokterscontrole, trekt schijnhuwelijken na en vangt slachtoffers op van verkrachting en incest. Vaak gaat de politiepet af en wordt het jasje van de sociaal werker of psycholoog aangetrokken. Gevoelig werk. Daarom blijft KZP buiten de publiciteit. De doorgaans zeer zwijgzame chef: "Sommige gegevens houden wij bewust uit het wachtrapport. Wij werken vrij geruisloos."

CADEAU

De KZP'ers doen het met z'n tienen. Van Dinters tweede man is majoor Osmay Margaritha (45). Hij zit vanaf zijn 21ste bij de politie. Onder de acht agenten is één vrouw. Een specialistische opleiding gehad voor het omgaan met kinderen? Nou nee. Maar KZP'ers beschikken gelukkig over genoeg tact en natuurlijk gezag om jongeren tot de orde te roepen. Openbaar Ministerie en de GOG-directie zijn opmerkelijk lovend over de aanpak van deze recherchegroep. Dat neemt niet weg, dat als Van Dinter en Margaritha een paar cadeaus voor de jarige KZP mogen kiezen daaronder zeker een cursus 'inleiding in de kinderpsychologie' zal zijn. Van Dinter: "Nou is de korpsleiding er gelukkig ook wel van overtuigd dat de politie niet meer op de oude voet verder kan en dat er meer specialistische opleidingen moeten komen."

Een andere cadeau is inmiddels toegezegd: de KZP krijgt van de minister meer personeel. Van Dinter zag graag dat daar ook wat vrouwen onder zitten. Voor opvang van moeilijk handelbare meisjes, maar ook voor het in vertrouwen behandelen van aangiften van zedendelicten. Die andere gevoelige taak van de KZP.

VERKRACHTINGEN

In 1992 werd er 23 vrouwen verkracht. In 1993 waren dat er 17. Daar komen 15 aangiften bij van aanranding, dat is als er geen penetratie plaats vindt. Koele cijfers, maar in feite stuk voor stuk afgrijselijke drama's. Van Dinter: "Dit is heel moeilijk. Dit houden wij zoveel mogelijk buiten de pers. Bij het geringste lek weet iedereen het. Een vrouw wordt vernederd, misbruikt en moet dat daarna nog eens haarfijn navertellen op het bureau. Tegenover een wildvreemd persoon. Dat doet pijn. Ook van onze zijde. Soms moet je heel gedetailleerde vragen stellen om een zo sluitend mogelijk procesverbaal voor justitie te maken. Hoe heeft hij je uitgekleed, hoe zag zijn penis eruit."

Margaritha: "Soms moet je bepaalde vragen stellen om te achterhalen of er écht sprake is van verkrachting." Hij doelt op de plicht dat aan de rechter overtuigend bewijs geleverd moet worden van het ernstige delict.

Van Dinter: "Natuurlijk kan het een rol spelen dat een vrouwelijk slachtoffer zich tegenover een mannelijke rechercheur geplaatst ziet. Wij hadden vroeger drie vrouwelijke KZP'ers. Maar dan nog blijf je afhankelijk van dienstroosters. Je kunt moeilijk tegen een slachtoffer van verkrachting zeggen kom morgen maar terug, tenzij ze natuurlijk per se met een vrouwelijke rechercheur wil praten. Maar mijn team bestaat uit *all round* agenten. Ze zijn op hun werk berekend. Is het slachtoffer in staat te praten of is ze nog in shock, heeft ze eerst medische hulp nodig? Daar letten we op.

251-JES

KZP stuit ook van tijd tot tijd op kindermisbruik en incest. Van Dinter en Margaritha zitten de laatste tijd met een zorgwekkend aantal 251-jes. Genoemd naar het wetsartikel over sex met kinderen tussen de twaalf en vijftien jaar. Een misdrijf, zelfs in die gevallen dat het fysiek veel te vroeg volwassen meisje uit vrije wil met een jongen naar bed gaat. Er zijn lieden die van hun mentale kinderlijkheid gebruik maken. De politie kan niets doen tenzij de ouders een klacht indienen. Dat gebeurt

Incest: soms doet de moeder geen aangifte

niet altijd. *Berguensa* speelt soms een rol. Is het kind jonger dan twaalf dan is de politie niet machteloos. Ambtshalve mag er dan overgegaan worden tot onderzoek en aanhouding.

Over de 257's zegt chef Van Dinter dat ze gelukkig nagenoeg hetzelfde blijven in aantal: de gevallen van ontucht met het eigen kind. Meestal zijn mannen de dader. Een heel enkele keer een vrouw. KZP kent gevallen van 'horen', waarin geen aangifte is gedaan. Incest moet afnemen. Mensen worden mondiger, stappen sneller naar de politie. Vrouwenorganisaties hebben daarin een rol gespeeld. Invloeden van godsdienst, familiebanden en de schande van het openbaar worden zijn minder sterk.

Van Dinter: "Maar het komt nog steeds voor. Een onderwijzer belt op. Een leerling is zwanger. Hij brengt haar bij de KZP. Ze is twaalf en al vijf maanden zwanger. De moeder wil niet meewerken aan het onderzoek. Maar het zwijgende kind gaf signalen, waardoor ik met de zaak bezig bleef. Het meisje heeft haar baby gekregen en is inmiddels al lang van school. Ik ben toen nog eens met rustig met de stiefvader gaan praten. En ja hoor: hij was het."

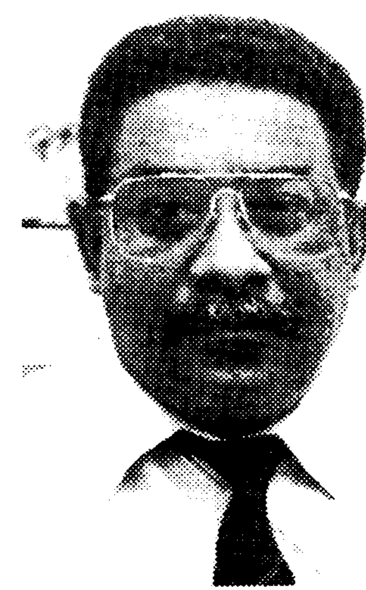
"Het wordt moeilijk als een misbruikt kind over het taboe durft te praten. Het wordt in eerste instantie helemaal niet geloofd door de familie. De moeder weigert het verhaal te accepteren en het kind krijgt op de koop toe snauwen en klappen."

Margaritha: "Soms komt dat omdat er verborgen economische motieven meespelen. Ma doet bewust geen aangifte omdat het hele gezin financieel draait op de inkomsten van de man. Tja, hoe los je dan zoiets op. Je doet de agentenpet af en trekt de jas van de maatschappelijk werker aan."

Van Dinter: "Men reageert heel goed op onze bemiddeling in zulke gevallen. We krijgen wel eens kaartjes, bedankbrieven of bloemen van een opgeluchte moeder."

Margaritha: "De dader? Daar hebben we in het algemeen geen contact meer mee. Die gaat voor een jaar of vier de cel in."

Soms ook worden ze naar het AGV gebracht. Incidenteel wil de KZP nog wel eens

■ *Majoor Osmay Margaritha.*

iemand onderhouden. En ja, er zijn enkele gevallen op het gebied van zedendelicten.

SLAAPPILLEN

Merkwaardig is dat homoverkrachtingen strafrechtelijk en statistisch niet voorkomen. Alleen vrouwen

vervolg op pag. 2

Goed om te weten

• 92 procent van de ...ndelicten waarvan aan... wordt gedaan, weet ...KZP op te lossen.

...e KZP luistert en weet ...zwijgen.

...1993 zijn er 384 school...aken geteld. Dat is ...e dag minstens één. 99 ...cent werd gepleegd ...r volwassenen.

...De KZP ziet toe dat ...po-prostituées geconr...eerd worden op aids en ...ere geslachtsziekten. ...cogroep zijn de ongecontroleerde prostituées ...der de kooptoeristen.

Jeugdcriminaliteit in koele cijfers

• In 1990 werden door alleen de Kinder- en Zedenpolitie 129 personen in verzekering gesteld. In 1991 waren dat er 99, twee jaar geleden waren het er 141 (waarvan 58 kinderen onder de zeventien jaar) en vorig jaar 165 (waarvan 84 onder de zeventien).

• Halverwege de maand waren er al zeventien insluitingen geboekt. Als dat zo doorgaat zal in 1994 het aantal van vorig jaar zeker geëvenaard worden.

• In 1993 werden 173 jongens en 69 meisjes tot zeventien jaar onderhouden op het bureau van de Kinder- en Zedenpolitie.

• Het totaal aantal ter kennis gekomen zaken bleef vrijwel gelijk: 718 in 1992 en 704 vorig jaar. • Dit zijn cijfers exclusief de grote aantallen joyridingen gepleegd door jongeren.

Jeugdcriminaliteit in het nieuws

JANUARI

• De eigenaar van een bakkerij en een jongen (18) schieten op elkaar. Niemand raakt gewond. Jongens zouden streeds rondhangen voor de bakkerij tot ergenis van de machteloze eigenaar.

• De vuurgevaarlijke exdelinquent F.E: (22) schiet een hem onbekende jongen (21) dood op de Pater Euwensweg tijdens de opening van het carnavalsseizoen. Een 32-jarige man wordt in zijn geslachtsdelen geschoten. E. kreeg reeds de cel voor een poging tot doodslag.

• De politie ziet in D.W. (21) een bendelid dat meer weet van overvallen op toeristen. In zijn huurauto ligt een geladen revolver en 14.000 gulden.

• Tijdens een verkeerscontrole vindt de politie een geladen revolver in de auto van E.F. (20). Na verhoor mag hij naar huis.

• T.M. (17) bekent zijn aandeel in de beroving van een drankwinkel en een nummerkantoor te Bonam. Bij A.M. (18) thuis vindt de politie een deel van de buit. Twee jongens van negentien en een van 21 bekennen zeven roofovervallen. Onder meer op een nummerkantoor te Bonam, op een geldophaler en twee nummerkantoren. Ook bekennen zij schietpartijen en diefstal bij een snèk te Bonam.

• R.C. (18) gooit een alarmpistool op de grond als de politie hem ziet. Hij wordt met R.T. (14) opgepakt. Zij overvielen een stel achter het SDK-stadion. T. heeft een speelgoedpistool dat geschikt is voor bedreiging. De twee bekennen twee andere berovingen en de diefstal van vier auto's.

• Een geïnterviewde autoverhuurder: "Ik noem het aantal diefstallen alarmerend. Dat is al drie jaar zo. Belachelijk voor zo'n klein eiland. Jongens van dertien tot zeventien jaar, figuren zonder rijbewijs. Steeds dezelfde mensen. Ze slopen het dashbord, gaan rondrijden, halen onderdelen weg. Plegen overvallen met huurauto's. Ik waarschuw toeristen van te voren wat ze kunnen verwachten."

• Van zes joy-riders die aangehouden worden, zijn vijf niet ouder dan negentien jaar.

FEBRUARI

• Op de avond voor het kindercarnaval schieten twee tieners in het wilde weg in de drukke Breedestraat. Het gaat om een ruzie tussen groepen. Vier mensen worden in het been of in de hand geraakt. Onder hen een onschuldig meisje van 13 jaar. Aangehouden worden J.N. (18), S.S. (18), T.B. (18) en S.P. (20).

• Een jongen wordt na carnaval in Otrobanda met een mes in zijn been gestoken. Een tweede jongen loopt snijwonden op.

• De daders van de gewapende roofovervallen op toeristen bij Boca Tabla en de grot van Hato worden gearresteerd. Het zijn R.F. (17), R.C. (17) en S.M. (21). Oude bekenden van de Kinder- en Zedenpolitie.

• Vijf scholieren van de Juan Pablo Duarte school beroven in de pauze even een Haïtiaan. Ze willen daarna gewoon weer naar de les gaan. De politie arresteert R.P. (18), E.J. (19), L.K. (19), D.M. (17) en P.A. (18). Buit: amper honderd gulden. De jongens hebben spijt zeggen ze, ze mogen als alternatieve straf het schoolhek repareren. Ze worden niet van school gestuurd en mogen examen doen.

• Twee jongens van zeventien en een van twintig bekennen dat zij eerder deze maand zich uitgaven als rechercheur en achtduizend gulden wegnamen bij een huiszoeking.

Eindredaktie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

Lezingencyclus over seniorenschap

60+

= door Elisabeth de Montsouris =

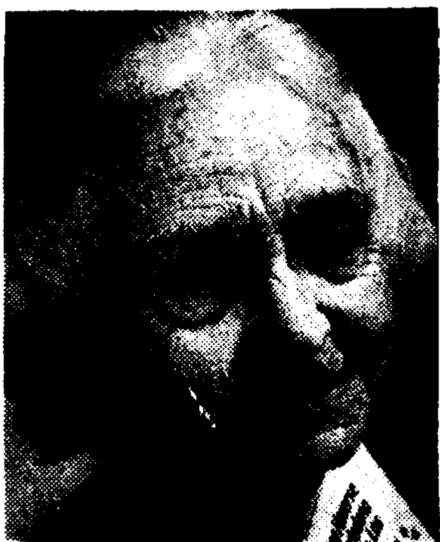

Het aantal zestigplussers neemt toe. Over een jaar of vijftien is 17 procent van de Curaçaose bevolking ouder dan zestig jaar. In 1992 was dat 11,6 procent, terwijl het zestig jaar geleden nog maar 5 procent was.

Op 5 maart gaat drs. Marijke van de Hel (CBS) in een lezing dieper in op het cijfermateriaal dat over deze groeiende bevolkingsgroep bekend is. Cijfers die van groot belang zijn en als basis dienen voor een bejaardenbeleid. Met haar lezing bijt zij de spits af in de *Siklo Lina Tecla*, een initiatief van de Rotary Club.

De eerste keer dat het comité lezingen organiseert komen direct al drie sprekers aan de beurt. Na Marijke van de Hel vertelt het hoofd van de dienst Sociale Zaken, Monte Horsford, iets over het bejaardenbeleid. In zijn verhaal staat de 'nieuwe bejaarde' centraal. "De zestigplusser van tegenwoordig is een stuk mondiger", zegt Horsford daarover. "Daarom moet je de ouderen actief bij het beleid betrekken".

De laatste spreker, neuroloog Herbert de Windt, zal een meer medisch-filosofisch getint verhaal afsteken met de intrigerende titel 'Hoe ouder hoe jonger'.

In de lezingencyclus Lina Tecla zal steeds een ander aspect van het ouder worden en het oud zijn worden belicht. Een van de leden van het organiserend comité, geriater Rob de Lannoy, vertelt dat de cyclus een podium wil zijn voor de laatste medische en verpleegkundige ontwikkelingen in de geriatrie en de zorg voor ouderen.

"En de lezingen zijn heus niet alleen bestemd voor mensen die werkzaam zijn in de bejaardenzorg; ook voor familieleden van bejaarden zijn ze interessant. Zij kunnen er bij voorbeeld informatie krijgen over het voorkomen van nachtelijke onrust of van immobiliteit, over de juiste voeding, de problemen rond incontinentie, over dementie of over de vormen van extra-murale hulp op Curaçao".

Uit deze onderwerpen volgt direct al dat ook ouderen zelf interessante wetenswaardigheden uit de lezingen kunnen putten. Mogelijke thema's voor volgende lezingen zijn de preventie van ouderdomskwalen, dementie en gebreken, of hulpmiddelen bij handicaps.

Want dat is wel de eerste doelstelling die Richard Pieternella, Herbert de Windt, Rosemarie de Paula, Irving Schenker en Rob de Lannoy van het comité zich hebben gesteld: praktische onderwerpen voor het voetlicht brengen, geen wetenschappelijke betogen.

Dat de eerste lezing toch een beetje een wetenschappelijk tintje zou hebben, bestrijdt De Lannoy. "Dat cijfermateriaal is zo belangrijk. Voordat je het over de bejaarden, de ouderen, de zestigplussers of hoe je ze ook wilt noemen hebt, zul je eerst de feiten moeten kennen. Wat is de uitgangssituatie en waar gaan we naar toe?"

"Houden we bij voorbeeld wel rekening met het feit dat er een toename zal komen in het aantal opnames in de ziekenhuizen? En zijn er straks wel voldoende plaatsen in de bejaardenhuizen? We hebben nu al te weinig plek, terwijl slechts 5 procent van de bijna 17.000 bejaarden in een bejaardentehuis woont. Er is nota bene niet eens een wet op de bejaardenoorden. Iedereen kan een tehuis beginnen, er zijn geen eisen ten aanzien van opleiding, voeding of medische verzorging".

"Ook een opnamebeleid voor bejaardentehuizen in samenhang met het ziekenhuis ontbreekt. Er zou precies bepaald moeten worden wie wel en wie niet in aanmerking komt voor een plek in het tehuis. Nu neemt iemand misschien een plaats in van een bejaarde die de zorg veel harder nodig heeft. Daar moeten criteria voor komen"

Uit de laatste censuscijfers blijkt dat 65 procent van de ouderen in huis woont met iemand die jonger is dan zestig jaar. "Ja, men denkt wel dat de jeugd niet meer voor de ouderen wil zorgen, maar dat valt dus wel mee. Ik denk vooral dat veel ouderen geen jongeren, geen kinderen meer hebben om een oogje in het zeil te houden. Die zijn naar Nederland vertrokken. Daar moeten we ook rekening mee houden".

De Lannoy vermoedt dat het grote gezondheidsonderzoek, 'Hoe gezond is Curaçao', van de afdeling Epidemiologie (GGD) zeker ook hele interessante gegevens op het gebied van de gezondheidsbeleving zal opleveren. Dat er iets moet gebeuren met het bejaardenbeleid staat voor de geriater in elk geval als een paal boven water.

Gedeputeerde Raymond Bentoera (Sociale Zaken en Volksgezondheid) heeft de aanzwellende stroom ouderen eveneens als een 'probleem' onderkend. Hij installeerde een commissie bejaardenbeleid die zich moet gaan buigen over de gevolgen van de zich veranderende bevolkingspiramide.

De Lannoy zelf is gebiologeerd door de oudere patiënt die hij in zijn *ofisina* krijgt. Het aardige aan zijn specialisme vindt hij het puzzelen. "Het is niet alleen de hoge bloeddruk; je kijkt net even anders naar een patiënt dan een internist, een chirurg of een neuroloog. Het gaat vaak om een combinatie van lichamelijke en psychische klachten".

Interessant vindt hij verder de gemiddelde levensverwachting; voor mannen is die 71, voor vrouwen 76 jaar. "Daar zit vijf jaar tussen. Dat betekent dat veel vrouwen weduwe zullen zijn en daar moeten zij op zijn voorbereid. Wat voor gevolgen heeft dat weduwenschap? Allemaal boeiende vragen".

Hij en de andere leden van het comité zijn dan ook helemaal niet bang dat ze voor de cyclus niet voldoende onderwerpen zullen vinden. De twee volgende data staan al vast: 16 april en 28 mei. Een aantal sprekers is reeds gepolst, maar pas na 5 maart wil men zich definitief op de onderwerpen vastleggen. "Een en ander is mede afhankelijk van de reacties op de eerste lezingen. Blijven we eerst nog in de beleidsfeer of gaan we de praktisch-medische kant op? Bij voorbeeld over het gebruik van medicijnen bij onrustige bejaarden; over de laatste inzichten in preventie van doorliggen; de herkenning van dementie versus depressie; de onderwerpen liggen voor het oprapen, daar ben ik niet bang voor".

Siklo Lina Tecla: 5 maart om 10 uur in het auditorium van de Openbare Bibliotheek. De toegang is gratis en de voertaal zal Nederlands en Papiaments zijn.

De lezingen worden tegelijk via radio Z86 uitgezonden, waarbij gelegenheid wordt geboden telefonisch vragen te stellen.

Lina Tecla ... haar bejaarde...

De lezingen... clus Lina Te... is genoe... naar zust... Tecla, een in 1829 ... slavin geboren Gast... zuster. Zij was in ... toegetreden tot de ... van de zusters Franc... nessen van Breda ... werkte in het Lazar... huis op het Rif.

In het in 1779 op... richte Lazarush... werden krankzinnigen ... melaatsen verzorg... alhoewel voor de ... van de Gasthuiszust... (1856) van verzorging ... behandeling nauwelijks ... sprake was.

Eind september ... Curaçao door een ... orkaan geteisterd. ... tweehonderd mensen ... loren hierdoor het lev... Het Lazarushuis kw... geheel onder water ... staan; een aant... melaatsen bleef in lev... door zich aan de mang... vebomen vast te klamp... Drie zusters werden ... prooi van de woe... golven. Zuster Tecla ... zich te redden door op ... regenbak te klimmen; ... zou een dag en een na... duren eer zij bevrijd w... Haar redders vonden ... met een aan haar zo... toevertrouwde kranki... nige bejaarde in h... armen.

Volgens de rooms-ka... holieke heiligenkalen... was het die dag juist h... feest van Sint Tecla.

Vijftig jaar Kinder- en Zeden politie

vervolg van pag. 1

kunnen verkracht worden volgens de wet. De man die een seksegenoot pakt, pleegt een aanranding of een artikel 255: het door een volwassene plegen van ontucht met een minderjarige van hetzelfde geslacht. En wat strafrechtelijk niet bestaat, wordt dus niet geturfd ten behoeve van de politiestatistieken.

Uit de praktijk kent de KZP natuurlijk wel een paar gevallen. In 1993 werden er drie gemeld. Schrijnend was het geval van een jongetje van twaalf jaar dat aangerand werd. En de zaak waarin iemand uit de zorgsector een patiënt vrij intensief begeleidde en daardoor een goede vertrouwensrelatie opbouwde. Hij verdoofde zijn slachtoffer met slaappillen.

"Er gebeurt heel wat op dit eiland", glimlacht Van Dinter, daarbij onmiskenbaar doelend op de geheimhouding die zijn dienst in zedendelicten weet te bewaren. O, er zullen wat homoseksueel geaarde delicten voorkomen, maar dat is een heel klein bestanddeel. "Maar", zegt Van Dinter, "de man is nog altijd macho. Hij zal aarzelen naar de politie te stappen."

Niet alles wordt gemeld. Dat betekent dat een man in feite banger is om aangifte te doen dan een vrouw? Inderdaad, knikt Margaritha bedachtzaam.

Terug naar de jeugd. De *first offenders* en de kansen die hen geboden worden om opnieuw te beginnen. Het zoeken naar alternatieve straffen zoals herstelprojecten, het vergoeden van de schade aan slachtoffers, het starten van meisjesopvang in het nu nog jongensinternaat GOG. Initiatieven waar de PNP-minister Suzie Römer voor honderd procent achter staat. Maar het is geen enkele garantie dat het crimineel gedrag onder jongeren daardoor zal afnemen. Het aantal *drop outs* uit het onderwijs, de jonge krantenverkopers op het kruispunt en het toenemend analfabetisme geven weinig hoop.

Van Dinter en Margaritha zeiden het al in de eerste minuut van het interview: de samenleving is ruwer geworden. Zowel in gedrag als in taalgebruik. Dat is merkbaar sinds 1975. De vergrijpen zijn sinds die tijd erger geworden, weet Van Dinter. Sommige jongeren zitten er tot over hun hardhorende oren in. Waardoor heeft het in hemelsnaam zo ver kunnen komen met een deel van de Antilliaanse jongeren?

"Ik weet het niet". Van Dinter aarzelt. "Ik denk dat het een van de naweeën is van 30 mei. Dat is mijn persoonlijke mening. Het gaat over vrijheden nemen, die je niet moet hebben. Omdat je nog niet weet waar je plaats is. Iets dergelijks doet zich voor in Rusland. Daar gebruikte men altijd wel drugs. Nu de politieke situatie veranderd is, is er ook sprake van vrij gebruik van narcotica. Het gekke is dat er nu niet minder maar meer analfabeten zijn dan in 1969. En dat terwijl naar schoolgaan vroeger niet verplicht was en nu wel. Vroeger was het een eer als je kind naar school ging.

Neem de marginale wijken, bij voorbeeld Suffisant, Marchena, Wishi. Kijk wat die buurten vroeger produceerden: artsen, doctorandussen, gezaghebbers. Nu komen die niet meer uit die bario's. En het ligt niet aan de buurten, maar aan de generaties die daar woonden en die daar nu wonen."

OOIT

"Of het ooit weer goed kan komen? Dan moet er meer sociale controle komen. Je moet in staat zijn om met en in je eigen buurt te communiceren. Maar met halve analfabeten communiceer je moeilijk. Die hebben dus niet door wat mijn en dijn is. Ik denk wel eens, als media zo goed in staat zijn om het carnaval te promoveren, waarom zijn julie van de pers dan niet in staat om de man in de straat en het kind van nu te motiveren. Ik bedoel: als Michael Jackson komt en de pers schrijft er niet over, dan komt er niemand naar zijn concert. Waarom niet minder sensationalistisch schrijven als er weer een steekpartij heeft plaatsgevonden? Waarom kan een medium niet een serie sportwedstrijden voor de jeugd organiseren en daarop aansluitend een lezing verzorgen? Over gedrag op straat, over respect voor anderen. Niet dat ik iemand wil aanvallen hoor, het is alleen maar een overweging die ik wil meegeven. Ach, ik ben van de oude garde en ik heb eigenlijk veel meer gedachten dan ik prijsgeef. Ik huldig de wijsheid 'Elk voedsel is om te eten, maar niet elk woord is om te spreken'."

Aldus een jarige KZP-chef in wat het jaar van het gezin had moeten worden.

'Curaçao is een dorre rots"

Mijn verre, geestelijke voorouder, zoals ik hem zou willen betitelen, in dat cruciale jaar van een keerpunt in zijn zoals later zou blijken, 26 jaar oud geworden. gesoigneerde, forse man een smal, bleek, niet ap, enigszins week nt, omlijnd door zware, buiten gekrulde bakkeden. Onder een dikke waarvan de vleugels at naar buiten stonden, at hem iets *'unheimisch'* tond een zorgvuldig bijnte, roodachtige snor.

or Hans J. Vaders =

am Lee had zijn moend, Schotland, onvermoeten verlaten, na ongelukkig uitgevallen artij in de drukbevolkte *Arms and the Man'* in plaatsje Kinochleven. ij was één slachtoffer treuren, zijn vroegere d leeftijdgenoot en medeer John Douglas. Kort d: Een dode schapenrder lag, een mes pal n de schouderbladen, met fijn zeezand bestrooerbergvloer in een dunne bloed. Voor het begin de rechtzitting, die deze edie inderdaad recht de te zetten, ging Lee te gow ijlings scheep en n in Zuid-Amerika een w leven.

et jaar 1812 kan tevens en geboekstaafd als het jaar van een gedesilluerde Napoleon, keizer Fransen, wiens trotse nde Armee' op de

Bolivar: proeve van bekwaamheid

Piar: gefusilleerd

oren Russische steppen bebaarde, ongecivilide kozakkenrijders nagewerd gedecimeerd. Bonahad zijn 'Stalingrad' nden bij de ijzige Bereen liet zich, na dit voor beslissende échec, in met wolfshuiden gevosledé naar Potsdam veren. Zijn uitgeputte manppen slepen zich te voet, ant in achterhoedegeten verwikkeld, die hun al nog verder doet en, Van Moskou naar ijn, en tenslotte, van Berichting Straatsburg.

MESSIAS

ekomstige messias van ns-Amerika, de latere ijder Simón Bolívar, en zijn bezoek aan Parijs fervent bewonderaar van *mpereur'*, werd in 1812 29 jaar oud. Op 1 september bereikt hij aan boord van een kleine schoener, na de ineenstorting van de Eerste Republiek, de Republiek van Miranda, het eiland Curaçao, zijn eerste verbanningsoord. De berooide kolonel van gegoede familie zit echter niet lang stil. Naar Nueva Granada gereisd, schrijft hij zijn eerste, door kenners van traktaten geprezen proeve van bekwaamheid: het *'Manifiesto de Cartagena'*.

Tenslotte is er dan, in dit enerverende jaar, een grote, catastrofale onderaardse beving. Caracas, hoofdstad van Venezuela, verdween op Witte Donderdag, de 26e maart praktisch van de aardbodem in een opeenvolgende serie diabolische schokken, gepaard gaande met een verstikkende modderlawine en een keienstroom vanuit de omringende bergen, die mens en dier *rücksichtslos* tot pulver wisten te vermalen.

De uiteindelijke tol was hoog. Bijzonder hoog. Ruim twaalfduizend mensen kwamen bij dit natuurlijke *'fait accompli'*, van wat wij nu zouden noemen nummer 6.5 op de schaal van Richter, op erbarmelijke wijze om het leven. Het aantal gewonden bedroeg naar eerste schatting om en nabij de honderduizend.

Drukker en uitgever William Lee wist op fortuinlijke wijze, geconcentreerd in zijn bakstenen kelder bezig met het gieten van loden letters, deze seismische *'auto-da-fé'* te overleven, maar van zijn bloeiende bedrijf, dat voornamelijk in stand werd gehouden door opdrachten van de katholieke kerk, was na de calamiteit slechts een schamele hoop puin over. Na enige maanden wachten kreeg hij vanuit Engeland, wier bewoners hij zelfs in Caracas zo doelbewust had leren ontlopen, nieuwe letterkasten en een goedkope handpers toegestuurd.

CONFLICT

Maar hij was inmiddels in ernstig conflict geraakt met de lokale machthebber, de royalistische generaal Monteverde over *'un question di honor'*. Monteverde had hem in de overvolle 'Sociedad Patriótico' vernederd en uitgemaakt voor een typische *'maricon'*. Lee's vrienden drongen ter plaatse aan op een duel, maar de drukker, die nog nooit in zijn leven een rapier, laat staan een revolver had aangeraakt, droop beschaamd af. Hem restten geen opdrachten meer, slechts een overhaaste, smadelijke aftocht.

Het moet, volgens een in mijn bezit zijnde brief geadresseerd aan zijn oude moeder, die dag pijpestelen hebben geregend, toen de gebrutaliseerde, verschopte Schot zich in de groezelige, modderige havenstad La Guaira op de rede meldde. De 1e september scheepte hij zich in op een kleine schoener met bestemming Curaçao, de letterkasten en handpers verborgen in een grote krat, gevuld met bananen. "Ik heb dit niet meer kunnen verdragen", schreef Lee in zijn fijne handschrift. "Ik ben weggehoond, getormenteerd, uitgelachen. Mijn vrienden willen mij niet meer zien. Ze lachen mij uit wanneer ik mij op straat vertoon. Ik ben een wees geworden in Caracas. Niemand wil mij meer hebben, kennen. Kapot, verweest, ik ben kapot gemaakt door vooroordeel en niet aflatende achterklap".

Curaçao, met haar inwonertal van rond de 14.000 zielen, het merendeel was analfabeet, stond toentertijd tijdelijk onder Engels bestuur. William Lee kwam met zijn eenvoudige drukpers, waarmee maximaal 150 vel papier per uur gedrukt kon worden, letterlijk als geroepen. De Engelse gouverneur, generaal-majoor John Hodgson, zocht namelijk een patente drukker om de officiële mededelingen te multipliceren en in de vrijwel bankroete, serviele Lee kreeg hij deze kandidaat op een presenteerblaadje aangereikt.

Zo verscheen reeds op 11 december 1812 het eerste nummer van *'The Curaçao Gazette and Commercial Advertizer'*, gezet en gedrukt door de 'Printer to the King's most excellent Majesty'. Hodgson tekende persoonlijk voor het credo van het vier pagina's tellende epistel: "The pleasure that most people experience in the perusal of a Newspaper, principally arises from the knowledge of the multifarious transactions of the political, military, literary and mercantile world".

Naast deze aansprekende intro staat prominent de eerste commerciële advertentie:

> **FOR SALE**
> **A PLANTATION**
> In an agreeable and healthy situation,
> with twenty working Negroes and a good inventory,
> on reasonable terms.
>
> For further particulars, apply to:
> Mr. James Cantfort
> Interpreter
>
> Where the inventory may be seen.
>
> Curaçao, Dec. II.

In 1816 werd mijn spirituele over-grootvader, die inmiddels getrouwd was met de overgeschoten, piompe dochter van een Venezolaanse balling, zij gaf hem één zoon, Alejandro Horatio, *'Konings Drukker'*, onder het bewind van vice-admiraal Albert Kikkert. De door de wol geverfde marine-officier was na de definitieve nederlaag van Napoleon bij Waterloo, naar het eiland gezonden om orde op zaken te stellen voor de kort daarvoor geïnstalleerde koning Willem I.

De krant, die eenmaal per week, eerst op vrijdag, daarna op zaterdag placht uit te komen, had toen reeds een naamsverandering ondergaan: *'De Curaçaosche Courant'*.

VADERLAND

William Lee, die zijn vaderland uiteindelijk vond op dit kleine, tropische eiland met zijn vele beperkingen, heeft het daarna, in de bedompte drukkerij aan de Heerenstraat, nog zeven lange jaren volgehouden. "Curaçao is eigenlijk een tragisch eiland, een tragische belevenis voor mij geweest. Ik ben heen en weer geslingerd door gebeurtenissen waarop ik geen vat kon krijgen, mocht krijgen. Ik heb geen echte vrienden. Slechts weinige kennissen. En die willen mij nog wel eens benijden. Ik weet echter niet waarom. Maar het eiland, het eiland heeft mij wel als een warme moeder verwelkomd, die bewuste, bewolkte namiddag, de 1e september 1812. Bolívar klauterde moe en besmeurd uit het ruim van onze schoener. Wij zijn in de boezem van het eiland opgenomen als de verloren zoon, terwijl anderen, wellicht competenter om over zo'n netelige kwestie een oordeel te vellen, wij waren immers bannelingen zonder huis of haard, ons elders beslist zouden hebben afgewezen!"

In 1823 stierf hij, in de benauwde, donkere slaapkamer boven zijn bedrijf, waar permanent de bezwangerde reuk wasemde van drukinkt en gemorste machineolie. Hij stierf op 37-jarige leeftijd, uitgeput van zijn turbulent, zwervend bestaan, het lichaam volledig uitgeteerd. IJlend in gele koorts dromen. Ondermijnd.

De laatste, klaarheldere gedachten waren echter bij zijn bewinterde Schotse Hooglanden. De koesterende moeder, het eenvoudige huis in Fort William aan Loch Linnhe. De koele lentemaanden. Het uitzicht op de besneeuwde Ben Nevis, omkranst met een kroon van door zonlicht tot dunne draden gespleten, vluchtige nevel. De bloeiende appelgaarden. De regen, de vele regen. "Toen ik nu jong en onbezorgd was in de appelhof, rondom het vrolijk zingend huis en blij om het groen van het gras en de sterren boven de valleikom, toen liet de tijd mij roepen". Slaven zouden nog vier decennia lang tot de vaste, noodzakelijke inventaris van het eiland behoren. Via intermediair De Curaçaosche Courant werd om hun opsporing verzocht, ze werden onder een borrel in de sociëteit onderling verdobbeld en soms slinks doorverkocht naar Suriname, of erger nog, naar Spaans Santo Domingo. Uiteindelijk werd in 1863 de Emancipatie afgekondigd door koning Willem III. "Heil aan onzen doorluchtigen Majesteit", meldde het gevestigde weekblad met *onderkoeld* enthousiasme. Op de imposante, maar nauwelijks nog te gebruiken batterijen van het Fort aan de Punt wapperden rood-wit-blauwe en oranje vlaggen in de straffe passaatwind en bij de havenmond werd mastgeklommen en een spannende roeiwedstrijd gehouden tussen de voormalige pontjesslaven die, dag in, dag uit, betalende passagiers van Otrobanda, de Overzijde, naar de gouvernementsgebouwen en handelshuizen op Punda wrikten en nog tientallen jaren nadien zouden blijven wrikken.

Brión: smokkelaar

MISDADEN

De Courant, de enige op het eiland op dat moment, brengt in de jaren na de dood van mijn voorvader Lee altijd wel wat nieuws, al was dat nieuws maar al te vaak gekruid met lokaal sentiment, of te oud, of uit verdachte bron. Het blad bericht, maanden na het voorval, dat de 'independiente chef-generaal' en zoon van Otrobanda, Manuel Carel Piar, de overwinnaar van San Félix, in Angostura op bevel van Bolívar, met wie hij het oneens was over de te volgen strategie, is gefusilleerd". Voor misdaden van insubordinatie, desertie en hoogverraad.

Bolívar had Piar nog zes maanden voor zijn standrechtelijke executie geschreven: "Generaal, ik geef de voorkeur aan een gevecht met de Spanjaarden boven onze onenigheid tussen patriotten". Over de Hoge Krijgsraad in Angostura, die Piar zo smadelijk onteert, *'grote mannen worden gewoonlijk door hun beperkingen verslagen'*, presideerde op klemmend verzoek van Bolívar een landgenoot. Eens een compatriot door dik en dun, de facto een schatrijke smokkelaar op de 'Vaste Kust' van Venezuela, die het bracht tot admiraal: Phillippus *'Luis'* Brión. Brión, die op Curaçao nu al decennia lang veroordeeld is vanaf zijn standbeeld op het desolate, afgebrande Brión-plein te staren naar de Overzijde, waar op de Punt, het bedrijvige handelscentrum, een in brons gegoten Manuel Piar eigenzinnig zijn eigen arcade overziet. Dit wil nu eenmaal de ironie van het lot en de economie.

Een nieuwe koning Willem vertrekt per trein vanuit 's-Gravenhage, "ingevolge zijn beroerd slechte gezondheid", alweer naar het Duitse Baden-Baden, om te kuren en uiteraard om roulette te spelen op kosten van de Nederlandse belastingbetaler. De laatste, absolute monarch van het Koninkrijk der Nederlanden is één van de eerste, erkende gokverslaafden. Een prinsje wordt in diezelfde periode adelborst bij de Koninklijke Marine. Uiteraard niet voor de mast, maar met een eigen hut en dito secretaris. De prijzen van de *Schiedamsche Jenever* rijzen uit de pan en het eenvoudig brood der armen wordt op Curaçao onbetaalbaar. Het regent waarschuwingen van de kapiteins van allerhande schepen, waaronder die van het Amerikaanse oorlogsschip de 'Andrew Jackson', "om in de louche havenbordelen geen geld te lenen of op andere wijze krediet te verstrekken aan de passagierende bemanningen, daar hun officieren niet verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor enig ongerief".

In 1877 trekt een naamloze orkaan een spoor van vernieling door de stadswijken Punda en Otrobanda. Alejandro Lee, inmiddels 69 jaar, en gepensioneerd gerechtsdienaar, staart samen met zijn vrouw Margaretha, na de afschuwelijke, demonische winden en de daarmee samenhangende, gutsende regenval, met tranen in de ogen naar een ruïne. Kort daarvoor was het nog zijn mooie huis op Pietermaai. Geen steen staat meer overeind. Mijn grootvader huilt. "Mara, het lijkt wel of er hier een winterstorm overheen is geraasd. Tropisch winterweer. Ik moet vanaf de grond aan opnieuw beginnen, zo ik dat nog kan".

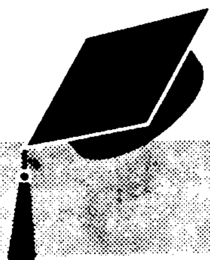
WELDOENERS

Gulle weldoeners uit het kille moederland geven een kleinigheid voor de *'behoeftigen van de Kolonie Curaçao'*. Even was men in Den Haag in die periode de vaak bittere debatten vergeten, die zich een jaar daarvoor in het Parlement op het Binnenhof hadden afgespeeld:

"Curaçao is een dorre rots, die vroeger diende voor den sluikhandel en thans voor niet veel bijzonders", stelt Tweede Kamerlid, oud-minister Van Bosse, een erkend *Antillen-kenner* geëmotioneerd. "Het schijnt dat het bewaren van de band, die tussen Nederland en zijne koloniën bestaat, eene zaak is afhangende van voordeelige of nadeelige cijfers", concludeert Cover Hooft, die sinds zijn jeugd niet verder dan Parijs is gekomen. En Des Amorie van der Hoeven, die over wat meer geografische kennis beschikt, betoogt met klem: "Als Venezuela bereid is aan alle billijke verlangens tegemoet te komen, zou het dan niet even edelmoedig als verstandig van ons zijn, door Curaçao aan Venezuela af te staan. Dit is natuurlijk niet van toepassing op alle koloniën in 't algemeen; en men mag daaruit niet de gevolgtrekking maken, dat ik al die koloniën zou willen afstaan, die geen direct voordeel aan het moederland afwerpen".

De Geachte Afgevaardigden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal wilden dus de facto die barre, stoffige *'rotsen der struikeling'*, namelijk de Kolonie Curaçao met de onderhorigheid Aruba, liefst op een zo kort mogelijke termijn slijten aan buurland Venezuela, een volgens de heren *'lastig'* land, dat zonder scrupules een onbeperkt aantal kaperbrieven uitgaf, op willekeurige basis handelshavens sloot en *'en passant'* schepen varende onder de Hollandse vlag opbracht en de bemanningen molesteerde. Alejandro Lee heeft de uitkomst van dit debat, dat zich minstens nog een vol decennium zou voortslepen, niet meer meegemaakt. Eind februari 1878 stierf hij in de armen van zijn jonge vrouw M... Berooid door die onverklaarbare, winterse storm, een sluipmoordenaar afkomstig uit het Atlantische bekken. Zonder illusies. Van de ene op de andere dag een stokoude grijsaard. Hij werd begraven, naast zijn vader William Lee, op het protestantse kerkhof ... Altena.

Tragisch eiland/ Tropische winter

Onderwijs anders bekeken

= door Elisabeth Hollander =

Kwaliteit

De financieel directeur van het Sehos liet onlangs, naar aanleiding van geluiden als zou het onderwijs in het Sehos hier en daar te wensen overlaten, de volgende zienswijze in deze krant af drukken: "Wie beoordeelt er trouwens dat er slecht les wordt gegeven? De student? Dat kunnen zij zelf helemaal niet beoordelen." Deze opvatting stond haaks op de mening van professor Dr.Saleh, die hier tegenover stelde: "Er is maar één categorie die het onderwijs kan beoordelen en dat zijn de studenten zelf."

Professor Saleh schaarde zich met deze uitspraak achter de mening van de Utrechtse hoogleraar orthopedagogiek Stevens, die ouders onlangs de volgende raad meegaf:

"Je moet thuis niet aan je kinderen vragen hoe het met hen gaat op school, maar hoe de leraar zich gedraagt. Dat levert veel meer informatie op dan de schoolprestaties. Want, stelt Stevens, de cijfers worden bepaald door het gedrag van de docent. Boekjes of methoden zijn hoogstens een handig hulpmiddel in het lesgeven, maar bij echte problemen komt het aan op het vakmanschap van de leraar."

Stevens heeft hierin natuurlijk gelijk. Het is geen kunst om een leerling met een wiskundeknobbel van hier tot ginder aan een schitterend punt te helpen, of een Picasso in de dop aan een fantastische tekening. Deze leerlingen leren niet dankzij maar zelfs ondanks de leerkrachten. Vakmanschap zien we daar, waar met middelmatige of zwakke leerlingen redelijke resultaten bereikt worden. En het kan bijna niet anders of dit vakmanschap is een weerspiegeling van de opleiding die de docenten hebben ontvangen. Een aantal jaren geleden heeft men dan ook in Nederland onderzoek gedaan naar wat nu feitelijk de beste manier is om onderwijskrachten op te leiden. Men vergeleek hiertoe respectievelijk: de oude kweekschoolopleiding (tot + 1950), de nieuwe kweekschool (+1950-1968) en de huidige Pedagogische Academie of de PABO.

OVERZICHT

* De oude kweekschoolopleiding sloot aan bij de Mulo en was een vierjarige, sterk intellectueel gerichte opleiding die eventueel bekroond kon worden met een tweejarige hoofdaktecursus in de avonduren.

* Onder invloed van een gewijzigd mensbeeld onstond er rond 1950 de z.g. nieuwe kweekschool. Deze opleiding was veel breder van opzet. Naast intellectuele vorming stonden ook maatschappelijke, culturele en creatieve vorming hoog in het vaandel. Het gevolg was wel, dat er ook eindexamen gedaan moest worden in een enorm aantal vakken.

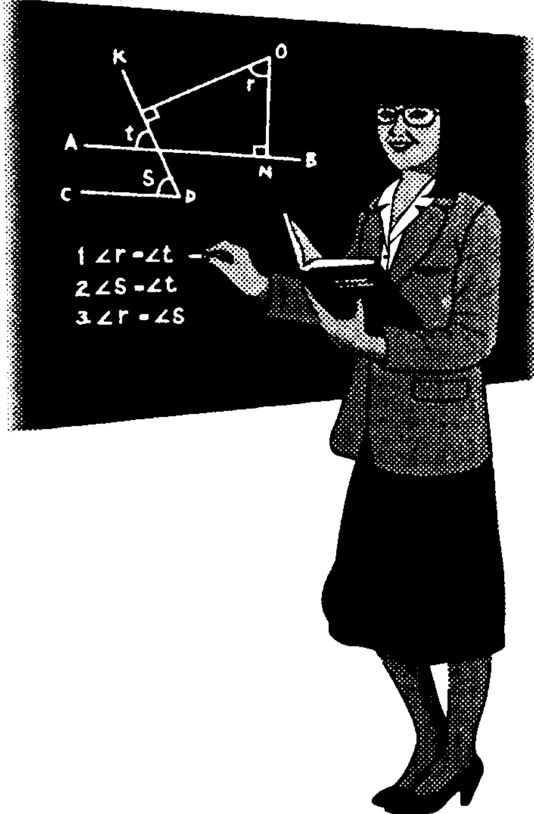
Hierbij was geen sprake van multiple choise, gecorrigeerd door de computer, maar echte examens met alles erop en eraan!

Theorie, eigen praktijk, didactische opbouw, pedagogische verantwoording plus een proefles. Daar was je per vak toch al gauw een hele dag en soms ook wel meer mee bezig. Op deze manier werden tekenen, handenarbeid, gymnastiek, schrijven, blokfluit, nuttigehandwerken, godsdienst en dramatische expressie afgewerkt. Bovendien was het resultaat niet vrijblijvend. Wanneer je zakte voor een vak betekende dat, dat je dat vak later voor de klas niet mocht geven. Als dit alles achter de rug was, begon het echte examen pas: schriftelijk, mondeling, scripties, werkstukken en alweer een proefles.

*Aan deze brede opzet kwam abrupt een einde toen de mammoetwet (1968) haar intrede deed. Door middel van differentiatie in het voortgezet onderwijs wilde men proberen meer leerlingen de kans te bieden hoger beroepsonderwijs te volgen. Dit werd echter de nekslag voor de breed opgezette onderwijzersopleiding, omdat elke nieuwe student per definitie deficient binnenkwam. Een volledige herstructurering was het gevolg. De nieuwe toelatingseis werd minimaal Havo en het wat modaalklinkende 'kweekschool' werd veranderd in het zoveel meer sophisticated 'Pedagogische Academie'.

* Toen in de jaren '80 de grenzen tussen kleuterschool en basisschool in Nederland wettelijk wegvielen kwamen er nieuwe aanpassingen binnen de PABO, de Pedagogische Academie Basis Onderwijs voor 4 tot 12 jarigen.

Nu werd dat onderzoek natuurlijk niet opgestart omdat het allemaal zo goed gaat in onderwijsland in Nederland. Het cognitieve fundament van het basisonderwijs lijkt teveel verzwakt. Het evenwicht tussen kennis en vorming is een beetje zoekgeraakt en de P.A. c.q. de PABO verloren dan ook op punten. Het zal U niet verbazen dat de nieuwe kweekschool met vlag en wimpel tot winnaar uitgeroepen werd. De onderwijsmensen die het geluk hebben gehad tussen 1950 en 1968 aan een kweekschool hun opleiding te hebben genoten, hebben een vak geleerd. Niet meer, maar ook niet minder dan dat. Het grote voordeel als je een vak beheerst ligt namelijk in het feit dat je er alle kanten mee uitkunt. Een vakbekwaam timmerman kan een keukenkast maken, maar draait zijn hand ook niet om voor een bar, een tafel, een bed of een linnenkast en dat mag dan zijn van tropisch hardhout, pitch pine of meubelplaat. De klant zegt *wat* hij hebben wil en de vakman weet *hoe* hij dat moet uitvoeren en vertelt je bovendien wanneer iets niet mogelijk is en waarom dat zo is. Zo is het ook bij ons onderwijs. *Welke* richting ons onderwijs opgaat wordt bepaald door de beleidsmakers. *Hoe* het ingevuld wordt bepaalt de vakman of vakvrouw voor de klas. Zoals elk vak is ook onderwijs een vak dat als het je eenmaal in het bloed zit, zich door geen enkele andere bezigheid laat verdringen. Tijdelijk wel ja, want je kunt er ontzettend moe van worden en de benijdenswaardige lange vakanties zijn beslist geen luxe doch dringend nodig om je accu opnieuw op te laden. Het valt niet mee om tegelijkertijd zowel je leerlingen inzicht te verschaffen, informatie aan te reiken, hen te helpen hun leerdoelen te bereiken én hen in de rol van primus enter pares door je eigen kracht en bezieling van uitdaging naar uitdaging te leiden.

Dat lukt niet altijd op eigen kracht. Daar heb je soms hulp bij nodig. En daar zit volgens prof.Stevens de kern van een probleem. Het onderwijs zou volgens hem uitstekend in staat zijn om veel meer problemen op te lossen als de onderwijzers hun eigen aanpak ter discussie durven te stellen. Het bespreken van een problematische leerling is goed bedoeld en heeft zeker zijn nut bij het vaststellen van wat er mis is. Maar daarna zal toch de vraag moeten volgen: "Wat moet ik nu als leerkracht doen? Waarom lukt het mij met deze leerling niet? Wat doe ik fout? Wie kan mij helpen? Over de schroom om anderen te laten meekijken naar het dagelijkse lesgeven moeten leerkrachten volgen Stevens ook heen stappen in hun eigen belang. Want wie alleen in een klas staat met de deur dicht is verschrikkelijk eenzaam. Dat houdt niemand dertig jaar lang vol. Van de andere kant, zouden scholen waar men de moed heeft het functioneren van leerkrachten onderling bespreekbaar te maken en gezamenlijk naar oplossingen te zoeken, wel eens het beste perspectief kunnen bieden op een werkelijke kwaliteitsverbetering van ons kwakkelende onderwijs.

Kook mee met M...

Streusel:
2 $^1/_2$ cup meel
1 cup suiker
1 theelepel kaneel
2 cup ongezouten roomboter gesmolten en afgekoeld

Cake:
1 $^1/_2$ cup meel
2 $^1/_4$ theelepel bakpoeder
$^1/_2$ theelepel zout
3 eetlepels Crisco
$^1/_2$ cup suiker
1 flink ei (losgeklopt)
$^1/_2$ cup + 2 eetlepels melk
$^1/_2$ theelepel vanille essence

Koffi... cake met streus...

Streusel: alle ingrediënten mengen tot het een kr... geheel is.
Cake: meel, bakpoeder en zout samen zeven. Crisco, ... ei, melk en vanille er door mengen. Beboter een vo... 27x40x2 $^1/_2$-cm (jellyroll pan). Doe het deeg er in. Net... maken. Streusel er over heen strooien. 30 min. Bak... een voorverwarmde oven (350° F). In de vorm laten a... op een rooster. Poedersuiker er over strooien.

Impressies

Bishita

Bezoek krijgen is leuk en aangenaam, zeker als je degene die je een bezoek brengt, graag mag. Toch bestaat er een soort bezoek waar niemand op zit te wachten, één die een op handen zijnde onaangename gebeurtenis aankondigt, een voorbode. Elk land, elke kultuur zal wel zo zijn gewoontes en bijgeloven hebben. Hier op Curaçao kennen we de grote zwarte vlinder als boodschapper van een naderende dood, van iemand die we goed kennen. Ik heb er zelf nooit zo bij stil gestaan, nog minder me er door laten beïnvloeden, al wist ik wel van zijn bestaan af. Toch gebeurde het een tijdje geleden, dat op een dag een hele grote vlinder, zo'n zwarte, zich in een plooi van een gordijn in onze woonkamer had vast gezet en niet van plan leek te zullen vertrekken vóór we hem duidelijk hadden zien zitten. Ik zweer u: hij heeft daar van 's morgens tot laat in de avond gezeten. Hij zat daar zó nadrukkelijk, dat ik tegen de anderen in huis zei: "Moeten jullie eens kijken, daar zit een doodsvlinder en hij is maar niet van plan weg te gaan. Het betekent vast iets." En of het nu wel of niets te betekenen had, die dag kregen we het bericht dat iemand die we goed kenden, was gestorven.

Dood gaan we natuurlijk allemaal. We zullen allemaal wel hopen dat het nog een hele tijd zal duren, hoewel voor sommigen onder ons de vooruitzichten minder voorspoedig zijn. Dood hoort net als geboorte bij het leven, bij de hele circle of life. Er is geen nieuw leven zonder sterven. De vogel foenix als symbool daarvan is heel bekend, de vogel die, verjongd, uit zijn eigen as verrijst. Ik zelf heb dat, heel symbolisch, ervaren toen ik in verwachting bleek te zijn van mijn oudste zoon, precies op het moment dat mijn eigen moeder overleed.

Een grote zwarte vlinder wordt als voorbode van een naderende dood gezien en wordt ook wel *bishita* genoemd. Bezoek. Zo'n grote zwarte vlinder heet *barbulètè di morto*. In de boekjes van pater Brenneker "Sambumbu" en "Zjozjoli" kun je lezen dat een vlinder met een dik lijf de dood van een man zou voorspellen en een met een dun lijfje die van een vrouw. Er zijn nog meer tekenen die als een voorbode gezien zouden kunnen worden. Een vleermuis is er ook zo een. Als die je huis binnen komt vliegen, brengt hij een doodsaankondiging. Nou vliegen er regelmatig van die donkere schimmen door ons huis, als een raket langs ons heen scherend, zorgvuldig alle obstakels verm... Dat komt door de ultr... in hun kop. Hoewel ... aanwezigheid wel iets ... bers vind, weiger ik ... alsnog te geloven dat ... kwaad in schuilt. D... zijn het er te veel ... komen te vaak. In een ... boekjes van pater Bre... kun je ook lezen: "... *chuchubi fluit, daar... lucht in gaat, naar ... kijkt en terugkeert en ... de grond gaat liggen ... poten omhoog, dan ... spoedig een sterfge... wachten, heel spoedig.*

Van een oudere vrouw ... rde ik eens de opmerking ... ze schimmen van over... mensen door haar huis ... lopen. Het bevreemde ... niet in, het mingt ... er nog minder door ... stigd. Ze kwamen haar ... opzoeken, was haar ... ring. Iemand andere ... kan was er stellig ... tuigd dat iemand die ... kende, zou komen te ... lijden toen ze zwarte ... mmen door haar huis ... glippen. Ik denk wel ... mensen, die er gevoelig ... zijn, signalen kunnen ... ngen van naderende ... tenissen.

Dood hoort bij het ... Kinderen worden daar al ... jongsaf aan mee vertrouwd ... gemaakt. Uit mijn ... jeugd, in Europa, herinner ... me wel sterfgevallen, ... vreemd genoeg geen ... begrafenis. Daar werden ... als kinderen angstvallig ... buiten gehouden. En ... dood natuurlijk ... leuk, integendeel, heel ... drietig is, is het op Cura... en in deze streken ... algemeen vermoedelijk ... minder taboe. Dood ... veel minder verdoezeld ... gemoffeld en verzwegen ... lijkt veel gemakkelijker ... erbij horend geaccepteerd ... worden. Ik denk dat ... is.

Net als er bezoek komt ... een geboorte, een huwelijk ... een heilige communie, ... ik niet zelden meegemaakt ... dat er een heleboel be... komt als het er naar uit ... dat iemand zal gaan ... lijden. Familie, buren, ... nden en kennissen. Wat ... me soms afvraag is of ... aanwezigheid van ... mensen voor de stervende ... zelf niet beangstigend ... kunnen zijn. Of er niet een ... boodschap uit zou kunnen ... klinken: "Je tijd is gekomen ... ga nu maar."

Maar tezelfdertijd zou ... het ook positief kunnen ... preteren. Het is denkbaar ... dat het als een weldaad ... gevoeld wordt dat er ... mensen om je heen zijn ... dat je het als een koestering ... voelt, van waaruit je je ... zaam losmaakt om de ... stap te gaan maken.

Die barbulètè in ons huis ... laatst blijft een vreemde ... zaak. De tuin is vol ... kleine vlinders, van die lichte ... gele of witte. Of een enkele ... maal een oranje nachtvlinder ... dertje zien we ook in ... getale. Maar zo'n grote ... kere. Nooit.

Geen sneeuw van betekenis

door René Van Nie

Woensdag

Als mijn vrouw de dag opent met de vraag: 'En vandaag is het....?' dan weet ik al hoe laat het is. Mijn antwoord hoort dan te zijn: 'Woensdag'. Een dag waar ik in de loop der tijd een hekel aan heb gekregen. Want woensdag betekent dat ik koken moet. En ik háát koken.

Ik hou wel van lekker eten, ik ben hartstikke gek op lekker eten, maar ik hou niet van koken. Ook niet van afwassen. In de ruim vijftien jaar dat ik als vrijgezel in Amsterdam woonde heb ik bijna nooit gekookt en zeker niet afgewassen. Dat was ook niet nodig want de stad barstte van uitstekende restaurants waaruit je koos aan de hand van je trek. Daarbij had een van mijn beste vrienden 'n door Michelin gedecoreerd sterren restaurant waar ik een 'eigen' tafel had en tegen een sterk gereduceerde prijs terecht kon.

Dus koken en afwassen zat niet in mijn pakket, al had ik ooit in Frankrijk uiensoep leren maken tijdens een culinaire trip. Die uiensoep frutselde ik zo'n twee maal in het jaar voor vrienden in elkaar. Zolang ze na afloop zelf hun kommetje gingen afwassen. Dus nog altijd '*nada* aan de *mano*'.

Maar het was deze zelfde uiensoep die me de das om heeft gedaan naar aanleiding van het, inmiddels overleden, maar ooit zo populaire televisieprogramma *Purba den bo cushina* op *TeleAruba*, bedacht door Henk van de Weide van Consales. Elke week nodigde Henk een 'gastkok' uit en die maakte dan een gerecht naar eigen keuze, waarbij gebruik werd gemaakt van ingrediënten uit de Consales supermarkt. Toen mij deze eer te beurt viel, raakte mijn echtgenote een soort van overspannen.

'Jij koken op televisie? Terwijl je hier in huis zelfs nog nooit een ei hebt gebakken! Haal het niet in je hoofd op televisie een beetje de vlotte jongen uit te gaan hangen en te doen alsof je kok Jango uit Café the Plaza bent.' 'Maar ik kan Henk niet in de steek laten', probeerde ik nog. 'Het is een aardige jongen en eigenlijk heb ik al toegezegd.'

Om een lang verhaal kort te houden werd me uiteindelijk onder protest en met één voorwaarde dan toch 'toegestaan' mijn kookkunsten voor het oog van de natie te vertonen. En die voorwaarde was dat ik elke woensdag thuis zou koken. 'Maar ik kan niet koken', hield ik in het begin de boot nog af. 'En wat ga je dan op televisie doen?' Terwijl ze dat zei, snoof ze vervaarlijk door haar neus en dan is ze niet te vermurwen. Toch ging ik, tegen beter weten in, nog even door. 'Nou, gewoon, die uiensoep in mekaar flansen'. 'Precies, net wat ik al zei, vlot doen alsof je kan koken terwijl je het eigenlijk niet kan'. 'Maar dat hoeft toch niemand te weten'.

Ze keek me aan, fonkelende ogen en weer dat snuiven. 'Aha, nou heb ik je, niemand hoeft het te weten, maar ik weet het wel. Dus wil je de kijkers belazeren, mij best, maar dan schuif ik elke woensdagavond aan tafel en wil ik een voedzame en smakelijke maaltijd voorgezet krijgen. En geen uiensoep want die maak je véél te vet klaar'. Opnieuw snoof ze en nu nog harder dan daarvoor, dus gaf ik het op. Het enige wat ik uit de strijd wist te slepen was de toezegging dat ik niet hoefde af te wassen, getuige haar woorden, 'Nee, alsjeblieft niet, ik heb geen trek in servies waar het eten nog aanzit. Ik hou van schoon en dat is jou niet toevertrouwd'. Zo loont het om als smeerkees bekend te staan maar zat ik vast aan die vreselijke woensdag.

'En vandaag is het....? 'Jaja, woensdag. Zeg maar wat je eten wil'. In het begin noemde ze nog een soort 'droommenu' maar toen dit een aantal keren faliekant mislukte, werden haar wensen eenvoudiger en uiteindelijk zijn we nu terecht gekomen op biefstuk, stokbrood, en gemengde sla want dat weet ik nog net eetbaar te krijgen. Maar ja, elke woensdag hetzelfde.

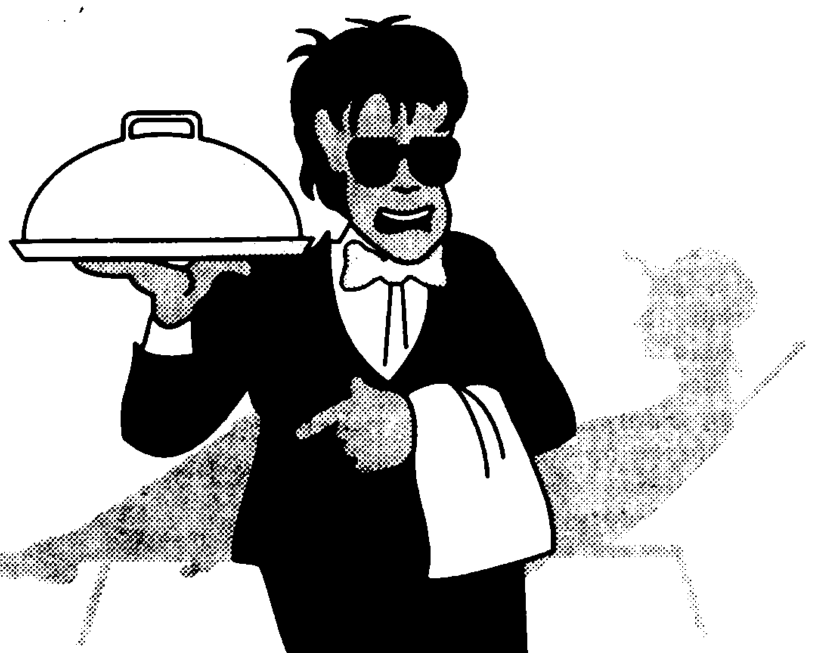
Ik hoopte dan ook dat ze op een gegeven moment zou zeggen, 'Laat maar zitten, ik word moe van dat biefstukbrood, ik doe het zelf wel weer'. Maar daar is tot op de dag van vandaag geen sprake van. Het maakt haar niet uit wát ik maak, zolang ik maar wát maak. Want ook de uitnodiging om 'ergens lekker buiten te gaan eten'

slaat ze keer op keer af met, 'Nee, nee, op de t.v. een kok, thuis een kok'.

Dus gaat ze nu al bijna een jaar elke woensdag naar de winkels, koopt verse sla, tomaten, uien, augurkjes, knapperig stokbrood en ferme biefstuk. Dat stalt ze dan thuis netjes uit op het aanrecht. Daarna snijdt ze de juiste hoeveelheid boter af, waarin de biefstuk moet worden gebakken, zet peper en zout klaar, dekt de tafel en trekt zich dan, heel aanwezig, terug in haar werkkamer. Tot ik klaar ben met koken. Als ik roep dat het eten klaar is, komt ze heel majestueus aangeschreden, neemt plaats en mes en vork ter hand, wenst me minzaam 'smakelijk eten' en 'geniet' alsof ze in een beroemd Parijs restaurant zit.

Na afloop pakt ze boel bij elkaar en begint zingend af te wassen. Ze is niet kapot te krijgen en het ziet er dan ook naar uit dat daar de eerste tijd geen verandering in komt. 'En vandaag is het....?' Het zweet begint over mijn rug te lopen. Mijn ochtendkoffie smaakt niet, net als mijn eerste sigaret. Op het terras word ik weggepest door jengelende kinderen, na mijn middagdutje ben ik een gebroken man. 'Jaja schat, het is woensdag'.

Lees Antilliaanse waar, dan helpen wij elkaar

Een afzetmarkt van honderdduizend

= door Aart G. Broek =

Mijn zuster de negerin
Weekendpelgrimage
Kinderen van de fraters
Dubbelspel
Het teken van Jona

Het enige belangwekkende en duurzame exportprodukt van Cura-[ça]ose bodem is de Neder-[lan]dstalige literatuur: de tek-[ste]n van mensen als Cola [De]brot, Boeli van Leeuwen, [Fra]nk Martinus Arion, Tip [Ma]rugg en Jules de Palm. [Vo]or de eilandelijke schat-[ki]st heeft dit produkt helaas [ge]en noemenswaardige bete-[ken]is. Al evenmin drukt het [...] werkloosheidscijfers [di]rect waarneembaar [om]laag. Gesteund door het [hu]idige onderwijscurriculum [ko]men die literaire teksten [bo]vendien nog een geduchte [con]current van de Papia-[me]ntstalige literatuur - op [de] lokale markt wel te ver-[sl]aan (internationaal [be]staat de Papiamentstalige [lit]eratuur feitelijk niet).
Desalniettemin hebben we [te] maken met een belang-[we]kkend exportprodukt. In [ie]der geval krijgt niets uit [Cu]raçao zoveel aandacht in [Ne]derland - de voornaamste [afz]etmarkt - als de Neder-[lan]dstalige literatuur van het [eil]and. (Tenzij we de tiendui-[ze]nden bewoners van hier in [Ne]derland als 'exportprodukt' [wi]llen beschouwen, wat mij [om] verschillende redenen [m]inder aantrekkelijk voor-[ko]mt). Zo gauw er een [ni]euwe tekst aan de literaire [An]tilliaanse produktielijn [w]ordt toegevoegd, wordt in [mi]nstens een dozijn Neder-[la]ndse dag- en weekbladen [do]or recensenten een consu-[m]ententest uitgevoerd. Die [zij]n tot nu toe meestal gun-[sti]g tot zeer gunstig uitge-[va]llen. Nederlandse journa-[lis]ten maken regelmatig [ja]cht op met name Van [L]eeuwen, Marugg en Mar-

...Frank Martinus Arion...

[ti]nus Arion voor interviews [o]f portretten in de krant, op [d]e radio en t.v., of voor een [v]ideo-film. Er worden arti-[k]elen, skripties, voordrachten [e]n zelfs hele boeken aan hun [w]erk gewijd. Teksten die al [m]eer dan twintig, dertig of [n]og meer jaren terug voor [h]et eerst verschenen zijn [z]onder problemen in recente [e]dities te verkrijgen. Er lijkt [m]ij geen reden tot klagen. [J]os de Roo is echter van [m]ening, dat in het onderwijs [i]n de Lage Landen de Neder-[l]andstalige literatuur van [d]eze vruchtbare rots nog niet [d]ie aandacht krijgt die ze [v]erdient. De Roo laat zich al [z]o'n twintig jaar uit over die [l]iteratuur en heeft in sterke [m]ate het zicht erop bepaald. Hij is, zoals andere critici (inclusief ondergetekende), [e]en soort vertegenwoordiger [-] of 'salesmanager' in de [l]okale terminologie - van dit Antilliaanse exportprodukt. Ook al is De Roo dan een vertegenwoordiger die niet is aangesteld door de fabrikanten van het produkt, als iedere goede vertegenwoordiger gaat hij er vanuit dat de consumenten veel meer behoefte hebben aan 'zijn' produkten dan zij realiseren. Om Nederlandse lezers zo ver te krijgen dat ze kennis willen nemen van de Antilliaanse literatuur in hun eigen taal dienen drempels te worden geslecht: een vertegenwoordiger in cosmetica deelt proefflacons en kortingen uit, een criticus schrijft voor middelbare scholieren èn hun docenten een 'uittrekselboek'. Beide doen dit in de overtuiging, dat dit tot het gebruik van het volwaardige produkt aanzet: de flacon zonder korting, dan wel de roman van Marugg of Van Leeuwen. Maar voor beiden geldt vooral ook, dat door de verkoop van de produkten hun eigen werkzaamheden worden veilig gesteld: wanneer de verkoop van de flacons dan wel de romans stagneert verliest de vertegenwoordiger z'n baan en kan de criticus wel stoppen met schrijven over de Nederlandstalige Antilliaanse literatuur.

MULTI-CULTUREEL

Een criticus verdedigt zijn handelen natuurlijk anders. Dat het Nederlandse onderwijs niet voldoende aandacht besteedt aan de specialiteiten van de Antilliaanse literaire ondernemers is spijtig 'allereerst om de literaire kwaliteit van de Antilliaanse werken'. (De andere vertegenwoordiger zegt dan: u kunt zich geen kwalitatief betere crème voor een jonge en gezonde huid voorstellen: mis deze kans niet.) De Roo vervolgt, 'ook omdat deze werken [de Nederlanders] een blik van binnenuit in de Antilliaanse cultuur, maatschappij en geschiedenis gunnen, zodat ze een belangrijke rol kunnen spelen, als we een beter begrip willen krijgen van het Antilliaanse deel van de Nederlandse multi-culturele samenleving'. De verwijzing naar dit 'multiculturele' is hedentendage aan de overkant van de oceaan een 'politically correct statement', te vergelijken met een verwijzing naar het 'goed' zijn van de shampoo voor het milieu.

Ik zou zelf ongetwijfeld ook iets dergelijks hebben geschreven als ik en niet De Roo de auteur was geweest van Antilliaanse Proza. Acht uittreksels van Antilliaanse prozawerken. Nu het zo in het voorwoord staat, vraag ik me inderdaad af wat een Nederlandse scholier met Debrots Mijn zuster de negerin moet zonder De Roos bemiddeling. De Hollandse blonde jongen die een Antilliaanse schone ontmoet loopt nauwelijks de kans om daarmee 'zijn donker gekleurde zuster' tegen te komen, zoals de blanke hoofdpersoon Frits Ruprecht. En dan nog: is de novelle niet vooral een bevestiging van het vooroordeel, dat het leven op het eiland een overspelig zootje is met al die 'buitenkinderen'? Wordt een Nederlandse scholier iets wijzer van Dubbelspel? Een spelletje domino loopt al uit op een moordpartij, kijk maar uit voor die Antillianen! Ik had ook niet de indruk, dat de Antilliaanse 'probleemjongeren' een opvoeding van de fraters achter hun kiezen hadden zoals de 'ik' in Jules de Palms Kinderen van de Fraters - integendeel. Het bacchanaal waarop Van Leeu-

...Boelie van Leeuwen...

wens Het teken van Jona uitloopt en het half dozijn aan halve en hele idioten dat de revue passeert belooft de Nederlandse scholier al evenmin veel Antilliaans goeds. Of in hun ogen juist wel, maar dan weer niet in die van hun ouders. De ellende die de Caraïbische realiteit van alle dag is voor de hoofdpersoon in Maruggs De morgen loeit weer aan biedt voor Nederlandse scholieren mogelijk nog een verklaring voor de aanwezigheid van een kleine honderdduizend Antillianen in Nederland. Die overtocht is echter weinig hoopgevend daar met die Antillianen de beschreven ellende wel eens mee zou kunnen komen.

Om dergelijke interpretaties te voorkomen is enige begeleiding inderdaad wenselijk anders schieten de literaire teksten het doel van intercultureel onderwijs voorbij. De meest rigoureuze wijze van ingrijpen is het verbieden van teksten die hun boodschap niet ondubbelzinnig kenbaar maken. De rooms-katholieke kerk had hier eeuwen lang een handje van. Dit past echter niet meer bij de moderniteit die door de Nederlandse samenleving is omhelsd. Kennisname van - of liever, enige sympathie voor - de achtergronden van de 'allochtone ander' hoort eveneens bij dat moderne gedachtengoed. Bij kennisname van De Roos Antilliaans proza worden scholieren en hun leraren in ieder geval behoed voor minder gewenste interpretaties en worden hun handgrepen aangeboden voor sympathie.

Toch zie ik graag expliciet benadrukt, dat de literaire beelden van een samenleving in meer of mindere mate afwijken van de beeldvorming die door, bijvoorbeeld, journalistieke, religieuze, wetenschappelijke, politieke of toeristische motieven zijn gevoed. Literaire teksten 'uit de West' vormen één ingang tot een in menig opzicht andere wereld dan de Westerse. Het is bovendien zeer de vraag of hier sprake is van de hoofdingang (zo die er al is). Mijns inziens hebben we vooral te maken met zijingangen. Het is verder onvermijdelijk, dat deze specifieke ingang tot Curaçao gekleurd is door een persoonlijke kijk op de ontwikkelingen in de Antilliaanse literatuur. Met die inkleuring van De Roo heb ik toch wel af en toe moeite.

TERMINOLOGIE

Zelf ben ik er niet van overtuigd dat Frits Ruprechts terugkeerde naar het eiland om 'de scheidsmuur' tussen blank en zwart te slechten, zoals De Roo stelt. Hij is vooral op zoek naar de nodige Antilliaanse sensualiteit - ter compensatie van 'de bleke gezichten met hun visachtige kilheid' - maar hij wordt met z'n neus op veranderingen in onderlinge verhoudingen gedrukt. Dit heeft weer weinig of niets met 'noodlot' te maken, waar De Roo op wijst. Er is sprake van een onvermijdelijke ontwikkeling die 'creolisering' wordt genoemd en in Mijn zuster de negerin als aantrekkelijk wordt voorgesteld:

het leven krijgt daardoor 'een zinrijkheid die het elders mist'. Als thema geldt mijns inziens deze 'creolisering', hier nader te preciseren als 'de noodzaak om creolisering te accepteren'. Meer thema's kent dit boek niet (zoals de meeste boeken maar één thema kennen). Wel zijn er, vanzelfsprekend, een aantal 'motieven' aanwijsbaar: regelmatig terugkerende elementen die tesamen de centrale problematiek - het thema - onderbouwen en invullen. In dezen moet in het bijzonder gedacht worden aan ethnische, sociale en culturele verschillen en spanningen, de last van het verleden, incestueuze en familiebanden. De Roo wiist natuurlijk ook op deze zaken maar ziet ze als 'thema's'.

Het gebruik van de termen 'thema' en 'motief' in Antiliaans Proza is mijns inziens niet overeenkomstig het hedendaagse gebruik ervan. Dit werkt verwarrend terwijl de huidige invulling van deze veelgebruikte termen juist zo verhelderend kan werken. Zo is mijns inziens 'creolisering' niet één van de thema's in Debrots De vervolgden maar evenals in Mijn zuster de negerin hèt thema. In tegenstelling tot Debrots debuutnovelle is in De vervolgden de nadruk gelegd op de hindernissen in het proces van creolisering. In het bijzonder de spanning tussen 'humanisme' en 'dogmatisme' (in de gedaante van het rooms-katholicisme) staat in de posthuum gepubliceerde novelle van Debrot

...Cola Debrot...

centraal. Dit is niet nog een thema, maar een motief.

Maar ook los van wat er wel of niet onder de termen 'thema' en 'motief' moet worden verstaan, kan ik niet altijd goed uit de voeten met De Roos interpretaties. Het kan er bij niet in, dat het thema van De Palms Kinderen van de fraters is 'het onderwijs door Nederlandse fraters in de kolonie Curaçao in de jaren 1927 - 1936'. Natuurlijk wordt dit onderwijs beschreven, in detail zelfs, maar dit is een aangenaam middel om het proces van 'acculturatie' van een jong persoon een tastbare invulling te geven. Dit 'acculturatieproces' is het thema (of in termen van De Roo, het hoofdthema).

Motieven als de spanningen tussen blank en zwart, Westerse, rooms-katholieke cultuurpatronen - Curaçaose eigendommelijkheden, schoolwereld - huiselijk leven e.d. vullen dit acculturatieproces in. De kritische absorptie van een belangrijk deel van wat de Fraters aandragen verzekert de 'ik' van intellectuele verrijking en sociale stijging. Met dit gegeven kan de opmerking verwacht worden aan het eind van het boek, dat de hoofdpersoon 'niet wil meezingen in het koor van hen die de fraters verwijten dat zij willens en wetens de Curaçaose kultuur ombrachten'. Die verrijking en die stijging waren gewenst en de fraters hielpen hem daarmee. Overeenkomstige bezwaren heb ik tegen het bepalen van 'eenzaamheid' als hèt thema in Maruggs Weekendpelgrimage en 'de dood' in Van Leeuwens Het teken van Jona.

GENOEGEN

Maar in het rijk der letteren bestaat het genoegen vooral uit onenigheid, hier toegespitst op interpretaties omtrent thematiek. Met Antilliaans proza steekt De Roo naar scholieren en · hun docenten een helpende hand uit, die stevig genoeg is om zich aan op te trekken. Met royale samenvattingen en met informatie over de wijze van vertellen, het tijdsaspect, ruimte behandeling, personages, stijl en over thematiek krijgen scholieren de nodige grip op teksten van Debrot, De Palm, Van Leeuwen, Marugg en Martinus Arion. (Resteert nog wel de vraag, of Edward de Jonghs De boog en Denis Henriquez' Zuidstraat niet een plaatsje in De Roos boek hadden moeten krijgen.)

Daar geen enkel boek als dit van De Roo het lezen van de literaire teksten zelf kan vervangen, zijn mijn kanttekeningen bij De Roos interpretaties niet zo belangrijk. Met eigen inzichten opgedaan bij het lezen van bijvoorbeeld Mijn zuster de negerin treft een leerling in De Roo vervolgens een aangename discussie-partner met zinvolle suggesties en steunpunten. Die leerling zal zeker niet alleen in Nederlandse scholen onderwijs krijgen: ook hier zal Antilliaans proza met liefde worden geraadpleegd. Want voor de Antilliaanse scholieren is het dikwijls evengoed een raadsel waar Boeli van Leeuwen of Tip Marugg

...Tip Marugg...

zich nou eigenlijk druk om maken, of wat Martinus Arion nu toch voor ogen had staan met zijn socialisme en coöperaties. Een vertegenwoordiger als De Roo biedt dan uitkomst, waarmee weer een andersoortige vorm van intercultureel onderwijs plaats vindt: een Nederlander die Antilliaanse leerlingen onderricht in het doorvorsen van hun eigen auteurs. Het genoegen bestaat voor critici toch niet uitsluitend uit onenigheid.

***

Jos de Roo, Antilliaans proza. Acht uittreksels van Antilliaanse prozawerken. Laren: Walvaboek (i.s.m. Katholiek Pedagogisch Centrum, 's-Hertogenbosch), 1993. ISBN 90.6675.558.X. Geïllustreerd, 100 blz.

...De enige ordedienst van het ANC probeert de belangstellenden in toom te houden die in onder meer Maokeng bij Kroonstad samenkwamen om Nelson Mandela te zien...

Methodisten-dominee van Soweto-parochie:

Bid tot God dat hij in dit land ingrijpt

SOWETO - Zuid-Afrika maakt nu een bijzonder moeilijke periode door, vertelde de zwarte Methodistenpredikant Otto Mbangula uit Soweto tegen een delegatie van de Wereldraad van Kerken. "Degenen die zo lang werden onderdrukt, dreigen door het politieke geweld alsnog hun vrijheid niet te krijgen. Please, denk aan Zuid-Afrika en bid tot God dat hij in dit land ingrijpt."

Er staan enkele vetplantjes in de vensterbanken van het kale kerkgebouw in de wijk Moroka, genoemd naar een vroegere ANC-leider. In dit deel van Soweto, waar in totaal zo'n drie miljoen zwarte Zuidafrikanen in vaak erbarmelijke omstandigheden leven, ontstond in 1976 de studentenopstand tegen het apartheidsregime.

"Ik ga zeker op Mandela stemmen", zegt ds. Mbangula na de dienst. Hij is ervan overtuigd dat bijna alle gemeenteleden op 27 april hun stem zullen uitbrengen. "Maar ik maak me geen illusies dat zonder druk van buitenaf op onze regering er nog lang geen vrijheid in Zuid-Afrika zou zijn geweest." Hij spreekt met veel lof over het Wereldraadprogramma ter bestrijding van het racisme (PCR), waarvan de Nederlander Boudewijn Sjollema de eerste directeur was.

MARTELAREN

De Amerikaanse hoogleraar Janice Love, ook Methodist, vertelt in haar preek over haar jeugd in de Amerikaanse staat Alabama, waar de meerderheid van de bevolking zwart is. "Mijn grootouders en bijna alle ooms en tantes waren zonder meer racisten. Pas mijn ouders hebben hier afstand van genomen."

Zij vergeleek de strijd van de zwarte Zuidafrikanen met die van de zwarte bewoners van Amerika. "In mijn geboorteplaats Montgomery begon Martin Luther King de beroemde busboycot, die leidde tot het einde van de segregatie in Amerika. In Alabama ontstond de black Panther party van Malcolm X. Beiden werden vermoord, maar Amerika heeft lang niet zo veel martelaren als Zuid-Afrika."

SAMEN NAAR KERK

De gemeente antwoordt met het lied "Zwart en blank gaan samen naar de kerk", een onofficieel volkslied van het nieuwe Zuid-Afrika. "Wij hebben geen orgel of piano nodig, wij hebben de drum", zegt de predikant, wiens Xhosa wordt vertaald door Steve Ramasia, public-relations-functionaris van Shell Zuid-Afrika.

Voor de orthodoxe bisschop Ambrosius uit Finland was de koorzang nog niet indrukwekkend genoeg. Hij viel in het front van de gemeente in een diepe slaap. Maar misschien kostte het hem wel moeite naar een preek van een vrouw te luisteren.

De delegatie van twintig personen werd na de dienst onthaald op een sobere maaltijd. De meeste vrouwen droegen een zwarte rok, een rood vest en een witte kraag. Zwart voor de zonde, die door het rood (het bloed van Jezus) wordt gereinigd (wit). Tijdens de collecte werden de aanwezigen geteld: 347 om precies te zijn.

Met twee collega's bedient Mbangula dertien gemeenten in Soweto. "Sta op en bouw. Laten we samen bouwen", staat er op de muur achter de preekstoel. Dat is symbolisch voor Zuid-Afrika, waar zwart en blank na de eerste vrije verkiezingen op 27 april de kans krijgen aan een nieuwe toekomst te bouwen.

Internationale conferentie in San Jose:

Caritas wil stem van armen laten klinken

DEN HAAG - De Rooms-katholieke Caritas-organisaties in de Latijnsamerikaanse landen willen zich profileren als advocaat van de armen. De hulpverlening blijkt vaak stuk te lopen op maatschappelijke en economische structuren die de armoede in stand houden. Door meer nadruk te leggen op lobbywerk probeert Caritas daarin verandering te brengen.

Dit heeft directeur J. van Soest van Mensen in nood, de Nederlandse Caritas, bemerkt tijdens het dertiende congres van Latijnsamerikaanse Caritas-organisaties in de Costaricaanse hoofdstad San Jose. Twintig landen waren op het congres vertegenwoordigd. Van Soest geeft een voorbeeld van de nieuwe manier van werken van de Latijnsamerikaanse caritas.

"Als mensen honger hebben, probeert Caritas ze van vis te voorzien. Je moet daar echter niet bij stil blijven staan: We leren ze ook vissen. Er blijken omstandigheden te zijn die dat tegenwerken: Er leeft geen vis meer in zee, er wordt geen goede prijs voor betaald of er is te veel concurrentie van goedkope importvis. Je kunt pas succesvol hulp bieden als je de hulpverlening verdiept en dit soort problemen aanpakt." Verbetering van de onderlinge communicatie en versterking van het lobbywerk zijn dan ook kernpunten in het werkplan dat tijdens de conferentie is opgesteld.

Het is Van Soest opgevallen dat de dialoog tussen Latijns-Amerika en Europa binnen Caritas tegenwoordig veel beter verloopt. "Vroeger was er sprake van een kloof tussen Noord en Zuid, tussen arm en rijk. Zij hadden de problemen, wij het geld. Vandaag de dag is dit aan het veranderen. De Zuidamerikaanse landen worden volwaardige gesprekspartners, waarmee we op basis van gelijkwaardigheid kunnen communiceren."

Na bezoek aan Noord-Korea:

Billy Graham trekt in Japan vooral jongeren

TOKYO - De Amerikaanse evangelist Billy Graham heeft onlangs Noord-Korea na een zesdaags bezoek verlaten. Hij bracht ook een bezoek aan Japan, waar hij veel belangstelling trok.

Graham voerde in Noord-Korea gesprekken met functionarissen van de Noordkoreaanse Rooms-katholieke Associatie en woonde een kerkdienst bij. De evangelist had ook een ontmoeting met president Kim Il-Sung. Het was de tweede reis van de evangelist naar de Stalinistische staat. Zijn eerste bezoek in 1992 was het eerste van een buitenlandse religieuze leider aan Noord-Korea.

Billy Graham (75) blijkt ook vele Japanners aan te spreken. Nog nooit waren zovelen naar een christelijke manifestatie gekomen als onlangs, toen Graham in het stadion van Tokyo de derde evangelisatiebijeenkomst in een reeks van vier hield. Ongeveer 45.000 mensen zaten dicht opeengepakt op de tribunes waar eigenlijk slechts plaats is voor veertig duizend mensen.

Volgens een woordvoerder van de campagne kwam meer dan tien procent van de aanwezigen naar voren om hun geloof in Christus te betuigen, veel meer dan Graham bij bijeenkomsten in de Verenigde Staten gewend is. Ruim de helft van de aanwezigen was jonger dan 35 jaar, wat volgens de woordvoerder aangeeft hoe groot de "geestelijke honger" in Japan is en hoeveel Japanners op zoek zijn naar de zin van hun leven.

Uit VS, Canada en Latijns Amerika:

Kerken van Cuba zien uit naar oecumenisch bezoek

QUITO - De algemeen secretaris van de Cubaanse Oecumenische raad van kerken, ds. O. Gonzalez, heeft de raden van kerken van Canada, de Verenigde Staten, Latijns-Amerika en de Wereldraad aangemoedigd een bezoek te brengen aan kerken in Cuba. Dat zou moeten gebeuren om het werk en de hoop van die kerken te versterken.

De vijf raden van kerken waren in Miami bijeen om zich te verdiepen in de situatie in Cuba en in het werk van de protestantse kerken op het eiland. Ook werd de mogelijkheid onderzocht om in mei een oecumenische bezoek aan Cuba te brengen. Volgens de raadsvertegenwoordigers zou dit bezoek van strikt pastorale aard moeten zijn, zonder politieke bedoelingen.

Sommige kerken in Cuba, zoals de Methodisten, hebben kritiek op het regeringsbeleid ten aanzien van de Cubaanse raad van kerken. De regering heeft net een afdeling van het bureau voor Religieuze zaken geopend in het gebouw van de raad. Dit bureau verleent visa aan buitenlanders die een bezoek komen brengen aan kerken in Cuba. Veel kerkmensen vrezen dat het bestaan van dit bureau de Cubaanse oecumenische beweging te zeer verbindt met de regering. Dat zal onder meer de dialoog met de Cubaanse RK kerk bemoeilijken.

EFFECTIEF

Een soortgelijke ontmoeting als die in Miami vond in Havana plaats in december 1991. Deze leidde tot een effectiever georganiseerde hulp aan het eiland. Kerken in de VS, Canada, Europa en verschillende Latijnsamerikaanse landen hebben sindsdien voedsel, medicijnen en christelijke literatuur aan Cuba geschonken.

Volgens ds. F. Adolf, algemeen secretaris van de Latijnsamerikaanse raad van kerken, krijgt de oecumenische delegatie tijdens het bezoek aan het land de kans te bekijken wat deze solidariteitscampagne heeft opgeleverd. Ook krijgt de delegatie inzicht in de situatie waarin de kerken verkeren en in hun oecumenische betrokkenheid.

....in uiterste geval geweld....

Evangelische kerk Duitsland in notitie:

In uiterste geval pas militair geweld

BONN - Militair geweld mag volgens de Evangelische kerk in Duitsland (EKD) alleen als uiterste middel worden gebruikt om ongerechtvaardigd geweld in te dammen. Het gebruik van geweldloze middelen heeft de voorkeur in een EKD-notitie Stappen op weg naar vrede.

In dit document konden de tegenstellingen worden overbrugd tussen principiële pacifisten en christenen, die medeverantwoordelijkheid voor het behoud van de vrede willen dragen, zei de theoloog Trutz Rendtorff, onder wiens leiding de notitie werd opgesteld. Weliswaar zijn nog niet alle verschillen van mening binnen de EKD opgelost, zei voorzitter bisschop Klaus Engelhardt bij de presentatie. De opvatting echter dat EKD-leden hierover hopeloos verdeeld zijn, is inmiddels achterhaald.

Rendtorff keerde zich tegen de leer van de rechtvaardige oorlog. Wel is internationaal politiegeweld af en toe noodzakelijk om de vrede te bewaren. Maar een terugkeer naar het voeren van oorlog als een middel om conflicten op te lossen, wees de ethicus af.

In het EKD-document heeft vrede niet alleen de betekenis van afwezigheid van oorlog, maar heeft vrede ook te maken met rechtvaardiger economische verhoudingen, mensenrechten, democratische structuren en milieubeleid.

Wereldraad-secretaris Raiser in mei naar Peking:

China pakt christelijke zending en de kerken aan

GENEVE - Secretaris-generaal dr. K. Raiser van de Wereldraad van Kerken reist in mei voor een informatief bezoek naar de Chinese volksrepubliek. De reis is op uitnodiging van de Chinese kerkenraad. Hij was al afgesproken voor de Chinese regering onlangs de godsdienstvrijheid danig beperkte.

China heeft bij deze maatregel namelijk alle buitenlandse zendingsactiviteiten verboden. Ook de "huiskerken", die de laatste jaren enorm waren gegroeid, worden niet langer toegestaan. Buitenlanders mogen geen Chinezen bekeren. Ook mogen zij geen religieuze organisaties, scholen of andere instellingen oprichten. De Chinese kerken mogen geen "activiteiten ontplooien die vanuit het buitenland worden gefinancierd."

VOOR COMMUNISME

De wet waarin dit staat, vergroot de druk van de Chinese regering op de kerken. De tekst werd in de Chinese staatscourant gepubliceerd. Al voordat de communisten in 1949 aan de macht kwamen, werd in China de vrije uitoefening van het geloof aan banden gelegd. Zendelingen werden als handlangers van het Westen gezien. Onder het communisme werden de kerken nog harder aangepakt. In 1976, na de Culturele revolutie, mochten de kerken weer open. Activiteiten waren overigens alleen toegestaan aan "patriottische", door de regering erkende, godsdienstige genootschappen.

De nieuwe wet verbiedt de huiskerken en andere niet-erkende religieuze uitingen. Ook de binnenkerkelijke activiteiten worden aan banden gelegd. De regering verdacht de kerken ervan politieke dissidenten te beschermen. "Niemand mag de kerken gebruiken voor doeleinden die de nationale eenheid of de maatschappelijke orde in gevaar brengen." Ook de invoer van godsdienstige boeken is voortaan verboden. Buitenlanders mogen alleen voor persoonlijk gebruik bijbels meenemen. Ook mogen zij slechts met toestemming van de overheid voorgaan in een kerkdienst.

MOGELIJKHEID

Het komende bezoek van WVK-secretaris Raiser biedt de mogelijkheid deze maatregelen ter sprake te brengen, aldus een woordvoerder van de Wereldraad in Geneve. Voorlopig zal de Wereldraad geen uitspraak doen over de nieuwe godsdienstwetten in China. Eerst zal - volgens het gebruik in de oecumenische beweging -contact worden opgenomen met de lidkerk ter plaatse. In principe spreekt de Wereldraad zich alleen dan uit, wanneer de lidkerken daarom vragen.

In de Chinese kerkenraad, die in 1980 werd opgericht, hebben de Baptisten, Methodisten, Lutheranen en Presbyterianen zich verenigd. Deze vier kerken zijn bij de oprichting van de Wereldraad in 1948 lid geworden. Voor het laatst namen zij in 1956 aan een Wereldraadvergadering deel. Officieel hadden zij hun lidmaatschap nooit opgezegd. Tijdens de Assemblee in 1991 te Canberra is de Chinese kerkenraad weer officieel lid van de Wereldraad geworden.

De Vrouwenbureaus van de Wereldraad, en van de Lutherse wereldfederatie en de Christelijke vrouwenorganisatie CVJM, die in Geneve zijn gevestigd, volgen met "bezorgdheid" de ontwikkelingen in China. Volgend jaar augustus-september vindt in Peking de vierde VN-conferentie over de positie van de vrouw plaats. Terzelfdertijd staat er een conferentie van niet-gouvernementele organisaties op het programma, waaraan ongeveer twintigduizend vrouwen deelnemen. De Vereniging van christelijke vrouwen uit China wil daarbij een "oase voor de ontmoeting" organiseren voor deelneemsters aan beide conferenties.

De huisgemeenten in China zijn vogelvrij verklaard. Ook de officiële kerk zal weer worden gemuilkorfd. Dat verwacht secretaris dr. G. van Butselaar van de Nederlandse Zendingsraad (NZR) van het onlangs door China genomen besluit waarbij zendingsactiviteiten en de huisgemeenten officieel worden verboden. Vorig jaar bracht hij een bezoek van drie weken aan de Volksrepubliek.

GEVAARLIJK

De kerk in China was de enige plaats waar buiten de beïnvloeding door de staat ideeën konden worden ontwikkeld, aldus Van Butselaar. Daardoor was de kerk, ook de officiële kerk, een van de "gevaarlijkste" plekken in de Chinese samenleving geworden.

Japanners massaal naar heiligdommen

TOKYO - Op Nieuwjaarsdag heeft opnieuw een recordaantal Japanners Boeddhistische tempels en Sjintoïstische heiligdommen bezocht. Volgens de politie ging het om bijna 85,5 miljoen Japanners, ruim een half miljoen meer dan vorig jaar. Het land telt 124 miljoen inwoners.

Met 3,48 miljoen bezoekers was het heiligdom Meiji in de hoofdstad Tokyo net als voorgaande jaren het populairst. De slechte economische tijden, maar ook het milde weer hebben tot het record geleid, aldus de politie. Het Sjintoïsme is de inheemse religie van Japan en was van 1868 tot 1945 staatsgodsdienst.

Abbe Pierre: stem voor daklozen

PARIJS - Precies veertig jaar na zijn wanhopige oproep hulp te bieden aan daklozen die op straat stierven, heeft Abbe Pierre dinsdag zijn noodkreet herhaald. De nu 82-jarige pater vreest voor het lot van de bijna een miljoen mensen in Frankrijk zonder vaste woon- of verblijfplaats. Van hen verkeren tweehonderderd tot vijfhonderdduizend in een précaire situatie. Zo waarschuwde hij voor de recente nieuwe koudegolf.

Op 1 februari 1954 stormde de pater al eens een radiostudio binnen en riep: "Vrienden, help. Vannacht is een vrouw doodgevroren op de Boulevard Sebastopol. In haar hand hield zij een papier van een deurwaarder die haar twee dagen eerder op straat had gezet." Uit heel Frankrijk, dat nog geen tien jaar na de Tweede Wereldoorlog kampte met een enorme woningnood, stroomden hulpgoederen, kachels, tenten, eten en zelfs auto's naar de verzameladressen van de pater.

De nood is nu minstens zo hoog, ook al is er geen gebrek aan woningen. Die zijn er genoeg, maar zijn ook veel te duur voor hoe langer hoe meer mensen. Met name in Parijs vliegen de prijzen per vierkante meter de pan uit. Veel eigenaren laten hun huizen of appartementen liever leegstaan dan vast te zitten aan huurders die te weinig betalen en er moeilijk uit te krijgen zijn. Dat vermindert de waarde van die woningen.

Alleen al in Parijs zijn zo'n twintig- tot dertigduizend zwervers, hoe langer hoe jonger....

Hoge Duitse onderscheiding voor Kung

STUTTGART - De Zwitserse theoloog Hans Kung (65) krijgt het "Bundesverdienstkreuz", de hoogste onderscheiding van de bondsrepubliek Duitsland.

Hij ontvangt de onderscheiding op 2 maart uit handen van minister-president Erwin Teufel van de deelstaat Baden-Wurttemberg.

Foto's uit: Complete Guide to Landside Diving and Snorkeling Locations in Curaçao van Jeffrey Sybesma en Suzanne Koelega; uitgegeven door de Lions Club Curaçao.

Natuurlijk en avontuurlijk

Het 7-Baaiengebied

Het Shete-Bokagebied is afgelegen. Net als de vlakte van Hato tot Ascension. Er zijn soms kwade lieden die interesse hebben voor (huur)auto's en hun inzittenden. Neem geen onnodige risico's. Laat waardevolle spullen thuis. Laat ze niet in de kofferbak. Blijf niet tot tegen de avond. Laat thuisblijvers weten waarlangs de route voert. Doe de rit desnoods met meer auto's. De jeeps van de Beach Patrol zijn actief.

Zorg ook voor voldoende benzine in de tank, gereedschap om een lekke band te verwisselen, drinken en bescherming tegen de felle zon.

Aan de noordkust duiken heeft weinig zin, er is wel wat te zien maar niet bijster veel. Watamula lijkt de leukste plek om het water in te gaan, maar de stroming is sterk. In het Christoffelpark is Boca Grandi: voor duikers ook interessant. Draag schoeisel ter protectie tegen scherpe stenen en zeeëgels (*urchins*). Neem niets mee uit het water. Dus ook geen koraal. De wet verbiedt dat. Speervissen ook.

Yeah Yeah. De natuurbeschermers van Stinapa en het Christoffelpark maken zich druk om zeven baaien. Welke baaien dan. Op de map geen enkele vermelding van 'het' Shete-Bokagebied. Zes jaar verliefd op Curaçao en toch nog niet alle plekjes kennen. Verslag van een dwaaltocht per jeep langs een onwaarschijnlijk onbedorven gebied vol ruwe stenen, frisse Bandabaose zeelucht en bolcactussen.

= door Joël Labadie =

Dat van die op de noordkust broedende schildpadden had ik wel eens gehoord. En van beroofde toeristen ook. Van illegale zandwinning, nou neu. Toch drie argumenten om barricades van blokken steen neer te leggen om auto's te weren van de zandstranden aan de noordkust tussen het Christoffelpark en Westpunt: het zogenaamde Zeven-Baaiengebied. Aldus de jongens van Stinapa in een persberichtje. Het liefst zagen de natuur-ofielen dat het gebied alleen via gecontroleerde ingangen gratis te betreden is. Maar het verzoek van Stinapa om behalve het Christoffelpark ook het naastgelegen Shete-Bokagebied te mogen beheren is door de overheid nog steeds niet beantwoord. Zeeschildpadden en overheden hebben kennelijk wat gemeen.

De noordkust van Curaçao is avontuurlijker dan alleen de geijkte verhalen over golven die woest tegen de rotsen beuken. Een enkeling weet de weg naar de pittoreske vissersnederzetting Playa Kanoa en het bijbehorende minizwemstrand te vinden. Of anders wel de route naar de St Jorisbaai. Niet veel mensen ook weten de toegang tot de rode vlakte van Hato te vinden.

PLASTIC BAAI

Maar, het wordt pas onbekend leuk bij de bronnen van San Pedro. Ga daar niet weer de hoofdweg (Weg naar Westpunt) op, maar ga achter de bebouwing rond de bron gewoon rechtdoor. Let niet op koeien en kinderen. Tien minuten later is daar Boka Ascension. Een adembenemend mooie baai met een brede inham waar het heldere water in golven naar binnenstroomt. Maar het is ook de plek die zijn bijnaam Plastic Baai alle eer aan doet. Links van de baai stapelt zich aangespoeld drijfhout op. Even verderop ligt een keur van andere troep. Alsof de natuur zelf gelooft in afvalscheiding. Daar liggen ook ruim 90 autobanden die kennelijk in het wild groeien, want wie dondert nu autobanden in zee of neemt de moeite ze helemaal naar de Boka te rijden en van de rotsen te smijten.

SCHANDVLEK

Landinwaards ligt de schandvlek van Bandabao: wat vanuit landhuis Ascension een wit zandstrand lijkt, is in feite een golven brekende dam van enorme hoeveelheden plastic emmers en flessen. In de modekleur wit. Fraai ontsierd door slierten op elkaar geplet blauw, geel en doorzichtig plastic. Het is een stinkende bende die doet denken aan wat er uit de sifon komt als de zwanenhals onder de wastafel verstopt is. Gevoelens van *yeagh* dus. Alleen een grote opruimactie zou van Plastic Baai nog een aardige picknickplek kunnen maken. Een verdwaalde ongezond fletse flamingo heeft zijn fourageergebied in het troebele water dat zich in de sloof tussen de dammen perst. Het nodigt uit tot verder rijden.

Wie dat uitgekiend doet -op de eerste zondag van de maand - kan een *pit stop* maken op het 'open huis' van landhuis Ascension alvorens de hoofdweg op te gaan.

GOED OPLETTEN

Na het Christoffelpark is het goed opletten. Rechts van de weg is er na een paar honderd meter dat fletse bordje bij een onopvallend zandpad dat zegt Scenic Road. Dat is de weg naar baai 1 en 2: Boka Brown en Boka Grandi.

Boka Grandi is voor mij onvindbaar: een gebuldozerde aarden wal doet vermoeden dat de weg daarnaartoe expres geblokkeerd is. Op de terugweg valt opeens die spleet tussen de rotsen op met in de oksel groen loof: het kenmerk dat alle baaien in dit gebied verraadt. Het is Boka Brown. Ook hier klotst het water niet tegen de rotsen, maar golft het in brede banen naar binnen.

Goed schoeisel blijkt al gauw van belang bij het laatste stukje lopen. Degelijke stappers zijn prima voor op de door zeezout ingevreten rotsgrond, pumps met hakjes zijn uit den boze. Wie op deze onregelmatige stenen kust struikelt wordt patiënt van knieschijfspecialisten.

De weg terug naar de hoofdweg voert langs gele bloempjes op uitbottende cactussen. De eerste bolcactussen poppen op. In de verte duikt fris groen loof tussen de rotsen op. Een tweede baaitje. Hé, is dat dan misschien Boka Brown en was die baai van zojuist dan ...? De kaart zegt het niet. Kwam iemand van Stinapa maar op het idee om naambordjes te plaatsen. Verder dan maar, langs een drooggevallen put met op de rand de inscriptie 1.N.1.

Als je ook hier niet naar de hoofdweg terugkeert maar de kustweg volgt kom je bij Boka Tabla uit. Baai nummer 3. Bekend van toeristische uitstapjes vanwege zijn spelonk met binnenklotsend zeewater. Zoek vervolgens het pad dat verder gaat langs de kust; ga niet naar de hoofdweg.

WAARZEGGERSBOL

Binnen een paar minuten dient zich Boka Wandomi aan. Baai 4. Vogels tsjilpen er, maar blijven onzichtbaar. Dan volgt Boka Cortalein. Numero 5. Het wordt al minder boeiend; het plaatje van rotsen, wind, golven, stuikgewas wordt herkenbaar. Je hoeft niet meer uit de auto te komen om te zeggen wat er te zien zal zijn. Voor fotografen zijn er mooie opnamen te maken van het verwrongen dode kreupelhout. Even later volgt het eerste grote veld met bolcactussen. Inderdaad, die dure prikkers ter grootte van een waarzeggersbol die beschermd moeten worden, maar in het verleden in toeristendraagtassen verdwenen voor op de vensterbank thuis. Laten staan dus en doorrijden naar nummer 6: Boka Plate. De baai voor de lovers. Piepklein, geen strand, alleen woeste golven. Waar niemand je ziet en het heerlijk zoenen moet zijn tegen de rotswand aangeleund, zoals vroeger.

Boka Mansalina is nummer 7. Te veel bandenlekprikkende cactussen, te grote loopafstand en een te luie instelling maken dat de jeep niet verlaten wordt. Tijd voor een drankje. Pech, de eerste snack is vijf kilometer verderop. Had je maar dorstlessers moeten meenemen.

Keeldroogte doet vanzelf sneller rijden: Daaaag Boka Djegu, de 8ste in een rij en al even voorspelbaar, met als ontsierend element de geblakerde resten van een vuilverbranding. Direct naast Boka Djegu ligt een inham die kennelijk niet op mijn kaart staat. Nummer 9. Dus van Shete Boka's klopt geen barst. Ook hier is het er allemaal: een rotspartijtje, zes zwerfgeiten, anderhalve leguaan, een passerend vissersbootje op zee en alweer geen naambordje. Was dat misschien Dos Boka? *Pretty dull*, maar er ligt wel een boomstam zonder schors idyllisch te wezen op het strandje. Een mooi stuk hout in een vreemde vorm, wellicht bedoeld om er met je zakmes een hartje en 'Mi ta stima Altagracia' in te krassen.

NEPTUNUS

Het einde is in zicht. De noordpunt is bereikt. De plaats waar vissers hun lijnen vanaf de wal uitgooien. Achter hun rug kolkt het water in wat je het beste kunt omschrijven als een kraterinslag: een cirkelvormig gat in de rotsbodem waarin het zeewater te zien is. Een curiositeit die aangeeft dat op sommige plaatsen ongemerkt Neptunus vlak boven de waterspiegel grote happen nam uit de rotskust. Maar voor wie niet in mythologie gelooft gaat het hier om een slijtageslag van eeuwen.

Nog geen honderd meter verderop ligt een verrassing onder groene bomen. In de kloof ligt het verborgen strand van Watamula. Hmmm. Maar dorst dwingt tot verder rijden. Het kustpad leidt uiteindelijk tot langs de voordeur van Cadushi Cliffs Resort. De weg naar restaurant Janchi's, Cadushi's eigen restaurant of het restaurant van Playa Forti is dan al snel gevonden.

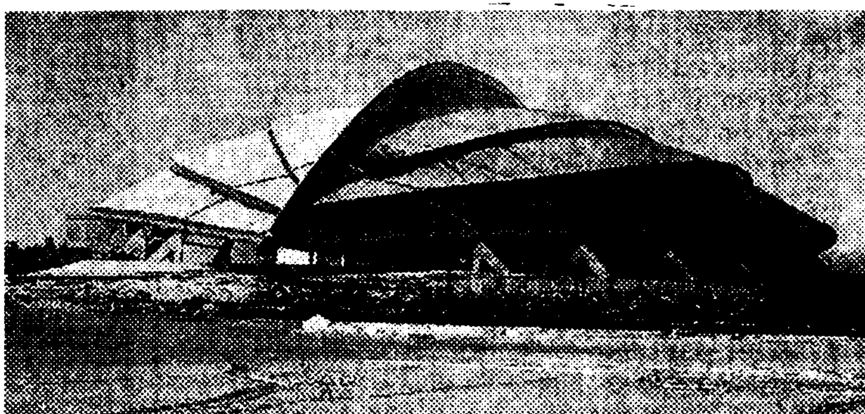
Het dat-was-dat-gevoel past bij de afrondende krioyomaaltijd. Alles bij elkaar drie uur over hobbelige paden gereden. Dat van die zeven baaien klopt van geen kanten: het zijn er veel meer. Dat geven Chris Schmitz en Dolf te Linde van het Christoffelpark ook toe. Wie dat gebied met ruim tien inhammen zo noemde, kon niet goed tellen of was niet goed snik. Maar kom gerust langs, want een fraaie streek blijft het onder welke naam dan ook. Het zou goed zijn als niemand zijn groene flesjes en plastic cups daar achterliet.

Synthetisch Taxol redt gevlekte uil

De bedreigde gevlekte bosuil in de Verenigde Staten kan een stuk rustiger ademhalen. Zijn leefgebied, de bossen met *Taxus brevifolia*, hoeft niet langer te worden aangetast voor het anti-kankermedicijn *Taxol*. Dat kan sinds kort op synthetische wijze worden vervaardigd, zo meldt *de Volkskrant*. Als dat eenmaal op grotere schaal gebeurt, hoeft de *T. brevifolia* niet meer rogoreus gekapt te worden.

JvD

De groene kleur van witte Winterspelen

De kunstijsbaan in Lillehammer: een met de natuur

De Olympische Winterspelen zijn dit jaar voor het eerst ook Groene Spelen, zo zei de voorzitter van het internationale Olympisch Comité, Juan Antonio Samaranch. In 1992 was dat nog anders. Toen gingen de Fransen midden in de Alpen met bulldozers te keer, omdat er nou eenmaal een snelweg, parkeerplaatsen, skipistes en banen voor (bob)sleeën aangelegd moesten worden. 'Rampzalig', zo riepen de natuurvrienden uit.

Om commentaar van milieuactivisten voor te zijn hebben de Noren links en rechts 'groen advies' gevraagd. Het gevolg is dat de kunstijsbaan in Lillehammer eruit ziet als een omgekeerd Vikingenschip en daardoor een geheel vormt met de natuur. Bij de plaatsing is rekening gehouden met een vogelreservaat, zo meldt *Newsweek*.

In de ruimte waar ijshockey wordt gespeeld, wordt uiterst efficient met energie omgegaan, terwijl de bobsleebaan dit keer niet van metaal maar van hout is gemaakt.

Bij de bouw van de Olympische faciliteiten stond er een boete van 7500 dollar op het onnodig kappen van bomen. Zeldzame anemonen werden voorzichtig overgeplant en bij de openingsceremonie brandde de Olympische fakkel op biogas.

Het eten wordt tijdens de Olympische Spelen geserveerd op borden die op aardappelbasis zijn gemaakt. Na gebruik worden ze aan de varkens gevoederd.

Dat roken zowel binnen als buiten verboden is, spreekt haast vanzelf, al belooft een van de organisatoren, Torill Broch Seeberg, dat 'we u de sigaret niet uit de mond zullen rukken'.

Velen vragen zich na bijna honderd jaar Olympische Spelen af waarom er telkens opnieuw zo'n heel dorp moet worden gebouwd, waar men na de sportieve activiteiten niet of nauwelijks meer naar omkijkt. Bij Lillehammer heeft men tijdig met hergebruik rekening gehouden: na de Spelen beginnen de woningen van de sporters aan een tweede (vakantie)leven, of zij worden naar het noorden getransporteerd waar [illegible] studentenleven mogen leiden.

Om te voorkomen dat er giftig lood in het grondwater terechtkomt, worden de kogels uit de biatlon-doelen gevist en hergebruikt.

Helemaal tevreden zijn de milieu-deskundigen nog niet. Weliswaar wisten zij te voorkomen dat Coca Cola het Olympisch dorp rood zou kleuren, er hangen naar hun zin echter nog te veel reclameborden in Lillehammer en omstreken.

"Ach ja", zegt Stig Hovslef van het *World Wildlife Fund* in Oslo, "voor de locatie betekenen de Olympische Spelen nu eenmaal altijd meer een ramp dan een succesverhaal".

JvD

Een stempel op hun leven

IN DE jaren zestig en zeventig gaven miljoenen jonge Chinezen gehoor aan de oproep van Mao Zedong. Ze verlieten huis en haard, school en studie en werden Rode Gardist. De meesten van hen waren nooit buiten Peking geweest. Ze kwamen, met stapels rode boekjes en Mao-buttons, terecht in alle uithoeken van het land. Ze voelden hun jas bevriezen van hun eigen zweet, ze groeven irrigatiekanalen met kapotgebloede handen, ze hadden nauwelijks te eten.

Pas in 1978 werd besloten dat iedereen weer naar huis mocht. Nu heeft deze 'verloren generatie' een wijdvertakt netwerk opgebouwd, dat zich uitstrekt tot alle lagen van de maatschappij. In Peking zijn al vier restaurants geopend waar ex-Rode Gardisten elkaar ontmoeten. Iedere avond is er wel reünie. En wordt er nostalgisch teruggeblikt op het idealisme van toen, de sfeer van kameraadschap en het afzien.

= door Jan van der Made =

In het noorden van Peking in het universiteitsdistrict *Haidian* ligt de 'Computerstraat', de 'Silicon Valley' van China, het brandpunt van de technische moderniseringen waar wordt gewerkt aan het zenuwstelsel voor het China van de 21ste eeuw.

In tien jaar tijd is de wijk van een stoffig conglomeraat huizenblokken uitgegroeid tot een glinsterende kermis van computerwinkeltjes die elkaar op leven-en-dood beconcurreren en die worden bemand door studenten van de nabijgelegen universiteiten.

Maar tussen al die winkels ligt een steeg verscholen, die voert naar een China van vijfentwintig jaar terug. Een China zonder computers, waar studenten zich blindelings in massacampagnes stortten die hen uiteindelijk naar alle uithoeken van China zouden voeren in naam van Mao Zedong, hun idool dat ze eerden en vreesden, en waar ze de beste tijd van hun leven zouden geven.

"Ik heb er toch wat van geleerd. Een bepaald soort spirit. Ik ben nu voor niets meer bang. Ik heb oog in oog met de natuur gestaan. Ik weet hoe het is om je jas te voelen bevriezen van je eigen zweet zodat hij als een harnas om je heen hangt. Hoe het voelt als je dag in dag uit mij minstens veertig irrigatiekanalen hebt gegraven tot je handen zijn kapotgebloed door het ijs".

He Bin manager van het restaurant *Laocha Jiujia*, vlak achter de Computerstraat, wijst op een kaart van China, volgetekend met rode pijlen en vlaggen, die tegenover de ingang hangt. "Daar gingen we allemaal heen. Naar alle uithoeken van het land. Tibet. Xinjiang. Yunnan. Shaanxi. En natuurlijk *Beidahuang*, de 'Grote Noordelijke Woestenij'.

"Iedere avond is er wel een reünie. Soms met vier of vijf mensen. Soms met twintig. Ze bellen van tevoren op. Als ze in Shaanxi (de dorre provincie in Centraal China) hebben gezeten, kunnen ze eten in de 'Shaanxi Grotkamer'; hebben ze in Yunnan (in het tropische zuiden) gezeten, dan is hier de bamboekamer. En de blokhut-kamer is voor mensen uit de 'Noordelijke Woestenij'. Ze zijn meestal emotioneel. Soms wordt er gehuild. Maar de sfeer is altijd goed".

Hoe was He Bin op het idee gekomen om een restaurant te openen voor ex-Rode Gardisten, die na het gewelddadige begin van de Culturele Revolutie naar het platteland werden gestuurd? "Toen ik zelf terugkwam in 1980 was die periode het onderwerp van gesprek. En na verloop van tijd begon de pijn te verdwijnen. Veel mensen wilden eens terug om te kijken. Om de oude atmosfeer weer te proeven. Maar dan heb je geld nodig, en vooral tijd. Want de meeste van die plaatsen lagen ver weg in armoedige gebieden met slechte wegen. Niemand kwam er eigenlijk toe om terug te gaan. Dus kwamen we op het idee om de atmosfeer ter plekke te herscheppen. Hier in Peking".

Het resultaat is een restaurant dat bestaat uit een grote zaal met daarachter een gang die naar vijf kleinere kamertjes leidt. Ze zijn opgesierd met borstbeelden van Mao, posters en slogans, en op een antieke radio liggen stapels in felrood plastic gehulde *Mao Zhuxi Yulu* ('Citaten van Voorzitter Mao', het Rode Boekje), het strijdwapen dat iedere Rode Gardist bij zich diende te hebben.

Het menu is ook aangetast. *Wotou,* kleine kegelvormige maïskoekjes, een soep van watergruweel. "Dat was alles wat we toen te eten kregen. Maar hier kun je het natuurlijk aanvullen met varkensvlees of rijst".

He Bin: "De reacties zijn overweldigend. We maken alleen mondelinge reclame. Maar de klandizie groeit met de dag". He Bin heeft een gat in de markt ontdekt. "Mensen willen het verleden laten herleven. Praten over het idealisme van toen. De sfeer van kameraadschap. Het afzien".

■ *Een propaganda-team van Rode Gardinisten brengt op het Plein van de Hemelse Vrede in Peking al zingend de denkbeelden van Mao aan de man (1966).*

Miljonair of pauper: Ex-Rode Gardinisten vormen wijdvertakt netwerk

REINE TROUW

Toen de Culturele Revolutie in 1967 letterlijk leidde tot een burgeroorlog waarbij groepen Rode Gardisten elkaar soms met wapens bestreden, besloot Mao Zedong dat de orde moest worden hersteld.

Een jaar daarvoor, na in het nauw gedreven te zijn door politieke tegenstanders had hij, over de hoofden van andere politieke leiders, direct een oproep gedaan aan het adres van middelbare scholieren en studenten.

Het 'hoofdkwartier (van de partij) moest worden gebombardeerd', aldus Mao. Mensen die 'de kapitalistische weg bewandelden' werden bestempeld tot 'koeiegeesten en slangenduivels' en werden gehersenspoeld, gemarteld en opgesloten.

Daartoe werden de Rode Gardisten in het leven geroepen, scholieren en studenten die een goede 'klasse-achtergrond' hadden (die dus geen landheren of zakenlui, of nog erger, nationalistische soldaten in de familie hadden), en die bovendien door een goede 'presentatie' de reinheid van hun trouw aan het communisme en het denken van Mao Zedong bewezen hadden.

De bureaucratische structuur van China werd volledig afgebroken en de economie kwam op vele plaatsen tot een volledige stilstand. Maar de jeugd, verward door de talloze uiteenlopende decreten, bleek moeilijk te controleren. Ontelbare groepen 'Rode Gardisten' die allemaal hun legitimiteit aan Mao ontleenden, begonnen elkaar te bestrijden.

Toen Mao's belangrijkste tegenstanders uit de weg waren geruimd (staatspresident Liu Shaoqi, de burgemeester van Peking Peng Zhen en hun enorme hiërarchie van medewerkers en beschermelingen) hadden de Rode Gardisten bovendien hun politieke functie verloren.

Studenten en scholieren van drie studiejaren (1966, 1967 en 1968) moesten naar het platteland. Wisten ze wat hen te wachten stond? "We gingen er niet heen om van het leven te genieten", vertelt Tian Baoyu, nu kaderlid in het International Tennis Center in Zuid Peking. "We wilden een bijdrage leveren aan de constructie van onze grenzen".

"In de zomer van 1968 kwamen er opeens teams uit Heilongjiang (China's meest noordelijke provincie). Soldaten. Ze kwamen ons vertellen dat ze vrijwilligers nodig hadden om de 'grenzen te versterken en de woestenij te ontwikkelen'. Dat sprak aan. De soldaat vertegenwoordigde voor vele Rode Gardisten het ultieme ideaal. Een soldaat van het Volksbevrijdigingsleger was hét symbool voor de vestiging van de staat. Iemand die China tegen de Japanners en de Nationalisten beschermde. Die misschien de Lange Mars had gelopen.

Maar er speelde meer dan puur idealisme. Het Volksdagblad, het officiële partijorgaan schreef tijdens het propagandabombardement dat was losgebarsten en dat de jeugd opriep om "naar het platteland te gaan waar ze je nodig hebben", dat het "afhankelijk is van hoe trouw je bent aan de revolutionaire lijn van Mao Zedong" of je "wel of niet naar het platteland gaat".

Deze paar woorden waren genoeg voor de scholieren en studenten om blindelings te gehoorzamen. Ongehoorzaamheid aan een suggestie van Mao Zedong stond gelijk aan zelfmoord.

Vanaf 1969 tot 1978 trokken er meer dan 16 miljoen scholieren en studenten uit de steden naar het platteland in een georkestreerde operatie die de staat (volgens nog steeds onvolledige statistieken) meer dan drie miljard gulden heeft gekost.

Tian Baoyu, en tientallen van zijn klasgenoten schreven zich onmiddellijk in. "We hadden geen idee hoe het in het noorden zou zijn. Ik had stapels rode boekjes en Mao-buttons meegenomen om uit te delen als geschenken". Tian's ouders waren hem niet op de trein gaan zetten. Hij zou ze tien jaar lang niet zien. Tian zou al die tijd in feitelijke ballingschap doorbrengen in Beidahuang, de 'Grote Noordelijke Woestenij'.

De 'Woestenij' spreekt misschien het meest tot de verbeelding van alle plaatsen waar de scholieren en studenten naar toe werden gezonden. In dit uitgestrekte gebied in de uiterste noordoostpunt van de provincie Heilongjiang werden in de jaren vijftig (vlak na de revolutie) gedemobiliseerde soldaten te werk gesteld op staatsboerderijen.

Hun plaats werd ingenomen door duizenden slachtoffers van de 'anti-rechtsencampagne' die in 1957 woedde; intellectuelen die zichzelf moesten 'hervormen', maar ook door nationalistische officieren die tijdens de burgeroorlog voor 1949 gevangen waren genomen en gewone misdadigers.

"Toen we wegreden was er een uitgelaten sfeer", vertelt Tian Baoyu, "maar toen de trein voorbij Fengtai kwam (een voorstation van Peking) begonnen er al een paar te huilen. Het was koud in de trein. De meesten van ons waren hun hele leven nog nooit buiten Peking geweest".

VOLKSVERRADER

De kou was de eerste vijand. Heilongjiang grenst aan Siberië en de temperaturen kunnen zakken tot vijftig graden onder nul. Zhang Fucheng die nu bij de China Youth Travel Cooperation werkt, kwam van een eliteschool uit de havenstad Tianjin, (waar ook de toenmalige premier Zhou Enlai ooit studeerde): "Enthousiasme hield ons in eerste instantie op de been. We wilden graag meehelpen om de grensgebieden op te bouwen en te beschermen en te leren van de plaatselijke boeren. We dachten eigenlijk niet zoveel".

Maar het werk viel de ongetrainde scholieren zwaar. Irrigatiekanalen moesten worden gegraven in de bevroren grond. Bruggen werden gebouwd en wegen aangelegd, meestal zonder hulp van machines, alles met eenvoudige werktuigen of met de blote handen.

Op veel plaatsen was eten schaars. Zhao: "Soms was er alleen gierst te krijgen en groenten of vlees of helemaal niet". Medische zorg werd gedaan door 'blote voetendokters', ongetrainde vrijwilligers zonder veel verpleegkundige ervaring. "Mijn moeilijkste tijd was toen ik een keer longontsteking kreeg", vertelt Tian Baoyu. "Er was niemand die voor me zorgde. Ik kreeg geen post van huis".

De politieke strijd ging door. Sun Zhengxing, die nu in het Museum voor Geschiedenis aan het Plein van de Hemelse Vrede keramiek restaureert, "werkte altijd hard en ijverig", en "slaagde er in om het respect van zijn medestudenten te krijgen". Voor hem had de tocht naar de 'Woestenij' een uitweg geleken uit het politieke strijdgewoel.

Maar zijn vader was een 'historisch probleemgeval' (hij was officier in de Nationalistische Kuomintang geweest) en vormde daardoor een 'doelwit' van de Rode Gardisten. Sun's band met deze 'volksverrader' bleef hem achtervolgen. In de 'Woestenij' kwam hij nooit verder dan het scheppen van aarde. Hij werd nooit toegelaten tot ... Communistische Partij. ... klasse-achtergrond bleef ... achtervolgen, hoe ver we ... ook ging".

Het moeilijkste was ... velen de breuk met ... familie. "Ik kreeg wel ... van thuis", vertelt Zh... Fucheng, "en steeds als iets mis was wilde ik terug om mijn ouders te helpen om mijn piëteit als kind te betonen". Maar het was onmogelijk; er was te weinig geld en toestemming was vrijwel niet te krijgen.

Kameraadschap, idealisme en zelfs geloof in 'De Rode zon die in al onze harten schijnt', Mao Zedong, wogen uiteindelijk niet op tegen de bittere kou, het voortdurende zware werk en de afstand van huis. Na een jaar of twee drong de grauwe werkelijkheid door. "Ik had graag door willen studeren", aldus Zhao Fucheng, "maar tijdens de Culturele Revolutie werden de universiteiten gesloten. Ik had in de 'Woestenij' geen kans voor mijn persoonlijke ontwikkeling. Er was alleen die lichamelijke arbeid. Als ik het achteraf bekijk heb ik gewoon tien jaar verspeeld. Was het niet gebeurd, dan had ik nu niet een lage functie bij een reisbureau gehad".

Het duurde tot 31 oktober 1978, tien jaar na het begin van de 'Naar het platteland'-campagne en meer dan twee jaar na de dood van Mao, toen er in Peking een vergadering werd belegd waarop eindelijk officieel werd besloten dat iedereen naar huis mocht. De enorme stroom studenten vloeide geleidelijk aan terug naar de steden. Ze veroorzaakten een geweldige druk op de arbeidsmarkt maar kregen uiteindelijk allemaal werk toegewezen van de staat. Een nieuw leven begon.

Vijftien jaar later. China's steden zijn onherkenbaar veranderd onder een kapitalistische glans van auto's, winkelfacades en neon. Maar daaronder heeft de 'Verloren Generatie' die in de jaren '70 naar het platteland werd gestuurd een wijdvertakt netwerk opgebouwd. He Bin: "Het is een onzichtbare band die ons samenbindt. Het maakt niet uit of we miljonairs zijn of paupers, we delen hetzelfde gevoel".

Naarmate de tijd verstrijkt neemt ook de nostalgie toe. In Peking zijn er op het moment al vier restaurants geopend die de destijds naar het platteland verbannen jeugd als doelgroep hebben. Behalve He Bin's *Laocha Jiujia* ('t Ouwe Produktieteam') is er de *Lao San Jie* ('De Drie Klassen', die van '66, '67 en '68, die naar het platteland werden gestuurd), *Huang Tudi* ('De Gele Aarde') en *Hei Tudi* ('De Zwarte Aarde'), waar mensen uit de 'Noordelijke Woestenij' in Heilongjiang vaak reünies houden.

Zhang Fucheng: "Geld telde toen niet voor ons. Maar dat er nu mensen rijk worden dankzij onze gevoelens van nostalgie is alleen maar een natuurlijk verschijnsel. Het past in de tijd. In de filosofie van de socialistische markteconomie". Om zijn gevoelens samen te vatten wijst hij op een enorm spandoek dat achterin de eetzaak van het 'Zwarte Aarde' restaurant hangt: "Vroeger, in de 'Noordelijke Wildernis' was het afzien en zweten; nu, in de 'Zwarte Aarde' is het heel lekker eten!".

AMIGOE
ALGEMEEN
ZATERDAG 26 FEBRUARI 1994

Zuid-Cyprus:

Half land van liefdes godin lokt toeristen

= door Marius Bremmer =

Grieks-Cypriotische kinderen spelen op het verlaten terrein van een moskee. De islamitische bedehuizen zijn niet verwoest, de Turken kunnen zo weer terugkeren...

Hier, hou je handen op en drink"! De geitenhoeder grijpt de bijzijnde geit beet, t een uier tevoorschijn nijpt vervolgens in de gespannen spenen. Een e straal geitemelk loopt mijn openstaande n. Met volle teugen t ik er van. In de te keren zit m'n bril r de geitemelk en de pels druipen uit mijn . De geitenhoeder staat at schaapachtig bij te n. Ik vraag me af waar het Middellandse Zeed zo makkelijk in het ls kunt praten met een keurige herder. Op us in ieder geval wel. ds meer toeristen n hun weg naar dit tot e toch vrij onbekende d. Daarom eerst een historische schets.

us ligt in de oksel van Middellandse Zee. De ie-denis van het eiland t gekenmerkt door e opstanden en invaf annexaties door builanders. Nu eens is er st, dan weer onder-. Vanaf het jaar 1571 de Turken de baas. Van tot 1960 staat het d onder Brits bestuur. 1960 wordt het eiland ankelijk, al blijven er Britse militaire bases. 63 ontstaan problemen n de christelijke Grieksioten en de islamitische s-Cyprioten. Er komt VN-vredesmacht om de ijen uit elkander te n. In 1974 vindt er een sgreep plaats met het aansluiting te zoeken Griekenland, gesteund it Athene. Turkije - vijand van de Griekendaarop ter bescherming de Turkse minderheid nvasie uit en bezet bijna lft van het eiland. Sinds d worden de beide bevolgroepen angstvallig eiden door een soort n gordijn. Op beide n bestaat zodoende een grijk deel van de bevoluit vluchtelingen in land, die vaak in de t al hun bezittingen n moeten achterlaten.

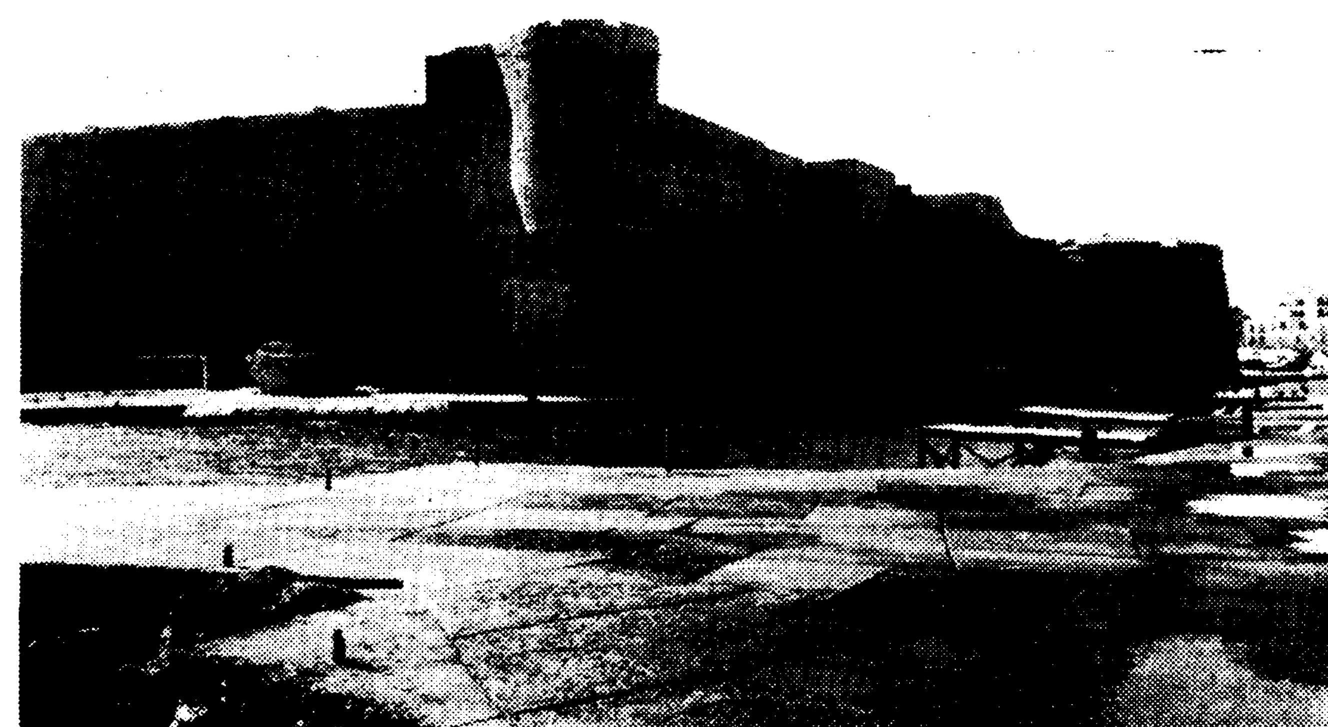
LINKS RIJDEN

rs zijn altijd veelbelo- maar liever neem ik ens een kijkje. Cyprus n de Middellandse Zee t kruis-punt van Azië, a en Europa en is de rteplaats van niemand er dan Aphrodite, de n van de liefde. Om even ndruk te krijgen, volgt een citaat uit de folder een Nederlandse touror: "De zon schijnt er agen per jaar. De zee is er blauw en biedt vele elijkheden tot wateren. Cyprioten zijn vrienen gastvrij, de accomtie voldoet aan de veren ook de Cypriotikeuken is goed, niet en zeer uitgebreid. us heeft vele culturen woners gekend zoals de ciërs, Grieken, einen, Kruisvaarders en anen die allen hun sporen nalieten. Dit alles maakt een bezoek aan Cyprus zeer zeker de moeite waard, of het nu om een luie vakantie aan het strand gaat of om een rondreis vol met cultuur". We bekijken Cyprus eerst vanuit een appartement in het stadje Paphos. Zowel de apostel Paulus, zijn vriend Barnabas en de evangelisten Marcus en Johannes vertoefden hier reeds eerder. Mijn huurauto stelt me voor een verrassing: het verkeer op Cyprus is naar goed Brits gebruik links, dus het stuur zit rechts. Als ik de richtingaanwijzer wil gebruiken stoppen de ruitenwissers en als ik denk te schakelen open ik zowat het portier. 't Is even wennen.

Paphos is een rustoord voor de toerist. Er is een oud stads-deel met een oosters wijkje en een nieuw, meer op toerisme toegesneden lager gedeelte. Daar bieden de terrasjes en de eethuisjes uitzicht op de golven, die zich stukslaan op een oude kruisriddersvesting.

De grond staat er bol van historie, voor een ieder ook makke-lijk na te gaan in de Bijbel, bij voorbeeld in Handelingen 13. De apostel Paulus besluit een lange rondreis over het eiland te Paphos, alwaar zich van alles afspeelt in synagoges, rond een landvoogd en naar aanleiding van een tovenaar. Net als in heel Europa en in Noord-Amerika is het weer op Cyprus dezer dagen behoorlijk in de war. Het regent soms zoveel, dat slakken tegen de ruiten van het appartement omhoog kruipen. Zo lijkt het net alsof ik door het glas van een aquarium kijk. Het appartementencomplex waarin ik verblijf ligt aan zee en heeft binnen blikveld nogal wat bezienswaar-digheden. Zo staat er een rustieke vuurtoren, is er een fraai hersteld klassiek amfitheater, liggen er beroemde konings-graven en prachtige patriciërswoningen. Juist dit stukje Cyprus is door de UNESCO aangewezen als uniek en onvervangbaar internationaal cultureel erfgoed!

Te kust en te keur gelegenheid voor een mini-excur-sie.

Overal op Cyprus wordt de herinnering aan een onstuimig verleden levend gehouden, zoals door deze kolossale kruisvaar-dersburcht aan de zuidkust...

Ik wil niet weer die geitenhoeder van stal halen, maar hij is een sprekend voorbeeld van de vriendelijkheid van de bewoners van Cyprus. Elk gesprek in een lokale supermarkt eindigt met de eigenaar achter een fles Brandy en een bord eten -zo lijkt het wel. In een kleinere winkel is er voor de toerist al gauw een gratis mandarijntje of een kopje 'Cyprus koffie'. Sinds het conflict met de Turken en de deling van het eiland heet dat uiteraard geen 'Turkse koffie' meer maar het zit wel in zo'n klein kopje, het staat stijf van de suiker, het herbergt eveneens een laagje drab en wordt immer vergezeld van een glaasje water om het koffiedik tussen je tanden weg te kunnen spoelen. Het is een belevenis om je ergens op het platteland in een 'kafenion', een dorpscafé te nestelen. Daar zitten uitsluitend mannen, die zichtbaar genieten van de wetenschap dat in hun huis de vrouw het huishouden doet. Er wordt wat gekaart, gekletst en vooral véél gerookt; internationaal staat Cyprus bovenaan in de lijst van aantallen sigaretten per hoofd van de bevolking! We ontdekken nog enkele eigenaardigheden: wijn en melk worden niet per liter maar per kilo verkocht. Cypriotische meisjes -vaak erg modieus gekleed en knapgaan niet uit met buitenlandse mannen; omgekeerd gebeurt dat wel, al zijn de Cypriotische mannen niet zo opdringerig en 'hitsig' als andere Mediterrane mannen wel kunnen zijn. Nog iets vreemds: menstruerende vrouwen dienen de kerkdiensten te mijden. En dat alles op het eiland van de liefdesgodin Aphrodite...

De oriëntalist en schrijver van reisimpressies Joseph von Hammer schreef in 1811 al als volgt: "Het hele eiland is aan Aphrodite gewijd maar het liefst houdt zij zich toch aan de zuidkust op. Hier is de hemel zo heet als de vlam die zij in je gemoed aanwakkert en de aarde is net zo vruchtbaar als de omhelzing van geliefden. Wat een land! Hier liggen Amathus, Idalion en Paphos, waar de godin ontsteeg aan het schuim van de zee die haar liefkoosde." Wat bedoelde von Hammer met deze enthousiaste zinnen? Aphrodite is de godin van de liefde en daarmee vast niet de meest saaie uit de bonte mengelmoes van goden uit de mytholo-gie. De naam Aphrodite duikt op Cyprus voor het eerst op tussen de 13e en 10e eeuw v.Chr., toen Griekse immigranten een naam meebrachten voor vruchtbaarheidsgodin, die op het eiland eigenlijk al eeuwenlang werd aanbeden en bijvoorbeeld ook verwantschappen vertoont met Astarte van de Kanaänieten. De verhalen over deze godin zijn tot ons gekomen door beroemde schrijvers als Homerus, Hesiodus en Herodotus: "Uranus, de heer der Hemelen, die iedere nacht gemeenschap heeft met Gaea, moeder Aarde, wordt door zijn zoon Kronos tijdens een omhel-zing overvallen en ontmand. Kronos slingert zijn vaders manne-lijke deel zo ver mogelijk weg en dit valt in zee waar het verandert in een wolk wit schuim".

Uit deze branding verrijst Aphrodite, die op Cyprus aan land gaat. Hier wordt zij het symbool van liefde en schoonheid en alles dat zij aanraakt groeit en bloeit. Vervolgens heeft de hele verzameling van mythologische goden wel iets met haar van doen gehad: van Zeus tot Adonis en van Eros tot Theseus. Haar tempeldienst bestond uit orgiastische taferelen.

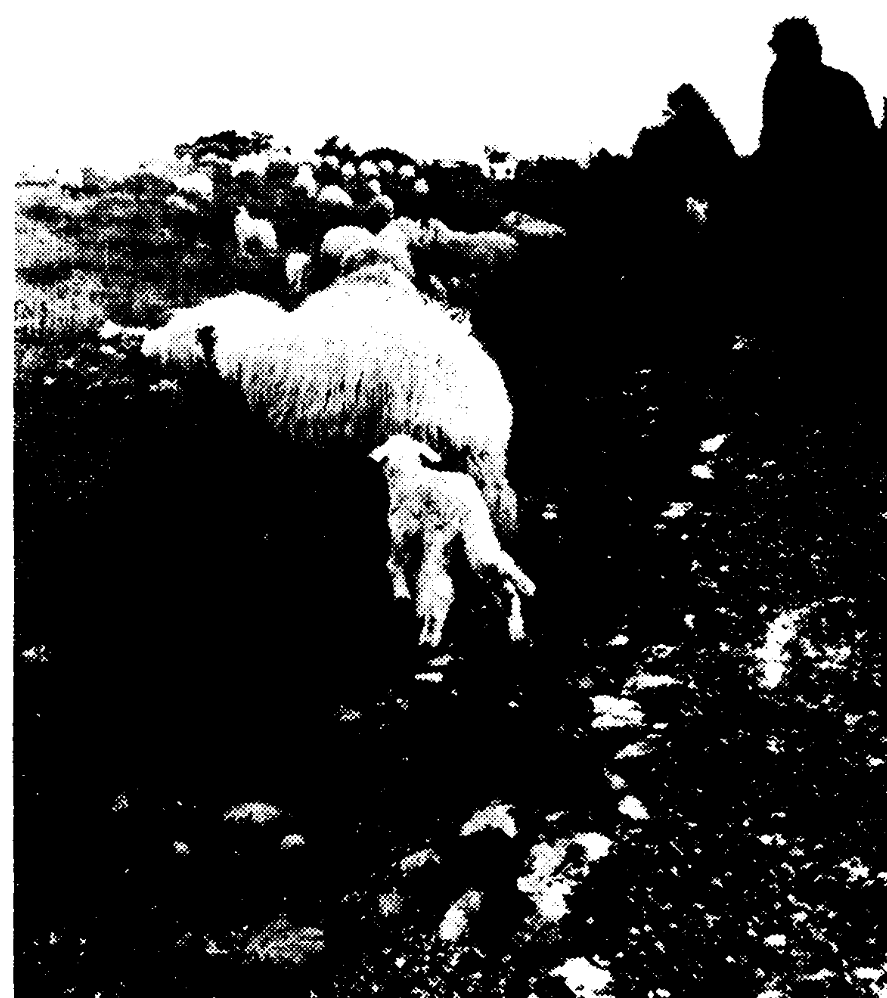
Aphrodite is nooit vergeten op Cyprus. In de tijd van de apostel Paulus werd ze vereerd naast Christus. Het katholicis-me en de Grieks-orthodoxe kerk hebben niet kunnen verhinderen dat Aphrodite voort ging leven in de persoon Maria, de moeder van Jezus! Veel kerken van nu zijn gebouwd op de ruïnes van tempels voor Aphrodite. Er bevindt zich op het eiland zelfs een kerk die gewijd is aan Aphrodite. Ook vandaag nog komen in deze kerk jonge moeders die geen borstvoeding genoeg te geven hebben om er een kaarsje te branden... .

THUISVERMAAK

Mythologie is ook niet alles. Gelukkig heb ik een radio meege-nomen. Wat komt er op Cyprus allemaal uit het toestel? Jor-daanse zenders hemelen koning Hoessein op, Libanese zenders kraken alsof het er nog oorlog is. Radio Tel Aviv meldt met trots hoe Palestijnse demonstraties niet door kogels maar door hevige slagregens uiteengedreven worden. Praag en Moskou zijn ook te beluisteren. Na al deze variaties keer ik graag weer terug op de favoriete achtergrondzender, 'the sound of BFBS'. Deze British Forces Broadcasting System bedient Britse soldaten, die op twee bases op het eiland gelegerd zijn. Voor hen: opgewekte programma's, een ijzersterke platenkeus en elk uur nieuws- en weerberichten. De temperaturen worden omgeroepen. Cyprus 16, Rome 9, Athene 10, Tel Aviv 12 en let op: Cairo 10 en zelfs Luxor in de Egyptische woestijn slechts 12 graden! In de kiosk zijn lokale Engelstalige kranten te koop. Ook hierin ruim aandacht voor het weer. Door de 'kou' is er een plotselinge schaarste ontstaan aan gasflessen voor kacheltjes. In het parlement worden daar zelfs vragen over gesteld aan de regering. Deze zegt een nieuwe statiegeldregeling op lege gasflessen toe, want dat is volgens de bewindsman de bottle-neck van de gascrisis. Maar deze problemen zijn betrekkelijk. Op Cyprus wordt hoegenaamd niet gestolen. Dat valt bovenal op als je merkt dat de Cyprioten nooit hun auto afsluiten. De economie groeit jaarlijks enorm, zonder dat dit negatieve effecten heeft. Ondanks de tragische deling van het eiland zie je het aan de gezichten van de bevolking: het gaat goed! Er wordt wijn verbouwd, er groeien sinaasappelen en bananen en in steden als Nicosia, Limassol en Larnaca is opmerkelijk veel lichte industrie.

Het toerisme concentreert zich op het zuidelijke deel, waar enorm hard gebouwd is aan een nieuwe toeristische toekomst. Hier is het zoutmeer met overwinterende flamingo's, hier tref je de meeste kloosters en kerken, hier staat het leven op een westers peil. Overal zie je bouwplaatsen, kranen en nieuwbouw. In het noordelijke -door de Turken bezette deel- moeten de voormalige badplaatsen Kyrenia en Famagusta er min of meer verlaten bij liggen. Die plaatsen zijn moeilijk bereikbaar, alleen via de hoofdstad Nicosia. Dwars door de hele stad loopt een muur, die de enige doorlaatpost van het hele eiland in zich bergt. Alleen voor buitenlanders overigens, niet voor de Cyprioten zelf.

Na elke nieuwsuitzending op TV in het zuidelijke deel worden foto's getoond van de mooie plaatsen in het noorden. "We zullen Famagusta nooit vergeten", staat er dan bij voorbeeld onder. Sinds 1974 hebben de noordelijke Grieks-Cyprioten er geen voet meer mogen zetten en zijn hun huizen er veelal bezet door paupers van het Turkse vasteland. Voor de toerist geeft het echter allemaal wel een extra dimensie. Op verschillende plaatsen in het zuiden staan nog door de Turks-Cyprioten verlaten moskeeën. Als de crisis ooit oplost, kunnen ze zo weer in gebruik worden genomen. Langs de weg naar het vliegveld van Larnaca geven grote borden de toerist een boodschap mee naar huis: 'Vergeet niet dat dit eiland al sinds 1974 gedeeld is'.

Op Cyprus kun je met een willekeurige herder goed in het Engels praten. Hoewel het land zich erg moderniseert, zijn dit soort landelijke tafereeltjes nog aan de orde van de dag...

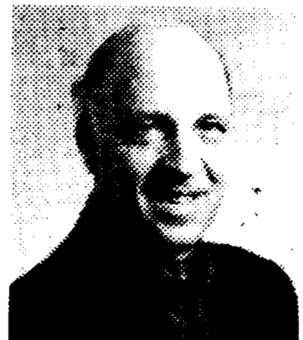
Het eiland Cyprus ligt in de Middellandse Zee. Het is 18 keer zo groot als Curaçao. Het is precies twintig jaar geleden dat een deel van het eiland door de Turken bezet werd. Zo ontstond in het zuiden een Grieks-Cypriothisch christelijk deel en in het noorden een Turks-islamitisch deel. De Verenigde Naties doen verwoede pogingen de partijen bij elkaar te brengen. Boetroes Gali wil Turken en Grieken verenigen in een federatie van twee autonome staten. Onze medewerker Marius Bremmer bezocht als toerist beide delen van Cyprus en doet vandaag verslag van zijn bezoek aan Zuid-Cyprus.

De stad Nicosia is in twee delen opgedeeld en wordt gescheiden door een soort Berlijnse muur. De VN houdt de Grieken en de Turken gescheiden. Een deel van de scheidslijn wordt gevormd door oude stadswallen...

Onder de Loupe

Milieu en gezondheid

= door Victor Hafkamp =

Vier jaar geleden werd in Nederland een zogenaamde "rode lijst" opgesteld van plantesoorten die inmiddels zijn uitgestorven of in hun voortbestaan ernstig worden bedreigd. Van de 1449 wild in Nederland voorkomende plantesoorten zijn inmiddels 55 soorten uitgestorven. Bijna veertig procent wordt in zijn bestaan bedreigd. Een paar bedreigde soorten is door de Nederlandse post afgebeeld op vier postzegels die in de serie "Natuur en milieu" dinsdag 15 maart verschijnen. De voormalige minister van Milieuzaken, dr. Pieter Winsemius, nu voorzitter van de Vereniging Natuurmonumenten, zal de zegels die dag in ontvangst nemen. De postdirecteur A. Scheepsbouwer komt er voor naar 's Graveland (vlakbij Hilversum) om in het gebouw van de Vereniging Natuurmonumenten de eerste exemplaren uit te reiken.

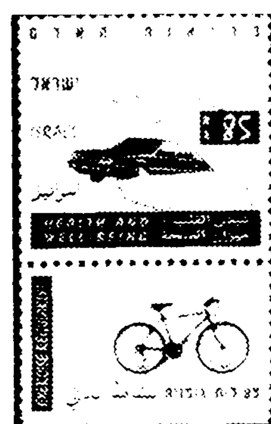
De zegels hebben een frankeerwaarde van respectievelijk 70, 80, 90 en 160 cent en zijn ontworpen door Catherine van der Eerden uit Den Haag naar foto's van Gerrit Schreurs uit Rijswijk. De ontwerpster heeft het feit dat veel plantesoorten alleen nog voorkomen in natuurreservaten willen benadrukken door de bloemen tegen een gekleurde achtergrond (kleuren Nederlandse vlag) te plaatsen. De afgebeelde soorten zijn de viltroos, het madeliefje, het bos-vergeet-mij-nietje en de roggelelie waarvan de zegel in een blokje is geplaatst.

De gezondheidscultus in onze dagen en de grote nadruk op milieuhygiëne zijn thema's die steeds vaker op postzegels de aandacht vragen. Israël heeft 8 februari op drie zegels met originele ontwerpen zijn bevolking opgeroepen gezond te eten, niet te roken en veel te bewegen. Op een zegel van 85 agorot houdt een stripfiguur de auto onder zijn arm. Hij gaat ermee aan de wandel. Een prachtige oplossing voor het parkeerprobleem als het idee in de praktijk uitvoerbaar zou zijn. Op een tweede zegel heeft de stripfiguur de (rokers) pijp aan Maarten gegeven en blaast hij er alleen bellen mee (1.30 sjekel). En op het derde exemplaar bekijkt hij de rijkheid aan calorieën van zijn maaltijd. De bijbehorende tabs (vignetten onder aan de zegel) tonen een fiets, een vlinder en drie tomaten. De zegels met als thema "Gezondheid en welzijn" hebben teksten in het Engels, Hebreeuws en Arabisch.

Fruit is gezond voedsel. Dat benadrukt ook de Zweedse post nog eens. 17 Januari gaf zij drie zegels uit met fruitsoorten: twee met een pruim. Die zegels worden verkocht in boekjes van tien van 2.80 Kronen (vijf van elke waarde). De derde zegel (ook 2.80 Kr.) laat een appel zien. Fruitexport is het thema van vijf Zuidafrikaanse zegels die in januari uitkwamen. Druiven, appels, pruimen, limoenen en avocados zijn afgebeeld op zegels van resp. 85, 90 cents, 1.05, 1.25 en 1.40 rand.

In het najaar van 1993 kwamen diverse posterijen met zegels, waarop fruitbomen en vruchten zijn afgebeeld; kastanje, zwarte bes, hazelnoot, lijsterbes en peer (18, 24, 28, 33 en 39 pence). Twee zegels van 5 en twee van 12 yuan van Taiwan met o.a. de perzik en de papaya verschenen bijna tegelijkertijd. De mango, guava, limoen en zuurzak waren te zien op zegels (30, 42 cents, 1 en 2 dollar) van de Fiji-eilanden in de Pacific. Een selectie Thaise vruchten was uitgestald op vier Thaise zegels (2, 3, 5 en 10 baht). Singapore dat op zegels van 20, 35, 75 cents en 2 dollar ook vruchten afbeeldde, heeft op 18 februari nog eens zijn rijke variatie aan vruchten geëtaleerd op een velletje met twee zegels van twee dollar. Op die zegels staan overigens orchideeën. De uitgifte vestigt de aandacht op de grote internationale postzegeltentoonstelling die volgend jaar in Singapore wordt gehouden. De twee zegels van 2 dollar met orchideeën zijn ook verschenen als stripje met een tussenvignet. Daarop staat het logo van "Singapore '95".

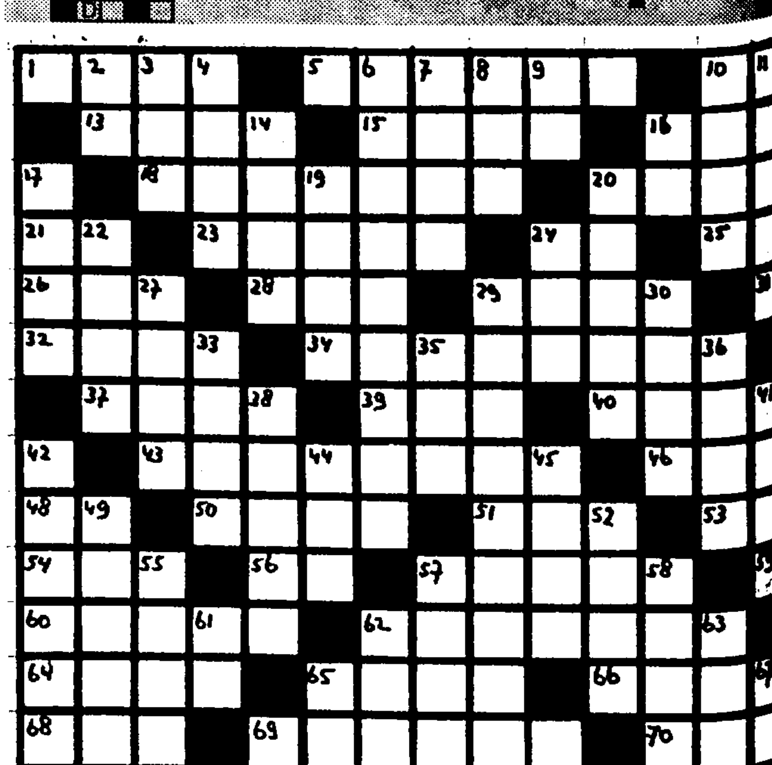

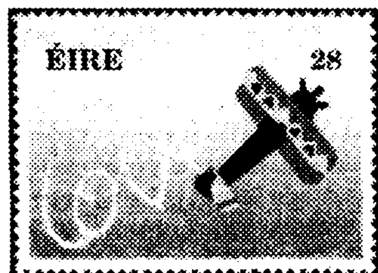

In eerdere rubrieken schreef ik al eens over de groeten- en liefdeszegels als nieuwe hausse in de filatelie. Uit alle windstreken komen boekjes en zegels binnen die de verzenders van poststukken voor Valentijnsdag, verjaardagen en jubilea kunnen gebruiken om hun correspondentie van een toepasselijke frankering te voorzien. 1 Februari kwamen in Engeland weer tien groeten-

zegels – in twee rijen van vijf – uit met de bijbehorende vignetten, waarop teksten staan als "Happy Birthday" en "With Love". De ontwerpen tonen helden uit de kinderliteratuur, zoals de ook bij ons bekende Bruintje Beer (in Engeland Rupert the Bear) en Peter Rabbit. De zegels hebben geen frankeerwaarde, alleen de vermelding "ist" (first), wat inhoudt dat deze voor verzending van eerste klasse post bestemd zijn.

Ierland bracht 27 januari twee groetenzegels (28 en 32 pence) uit, "Love stamps", zoals ze daar heten. Ook werden carnets uitgegeven met acht zegels van 32 pence en een selectie labels met groeten. Finland presenteerde een boekje met zegels voor de vrolijke correspondentie met als motto "Vriendschap". Op de zegels staat een smurf, een "moomin". De boekjes bevatten acht zegels (vier van elk type) met vermelding – net als in Engeland – "eerste klasse post".

Andere groeten- of liefdeszegels komen uit de Verenigde Staten (twee van 29 en een van 52 cent) en uit Australië (drie van 45 cents met rozen) en Canada dat een nieuwtje brengt. De zegels met de aanduiding "Canada, 43 cents" hebben in het midden een witte cirkel. De post levert bij een boekje van tien 15 losse ronde stickertjes die op de witte cirkel kunnen worden geplakt en aan het doel van de correspondentie kunnen worden aangepast.

Om het liefdeselement sterker te benadrukken, werd de eerste dagceremonie ook nog gehouden in een klein plaatsje in de provincie Saskatchewan dat "Love" heet. Als de liefde van de post zich ook gaat richten op de klant (milde tarieven en snelle bestellingen) kan die niet meer stuk.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Wandelplaats; 5. Spor... tikel; 10. Horizon; 13. Eerlijk; 15. Teug; 16. V... tuig; 18. Grappig; 20. Vis; 21. Bijwoord; 23. On... grondse spoorweg; 24. Uitroep van afkeer; 25. F... 26. Loterijbriefje; 28. Voor; 29. Boomafscheiding; ... Voorzetsel; 32. Godshuis; 34. Voorwerp tot ver... ting; 37. Soort hond; 39. Loflied; 40. Boterton; ... Knaagdier; 46. Verdriet; 48. Boom; 50. Verachte... 51. Dof van geest; 53. Open plek in het bos; ... Buitendijks land; 56. Bijwoord; 57. Vrouwelijk ... 59. Muzieknoot; 60. Kantig visbeen; 62. Omgang; ... Delfstof; 65. Echtgenoot; 66. Deel van een schip; ... Veilige ligplaats; 69. Groep muzikanten; 70. Zon... geluid.

VERTIKAAL: 2. Onberispelijk; 3. Spinneweb; ... Waaruit iets ontspringt; 6. Sterrenwichelaar; ... Muze van de geschiedenis; 8. Vaartuig; 9. Ma... stand; 10. Wit, vlokkig vlies op bier; 11. Tuininge... 12. Zeedier; 14. Lange strook; 16. Walkant; ... Zuivelprodukt; 19. Halmen van gedorst koren; ... Houten loods; 22. Vogel; 24. Danspartij; 27. Lad... sport; 29. Gebiedster; 30. Dun; 33. Rode kleur... wapens; 35. Wereldtaal; 36. Plezier; 38. Kaarts... 41. Bladader; 42. Rank; 44. Deel van een huis; ... Knorrepot; 47. Soort vlieg; 49. Deel van een huis; ... Trots; 55. Vleeshapje; 57. Verzoek; 58. Deel van ... gezicht; 61. Spil; 62. Beroep; 63. Tocht; 65. Gewic... 67. Muzieknoot.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Ami... Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukk... winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokk...

P. Relyveld
Belnem 74
Bonaire

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie af... op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenhe... z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Cr... 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóó... donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woens... middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 11... Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hu... Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1.plastic 9.inkomen 10.vechtlust 11.klokrok 12.stolpdeur 13.adresje 14.weleens 19.noemers 23.addenda 24.treinstel 25.grafiek 26.irritatie 27.slechts 28.gemengd

VERTICAAL: 2.l... 3.schelde 4.inladen kramen 6.akko... 7.impressie 8.knikker 1... draden 16.evenwicht 17.... kist 18.badgast 20.o... 21.massage 22.roeping

Natuurlijk beter worden

Rudolf de Wit

Zweepslag

Vaak beseffen we niet hoeveel krachten er op de wervelkolom terechtkomen tijdens het lopen, tillen en dragen. Vooral de onderrug is een favoriete plek voor klachten ten gevolge van overbelasting. Behalve de lage rug is de nek ook een gebied dat blootstaat aan verschillende vormen van overbelasting. Vooral bij een auto-ongeval, uitglijden over een gladde vloer, of zelfs tijdens het knikkebollen, het zittend in slaap vallen, kan door de plotselinge beweging veel schade aangericht worden.

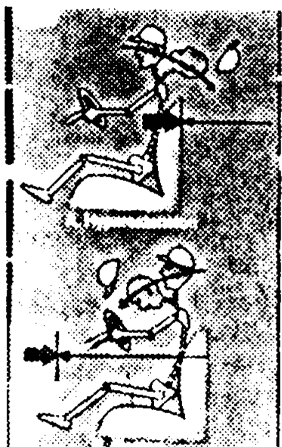
In dit artikel zal ik het hebben over de 'zweepslag', in het Engels genaamd 'whiplash'; een vaak voorkomende aandoening, die meestal niet gelijk klachten geeft, maar op het moment dat de klachten ontstaan weet je niet meer waar je het zoeken moet.

De nekwervelkolom (de cervicale wervelkolom) bestaat uit meer dan 60 gewrichtsbanden (ligamenten) en 65 spieren. De nekwervelkolom is opgebouwd uit 7 nekwervels en speelt een belangrijke rol in de houding, zenuw- en bloedvoorziening. Een whiplash komt het meest voor tijdens een aanrijding, waarbij een auto van achteren geraakt wordt. Het kan echter ook optreden bij een aanrijding van voren of aan de zijkant van het automobiel. In tegenstelling tot hetgeen men vaak hoort is er geen correlatie tussen de persoonlijke schade en de materiële schade. Soms is de schade aan de wagen gering, terwijl de klachten aan de wervelkolom van ernstige aard kunnen zijn.

Het hoofd weegt ongeveer tussen de 4 en 7 kg, ondersteund door een bewegelijke kolom. Tijdens een aanrijding van achteren gebeurt het volgende:

1. het lichaam wordt naar voren geduwd in een lineair horizontale richting.
2. het hoofd blijft in de houding waarin het zich bevindt (inertie) voor de aanrijding, en voordat de nekspieren zich kunnen ontspannen om een beweging toe te laten, wordt het hoofd met een ruk naar achteren terug getrokken.
3. het hoofd wordt dan weer, door de snelheid, abrupt naar voren geworpen.

Het naar achteren klappen van het hoofd heeft als gevolg, dat aan de voorkant de gewrichtsbanden en spieren verrekt worden terwijl er aan de achterkant compressie ontstaat. De structuren aan de voorkant van de hals die verrekt worden zijn onder andere de tussenwervelschijven, de gewrichtsband aan de voorkant van de wervelkolom, de spieren aan de voorkant van de wervelkolom, de slokdarm en het strottehoofd. Het overstrekken van de nek (hyperextensie) verlengt en overrekt ook de grote halsspier, de sternocleido-mastoïdeus.

Aan de achterkant worden de volgende structuren ingedrukt: de gewrichten aan de achterkant van de nek en de doornuitsteeksels van de nekwervel(s). Het slachtoffer kan de volgende klachten ondervinden: spierspasmen, pijn in de cervicale wervelkolom, hoofdpijn, schouder- en schouderbladpijn, duizeligheid, wazig zien, oorsuizen, evenwichtsstoornissen, hersenschudding, bewegingsbeperking, doof gevoel in armen en/of nek, uitstralende pijn in de omgeving van de nek en het onvermogen om het hoofd rechtop te houden.

Alvorens over te gaan tot behandeling moet er een gedegen onderzoek aan vooraf gaan. Vaak is het uitvragen van de patiënt (anamnese) voldoende om de diagnose whiplash te kunnen vaststellen; Röntgenfoto's zijn belangrijk om fracturen uit te sluiten. Verder zal er een onderzoek moeten plaatsvinden naar de zenuwvoorziening.

DE BEHANDELING

In eerste instantie is rust en het immobiliseren van de nek het belangrijkste. Pijnstillers kunnen gebruikt worden om de nacht door te komen. Indien er structuren aan de voorkant en/of achterkant van de wervelkolom beschadigd zijn, kan men direct de pijn proberen te verzachten met koude compressen. Door de opkomst van de chiropractie wordt al snel na het ongeval met de behandeling begonnen.

De chiropractor gaat direct op zoek naar de wervelverschuivingen en plaatst deze weer in de juiste stand. Uiteraard zijn de röntgenfoto's heel belangrijk voor de chiropractor. De bewegingen worden weer soepel ingezet, terwijl de pijn door verschillende applicaties zoals massage, warmtecompressen (na ongeveer 48 - 72 uur, afhankelijk van het letsel) en bepaalde behandelingen met laagfrequente stroom wordt verminderd.

De betrouwbare vorm van chiropractie is sinds kort ook mogelijk op ons eiland. Uiteraard zijn er verschillende andere vormen van behandeling mogelijk zoals manuele therapie en osteopatie. Maar aangezien er op ons eiland geen bescherming bestaat voor nàtuurgeneeswijzen, en zelfs niet eens voor fysiotherapie, is het aan te raden dat de patiënt zich goed oriënteert over de bona- en malafide praktijken.

Bij de pijn in de spieren kunt u verschillende kruiden gebruiken. Arnica is een belangrijk middel bij verrekkingen. Arnica is in homeopatische verdunning verkrijgbaar bij de betere apotheken op ons eiland. Verder zijn homeopatische middelen zoals Ruta D6 en Bryo-rhus Complex ook geschikt. Als zalf mogen we de goede werkingen van SRL-gelei, Rutazalf en Arnica-zalf niet vergeten.

Veel leed kan echter voorkomen worden door het gebruik van de hoofdkussens in de auto. Op Curaçao bestaat er een modeverschijnsel, waarbij de bestuurdersstoel zo ver mogelijk naar achteren geschoven wordt en het steunkussen op een verkeerde hoogte of zelfs geheel weggehaald wordt. Over veiligheidsriemen wil ik geen discussie aangaan, maar alleen bevestigen, dat die riemen in de meeste landen ter wereld verplicht gedragen moeten worden.